MONAHIA PORFIRIA

S-A LUPTAT CU VALURILE

Povestea adevărată a unei femei care, cu credință și curaj, a biruit încercările vieții

EDITURA EVANGHELISMOS

Monahia Porfiria

S-A LUPTAT CU VALURILE

Dulcelui meu Iisus,
Care întărește credința mea
și încrederea mea în adorata Sa Persoană,
și iubitului meu Stareț Porfirie
care în fiecare zi îmi este alături
și îmi dă tărie în lucrarea
pe care Hristos a încredințat-o
smereniei mele.

MONAHIA PORFIRIA

S-A LUPTAT CU VALURILE

Povestea adevărată a unei femei care, cu credință şi curaj, a biruit încercările vieții

Traducere din limba greacă
de Maria Iuliana Rizeanu

EDITURA EVANGHELISMOS
Bucureşti, 2016

Copertă şi tehnoredactare: **Larisa Barbu**

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
PORFIRIA, monahia
S-a luptat cu valurile / monahia Porfiria ; trad.: Maria Iuliana Rizeanu. - București : Evanghelismos, 2016
ISBN 978-606-8562-30-8

I. Rizeanu, Maria Iuliana (trad.)

821.135.1-31

Prolog

În prologul acestei cărți aș vrea mai întâi și în primul rând să mulțumesc mult tuturor cititorilor primei mele cărți *Cu taxiul pe străzile orașului*, pentru care cu mare emoție am primit mii de telefoane și sute de scrisori în care vă exprimați dragostea, dar și nevoia de a vorbi cu mine. Pe cât a fost cu putință, le-am răspuns tuturor. Îl rog pe Dumnezeu să-mi dea puterea dragostei, a răbdării și a înțelegerii, ca să pot să vă fiu mereu alături.

Pentru cei care nu știu acest lucru, eu, mai înainte de a deveni monahie, am fost șofer de taxi, timp de aproape zece ani, începând din 1997. De-a lungul acestor zece ani am auzit și am trăit foarte multe. Una dintre poveștile care m-au impresionat în mod special a fost aceea a Constantinei*, care trăia într-o stare de nedreptățire și de trădare fățișă din partea oamenilor celor mai apropiați ei. O femeie lipsită de dragostea familiei și mai ales a mamei sale, care și-a pierdut iubitul soț și copilul pe care îl purta în pântece, care a fost prinsă în plasa alcoolismului, care, deși a reușit să treacă și peste acest mare obstacol, a fost înșelată de al doilea ei soț care, însușindu-și averea pe care ea o strânsese cu multă trudă și efort, a băgat-o în închisoare ca datornică și care, în cele din urmă, după ce începuse să

---

* Numele persoanelor din carte sunt, din pricini lesne de înțeles, fictive.

aibă din nou încredere în oameni, s-a îndrăgostit încă o dată, pentru ultima oară, de acela care a trădat-o în chipul cel mai cumplit cu putință.

Cu toate acestea, sufletul acestei femei a rămas curat și fără vicleșug. A continuat să iubească, pentru că inima ei era creată pentru acest scop. Această dragoste însă nu mai putea să se restrângă la una sau două persoane. Trebuia să se extindă.

Așadar, povestea acestei femei m-a impresionat adânc. De aceea am hotărât să scriu și să public într-o carte viața ei, având încredințarea că veți avea din aceasta mult folos. În primul rând, pentru că vă veți încredința că există oameni care înfruntă greutăți și probleme de necrezut, probabil mai mari decât ale voastre și astfel, vă veți mângâia și veți percepe problema voastră la adevăratele ei dimensiuni.

Nu vă voi dezvălui cât de mare a fost sprijinul pe care i l-am dat Constantinei în suferința ei, nici cât de mult am contribuit la marea ei hotărâre. Dar, așa cum singuri veți descoperi, citind mult chinuita ei viață, din încercări de foc poți ieși nevătămat, puternic, plin de încredere în sine și de dragoste, ca și ea.

Să înțelegem că până la urmă suferința și încercările sunt un dar de la Dumnezeu! Dacă privești cu gând bun suferința sau boala ta, acesta te va duce mai aproape de Dumnezeu și te va face fericit. Dacă nu, atunci vei trăi nefericirea din plin. De asemenea, sărăcia dacă o privești cu gând bun nu te va supăra. Dar ca să se întâmple acestea, trebuie neapărat ca în sufletul nostru să existe Dumnezeu. O mare greșeală în care cad mulți este aceea de a-L vedea pe Dumnezeu ca pe Unul Care pedepsește. Nu Dumnezeu ne pedepsește, ci propriile noastre greșeli și păcate, adică noi singuri ne pedepsim pe noi înșine.

Odată s-a pus întrebarea: Care dragoste este cea mai mare? Toți au căzut de acord că este dragostea de mamă. Totuși cea mai deplină și cea mai frumoasă dragoste este cea a lui Dumnezeu! Dragostea mamei se aseamănă cu raza de soare, în vreme ce dragostea lui Dumnezeu este soarele însuși, izvorul luminii. Dragostea lui Dumnezeu nu are sfârșit!

Noi însă am făcut din sinele nostru dumnezeu și nu-i îngăduim lui Dumnezeu să intervină în viața noastră, așa încât să împărățească în ea dragostea, bucuria și pacea, roadele harului dumnezeiesc. Astfel, lumea umblă fără nădejde și fără o perspectivă adevărată pentru ziua de mâine. Așadar, a venit vremea să ne întoarcem mintea și inima către Dumnezeu, adevăratul Izvor al fericirii.

Aș vrea să îi mulțumesc din
inimă Elenei Syndouka pentru
sfaturile prețioase cu privire la
scrierea acestei cărți.

1.

O noapte fără stele, cu întuneric adânc pe care încă și mai amenințătoare o făcea vântul puternic. Valurile înspumate se loveau cu furie de stânci, ridicându-se la câțiva metri peste suprafața mării. Nimic nu ar fi putut ține piept avântului lor. Cerul era încărcat, dar nu încă pregătit să-și dezlănțuie furia. Puțin mai sus de sânul lacom al mării, o mică adâncitură săpată în stâncă forma o peșteră strâmtă.

Aici întunericul putea fi pipăit și numai lumina fulgerului ce prevestea furtuna dădea la iveală prezența unei siluete ghemuite: o formă umană se legăna ca un pendul nervos. Într-un moment de repaus al freneziei valurilor s-a auzit un murmur nedeslușit.

Odată cu următorul fulger s-a văzut fața speriată a unei femei care urmărea cu nepăsare urgia. Apoi s-a ghemuit din nou. Puteai totuși să distingi un chip frumos, deși chinuit de frigul pătrunzător, chip ce strălucea între pletele negre, ude, lucioase, care cădeau în dezordine pe umerii aplecați. Puțin mai încolo, un bărbat în vârstă, în jur de șaptezeci de ani, stătea pe marginea unei stânci, răbdător și semeț, parcă făcând în ciudă vremii, pescuind cu undița lui. Înțeleptul bătrân știa că astfel de zile erau prielnice pentru pescuit.

Totuși, marea refuza cu încăpățânare să-și dea roadele pescarului amator, care s-a ridicat dezamăgit, și-a adunat sculele și a urcat încet, escaladând cu grijă stâncile. Ajungând în locul unde se afla mica peșteră, s-a oprit să-și tragă răsuflarea și, privind în zare, și-a pus mâinile

în șolduri ușurat. Un geamăt care s-a auzit deodată din peșteră aproape că l-a făcut să-și piardă echilibru de uimire și de spaimă. S-a întors brusc și a privit în adâncul peșterii. La început, vederea lui slabă l-a amăgit făcându-l să creadă că un animal, alunecând din cauza vremii, s-a adăpostit acolo. S-a gândit să se îndepărteze, dar când să plece, în ultima clipă, a distins silueta unui om cu fața zbârcită și a hotărât să se apropie. Cu lanterna în mână, a ajuns în fundul peșterii unde a zărit o femeie aproape înghețată și lividă, din cauza frigului aprig.

– Ce faci aici singură, copila mea?

Neprimind niciun răspuns, bătrânul s-a neliniștit și s-a apropiat mai mult. A apucat-o de umăr ca să vadă dacă e vie. Trupul femeii a căzut aproape fără suflare pe pământul ud din peșteră.

Bătrânul mai că a înnebunit de frică. A încercat să o aducă în simțiri. Femeia a reușit să-și deschidă ochii. A încercat să se ridice, dar s-a prăbușit iar, pierzându-și cu totul cunoștința. Bătrânul, cuprins de frică și neștiind ce să mai facă, a lăsat-o și a mers după ajutor. Nu putea singur să o care. A ieșit în drumul public, dar acolo nu a văzut pe nimeni. A înaintat câțiva metri puțin mai încolo, unde se zărea o lumină palidă. Gâfâind, a alergat, cu toată puterea care îi mai rămăsese, și a bătut cu putere la poarta unei case.

– Ajutor! Deschideți-mi! Deschideți! O femeie moare!

Se auzi o voce încă somnoroasă, deranjată de gălăgie:

– Cine e? Ce vreți?

– Vă rog, deschideți! Trebuie să anunț poliția! O femeie moare pe stâncă.

Un bărbat grizonat, cam la șaizeci de ani, cu părul răvășit de somn, a deschis ușa.

– Ce s-a întâmplat? a întrebat îngrijorat.

– Repede, cheamă poliția! l-a rugat alarmat.

După ce a dat telefon, i-a povestit în detaliu ce s-a întâmplat. De vreme ce nu puteau face nimic, așteptau neliniștiți poliția, care, din fericire, nu a întârziat să ajungă.

Bătrânul le-a arătat celor doi polițiști locul unde zăcea femeia. Aceia au coborât pe stânci cât de repede au putut și au ajuns la peșteră. Femeia era fără simțire. Cu greu au dus-o până la jeep. Părul îi acoperea fața aproape complet și hainele îi erau ude. Au acoperit-o cu o pătură pe care le-a dat-o localnicul acela și au pus-o pe scaunul din spate. Bătrânul, mâhnit pentru tânăra necunoscută, a întrebat dacă poate să fie cumva de folos.

– Din păcate, nu. Ceea ce ai făcut este de ajuns. Mergi la secție și așteaptă. O să o ducem noi la spital, l-a liniștit unul dintre polițiști.

Acela a încuviințat și a rămas să privească întristat mașina poliției care se îndepărta.

Al doilea polițist stătea în spate lângă femeie, încercând să o încălzească. Ea își revenise din leșin, dar tremura ca un pește. Polițistul îi sprijinea fruntea cu palma.

– Se pare că are febră și nu poate să respire. Nu mai avem timp.

Colegul lui s-a întors și a aruncat o privire grăbită.

– Ce să facem, Costas? Am sunat la spital și trimit o ambulanță. O să o întâlnim pe drum.

Femeia respira foarte greu.

– Ce treabă și asta! Ce căuta acolo jos?

– Poți să cauți mult și bine. Nu poți ști.

Costas o privea cu compătimire și privirea i s-a oprit asupra inelului pe care îl purta, verigheta ei de platină. I-a scos-o și, cu lanterna, a citit un nume: Alexandru. Apoi și-a aruncat privirea asupra încheieturii mâinii ei drepte.

– Sakis, asta este măritată și bogată. Poartă ceas Rolex.

– Așa se întâmplă, Costas. Bogații au mai multe probleme decât noi, cei săraci.

Mai înainte de a-și termina fraza, au auzit sirena ambulanței. În câteva secunde s-a ivit brusc din direcția opusă. Mașina de poliție s-a oprit și ambulanța a întors. Brancardierii au transportat-o pe biata femeie, iar polițistul care o îngrijise a hotărât să îi însoțească.

După ce a pornit ambulanța, asistentul, iute ca fulgerul, i-a pus femeii masca de oxigen, căutându-i în același timp vena ca să-i administreze ser fiziologic. Costas s-a aplecat asupra ei și o mângâia pe frunte. Fața lui părea înconjurată de o aură din altă lume și glasul lui, ca o șoaptă prelungă, se auzea spunându-i la ureche:

– Curaj! Ajungem. Nu ceda acum!

Și era adevărat. Se putea ca acestea să fie ultimele ei clipe. Totuși, privind-o, i se părea că, deși avea ochii închiși, buzele voiau să zâmbească. De îndată ce au ajuns la spital, doctorii s-au grăbit să o conecteze numaidecât la aparate.

– O pierdem! Nu are puls! a strigat doctorului o asistentă.

– Cincizeci de miligrame de atropină! a spus poruncitor doctorul.

O altă asistentă i-a administrat medicamentul. Doctorul, privind cardiograful a văzut o linie dreaptă.

– Resuscitare! Defibrilatorul, repede! O pierdem… Înapoi!

I-a făcut șocuri electrice și au început să o maseze. În cele din urmă, s-a văzut pe cardiograf pulsul. Doctorul a răsuflat ușurat și a continuat cu îngrijirile necesare.

În afara salonului, Costas, deși terminase de mult tura, aștepta să fie anunțat despre starea ei. Mergea de la un capăt la altul pe lungul coridor cu vădită îngrijorare pe chip. Își bău nervos cafeaua și privea la fiecare minut ceasul

mare de pe perete. A trecut destul timp până ce doctorii au ieșit din salonul de urgențe, ducând-o pe femeie pe targă. Costas a alergat îngrijorat după ei.

– Doctore, ce s-a întâmplat?

– Încă nu putem ști sigur. Trebuie să treacă cel puțin patruzeci și opt de ore ca să i se stabilizeze starea.

– O ducem în salonul de terapie intensivă, completă o asistentă.

A privit-o pe femeia epuizată de pe targă și, ca o undă electrică, i-a pătruns întregul trup un simțământ necunoscut de el până atunci.

– Ce am pățit? s-a întrebat.

Atunci și-a dat seama că se afla de două ore și jumătate la spital pentru un om pe care îl vedea prima oară în viața lui. Între timp, polițiștii începuseră să facă investigații la locul unde fusese găsită femeia, căutând vreun indiciu în legătură cu identitatea ei. Dar oricât au căutat, tot degeaba. Nici geantă, nici acte, nimic. Așa că s-au întors fără niciun rezultat la secție.

2.

O fată tânără, având nu mai mult de șaptesprezece ani, cu îmbrăcăminte conservatoare, cu privirea plină de sfială și de o anumită teamă, aștepta în stație autobuzul ca să se întoarcă acasă. Era femeia necunoscută de pe stâncă la o vârstă mult mai mică. O mașină s-a oprit în fața ei, iar ea, nedumerită, și-a întors fața în altă direcție.

– Ce s-a întâmplat, Constantina? Nu ne dai atenție?

Era Antonis, cumnatul verișoarei ei, Stela.

– Antonis! Nu te-am recunoscut…

– Nu mergi acasă? Hai că te duc eu.

Constantina a ezitat pentru câteva clipe. Apoi, trecând peste acea ezitare de moment, s-a urcat în mașină. S-a așezat pe marginea scaunului, privind în față și ținându-și strâns geanta în mâini. Acela o urmărea și a zâmbit cu subînțeles. Pentru o clipă privirile li s-au întâlnit și s-a arătat zâmbetul ei reținut.

– Ați lucrat până acum? a întrebat-o.

– Da, facem ore suplimentare în ultima vreme, i-a răspuns întorcându-și din nou privirea către drum.

Până să ajungă la casa ei, nu au mai schimbat alte cuvinte, nici vorbe, nici priviri. Antonis a oprit la colț și, când ea se pregătea să coboare, a apucat-o de mână, împiedicând-o să plece.

– Nu pleca încă!

Constantina a rămas buimăcită. Antonis s-a aplecat și și-a lipit buzele de ale ei. Ea a rămas mută de uimire, neștiind cum să reacționeze. Era primul ei sărut. Acceptului stânjenit de la început i-a urmat panica. S-a smucit brusc, a deschis ușa mașinii și a fugit, de parcă era urmărită. Cu mâinile tremurânde, și-a căutat în geantă cheile de la casă. Fața îi ardea ca focul.

Toată noaptea Constantina a stat trează. Se gândea la sărutul cu Antonis și, după ce, pentru o clipă, a fost aprinsă de o dorință necontrolată, apoi ochii i s-au umplut de lacrimi de remușcare.

Duminică în zori s-a pregătit să meargă la mănăstire, unde era călugăriță prietena ei, dar și pentru că voia să vorbească cu duhovnicul ei, cu care programase o întâlnire cu mai multe zile în urmă. Ajungând în preajma mănăstirii, a ezitat un pic să înainteze. Liniștea și pacea pluteau pretutindeni. S-a oprit puțin să privească straturile de flori, în vreme ce ciripitul dulce al păsărilor pătrundea

aerul dimineții de duminică, aducând puțină încredere în sufletul ei întristat și speriat de cele întâmplate.

A intrat în biserică și a mers pe partea stângă, într-un colț, unde o ascundea marele iconostas. Psalmii cântați de monahii îi îndulceau sufletul tulburat. La sfârșitul Sfintei Liturghii a ieșit în curte și aștepta să o vadă pe prietena ei, care nu a întârziat să se arate. Când i-a văzut chipul amabil, plin de dulceață, și zâmbetul ei cald i s-a părut că vede o sfântă. Nu se mai sătura să o privească. Dar prietena ei a simțit că ceva o frământa pe Constantina.

– Ești bine, Constantina? Ți s-a întâmplat ceva?

– Nimic deosebit… Ceva nedeslușit îmi pricinuiește melancolie, ca și când ar urma să se întâmple ceva rău. Știi, ca o umbră amenințătoare pe care o simți că te urmărește și nu poți face nimic ca să scapi de ea.

Nu a mai spus nimic și pentru moment a lăsat-o pe prietena ei să meargă la biserică. Constantina s-a mărturisit la duhovnicul ei și, plângând, i-a povestit întâmplarea cu Antonis. Și-a ridicat fața udă de lacrimi și l-a privit. Dar nu a îndrăznit să mărturisească că i-a plăcut ceea ce s-a întâmplat.

– Și tu? După sărut ce ai făcut?

– Am plecat!

Părintele s-a încruntat ca și când nu ar fi crezut-o. Ea și-a plecat din nou capul. I-a dat canon să se roage mult. După ce preotul i-a citit rugăciunea de iertare, Constantina a ieșit din biserică și a mers în locul ei drag, acolo unde putea privi cum marea se juca cu razele soarelui ce își arăta toată paleta de culori deasupra ei. Nu și-a dat seama cât timp a rămas acolo. Singurul lucru l-a care se gândea era sărutul lui Antonis care nu mai pleca din mintea ei. Se simțea vinovată, dar o necăjea și o stare de răzvrătire față de intenția de a se împotrivi gândului.

O mână o atinse pe spate. S-a întors tresărind. Era prietena ei care, privind ochii înlăcrimați ai Constantinei, a întrebat îngrijorată:

– De ce plângi? Spune-mi, te rog, ce se întâmplă?

– Mai bine lasă, Metodia… Tu nu știi despre lucrurile astea.

Începând din ziua aceea, Constantina a început să fie chinuită de coșmaruri și noaptea vorbea în somn. Considera că a făcut ceva rău și nu putea să și-o ierte. Până ce, într-o seară, mama ei a auzit-o rostind în somn numele lui Antonis. A trezit-o și a întrebat-o cine era acest Antonis și ce era între ei. Apoi, amenințând-o că îi va spune tatălui ei, a reușit să îi smulgă adevărul.

Din acea zi, viața Constantinei a devenit adevărat martiriu. Acel sărut a făcut ca purtarea mamei să devină și mai aspră. În fiecare seară, doamna Ermioni mergea la patul fetei sale și îi șoptea la ureche ocări și blesteme. Dar nu s-a oprit doar la acestea, ci chinuia și trupul fiicei sale. Constantina, de teamă să nu se scoale tatăl ei și să mănânce și mai multă bătaie, dacă ar fi aflat ce s-a întâmplat, mușca perna care i se uda toată de șuvoiul lacrimilor.

Purtarea grosolană a doamnei Ermioni continua în fiecare zi, fie prin vorbe, fie prin fapte. Astfel Constantina a căzut în melancolie și s-a închis cu totul în sine, trăind sub stăpânirea fricii. Erau momente când îi pătrundea în minte ideea sinuciderii, ca unic mijloc de ieșire din chinurile de nesuportat.

Într-o după-amiază ploioasă, după ce terminase lucrul, pe când mergea prin ploaie fără umbrelă, absorbită cum era de gândurile ei, nu a auzit scrâșnetul produs de un camion care a frânat brusc. Din fericire, șoferul a oprit la timp. A coborât din mașină și, ieșit din fire, plin de mânie și enervare, i-a strigat:

– Ești întreagă la minte, fetițo? Vrei să mă faci criminal? Să mă bagi la închisoare? Dacă-ți trosnesc acum una, te rotești ca o sfârlează. Vrei să mori și ai găsit roțile mele? Piei din ochii mei! Neghioabo, pleacă până nu-mi pierd calmul de tot!

Între timp, lumea se adunase în jur și se uita la Constantina, care era mută de groază, și la șofer. O doamnă în vârstă a apucat-o de umăr și i-a zis:

– Hai, fata mea, mergi acasă și să nu mai faci așa ceva!

Șoferul și doamna aceea credeau că a vrut să se sinucidă. Ce mult greșeau! Niciodată nu și-ar fi vândut sufletul diavolului, pentru că flacăra credinței ardea încă înăuntrul ei, cu toată disperarea în care se afla. Mergând pe jos, a ajuns în fața bisericii Sfântului Gheorghe. A privit poarta. Era deschisă. A înaintat până la catapeteasmă și s-a oprit înaintea icoanei lui Hristos.

– Iartă-mă! Te rog, Hristoase al meu, iartă-mă! Ce era să fac, din neatenția mea? Dar cât să o mai rabd pe mama? Te rog să mă iei lângă Tine repede, cât mai repede! Nu o mai suport!

3.

Diferitele obiecte începuseră să ia formă în lumina orbitoare. Ochii Constantinei s-au deschis. La început păreau să nu privească nicăieri. A încercat să-și ridice mâna, dar a fost împiedicată de starea de slăbiciune. Întorcând capul, a văzut perfuziile și tuburile. A încercat să se ridice. Asistenta a văzut-o și a alergat lângă ea.

– Ți-ai revenit? Cum ești?

Tonul prietenos al vocii ei părea să o liniștească puțin. Totuși nu a spus nimic. A închis ochii și s-a afundat din

nou într-un gol apăsător. La trei zile după aceasta, dimineața, doctorii care o supravegheau i-au verificat diagrama care arăta evoluția stării.

– Nu mai are nevoie de susținerea aparatelor, a recomandat directorul unității.

Un porumbel s-a așezat pe pervazul ferestrei. Constantina îl urmărea inexpresivă cu mâinile împreunate sub obraz, până când acela a zburat departe. În clipa aceea a mai intrat un doctor care s-a oprit lângă patul ei, limitându-i astfel câmpul vizual.

– Bună ziua, Constantina! Cum ești azi? Mai bine?

Niciun răspuns. Nici măcar nu și-a mișcat pleoapele. Privirea ei, ca și când ar fi trecut prin doctor, continua să fie ațintită asupra ferestrei. Acela vru să-i sprijine fruntea. Împotrivirea ei fu brutală. S-a smucit strigând și a căzut iar încordată pe spate. Doctorul s-a speriat, iar ea, rotindu-și mâinile, a început să se miște înainte și înapoi ca un autist.

Directorul secției i-a convocat într-o ședință pe ceilalți doctori ca să discute despre evoluția stării Constantinei.

– Aceea cu pneumonie, a întrebat directorul fără să-și ridice ochii din fișe, și-a revenit ca să fie transferată la psihiatrie?

– Domnule director, nu cumva e un pic cam devreme?

Afirmația tânărului doctor a atras privirea severă a directorului.

– Domnule Sifakis! Trebuie să meargă la psihiatrie. Noi am făcut tot ce am putut. I-am salvat viața. Acum este într-o stare de șoc căreia numai acolo îi poate face față.

– De la poliție nu avem nicio veste? a întrebat tânărul doctor, dar imediat după aceea a regretat, pentru că directorul, vădit deranjat de întrebările lui, s-a plecat iar asupra fișelor. Cu toate acestea a îngânat un răspuns:– Nu, nu

există nimic nou, niciun indiciu. De parcă ar fi picat din cer. Îngrijește-te să meargă imediat la psihiatrie!

După amiază devreme un asistent împingea căruciorul care o transporta pe Constantina. Privirea ei era goală. Privea fără să vadă. Au urcat cu liftul la etaj unde se afla aripa de psihiatrie a spitalului. Când au ieșit din lift, privirile i-au căzut asupra plăcuței care o înștiința unde se aflau. Groaza i-a pus stăpânire pe chip și un strigăt înăbușit i-a ieșit din adâncul sufletului. A dat să se ridice. Asistentul, luat prin surprindere, a încercat să o oprească. Ea se împotrivea și a început să strige, lovindu-l pe asistent care, văzându-se la ananghie, a chemat ajutoare.

Ușa secției de psihiatrie s-a deschis și doi asistenți au înșfăcat-o pe Constantina și, împreună cu cel care o adusese, au imobilizat-o destul de greu. Constantina continua să țipe și să se împotrivească. Ușa s-a închis. Nu se mai auzeau decât strigătele ei, care au încetat doar când i-au făcut injecție cu sedativ.

Pereții salonului erau de un verde spălăcit, respingător, care se presupune că ar calma nervii bolnavilor. În salon, patru paturi. Două femei, una în fața celeilalte. Constantina se afla imobilizată în al treilea pat, legată cu niște curele de mâini și de picioare, fără nicio posibilitate de scăpare. A deschis ochii. Privirea îi era slăbită, amețită de calmante. A încercat să se ridice și atunci și-a dat seama că nu poate să se miște. A cuprins-o panica. Numaidecât însă sedativele puternice, al căror efect nu trecuse încă, i-au absorbit panica și a căzut iar în letargie.

Între timp, în biroul doctorilor discutau directorul, doi doctori și șefa clinicii Pepi Ikonomou, o persoană de seamă în domeniul ei, cu studii de excepție, care a preferat să-și ofere serviciile sectorului public. Alături de ei era și

principala asistentă a clinicii care le-a relatat evenimentele din seara precedentă.

– Au adus o pacientă nouă de la secția de urgențe. Nu vorbește și nu știm cine este. Între timp a avut și o criză, pe coridor, și i-am făcut o injecție ca să o calmăm.

– La urgențe ce căuta? a întrebat Pepi.

– Au găsit-o cu pneumonie. Au zis că au găsit-o pe o plajă, într-o peșteră sau ceva de felul ăsta, a răspuns asistenta șefă.

– Mm! Bine, o să o vedem puțin mai târziu. Cu ceilalți bolnavi am avut vreo problemă?

– Nu, e liniște. Toate sub control.

Constantina, în ciuda sedativelor, își revenea în simțiri din când în când și devenea lucidă. Când s-a deschis ușa și au intrat doctorii, abia își revenise cât de cât. Pepi s-a oprit brusc mută de uimire, atrăgând atenția celorlalți doctori.

– Constantina? a șoptit ea.

Toți au rămas surprinși. Bolnava totuși nu părea să o recunoască.

– O știi, Pepi? se miră directorul.

– Da! Este soția unui prieten de familie, a răspuns tulburată.

– Măcar am aflat cine este, a adăugat ușurat directorul.

Pepi și-a pus mâna pe fruntea Constantinei, care a tresărit la atingerea ei.

– Constantina, draga mea, ce ai pățit?

Aceea a încercat să-i evite mâna, în timp ce ochii Pepiei s-au umplut de lacrimi și a cerut să-i desfacă curelele. A ieșit în grabă din salon și s-a îndreptat spre cabinetul ei, unde a început să caute în agendă. A apăsat clapa telefonlui.

– Alo! s-a auzit o voce adormită la celălalt capăt al firului.

– Alo, Alexandru, sunt Pepi.

– Bună, Pepi. Ce s-a întâmplat?

– Întrebi ce s-a întâmplat, Alexandru? Constantina este aici. Au internat-o la psihiatrie. Este în ultimul hal! Cum se poate să nu ai habar?

O ezitare în vocea lui Alexandru i-a sporit neliniștea.

– Nu știu… Nu am mai văzut-o de patru zile. Ne-am despărțit.

– V-ați despărțit? Când? De ce?

Alexandru s-a ridicat din pat și a rostit cu greutate:

– Este o întreagă poveste.

– În fine, nu știu, dar cred că trebuie să vii, căci Constantina este într-o stare foarte rea, a spus Pepi cu vădită nervozitate în glas.

– Știi ce îmi ceri acum? Bine, o să văd ce o să fac. Mai vorbim.

Și a închis telefonul.

Alexandru a rămas puțin pe gânduri. S-a ridicat, a mers la bucătărie să-și facă obișnuita lui cafea grecească potrivită, în timp ce gândurile amare îi umbreau chipul. A turnat cafeaua într-o cană mare și s-a îndreptat spre birou, locul lui preferat, unde voia să se liniștească, să-și pună gândurile în ordine, să-și facă planurile.

S-a așezat în fotoliul de piele neagră, pe care îl moștenise de la bunicul lui și și-a aprins pipa gravată, făcută de mână, pe care i-o dăruise Constantina cu un an în urmă, de ziua lui. Pe birou, o agendă telefonică cu coperte de piele bej-café îl privea stăruitor. S-a hotărât să formeze numărul.

– Caterina, bună ziua! Ce faci?

– Alexandru? Tu ești? Cum de ți-ai adus aminte de noi? a răspuns mirată.

– Constantina.

– Ce a pățit Constantina?

– E la clinica de psihiatrie.

– La clinica de psihiatrie? De ce? Ce s-a întâmplat?

– Râzi de mine? Ne arde de glume? De starea ei suntem amândoi responsabili, i-a răspuns Alexandru pe un ton apăsat. Trebuie să facem ceva, să o ajutăm.

– Nu am înțeles! Noi suntem de vină? Noi i-am zis să înnebunească?

– Caterina, nu face pe nevinovata! Constantina nu ar fi pățit nimic dacă nu ne vedea împreună în pat. Noi suntem de vină. Sunt chinuit de remușcări și de mustrări de conștiință. Mă simt vinovat.

Cuvintele Caterinei erau acum pline de neliniște și frică.

– Ce spui? Ai înnebunit? Când ne-a văzut?

– Ții minte week-endul când ne-a spus că vrea să meargă la prietena ei la mănăstire și ți-a lăsat cheia?

– Da. Și apoi?

– S-a întors noaptea și ne-a văzut împreună.

– Și tu de unde știi? Cine ți-a zis?

– Chiar ea. Mai înainte de a pleca de acasă, mi-a spus-o în față.

– …

– Alo, m-auzi? a rupt Alexandru tăcerea ce dura de câteva minute.

– Te aud.

– Nu trebuie să facem ceva? Preferi să fii chinuită de remușcări toată viața?

– Ce tot spui, Alexandru? Remușcări și mustrări de conștiință? Pe mine altceva nu mă interesează decât să

nu afle soțul meu și copiii. Da, îmi pare rău pentru ce s-a întâmplat, dar nu pot să fac nimic. Ce-a fost a fost.

Răspunsul dur al Caterinei l-a surprins pe Alexandru.

– Deci, avea dreptate când îmi spunea că nu o iubiți, că pentru voi este o străină.

A închis telefonul enervat și, aplecat cum era, a băut câteva guri de cafea. Mintea îi era răvășită de gânduri fără rânduială. A ridicat din nou receptorul și a format un număr. Se pregătea să închidă când, în cele din urmă, s-a auzit un „da” plictisit.

– Lena, ce faci?

– Alexandru! Mă gândeam și eu să te sun, dar sunt sufocată de treburi. Ce faci?

– Nu sunt bine…

Ea, ca și când nu l-ar fi auzit, a continuat pe același ton.

– Știi, sunt datoare cu 470.000 de drahme și vreau să merg diseară la club să îi dau. Să trec pe la fabrică sau ne întâlnim în locul cunoscut?

– Lena! Cu tine vorbesc! Știi că mătușa ta este la clinica de neurologie?

– Și ce-mi spui mie? E soția ta. Tu spune-mi acum ce facem cu banii? insistă ea sigură pe sine.

Alexandru, fără să răspundă, a trântit furios receptorul și s-a prăbușit în fotoliu. Continuă să-și fumeze pipa, iar gândul îi era la soția lui, la chipul ei frumos și dulce, la sufletul ei gingaș. Îi răsuna în auz râsul ei care putea chiar și morții să-i învie, după cum obișnuia el să-i spună.

O săgeată neagră i-a înveninat amintirile încă proaspete când s-a gândit la modul satanic în care au intrat în viața lor sora și nepoata Constantinei și un nod i s-a pus în gât. S-a ridicat brusc din fotoliu, și-a stins pipa, a mers în dormitor, s-a schimbat și a plecat. Ieșind afară, a

respirat adânc, a intrat în mașină și s-a pierdut pe drumurile orașului. Conducea fără să știe unde merge, până când, deodată, și-a dat seama că oprise în fața spitalului. A deschis încet ușa mașinii privind clădirea cu tristețe. A ezitat. A șovăit. Nu știa ce să facă. Să urce în salon să o vadă sau să plece? Dar cum să dea ochii cu ea după tot rău ce i-l făcuse? Aproape că își auzea gândurile:

„Cum de am putut să-ți pricinuiesc atâta suferință? Cum am putut să-ți fac asta ție, care vindecai sufletele tuturor oamenilor răniți, care cu o vorbă dulce de a ta răspândeai în jur optimismul… Și acum? Ce să fac acum? Cine te va sprijini pe tine? Rănile tale, suferința ta, cine le va vindeca? Și eu? Eu, Alexandru, cel plin de promisiuni pentru o conviețuire fericită, eu te-am rănit în cel mai cumplit mod." „Nu fi supărat! Pentru mine există dragostea lui Dumnezeu. Dumnezeu niciodată nu mă va părăsi, pentru că știe că Îl iubesc. Poate că mă dă uitării pentru puțină vreme, așa cum fac și eu, dar nu mă lasă niciodată!".

A tresărit, pentru că acest gând al lui era atât de viu, încât a crezut că în spatele lui stătea Constantina și îi vorbea. Și-a întors capul surprins. Nu era nimeni. Doar mașini parcate.

– Iubita mea! a șoptit și a izbucnit într-un plâns înăbușit.

În acel moment, Constantina, fără să știe de prezența lui Alexandru în fața spitalului, singură în salon, încerca să se ridice din pat, dar puterile au părăsit-o. S-a sculat, și-a ațintit privirea în podea și a început să se legene. Mintea îi era răvășită, sufletul obosit, gândurile dezordonate, zburând încoace și încolo. A încercat deci să se prindă de o amintire de care să se sprijine.

4.

Era august. Un cuplu, prieteni de-ai ei, Iota și Nikolas, o chemaseră la aniversarea nunții lor. Constantina purta o rochie albă, vaporoasă, care se potrivea de minune cu trupul ei armonios ca de alabastru. S-a așezat în fața oglinzii și, admirându-și imaginea reflectată, se rotea de jur împrejur făcând rochia să se învârtească. Și-a desfăcut părul ei lung și negru și așa, simplă, fără bijuterii și machiaj, era nespus de frumoasă. Aruncând o ultimă privire în oglindă și-a spus:

–Ai împlinit deja patruzeci de ani și ești în continuare atât de frumoasă!

Și-a luat geanta, a închis ușa apartamentului, s-a suit în mașină și a pornit.

Prietenii ei au primit-o cu bucurie și acest lucru i-a făcut multă plăcere. Întotdeauna îi plăcea când îi dădeau atenție. Iota a luat-o de mână ca să o prezinte unui nou prieten de-al lor.

– Alexandru Hristodoulou.

– Constantina Stefanou.

Au dat mâna și s-au privit insistent. Ochii lui Alexandru erau de un verde închis. Era un bărbat care, în ciuda celor șaizeci de ani ai lui, putea, de la prima privire, de la prima atingere de mână, să atragă o femeie. O maturitate fermecătoare îi îmbrăca purtările, iar înfățișarea nu-i putea trece neobservată. Privirile pe care le-au schimbat i-au mișcat pe amândoi. Inimile lor au săltat. Era dragoste la prima vedere?

Seara se scurse în chip minunat. Alexandru stătea pe marginea canapelei fără să vorbească prea mult. Îi plăcea să urmărească această minunată ființă pe care tocmai o cunoscuse și nimic mai mult nu dorea decât să o audă

vorbind, să o vadă dansând și zâmbind. Când a auzit că se cântă blues-ul lui preferat, s-a apropiat de ea și, aplecându-se ușor, a întins mâna și i-a zis:

– M-aș simți deosebit de onorat dacă mi-ar oferi acest dans cea mai dulce ființă, care în această seară mi-a încălzit inima înghețată.

Un zâmbet larg i s-a schițat pe chip. I-a dat mâna. Un astfel de moment este cel mai potrivit ca să te apleci spre urechea unei femei și să-i șoptești:

– Ești de o frumusețe unică!

Și dacă aceea nu răspunde, ci doar zâmbește, acest lucru îl face și mai îndrăzneț. Restul nopții l-au petrecut împreună discutând și dansând, ca doi prieteni buni care se cunoșteau de multă vreme. A fost începutul unei legături care s-a născut de nicăieri. Alexandru fusese răpit de frumusețea ei atât de mult, încât nu-și mai putea lua ochii de la ea. Desigur, și ea se arăta răspunzând în același fel la curtarea lui atât de deschisă. După o vreme, Iota și Nikolas și-au dat seama de atracția reciprocă dintre ei.

– Vezi ce văd și eu? l-a întrebat Iota pe bărbatul ei.

– Da! Se prevestește ceva foarte serios, a răspuns Nikolas.

– Și eu tot așa cred. Măcar să meargă toate bine! Merită amândoi bucurie și fericire.

Era destul de târziu în noapte când Constantina a hotărât să plece. Alexandru, fără să-i lase mâna nicio clipă, insista să mai stea încă un pic, dar ea rămânea statornică în hotărârea ei. Trebuia să plece. L-a refuzat politicos, dar a acceptat să facă schimb de numere de telefon și i-a promis că se vor revedea. De altfel, observase că întreaga seară el avusese privirile ațintite numai asupra ei. Era flatată și deosebit de bucuroasă de atitudinea lui. Adevărul fie spus, nu îi era deloc indiferent.De aceea nu s-a

împotrivit cât timp a ținut-o de mână. I-a plăcut încă din prima clipă când s-au cunoscut. Așadar, le-a urat tuturor o noapte bună și a plecat.

În timp ce o conducea, Iota i-a zis:

– Cred că l-ai fermecat!

Ea a zâmbit bucuroasă. Când a ieșit în stradă și-a ascuns fața în palme. Obrajii îi ardeau ca unei adolescente după prima întâlnire. Se simțea fericită. Mai înainte de a intra în mașină, și-a ridicat ochii către cer. Îi plăcea să privească bolta cerească. A aprins o țigară, și-a scos pantofii cu toc și s-a așezat pe capota mașinii. A rămas așa admirând liniștea ce se întindea în jurul ei. Pe tot drumul până acasă s-a gândit la Alexandru.

– Constantina, văd că ești îndrăgostită, își spuse cu voce tare și râse în sinea ei.

A doua zi după-amiază, la cinci minute după ce a intrat în casă, a sunat telefonul. Inima i-a tresărit. A alergat nădăjduind că la celălalt capăt al firului era Alexandru. A șovăit. Apoi a inspirat adânc și a ridicat receptorul.

– Da, vă rog.

– Constantina? Sunt Alexandru.

Ea încercă să-și ascundă emoția, deși inima continua să-i bată cu putere, în timp ce un zâmbet larg de mulțumire îi lumina chipul.

– Buna, Alexandru! Ce faci?

– De ieri, de când te-am cunoscut, mă simt atât de bucuros, încât mi se pare că nu pășesc pe pământ. Aș vrea mult să te văd ca să revin odată cu picioarele pe pământ!

Constantina zâmbi mulțumită.

– Ce ai zice de seara aceasta? Poți? a continuat Alexandru.

– Sigur că pot.

– Grozav! Mă bucur mult! Pe la nouă e bine?

– Pe la nouă? Mm! Bine, de acord! Notează adresa.

– Nu, nu e nevoie, o știu deja. O să te aștept în fața casei tale. O să claxonez de trei ori.

După ce a închis, Constantina s-a întins pe canapeaua dublă din salon și se gândea că acest bărbat i-a redeșteptat pofta de viață. A început să se pregătească cu multă grijă. Voia ca în această seară să fie încă și mai frumoasă. Aruncând o ultimă privire în oglindă, a auzit claxonul mașinii sunând de trei ori.

– El e! A venit!

S-a uitat la ceas. Era nouă fix. Ce punctualitate! S-a privit pentru ultima oară în oglindă și a ieșit în grabă din apartament. Alexandru o aștepta lângă mașina lui. Când a văzut-o, s-a apropiat, a luat-o de amândouă mâinile și și-a cufundat privirile într-ale ei. Voia mult să o sărute, dar s-a abținut. S-au îndreptat spre mașină și i-a deschis portiera. Acest lucru a impresionat-o încă și mai mult. Un bărbat politicos și cu bune maniere. În Mercedes-ul argintiu, Alexandru s-a întors și i-a zis:

– Azi am în mașină cea mai frumoasă femeie din lume! Unde ai vrea să mergem?

– În primul rând, nu exagera și, în al doilea rând, mergem unde vrei, i-a răspuns cu glas ferm.

S-au oprit la un restaurant pe malul mării. Alexandru nu-și lua privirile de la ea.

– Ești așa de frumoasă! Ochii tăi negrii răspândesc căldura, siguranță, curăție sufletească. Ascund totuși o melancolie. Dulceața mea! Aș vrea tare mult să-mi vorbești despre tine, despre viața ta, despre visurile tale.

Constantina și-a plecat capul și și-a strâns buzele.

– Ce să-ți spun? Las-o pe altă dată.

– De ce, dulceața mea, altă dată și nu acum?

– Vrei să te cuprindă întristarea?

– Vreau, îi spuse râzând.

– Alexandru, viața mea nu e presărată cu trandafiri roșii. Nici nu este un paradis plin de toate florile pământului. Dimpotrivă, pot să spun că a fost cumplit de aspră cu mine. Totuși, nu am încetat să cred că vor veni zile mai bune.

Alexandru i-a luat mâinile cu dragoste și le-a cuprins într-ale lui.

– Cum este posibil ca viața să se poarte atât de crud cu o așa frumusețe ca tine?

– De ce? Tu crezi că viața deosebește femeile după aspectul exterior și se poartă cu ele în funcție de acesta? De altfel, faptul că o femeie este frumoasă nu înseamnă nimic. Este valabil și pentru un bărbat frumos. Frumusețea se află în ochii celui care o privește.

– Sigur, ai dreptate! Ochii mei te văd foarte frumoasă, încântătoare. Și nu mă refer numai la aspectul exterior. Frumusețea care răzbate dinăuntrul tău te luminează în întregime. Te cunosc atât de puțin și totuși am convingerea că ascunzi o comoară neprețuită de dăruire și de dragoste, a subliniat el cu înflăcărare.

După ce a băut stropul de vin roșu ce mai rămăsese în pahar, Constantina i-a răspuns:

– Alexandru, ceea ce știu eu este că suferința, nedreptatea, amărăciunea, boala și moartea sunt încercări prin care trebuie să trecem. Sunt mijloace prin care ni se întărește caracterul și un drum care ne va duce mai aproape de Dumnezeu. Drumul este greu, într-adevăr, cu mulți spini care însângerează sufletul și trupul. Suferința te poate copleși. Noi însă trebuie să continuăm să luptăm ca să ajungem biruitori la capătul acestui drum, unde vom cunoaște adevărata lumină. De aceea, trebuie sa prețuim viața noastră, pentru că este un dar de la Dumnezeu.

– Din ceea ce îmi spui înțeleg că ai trecut prin multe. Vorbește-mi, te rog, despre viața ta, despre familia ta, despre experiențele tale, cum ai crescut și toate celelalte... Vreau să știu totul despre tine.

Au urmat câteva minute de tăcere. Dacă ochii și mâinile lor fuseseră până în acel moment legate ca de un lanț de nedesfăcut, acum privirea Constantinei și-a pierdut deodată strălucirea. S-a întunecat. Mii de imagini s-au ivit în memoria ei, imagini care îi aminteau respingerea, refuzul care i-au străpuns întreaga existență ca un cuțit cu două tăișuri. Lacrimile îi inundaseră deja chipul.

– Iartă-mă, Alexandru, dar îți voi vorbi altă dată despre viața mea.

El i-a șters lacrimile cu vârful degetelor și nu a lăsat-o să mai vorbească.

– Nu plânge, nu vreau să plângi. Tu trebuie doar să râzi. Vreau ca această fețișoară frumoasă să strălucească de fericire și de optimism. Începând de azi nu voi îngădui ca cineva să te mai rănească vreodată. Eu îți voi fi pavăză și sprijin. S-a terminat cu trecutul. Vei pune acum un nou început în viața ta, în viața noastră... Dintr-un motiv anume te-am îndrăgit atât cât nici nu poți să-ți închipui. Ai încredere în mine! Nu ai de ce să te temi de mine, câtuși de puțin. Îți promit că alături de mine vei trăi devotamentul și dragostea adevărată. Să nu ai absolut nicio îndoială. Nu o să te trădez niciodată!

– Îți mulțumesc pentru grija și dragostea ta. Într-adevăr, aș vrea foarte mult să cred, pentru că, într-un fel inexplicabil, simt și eu același lucru despre tine. Atât de repede și de neașteptat... Acum însă e rândul tău să-mi vorbești despre tine.

– Nu am multe de spus. Viața a fost generoasă cu mine, de vreme ce am obținut tot ce am vrut fără prea multă

osteneală. Și cu femeile a fost la fel. Mi-a fost cât se poate de ușor să am orice femeie mi-a plăcut.

– Adică să mă simt și eu o parte din colecția ta? l-a întrebat deranjată.

– Nu! Cu tine s-a închis colecția mea din clipa în care te-am văzut. Pe tine cred că te iubesc deja.

– Să lăsăm mai bine timpul să arate dacă ceea ce numim noi acum „dragoste" va fi ceva de durată.

5.

Constantina a încetat a se mai mișca cu nervozitate înainte și înapoi și lacrimi fierbinți i-au umplut ochii. Singura ei nădejde, singurul sprijin la care se putea gândi în momentul acela era Dumnezeu. Și-a ascuns capul între genunchi și a început să se roage. A petrecut ceva timp în această rugăciune mută până ce a simțit o ușoară atingere pe umăr.

– Constantina!

Tulburarea pe care i-a pricinuit-o auzul numelui ei a făcut-o să se acopere și mai mult cu mâinile. Totuși vocea îi era cunoscută și plăcută, una dintre puținele care puteau să-i aducă mângâiere în momentul acela.

– Constantina, draga mea, cum ești?

Ridicând încet capul, a văzut-o pe Cristina, sora ei. Un zâmbet amestecat cu teamă i s-a conturat pe chip. S-a aruncat în brațele ei. Era singura dintre surori care păstrase legătura cu ea.

– Cristina! Spune-mi cum ai aflat unde sunt.

Cristina i-a mângâiat fața cu dragoste. Ochii îi erau umezi. Nu a răspuns imediat.

După ce Cristina îi puse surorii ei pe spate un pardesiu, ieșiră în balcon să se bucure de soarele de toamnă.

– Mama și fetele știu unde sunt? a întrebat iar Constantina îngrijorată.

– Da, știu.

– Și ce au zis?

Cristina nu a răspuns, ci doar a privit-o cu lacrimi în ochi.

– Te rog, ce au spus? De ce șovăi? Vreau să știu.

Cristina continua să o privească fără să vorbească. Se temea să nu-i facă mai mult rău surorii sale mărturisindu-i ce le dezvăluise Caterina. În cele din urmă, s-a plecat rugăminții ei și a întrebat-o dacă e adevărat că Alexandru a prins-o în pat cu amantul ei. Constantina, ca lovită de un trăsnet, a deschis larg ochii și o privea pe Cristina disperată și gata să izbucnească, la auzul acestei trădări de necrezut. După câteva secunde de tăcere apăsătoare a întrebat-o din nou:

– Deci asta cred ei? Și cine le-a spus?

– Alexandru a vorbit cu Caterina. Biata de ea, s-a mâhnit mult când a auzit. Plângea când vorbea cu noi.

Când a auzit aceste cuvinte, Constantina nu a mai răbdat și a sărit în picioare.

– Ridică-te și pleacă imediat! Și să nu mai vii!

A alergat, ca ieșită din minți, înapoi în salon și s-a ghemuit în pat. Tremura toată. Cristina, îngrozită, a chemat o asistentă care s-a grăbit să-i facă încă o injecție cu sedativ ce a aruncat-o într-o letargie adâncă.

Când a ajuns acasă, Cristina a dat imediat telefon surorilor ei și le-a spus despre starea Constantinei, despre criza pe care a făcut-o și despre sedativele pe care i le administrau. Acum stătea și se gândea în sinea ei: „Ce a apucat-o de a făcut asta? Acum când avea totul! Pe de altă parte, nu-i stătea în caracter să înșele. Ciudat!” A ridicat

receptorul și a sunat-o pe Caterina, care se afla acasă la mama lor.

– Dragă Caterina, ia spune-mi, crezi că sunt adevărate toate câte ți le-a zis Alexandru? Ceva nu-mi sună bine în povestea asta.

– Ce spui, Cristina? Sigur că îl cred. Este un om demn de încredere. Nu ar spune vreodată minciuni cu privire la o situație atât de gravă.

Cristina nu păru convinsă de cuvintele ei. I-a cerut să se întâlnească a doua zi ca să discute toate surorile împreună. Caterina insista cum că Alexandru spusese adevărul și zicea că se simte chiar foarte lezată de comportamentul surorilor, iar pe cumnatul lor nu mai găsește cuvinte să-l consoleze. Sora cea mică, Eftihia, a ajuns să dea glas celor mai grele cuvinte despre Constantina:

– Mi-e rușine că sunt soră cu o curvă. Nu vreau să o mai văd niciodată în viața mea!

În cel moment, Cristina interveni pe un ton imperativ și rugător totodată:

– Să oprim aici, vă rog, această discuție! Nu mai vreau alte discuții! Nu aduce niciun folos, ci numai durere. De altfel, acestea sunt cuvintele lui Alexandru și nu cunoaștem adevărul. Singurul lucru pe care îl putem face acum ca să o ajutăm este să ne rugăm pentru sănătatea și pacea sufletului ei.

Cu timpul, Constantina începu să-și revină. Dozele de sedativ fuseseră micșorate considerabil. De aceasta se ocupa în mod special Pepi, care nu voia să facă din ea o legumă. Era mereu la căpătâiul ei, aplicând terapia în modul cel mai potrivit cu putință.

Constantina, așa cum era, întinsă, și-a amintit de momentul în care i-a văzut pe soțul și pe sora ei împreună în pat. Chipul i s-a întunecat. S-a sculat și a ieșit din salon.

S-a îndreptat spre biroul Pepiei, care s-a bucurat când a văzut-o că apare în fața ușii întredeschise.

– Bună ziua, Constantina! Cum ești? Hai, vino înăuntru!

S-a așezat pe scaunul care se afla în fața ei. Vocea ei încă tremura când a reușit, în cele din urmă, să-i ceară o cafea fierbinte și o țigară. În momentul acela simțea că acelea erau cele mai prețioase lucruri ce le-ar fi putu avea. Pepi i s-a supus dorinței și în câteva minute s-a întors cu o cafea într-un pahar de plastic și cu un pachet de țigări.

După ce a aprins o țigară, Constantina a luat cafeaua și s-a ridicat să plece.

– Unde pleci? Este interzis fumatul pe coridoare și în saloane. Rămâi aici să stăm puțin de vorbă!

S-a oprit puțin în fața ușii și apoi s-a așezat din nou.

– Mai bine, lasă! Ai poftă de povești triste? O să te superi.

– Draga mea, asta e treaba mea aici, să ascult povești triste, de necrezut și să încerc să găsesc soluții, să repun în ordine viața pacienților mei. Cu atât mai mult a ta, pe care te consider prietena mea, sora mea.

Constantina a fost mișcată de ultimele ei cuvinte. S-a îndreptat spre fereastră și, uitându-se afară, privirea i s-a oprit asupra celui mai înalt copac din curtea spitalului.

– Pepi, de cât timp îl cunoști pe Alexandru?

– În jur de zece ani. De ce?

– Știi cine m-a adus în starea asta?

– Nu. Am vorbit cu Alexandru și mi-a spus doar că v-ați despărțit.

În momentul acela o asistentă a intrat și le-a întrerupt. A chemat-o pe asistenta șefă să-l vadă pe unul dintre bolnavi. Astfel că plecă, lăsând-o să-și termine cafeaua pe Constantina, care continua să viseze cu ochii deschiși în fața

ferestrei. Cerul se umpluse de nori negri și primele picături de ploaie trezeau amintiri din alte vremuri, dar nu atât de îndepărtate. Și-a sprijinit capul de geam și și-a readus în minte cele mai plăcute și frumoase zile pe care le petrecuse cu Alexandru la începutul relației și al căsniciei lor.

6.

Era decembrie. O zi ploioasă. Constantina s-a sculat dimineață devreme și, după ce și-a făcut cafeaua, a mers în camera de zi, a tras draperiile și a privit afară.

– Dumnezeul meu! Ce frumoși sunt copacii și florile din grădină!

Se udaseră de la ploaie și erau de un verde viu. A deschis geamul și tot locul s-a umplut de mireasma pământului ud. A inspirat fericită. Admirând această frumusețe, s-a gândit să-i propună lui Alexandru să fugă un pic din oraș. Într-adevăr, și el a fost entuziasmat de idee și, încredințându-și subalternilor treburile pe care le avea, nu a întârziat să vină acasă.

Străbătuseră deja câțiva kilometrii când privirea Constantinei a căzut asupra locului din spate. O pungă de hârtie i-a stârnit curiozitatea. De ceva timp Alexandru tot aștepta ca ea să o observe. Constantina, fără să întrebe ceva, a luat-o și a deschis-o. A rămas uimită. Era plină cu bomboane!

– Iubirea mea, eu nu sunt copil mic!

– Pentru mine, o să fii mereu copilașul meu! Dar caută mai bine. Mai e și altceva!

Într-adevăr, scormonind printre bomboane, a găsit o cutiuță roșie de catifea. A deschis-o și a scos un strigăt de mirare. Ținea acum în mână un inel superb cu diamant.

– Deci, ce spui? Te căsătorești cu mine?

Constantina nu a avut de loc nevoie să se gândească.

Nu trecu mult timp până în ziua când șoferul deschise portiera și îi întinse mâna Constantinei. Era strălucitoare cu minunata ei rochie albă de mireasă, cu orhideele albe împletite cu măiestrie în părul ei des și cu voalul brodat cu stele, conceput și lucrat de un stilist celebru, prieten al lui Alexandru. Nu apucă să privească în jurul ei. S-au aprins atâtea reflectoare și atâtea blițuri, încât era cu neputință să distingă ceva sau pe cineva. Unchiul ei, Petru, înțelegând ce se întâmplă, i-a oferit brațul ca să o însoțească până la pridvorul bisericii unde avea să o încredințeze mirelui. Printre sutele de aplauze entuziasmate, l-a auzit pe unchiul ei spunându-i:

– Sper ca de astă dată fericirea ta să dureze!

Constantina i-a dăruit un zâmbet luminos.

– Îți mulțumesc, unchiule! Incredibil! Câtă lume zici că se află aici?

– Trebuie să fie în jur de o mie de persoane.

Pe scările Sfintei Sofia o aștepta Alexandru plin de bucurie. Ținea un buchet mic de orhidee albe. I l-a oferit sărutând-o cu tandrețe. Din buzunarul smochingului a scos un colier de perle și i l-a pus la gât spunând:

– Iubirea mea, din această clipă paradisul este al tău.

Pășeau unul lângă altul către interiorul bisericii pe care o împodobeau cu eleganță jardiniere cu flori. Un arc de trandafiri albi și orhidee albe se înălța în fața sfântului altar, iar din balcon, fetele presărau peste ei petale de trandafiri.

Constantina s-a pierdut. În timpul slujbei mâinile îi tremurau, în timp ce privirile ei, ațintite asupra sfinților de pe catapeteasmă, îi rugau să o ajute în acest nou început. Când ochii i s-au îndreptat spre icoana lui Hristos,

a încetat a mai auzi cuvintele preotului. A început să se roage în tăcere: „Tu, Care m-ai scos vie din iad, Te rog, ajută-mă și acum, ca această nuntă să dăinuie!”.

S-a întors, l-a privit pe Alexandru care îi zâmbea, și i-a șoptit:

– Îți mulțumesc pentru surpriză!

– Ești prețioasă pentru mine, o meriți.

Când s-a terminat slujba, s-au suit în mașină și în scurt timp au ajuns la un faimos hotel de lux. Au intrat în sala de recepții, unde iar au început aplauzele, urările, filmările, blițurile fotografilor. Constantina a rămas ca trăsnită.

– Ce se întâmplă aici, Alexandru? Nici despre recepție nu mi-ai spus nimic.

– Dar ce surpriză mai era, iubirea mea, dacă îți spuneam? Dar nu te grăbi! Bine?

Orchestra a început să cânte marșul nupțial și perechea se legăna în ritmul lui. Toate erau bine aranjate și puse la punct. Nu-și putea da crezare ochilor. Credea că trăiește într-un vis și că, dacă se va trezi, toate vor dispărea.

Toți cei care fuseseră chemați la nuntă au luat parte și la recepție. Constantina îi cunoștea pe foarte puțini dintre cei care veniseră. Desigur, printre ei se afla familia ei, verișoarele, unchiul ei, Petru, cele trei prietene ale ei cu soții și copii lor, stlistul și desigur, Iota și Nikolas, mai mult decât toți responsabili de această fericită zi. Ceilalți invitați îi erau necunoscuți. Oferea cu generozitate zâmbete tuturor, ciocnind cu ei paharul de cristal cu șampanie și primea urări, sute de urări. Era cu adevărat o seară unică, cu mâncăruri deosebite, cu mult dans și cântec.

Următoarea surpriză au fost cei trei prieteni ai lui Alexandru, cântăreți din Cipru, insula Afroditei, care veniseră să-l felicite împreună cu formația lor. Era cu to-

tul altceva! Toți erau fermecați de acest festin muzical. Constantina s-a întors spre soțul ei:

– Surpriza ta este de vis. Nu mă așteptam. Te iubesc!

– Pentru tine am făcut-o, micuța mea. Continuă să dansezi ca să te admire toți și, firește, eu înaintea tuturor.

Nu a greșit. Într-adevăr, toți o admirau și șopteau:

– Norocos e Alexandru! Niciodată nu e prea târziu să-ți găsești perechea.

O relație de două luni care a sfârșit cu o nuntă, fără ca ea să i se dea trupește. Nu i-a plăcut ideea de a fi una dintre achizițiile lui Alexandru. Se îndrăgostise de el, dar a avut puterea să i se împotrivească. Alexandru știa deja despre căsătoriile ei precedente cu Grigoris și cu Sotiris, dar fără prea multe detalii. Și, bineînțeles, nu i-a spus nimic despre experiența cutremurătoare pe care o trăise. Nu trebuia să afle vreodată despre asta.

După ce s-au ivit zorile și s-au retras și ultimii musafiri, au plecat la braț din hotel și s-au îndreptat spre mașină. În timp ce ea aștepta să-i deschidă portiera, Alexandru și-a retras mâna cu care o ținea și i-a spus pe un ton serios:

– Nu o să plecăm împreună. O să te întorci singură acasă.

Ea a rămas uluită. Alexandru a continuat pe același ton îngrijorător de serios:

– Vreau să fie așa pentru că… asta îți aparține.

I-a dat o cheie, pricinuindu-i și mai multă nedumerire:

– Ce este asta?

– Privește în spatele tău, i-a răspuns, de astă dată zâmbind.

S-a întors și a văzut o mașină sport superbă, roșie ca focul.

– Vrei să spui că este a mea?

– Sigur că este a ta, dar nu știu dacă o să reușești să o conduci în rochia de nuntă pe care o porți acum.

Constantina a rămas fără grai pentru câteva secunde, apoi a deschis portiera, s-a așezat cu grijă pe locul șoferului, s-a întors spre Alexandru și i-a mulțumit din priviri, fericită:

– Sunt gata! a strigat.

– Nu încă…

Alexandru s-a aplecat, a deschis casetofonul și a pus o casetă pe care era înregistrat un singur cântec: acela pe care au dansat împreună prima oară, în noaptea când s-au cunoscut. O lacrimă s-a prelins pe obrazul ei.

– Îți mulțumesc că te gândești la mine, că mă iubești și mă uimești necontenit!

Alexandru a zâmbit, i-a sărutat mâna și a închis portiera, bucuros că în cele din urmă s-a însoțit cu femeia vieții lui.

În dimineața zilei următoare, devreme, când s-a trezit, Constantina era singură în pat. Pe noptieră se afla un bilet. Pentru puțin timp l-a ținut în mâini nedumerită. Apoi l-a deschis și l-a citit:

„Iubirea mea! Iartă-mă că am plecat fără să te trezesc. Dormeai ca un înger și nu am vrut să te deranjez. Te iubesc și te voi iubi întotdeauna… Te sărut. Soțul tău."

S-a uitat la verigheta de pe deget și i s-a părut un pic ciudat că era din nou căsătorită. Alexandru era un tovarăș de viață minunat, chiar dacă îi despărțea o diferență de vârstă destul de mare. Totuși nu-i păsa de asta. Era deosebit de atrăgător, energic, deștept, plin de poftă de viață. Își dorea să-i audă vocea.

– Alexandru!

– Te-ai trezit?

– Da, m-am trezit și mi-e foame!

– Vin să te iau să mâncăm în oraș. Știi, este aici și sora ta, Caterina. A venit să vadă fabrica. Pregătește-te că vin.

Au închis telefonul, dar ea a rămas pe gânduri. Ce căuta sora ei la Alexandru la doar câteva ore după nunta lor?

Alexandru ajunse acasă fără întârziere. A luat-o și au mers la Nafplio. După ce au făcut mai întâi o plimbare prin frumosul port al orașului s-au oprit la un restaurant cu mâncăruri rafinate. Privind-o, a înțeles că ceva o frământa.

– Ce se întâmplă, iubirea mea? Ce te frământă?

– Alexandru, îți aduci aminte de prima noastră întâlnire? Când ți-am spus că viața a fost crudă cu mine? Vreau să știi că familia mea nu m-a iubit niciodată. Pentru ei sunt o străină…

– Ei, și tu acum, nu vreau să spui asemenea vorbe. Lasă astea! Acum mă ai pe mine. Ascultă, azi e luni. Miercuri dimineață mergem la Paris. Cred că îți ajung două zile să te pregătești.

Constantina a fost entuziasmată de noua surpriză neașteptată venită din partea soțului ei. Nu le trebuiau gânduri rele care să întunece bucuria nunții lor. Alexandru o iubea și i-o arăta în fiecare zi. Din ziua în care l-a cunoscut nu mai avea să se teamă de nimeni și de nimic.

Era deja pe drum spre aeroport. Constantina urma să călătorească pentru prima oară cu avionul și voia să se bucure din plin de experiența zborului. Au ajuns cu o jumătate de oră înainte de decolare. Din fericire, nu au așteptat deloc la controlul biletelor. S-au îmbarcat la clasa întâi. Constantina a ales să stea lângă geam. După decolare, a apăsat butonul ca să dea scaunul mai în spate și și-a șprijinit capul de geam, privind norii.

– Doamne, ce frumusețe! Uită-te, Alexandru! a zis entuziasmată.

O priveliște de basm ce aduce pace sufletului. Norii formau câmpii albe, dealuri mari și mici, circulari, lunguieți, triunghiulari, câteodată de o formă nedefinită, câteodată în formă de inimă, câteodată ca niște mici fortărețe. Toate aceste imagini îi trezeau Constantinei sentimente de optimism și reprezentări imaginare: „Ce frumos ar fi să dansez printre nori, să pot lua o bucată din ei și să mi-o împletesc în păr ca o cunună sau să fac un văl lung pe care să-l port, care să vânture în cele patru zări!". Însoțitorul de bord a anunțat că în scurt timp vor ateriza.

Au rămas la unul dintre cele mai luxoase hoteluri din oraș cu servire excelentă și cu mâncare foarte bună. În perioada șederii lor la Paris, se sculau devreme, luau micul dejun și apoi, fie pe jos, fie cu taxiul sau cu tramvaiul, se plimbau prin centru sau pe la periferie și prin împrejurimile orașului luminii. Pe străzile pavate, prin piețele istorice, pe drumurile înguste. Lume multă de diferite rase și naționalități colinda magazinele și piețele. Constantina sorbea cu nesaț tot ce vedea ca un copil mic într-un parc plin cu jucării, în timp ce Alexandru se bucura să o vadă radiind de fericire. Făceau cumpărături în magazinele turistice și se distrau.

În prima seară, au mers la faimosul cabaret Moulin Rouge și s-au bucurat de impresionanta reprezentație. Plimbarea pe Sena cu vaporașul și vizita la Turnul Eiffel, iar apoi la Notre Dame de Paris au fost printre cele mai încântătoare trasee ale sejurului.

Vineri dimineață au trecut pe bulevardul unde se aflau cele mai renumite case de modă. A tras-o de mână și au intrat într-una dintre ele. Constantina a înțeles intenția soțului ei și s-a împotrivit susținând că nu trebuia să mai cheltuiască încă alți bani pentru ea. El însă nu a ascultat-o și aproape că a silit-o să aleagă orice i-ar fi plăcut.

Cât de bucuroasă și ocrotită se simțea… Dar lucrurile frumoase au și ele un sfârșit. Zilele la Paris s-au scurs ca un frumos cântec francez, cu multă intensitate și dragoste, până ce a sosit vremea întoarcerii fără ca aceasta să însemne că au luat sfârșit și surprizele. Alexandru luase bilete pentru Cipru. Era un bun prilej să-i prezinte soției lui insula unde se născuse și în același timp să profite de moment în vederea unei întâlniri de afaceri cu Andros, reprezentantul companiei lui în insulă. După ce au luat cina toți împreună la restaurantul hotelului, au plănuit ca a doua zi, după încheierea îndatoririlor de serviciu, să o ducă pe Constantina să viziteze Nicosia.

Ea îi aștepta răbdătoare în foaierul hotelului. Au ajuns mai târziu, dar au anunțat-o la telefon de întârziere. Au ajuns, cu mașina lui Andros, cu puțin înainte de ora douăsprezece.

– Domnii mei, ați întârziat! Când o să vedem orașul? Este deja amiază! se plângea Constantina în timp ce se suia în locul din spate al Jaguarului.

– Turul Ciprului începe! a zis Andros zâmbind.

Nicosia era într-adevăr un oraș superb. După ce au străbătut bulevardul Makariou, au vizitat zona comercială de pe strada Lidra până la postul gărzii naționale unde au urcat scările. Constantina s-a ridicat pe vârfuri ca să vadă mai bine. Inima i-a fost cuprinsă de pustiire și părăsire. Cealaltă jumătate a orașului semăna cu un loc bântuit. Capitala, împărțită în două, trezea numai întristare și suferință.

După ce au trecut de strada Onasagorou, Andros le-a arătat metocul cunoscutei Mănăstirii a Maicii Domnului Maheras în apropierea căreia englezii l-au ucis pe eroul Grigoris Avxentiou din organizația EOKA. Abătându-se din drum, au aprins o lumânare și în biserica Faneromeni,

o biserică cu adevărat superbă, cu icoane minunate. Timpul cât au zăbovit să se închine a fost foarte scurt, dar marcant, datorită evlaviei pe care le-a pricinuit-o acest loc sfânt. În continuare au trecut și pe lângă Palatul prezidențial, ceea ce nu le-a luat mult timp. De altfel nu era trafic. Constantina a fost impresionată mai ales de ceea ce se vedea pe partea stângă a străzii.

– Palatul, spuse Alexandru, a fost bombardat pe 15 iulie 1974, când nu au mai rămas în picioare decât coloanele. Arhiepiscopul și președintele insulei noastre, Makarios, a reușit să scape. A mers în Pafos și apoi în străinătate. Imediat după aceasta, situația politică a regiunii a intrat în declin, culminând cu invazia și ocupația turcilor.

Apoi a luat cuvântul Andros:

– Suntem refugiați în propriul nostru teritoriu. Un dușman neîndurător ne-a atacat cu avioane de luptă, cu armată și cu flotă, adică ne-au lovit printr-un plan bine pus la punct, îndreptat împotriva unui popor lipsit de orice apărare, fără arme, trupe, organizare și fără niciun sprijin extern. Am fost lăsați în voia sorții, având de înfruntat o țară cu patruzeci de milioane de oameni. Inegală luptă, încheiată mai înainte de a începe. Dar cipriotii s-au opus ca niște eroi, cu mândrie, demnitate și putere, ca să nu predea fără luptă piraților cotropitori pământul strămoșilor. Iar turcii, peste tot pe unde au trecut, au umplut drumurile, curțile, grădinile cu sânge roșu aprins, cu cadavrele unor oameni care însetau de viață, de libertate. Tâlhării și distrugeri, case, biserici, poduri bombardate, prizonieri, violuri, oameni înjunghiați, împușcați, totală înjosire a ființei umane. Până și câinii, pisicile și păsările păreau să li se împotrivească de vreme ce glasurile lor răsunau în urechile invadatorilor ca niște proteste. Au trecut ca un vânt turbat care, în calea lui, smulge totul din rădăcini.

În case intrau cu focuri de armă și cu o singură lozincă: „Nimeni să nu rămână viu!”. Și dacă găseau vreun invalid, îl „miluiau” executându-l printr-o împușcătură, în timp ce pentru aceia pe care îi adunau din fiecare sat, în piața publică, aveau alt plan potrivit pentru exterminarea lor.

În clipa aceea, Andros a frânat, a apăsat întrerupătorul și s-a întors spre Constantina:

– Am ajuns la Lidra Pallas. Acest punct este una dintre granițele care separă țara noastră.

S-au apropiat de gardurile de sârmă unde stăteau mame, surori, soții ce țineau în mâini fotografii ale unor rude dispărute, soți, părinți, frați și împărțeau pliante tuturor celor care treceau pe acolo, ca să le aducă la cunoștință acea infamie. Și Andros continuă cu durere în suflet:

– De atâția ani, despre sute de oameni nu se știe unde sunt. Cât de mare și de insuportabilă trebuie să fie suferința de a nu ști ce s-a întâmplat cu semenul tău. Să te întrebi dacă trăiește sau a murit. Atâția ani au petrecut în incertitudine, în cruzime, fără niciun răspuns. De ce atâta bestialitate? O deportare silită a două sute de mii de ciprioți. S-a umplut Ciprul de morminte, de femei și de copii în doliu. Cu toate acestea, lumea nu a cedat. Au ridicat capul, și-au luat viața în mâini și își continuă drumul în istorie, fără să uite. Nimeni, niciodată și cu niciun chip, nu trebuie să-și uite trecutul și să-și șteargă istoria. Ai uitat? Ești indiferent față de cele ca au fost înaintea ta? Așteaptă-te la ce e mai rău. Cum vom merge înainte dacă nu cunoaștem, dacă nu învățăm despre trecutul nostru, care este cel mai bun dascăl? De altfel, un popor care vrea să stea în picioare mândru, puternic și liber se impune să învețe din istoria lui, să nu lase să se repete greșelile trecutului. Să nu îngăduie ca invidia, ura,

interesele personale, discordia să-i submineze și să-i distrugă țara. Să țină departe de el magistrații lingușitori, vicleni, invidioși, perfizi, care subminează independența, libertatea și adevărul.

În timp ce se întorceau spre mașină, Constantina, mișcată de cuvintele lui Andros și învinuindu-se pentru ignoranța ei, și-a dat și ea la iveală gândurile:

– Și au atâția ani – rușine să-mi fie! – nu am știut, nu m-a interesat, nu am căutat să întreb, să citesc, să învăț, așa încât să fiu în măsură să ripostez cu privire la această problemă atât de serioasă. Pentru mine a fost aproape cu totul necunoscut ceea ce s-a întâmplat atunci: dezrădăcinarea a mii de oameni din pământul strămoșilor lor, asedierile, răpirile, dispăruții... O invazie și o stăpânire care continuă până azi și cine știe până când. Oare câți ani vom mai aștepta până vor rupe gardurile de sârmă, până va exista pace și cele două popoare vor coexista fără să se verse sângele ciprioților de gloanțelor turcilor? Sigur, dacă nu îți bate la ușă războiul, distrugerea, cotropirea, nu simți suferința, chiar dacă este aproape de tine.

Constantina a rostit cu înfiorare ultima frază. Trăise o experiență care avea să rămână neștearsă în amintirea ei. Era convinsă că aducerea aminte și cunoașterea îl țin pe om treaz. De aceea nu avea să uite niciodată această mult încercată, dar nespus de frumoasă insulă a Mării Mediterane. Excursia dulce-amară luase deja sfârșit și le mai rămăsese foarte puțin timp ca să prindă zborul de seară.

Avionul, mereu fidel față de ora programată, părăsea pista. Așezată iar lângă fereastră, Constantina fotografia cu mintea luminoasa Larnaka, de parcă presimțea că nu o va mai revedea. Cel puțin nu în curând.

7.

Simțindu-se obosită, Constantina s-a retras în camera ei, unde a cuprins-o un somn dulce. Avea drept pernă frumoasele ei amintri.

Trecuse de miezul nopții. În salon, ceilalți bolnavi dormeau de mult. Constantina adormise și ea, cu chipul liniștit, de parcă zâmbea. Deodată, pleoapele au început să-i tremure și fața să i se contracte.

– Grigoris, Grigoris, de ce stai la ușă? Vino, stai lângă mine.

– Dina, vreau să fii puternică! Să-ți continui viața! Vreau să fii vitează! i-a zis și ochii lui albaștri îi luminau visul.

– Nu pleca, Grigoris, dragul meu, rămâi lângă mine…

A deschis ochii. Liniște. O lucire slabă lumina ușor camera. A privit ușa. Era închisă. Nu era nimeni.

– Grigoris, dragul meu! Cum ar fi fost dacă viața ar fi ales alt drum pentru noi, dacă soarta noastră ar fi fost diferită?

Și-a pus perna în spate și s-a sprijinit de ea. A închis din nou ochii. Voia să aducă înaintea ei imaginea lui și astfel, a început să deruleze din nou scene din trecut.

8.

Constantina și Grigoris s-au cunoscut la o petrecere pe care a dat-o o prietenă a surorii ei, Cristina. Era una dintre rarele ocazii când Constantina mergea la o petrecere. Mama lor nu o lăsa. Singurul drum pe care i-l îngăduia era casă-școală-casă. Când a terminat școala, drumul era

casă-serviciu-casă, iar duminica biserică. Între timp, cu o săptămână în urmă, împlinise douăzeci de ani.

În seara aceea, Constantina a avut noroc, căci Cristina nu avea pe nimeni care să o însoțească și mama lor a lăsat-o să meargă cu ea. Petrecerea avea loc la două sute de metri de casa lor. Au ajuns pe la opt. Se adunaseră deja băieți și fete din cartier. După puțin timp, un tânăr frumos s-a apropiat de ea. Îl vedea pentru prima dată. I-a oferit mâna și i-a cerut să danseze un blues. În timpul dansului a întrebat-o cum o cheamă, unde locuiește, cu ce se ocupă. Fata i-a răspuns cu plăcere la toate întrebările, arătându-se încântată. Apoi i-a vorbit și el, la rândul lui, despre el și despre familia lui. Locuia la trei case depărtare de casa lor.

Dansau mereu împreună. Grigoris îi mângâia cu delicatețe mâna. Ea se făcea că nu simte și, în același timp, se temea ca nu cumva să îi vadă Cristina, căci ar fi fost vai și amar de ea. Dar nu părea să-i observe, căci și ea era absorbită de perechea ei. Când s-a făcut târziu în noapte, Cristina i-a spus că era timpul să plece. Era unsprezece fără zece minute.

Grigoris nu a pierdut prilejul de a o privi și a-i spune:

– Poate ai înțeles deja că îmi placi foarte mult! Tare aș vrea să te mai văd. Ce ai zice de mâine?

Constantina, de teamă ca nu cumva să afle familia ei despre această ieșire, l-a refuzat și, în ciuda politicoaselor lui insistențe, a rămas statornică în refuzul ei.

După două zile, pe când mergea spre stația de autobuz ca să ajungă la serviciu – nu se luminase încă bine, căci era încă iarnă – Constantina s-a speriat când a trecut pe lângă ea o motocicletă al cărei șofer a frânat brusc și s-a oprit. Acela s-a întors și a privit-o zâmbind.

– Te-am speriat? Bună ziua!

Bucuria i-a fost nemăsurată când a văzut că era Grigoris. I-a propus să o ducă la serviciu. Constantina, după ce s-a asigurat că nu era în preajmă nimeni cunoscut, a acceptat. Era prima oară când se urca pe o motocicletă și se temea. S-a lipit strâns de Grigoris, iar el se arăta încântat. Au ajuns aproape de serviciul ei. I-a mulțumit și, când dădea să plece, el i-a cerut să se mai vadă. Constantina a refuzat iar, gândindu-se că părinții ei și, mai ales mama, s-ar fi împotrivit dacă aflau. De această dată, Grigoris nu a mai insistat. A salutat-o și a plecat. Ea a continuat să-l privească până ce a dat colțul. Desigur, puțin i-a părut rău că Grigoris nu a mai stăruit cu propunerea lui. Oare toate se terminaseră chiar mai înainte de a începe?

A doua zi de dimineață, apropiindu-se de stație, l-a văzut că o aștepta. A dus-o iar la serviciu și, mai înainte de a se despărți, i-a zis:

– Constantina, sunt cu adevărat interesat de tine. Sper că în curând îmi voi realiza niște planuri, astfel încât să pot veni să te cer de la părinții tăi.

L-a privit uimită. El s-a aplecat și a sărutat-o pe obraz. Inima i-a tresăltat și, începând din acea dimineață, starea ei s-a schimbat, doar că nu putea să-și dezvăluie nimănui bucuria. Trebuia deci să aștepte.

Între timp, aproape în fiecare dimineață, Grigoris o aștepta să o ducă la serviciu și astfel, au avut vreme și prilej să se cunoască mai bine. Aceasta s-a întâmplat timp de aproape cinci luni. Pentru Constantina, aceste întâlniri erau de ajuns ca să fie fericită.

În primele zile ale primăverii, a anunțat-o de fericita finalizare a strădiuințelor lui. A reușit să-și cumpere un apartament și era pregătit să meargă acasă la ea să-i cunoască pe părinți. De îndată ce a rămas singură, și-a ridicat ochii spre cer, și-a făcut cruce și a spus din tot sufletul:

– Dumnezeul meu, Îți mulțumesc că în sfârșit voi pleca din această casă! Ce spun „casă”? Din iad. Și voi merge în Rai.

După amiază, când s-a întors de la lucru, îl aștepta pe tatăl ei să se întoarcă, ca să-i dea vestea cea bună. Era nerăbdătoare, dar se și temea. Nu era învățată să vorbească cu tatăl ei și, de altfel, cu întreaga familie, decât despre cele absolut necesare. Se simțea străină în propria ei casă. Oare cum avea să reacționeze când va afla? S-a închis în camera ei până ce l-a auzit că intră. A ieșit și s-a apropiat de el cu sfială. Mâinile îi erau transpirate de neliniște. În cele din urmă îi spuse că vrea să-i vorbească.

– Să mergem în sufragerie, fetițo!

Mama ei, ca de obicei, a început să strige:

– Nu vezi că e masa pusă? Să nu-mi spui apoi să-ți încălzesc mâncarea!

El însă nu a băgat-o în seamă.

– Te ascult, fetițo. Ce se întâmplă?

De vreme ce nu a primit răspuns, i-a înțeles șovăiala și și-a dat seama de teama ei reținută. Deci, a hotărât să o ajute.

– Hai, fetița mea, vorbește-mi! Spune-mi ce te supără. Orice ar fi, vom găsi o soluție. Ce se întâmplă?

– Tată, cunosc de câteva luni un băiat bun, binecrescut, care vrea să vină să mă ceară în căsătorie, spuse ea pe nerăsuflate.

Tatăl ei fu plăcut surprins.

– Bravo! Deci, vrei să te căsătorești?

A stat pe gânduri câteva clipe, ce ei i s-au părut secole, și a continuat:

– Ei bine, spune-i tânărului să vină cu familia lui ca să ne cunoaștem.

Auzind aceste cuvinte, și-a ridicat în sfârșit ochii. L-a văzut pe tatăl ei că zâmbește dulce și își scoate ochelarii ca să își șteargă cu batista lacrimile care îi curgeau pe obraji. A mirat-o reacția lui! Se aștepta să-i tragă o palmă, după cum o amenința mama ei în cazul în care ar fi făcut ceva necuvenit, imoral față de el sau față de familie. Se aștepta să o potopească cu tot felul de jigniri, după cum obișnuia mama ei, și să înceapă cu întrebările: cine, cum, unde, când, voind să afle toate detaliile despre relația lor. Mama ei a intrat în sufragerie în clipa în care tatăl și fiica se îmbrățișau.

– Ce se întâmplă?

– Ermioni, în scurt timp o să o măritām pe Constantina noastră.

– Ce? L-a găsit pe nefericitul care să o ia?

Tonul ei era ironic și plin de răutate. De astă dată, bărbatul ei nu a mai suportat.

– Tu ești tot timpul acră și ursuză. Nu găsești niciun cuvânt bun să-i spui fetei. Orice moment fericit îl întuneci, spuse și plecă indignat spre bucătărie.

Mama ei se apropie de ea.

– Cât timp ai umblat cu el, vagaboando, ipocrito? Știe tatăl tău de figurile tale din trecut cu Antonis? Ce crezi? O să afle de la mine! Nu de alta, dar ca să știe cu cine are de a face, stricato.

Constantina s-a tulburat de cuvintele ei. Atâta ură în toți acești ani! De parcă ea era vinovată pentru toate. De parcă ea era pricina tuturor relelor de pe lume.

La sfârșitul săptămânii, spre seară, a venit Grigoris cu părinții lui și cu cei doi frați mai mici. Constantina era foarte bucuroasă, dar nu o arăta. Tatăl lui Grigoris, domnul Manolis, era un om foarte inimos. I-a pus la gât o cruce de aur de-a mamei lui. A sărutat-o și i-a dat de înțeles

că din acel moment familia lui a dobândit o fiică. Dintre surorile ei, erau de față Cristina și cea mică, Eftihia. Caterina se căsătorise deja și locuia într-o insulă cu soțul ei, Stratos, și cu cei doi copii, Ianaki și Lena. Atmosfera era destul de caldă și prietenoasă între părinți. Discutau despre diferite subiecte, în timp ce ceilalți îi ascultau bine dispuși. La un moment dat, tatăl Constantinei s-a uitat spre Grigoris.

– Așadar, copilul meu, după cum mi-ai spus, o iubești pe fiica mea. Singurul lucru pe care îl vreau de la tine este să-mi promiți că o să ai grijă de ea.

Mama ei nici nu vorbea, nici nu zâmbea. Până în clipa aceea, ieșise deja de câteva ori din sufragerie sub diferite pretexte. Domnul Manolis a întrebat-o la un moment dat:

– Ia spune-ne, cuscră! Ești mulțumită?

– Eu nu spun nimic. Soțul meu se ocupă de astea.

Constantina s-a întors și a privit-o pentru că știa că lucrurile nu stăteau așa. Întotdeauna tatăl ei îi cerea părerea soției în orice privință. L-a lăsat totuși să se descurce singur pentru ca apoi, dacă lucrurile nu mergeau bine, să poată să îi reproșeze că a luat decizii greșite. Puțin înainte de terminarea întrunirii, tatăl Constantinei i-a întrebat pe cei doi când intenționează să se căsătorească. Amândoi, într-un glas, i-au răspuns că la anul vor fi căsătoriți.

– Vă întreb ca să rânduiesc cumpărăturile pentru mobilă, aparatele electro-casnice și orice altceva aveți nevoie pentru gospodăria voastră. Grigoris, copilul meu, trebuie să știi că nu am o casă pe care să v-o dau ca zestre.

Grigoris l-a întrerupt.

– Vă rog, domnule Stefanou! Eu nu cer nimic altceva decât pe fiica dumneavoastră. De altfel, am venit să o cer în căsătorie numai după ce am reușit mai întâi să cumpăr un apartament.

În clipa aceea s-a întors și s-a uitat la ea cu o privire plină de dragoste.

– Așa este, domnule Lambros. Noi o vrem pe fiica ta, l-a întrerupt pe fiul ei doamna Fofo, mama lui. Singurul lucru pe care îl vrem este să ne facă nepoți ca să ne bucurăm și noi puțin. Nu este acesta scopul oricărui cuplu?

Tatăl Constantinei era mulțumit de părinții lui Grigoris, dar cu mult mai mult de Grigoris însuși.

– Foarte bine! Eu oricum o să fiu alături de voi în orice veți avea nevoie, copiii mei.

Din ziua aceea a început să i se descopere Constantinei caracterul tatălui ei. Pentru prima oară în viața ei nu mai tremura și nu se mai temea de el, ci îl privea drept în ochi.

Au trecut zece luni până ce au pregătit toate pentru nuntă. În tot acest răstimp, Constantina a stat cu teamă ca nu cumva mama ei să-l prindă pe Grigoris și să-i vorbească de Antonis. Singurul lucru pe care putea să-l facă era să nu-i lase niciodată singuri. Din fericire, nu i-a spus nimic. Era chiar ciudat că se purta cu el oarecum proteguitor.

Apartamentul l-au aranjat ei doi. În fiecare zi, timp de două luni, după serviciu, mergeau să facă curat, să așeze mobila, aparatele electro-casnice. Cumpărăturile le făceau încetul cu încetul. Într-o după-amiază, au ajuns și la dormitor. Bucuroasă peste măsură, Constantina l-a împodobit, așezând cele mai bune așternuturi pe care le avea în zestrea ei, cu care se mândrea. Până în clipa aceea, relația ei cu Grigoris nu înaintase. De fiecare dată, a avut puterea să-l oprească. Nu că nu voia, dar credea cu tărie că ar fi fost mai înțelept și mai chibzuit ca aceasta să se întâmple după nuntă.

Când Grigoris s-a întors de la serviciu și a văzut dormitorul gata, s-a bucurat nespus. Au început, ca de obicei, să se joace. Și atunci s-a petrecut fapta „fatală". În

vâltoarea patimii lor, s-a dat lui. Constantina a început să se teamă că Grigoris nu o s-o mai vrea și se simțea vinovată că cedase. Iubitul ei însă i-a risipit temerile și a asigurat-o că pentru el nimic nu se schimbase. Ba chiar se simțea încă și mai atașat de ea acum.

Începând din acea după-amiază, casa a devenit refugiul lor, cuibul lor. Voiau ca toate să treacă prin mâinile lor. Fiecare loc să fie aranjat și împodobit după gustul lor.

Cu o săptămână înainte de nuntă, a venit și bunica lor, mama tatălui ei, de la țară. Amintiri din trecut, din anii copilăriei au venit împreună cu ea. În fiecare vară, în vacanță, mergea și stătea la ea, departe de tirania mamei ei. Bunica era o femeie plină de bunătate, care avea mereu pe buze numai cuvinte bune, care purta tot timpul o basma neagră, spălăcită, pe care nu o scotea niciodată.

Rămăsese văduvă cu cinci copii mici la douăzeci și patru de ani. Pe bunicul îl executaseră germanii împreună cu alți treizeci de bărbați din sat în Al Doilea Război Mondial. Așa a început pentru bunica greaua osteneală de a-și crește copiii. Era un exemplu în sat și toți o respectau și o iubeau. Pleca de acasă la răsăritul soarelui și se întorcea la apus. Lucra la războiul de țesut, spăla rufe prin vecini, mergea la câmp, la culesul și copilitul măslinilor și oriunde o chemau la muncă. În cele din urmă, a reușit să-i facă pe copiii ei oameni respectați și foarte harnici, fiind mândră de asta. Constantina își amintea că o învăța să gătească și să facă prăjituri. Numai la mulsul caprei nu a izbutit să-și îmbunătățească performanțele, în rest toată ziua era pe fugă. „Nelucrarea este maica tuturor răutăților!” îi spunea adesea.

Seara stăteau pe scăunele una lângă alta la ușa casei și îi vorbea despre chinurile și bucuriile ei, despre suferințele oamenilor. Îi citea basme, istorisiri și vieți de sfinți.

Terminase doar trei clase primare, dar îi plăcea să învețe și citea mereu. „Omul neînvățat este lemn necioplit!” era unul dintre proverbele pe care îi plăcea să i-l spună. Sosi, deci, pe neașteptate, în Atena cu două cufere mari pline cu obiecte de zestre făcute de mâinile ei și cu două coșuri cu prăjituri pe care le pregăteau în zona ei când aveau loc nunți și hore.

Ziua nunții se apropia, iar bucuria Constantinei creștea dimpreună cu așteptarea. Nu era bucuroasă doar pentru că nunta – visul oricărei fete – avea să devină realitate, ci și pentru că, în sfârșit, avea să plece din casa părintească. Blestemele, învinuirile și chinurile venite din partea femeii care o născuse o istoviseră. Nu mai suporta. Astfel, propunerea lui Grigoris era ceea ce îi trebuia. Grigoris era o adevărată binecuvântare: sensibil, delicat, demn, iar fizic, un bărbat foarte atrăgător și frumos. Îi amintea mereu că vor trăi împreună fericiți, căci dragostea lor era ca un foc care nicicând nu se stinge. Ochii lui albaștri, expresivi străluceau de emoție și de bucurie.

A venit luna februarie. Sosi și ziua nunții. Constantina, îmbrăcată în rochie de mireasă, a alergat mai întâi la bunica ei.

– Binecuvântează-mă, bunicuța mea, acum, că mă căsătoresc!

Și bunica începu să fredoneze cântece de nuntă.

– Cu a mea binecuvântare din suflet, fiica mea,
Să te laud aș voi, dar tu ești deja lăudată.
Din cap până în picioare ești ca un tablou.
Mireasă, ridică-ți mâna și fă-ți cruce
Și roagă-L pe Dumnezeu ca să-ți trăiască bărbatul.
Acolo unde mergi să trăiești o sută de ani și mai mult
Și ca merii, dulcii meri, să întinzi ramurile tale.
Mireasa mea, în belșug să fii și în belșug să îmbătrânești

Și, din multele bogății, robi și roabe să ai.
Azi cerul strălucește, azi ziua strălucește
Azi vulturul încununează porumbița.

– Bunicuța mea, îți mulțumesc! a exclamat ea și a sărutat-o fericită.

Când a mers în sufragerie, s-a apropiat de ea mama ei.

– Mămica mea, binecuvântează-mă! și și-a deschis brațele să o îmbrățișeze.

Aceea s-a tras înapoi.

– Îți doresc să nu fii niciodată fericită în căsnicia ta! Să scuipi sânge în căsnicia ta! Niciodată să nu ţii în brațe și să nu legeni niciun copil!

A pălit! Multe îi spusese mama ei până în clipa aceea, dar la astfel de cuvinte, cu puțin înainte de nunta ei, nu se aştepta. Până și în acea zi și-a aruncat otrava. Și ce otravă! De moarte. Pentru încă o dată a salvat-o tatăl ei.

– Ei, fetițo! Ce ai pățit? De ce ai pălit? Hai, să mergem. Ne așteaptă mirele.

A fost o ceremonie frumoasă. Amândoi străluceau de fericire, tinerețe și frumusețe și toți se bucurau de bucuria lor sau aproape toți, căci mama ei nu schița nici măcar un zâmbet. Părintele Ignatie, care i-a cununat, la sfârșitul slujbei, adresându-se lui Grigoris, a spus:

– Ne iei cea mai bună fată din parohia noastră. Să ai grijă de ea, să o iubești și împreună să umblați în Biserică și în dragostea lui Dumnezeu!

Lună de miere nu au făcut. Nu puteau lipsi nicio clipă de la serviciul lor. Doar pentru două zile au mers în Idra în primul sfârșit de săptămână de după nuntă. Au pornit cu primul vapor. Lângă balustrada vaporului, privind orizontul îmbrățișați, discutau despre prima săptămână a căsniciei lor. Grigoris, aproape în fiecare zi, se întorcea

acasă cu un trandafir alb, ca să-i amintească soției sale cât de mult o iubea.

Când au ajuns în acea preafrumoasă și pitorească insulă, au fost orbiți de frumusețea ei, în timp ce dragostea lor o făcea și mai romantică. Au mers la un hotel mic, și-au lăsat lucrurile și au ieșit să vadă insula. Au trecut mai întâi pe la Mănăstirea Adormirii Maicii Domnului. Au fost fermecați de arhitectura insulei, de pitoreștile străduțe pavate, de port, de conace. Urcând pe un drum îngust, au găsit o biserică a Sfântului Constantin din Ydra, aproape de vârful muntelui care străjuiește portul. Priveliștea văzută de acolo, de sus era unică. Tocmai atunci paraclisera se pregătea să încuie poarta, dar au rugat-o să le îngăduie să se închine, ceea ce s-a și întâmplat.

Apoi au coborât spre port, făcând în același timp poze. Grigoris îi dădea indicații: „Mergi la poarta aceea!", „Acum stai în fața celeilalte!", „Stai pe scări!", „Zâmbește!", „Desfă-ți părul!", iar ea făcea ceea ce îi spunea ca un model ascultător. Râdeau încontinuu. Pentru prima oară în viața ei se simțea lipsită de griji și fericită. Grigoris o fotografia aproape la toate porțile insulei, precum și pe toate pisicile care stăteau tolănite la soarele iernatic. I-a cerut să facă și ea câteva fotografii.

– Mai târziu, Dina. Acum tu ești modelul și eu fotograful tău personal. Vreau să le vadă copiii noștri și să spună ce păpușică de mamă au!

Nu au simțit cum a trecut timpul, când deodată soarele a dispărut și norii negri au acoperit cerul. În scurt timp a început ploaia. Ca să nu se ude, au hotărât să alerge până la hotel, dar nu au mai apucat și s-au adăpostit pentru un timp sub arcada unei porți. Acea furtună neașteptată nu le-a displăcut deloc. Nimic nu ar fi putut să le strice buna dispoziție. Erau cufundați în marea fericirii.

După ce s-a oprit ploaia, au pornit îmbrățișați spre hotel. Grigoris îi cânta despre ochi, despre pasiune și despre dragoste. Născocea versuri pe moment din mintea lui și le potrivea cu unele melodii cunoscute.

– Grigoris, mai încet! Ne aud.

– Ei, este rușine să cânt și să mă bucur de iubirea mea?

Grigoris era foarte dulce și delicat. Inima lui era ca a unui copil mic. Ochii lui îi zâmbeau, îi vorbeau, fără să fie nevoie să spună ceva. Era de ajuns să o privească ca să-și exprime dragostea. Erau doi tineri îndrăgostiți și fericiți. Se potriveau de minune. Fiecare înțelegea dorințele celuilalt.

Se apropiau Paștile. Hotărâseră să petreacă sărbătorile în Creta împreună cu bunicul și bunica lui Grigoris, care voiau ca și ei să o cunoască pe soția lui, căci nu reușiseră să vină la nuntă, pentru că vârsta nu le îngăduia să facă o călătorie atât de lungă. Între timp, Constantina rămăsese însărcinată, dar încă nu-i destăinuise lui Grigoris. Păstra vestea ca pe o surpriză. Voia să-i facă acest dar în seara de Înviere.

În Joia Mare, de dimineață, bunicii îi așteptau în port. Bucuria bătrânilor a fost de nedescris când și-au văzut nepoții. Bunicul i-a întâmpinat cu un cântec popular:

– Mire, să-ți iubești mireasa,
Să nu te cerți cu ea.
Ca de busuiocul creț
Să te mândrești cu ea.
Patru ochi, două inimi
Fiind, să vă iubiți.
Decât să vă despărțiți
Mai bine să muriți.

Bravo, Grigoris! Frumoasă fată ai luat și, dacă este și bună, așa cum mi-a spus tatăl tău, veți avea și un trai bun.

Bunicul era un bătrân vânjos, cretan tipic, de statură înaltă, cu mustață bogată, cu părul alb, creț și cu ochi albaștri. Purta costum tradițional: pantaloni bufanți, eșarfă și cizme lustruite, iar bunica era o femeie frumoasă, cu o prezență impunătoare. Stătea demnă lângă el. Au pregătit un mic dejun îmbelșugat și au mâncat toți împreună. Bunicii au așezat-o între ei pe Constantina, care primea cu timiditate atențiile lor. Când au terminat, l-a îndemnat pe Grigoris să o ia să-i prezinte orașul. I-a dat motoreta lui care era lustruită și bine întreținută.

– Mai întâi o să te duc să vezi proprietățile noastre, spuse Grigoris.

Terenurile se aflau cam la o oră depărtare de casa bunicilor. Erau pline de portocali, lămâi, mandarini și bananieri.

– Iubirea mea, de aici până acolo, cât vezi cu ochii și chiar mai departe, este pământul bunicului, îi spuse cu mândrie.

Erau zeci de streme* de pământ binecuvântat, roditor. Au trecut apoi prin mai multe sate până au ajuns la Hania. Acest oraș îți dă impresia că ești în altă epocă, o epocă cu galere și corsari. În portul vechi, bărcile erau așezate la rând, caicele erau ancorate, iar cafenelele cu măsuțe de pe estradă erau pline de lume. S-au așezat la una dintre ele să bea cafea. Un consătean de-al lui Grigoris le-a făcut cinste cu rachiu și astfel, puțin amețiți, au luat drumul de întoarcere. Au ajuns după-amiază devreme. Bunicii îi așteptau, gata să meargă la biserică. În sat se aflau două biserici, după cum le-a spus bunica, dar cea în care avea să se slujească era în celălalt capăt al satului.

Foarte repede biserica s-a umplut. Locul era stăpânit de liniște deplină și de evlavie când preotul, purtând

---

* *Stremă* – unitate de măsură egală cu 1000 de metri pătrați. (n. tr.)

Crucea pe umeri, cânta: „Astăzi S-a spânzurat pe lemn". De multe ori se oprea pentru că vocea îi era sugrumată de emoție. A fost una dintre cele mai frumoase slujbe pe care Constantina le-a auzit vreodată. Fără exagerare, s-a încredințat că Grigoris se cunoștea cu toți cei care se aflau în biserică, căci, la sfârșitul Sfintei Liturghii, când au ieșit în curte, toți îl salutau și îi făceau urări pentru căsnicia lor. De asemenea, a impresionat-o faptul că toți bărbații purtau costumele tradiționale și la biserică, și pe drum, și la cafenea.

A doua zi, în Vinerea Mare, au hotărât să meargă la Sfakia. La intrarea în sat au găsit o bisericuță unde s-au închinat. Când au ieșit, au întâlnit un bărbat relativ tânăr, înalt, bine legat care a trecut prin fața lor. Era încins la mijloc cu armă și cuțit. Constantina s-a speriat și s-a lipit strâns de Grigoris, de parcă i-ar fi zis să nu o lase singură cu acel om sălbatic.

– Nu te teme! Este Sifis, vărul meu.

Vocea ca de tunet a lui Sifis a speriat-o încă și mai mult.

– Grigoris, dragul meu, ce faci? Când ai venit în insulă? Ea este fata cu care te-ai căsătorit? E frumoasă! Să te bucuri de ea! Hai, verișoară, să te cunoaștem!

I-a luat și i-a dus la cafenea. Cum a intrat în cafenea și a privit în jur, s-a îngălbenit la față de ceea ce i-au văzut ochii. Toți mesenii erau înarmați până-n dinți și vocile lor erau puternice, de ziceai că se ceartă. Sifis a înțeles teama ei.

– Verișoară, nu te teme! Pe tine nu o să te omorâm, a zis râzând cu putere.

Paharele veneau unul după altul. Vrând, nevrând le primeau. Sifis a trimis-o pe fata de la magazin să o anunțe pe soția lui să pregătească masa de prânz. Nu i-ar fi lăsat

să plece fără să meargă la el acasă la masă. Așa a și fost. Soția lui era o fată liniștită, veselă. Aveau și doi copii drăguți și vioi care nu încetau să se joace cu Grigoris.

Timpul trecu și trebuiau să plece ca să prindă Prohodul. Groaza i-a fost fără margini când, la poartă, Sifis a scos pistolul și a început să tragă rafale în aer. A țipat și s-a lipit strâns de Grigoris, făcându-i să râdă. Sifis i-a oferit pistolul ca să tragă și ea, dar l-a refuzat cât se poate de politicos.

– E frumoasă soția ta, Grigoris! Dar trebuie să o înveți să se și joace din când în când.

La întoarcere, au dat de o biserică unde deja se făcea procesiunea cu Epitaful. Era devreme și s-a mirat.

– Acest părinte trebuie să meargă în trei sate, i-a spus Grigoris. Deci, ca să slujească în toate, începe după-amiază devreme și termină la miezul nopții.

Au coborât de pe motoretă și au așteptat să treacă procesiunea. Când a cotit în altă direcție, și-au continuat drumul.

Au ajuns acasă după-amiază târziu, iar Constantina i-a descris bunicii Epitaful pe care l-au văzut și cât de frumos era.

– Stai să-l vezi pe al nostru, fiica mea! L-au împodobit copiii și fetele din satul nostru. Toată ziua au alergat pe câmpuri și prin lanuri ca să culeagă flori sălbatice de toate felurile.

Într-adevăr, Epitaful era deosebit de frumos. La înconjurarea bisericii a participat tot satul și, ținând în mâini lumânări aprinse, cântau troparele cu umilință și durere. Seara târziu, când s-au întors acasă, Grigoris a anunțat-o că a doua zi aveau să meargă să vadă defileul Samariei. Bunicul și bunica l-au certat, glumind.

– O să o obosești pe fata noastră, Grigoris, spuse bunicul răsucindu-și mustața când dintr-o parte, când din alta. Poți să o duci în locurile mai apropiate.

– Te porți de parcă ar fi ultima oară când veniți în Creta, băiatul meu, adăugă bunica.

Dimineața în zori s-au sculat, au mâncat la micul dejun pâine, măsline și ceai și și-au început peregrinarea prin satele din apropiere, ce aveau fiecare propria culoare, propriul har și propria adiere care le învăluia. S-au întors seara devreme. Bunicul stătea în curte și fuma privind de departe marea.

– Devreme v-ați întors!

– Bunicule, am hotărât să petrecem restul timpului împreună cu tine, i-a răspuns Grigoris.

Constantina obosise mult și avea ușoare dureri. S-a întins și în scurt timp s-a simțit mai bine. Nu putea cu niciun chip să-și închipuie ce avea să se întâmple. Seara au mers la Înviere. Bunicul și bunica le luaseră lumânări mari, una albastră pentru Grigoris și una roz, cu păpușică, pentru Constantina. Cum au văzut-o, i-a apucat râsul.

– Dragul meu bunic, mi-ai luat lumânare de copii? și se aplecă și-l sărută.

– Nu, fata mea, bunica a pus păpușa, a răspuns râzând.

Odată cu „Hristos a înviat!" tot locul s-a cutremurat și a răsunat de la dinamite, de la rafalele puștilor și pistoalelor. Noaptea s-a luminat de la artificiile de felurite culori. Acest obicei era pe plac doar celor care îl practicau, adică al majorității. Ceilalți credincioși, puțin speriați, puțin stânjeniți, continuau să urmărească slujba de Înviere. Constantina s-a ridicat în vârful picioarelor ca să ajungă la urechea lui Grigoris. I-a spus în șoaptă taina ei. Acela a fost copleșit de bucurie. A strâns-o în brațe, a ridicat-o și a învârtit-o în mijlocul mulțimii care îi privea nedumerită.

– O să fiu tată, o să fiu tată, striga, adresându-se prietenilor lui.

– Halal tată o să fii, i-a strigat unul dintre ei și toți au izbucnit în râs, dar nu pentru mult timp, căci părintele le-a făcut observație.

Acasă, Constantina a ajutat-o pe bunica să întindă masa de sărbătoare. Supă de pui, ouă roșii, covrigi, dar ceea ce a pus bunica în mijlocul mesei era lucrul cel mai bun: un colac mare, făcut de ea, pe care îl împodobise cu puișori așezați în șase cuiburi și bobocei de trandafiri.

A doua zi, în Duminica Paștilor, aproape tot satul a trecut pe la casa bunicului ca să-i felicite pentru fericitul eveniment. Oameni cu inima deschisă, veseli, zâmbitori, puși pe cântec și joc. Bunicul a luat lira și a început să cânte. Cântecele lui atingeau inima și sufletul Constantinei, pricinuindu-i o emoție și o bucurie neobișnuită, de nedescris. Au început dansurile. Rudele aduceau lăute și lire. Nu se mai terminau: sirtos din Hania, sousta, pentozalis* până în zori. Era o încântare pentru ochi să îi vezi cum dansează, o bucurie să îi auzi cum cântă. Grigoris era cel dintâi și cel mai bun, un flăcău adevărat. Trăia fiecare pas de dans și asta o făcea pe Constantina să-l admire și să-l invidieze. El s-a apropiat de ea, a luat-o de mână și a ridicat-o să danseze o sousta, pe care o învățase și pe ea mai înainte de nuntă. Toți au fost entuziasmați văzând-o că dansează.

Dar a venit vremea să părăsească insula pe care deja, fără să-și dea seama, o îndrăgiseră foarte mult. Constantina era supărată că pleacă, dar se simțea foarte norocoasă pentru că îi cunoscuse pe toți acești oameni care o înconjurau cu căldură, afecțiune și dragoste, ceva ce nu simțise niciodată în familia ei.

* Dansuri populare cretane. (n. tr.)

În Marțea luminată au pornit spre Atena. Constantina, încă de dimineață, nu se simțea bine, dar a pus-o pe seama oboselii din acele zile. Trebuia să plece din portul Souda. Pe drumul spre vapor i-au însoțit prietenii lui Grigoris. După ce și-au așezat bagajele în cabină, au urcat pe pod ca să-și ia rămas bun de la minunata Cretă. În scurt timp, vaporul luneca pe apele line ale Mării Egee și, privind insula de departe, i-a cuprins melancolia.

Pe la miezul, nopții Constantina a început să aibă dureri. La început nu i-a spus nimic lui Grigoris. S-a întins pe o canapea în salonul vaporului. Degrabă a cuprins-o somnul, tulburat însă de coșmaruri. O vedea pe mama ei cum o blestema, ca atunci, înainte de nuntă. Își amintea cum plângea nemângâiată întrebând: „De ce? De ce?”.

S-a trezit din cauza durerilor puternice. Imediat și-a dat seama că ceva nu era bine. I-a venit să vomite și a alergat la toaletă. Acolo a văzut sânge. Nu a apucat să facă nimic, pentru că a leșinat. Și-a revenit în simțiri în cabinetul medical al vaporului. Deasupra ei, Grigoris îi mângâia fața și în șoptea:

– Curaj, Dina mea! Ajungem.

Înțelegând că poate pierde copilul pe care îl avea în pântece, pe care îl iubea atât de mult chiar de mai înainte de a se naște, și-a pierdut cunoștința. Singurul lucru pe care și-l amintea era că au așezat-o pe o targă. Și-a revenit pe patul spitalului. Grigoris era acolo, nu a plecat nicio clipă de lângă ea.

– Ce s-a întâmplat, iubirea mea? Am pierdut copilul nostru?

– Nu-i nimic, inimioara mea. O să facem altul. Noi să fim bine.

– Nu spune nimănui nimic. Nu vreau să afle nimeni, l-a implorat.

– Liniștește-te, Dina! Liniștește-te, sufletul meu!

– Ai spus cuiva? Să nu spui nici mamei mele, nici alor tăi. Îmi promiți?

Din ochii lui curgeau lacrimi.

– Îți promit, liniștește-te!

În duminica următoare au mers la părinții lui Grigoris să ia masa împreună. Soacra ei a luat-o prin surprindere când a întrebat-o dacă era însărcinată. L-a privit pe Grigoris, crezând că îi destăinuise cele petrecute de curând. El i-a făcut semn că nu și a liniștit-o.

– Nu, mamă. Nu încă.

– Fofo, ce întrebări sunt astea? Nu au trecut nici trei luni de la nunta copiilor, o certă soțul ei cu oarecare descumpănire.

– Știu, Manolis, dar nu-ți aduci aminte de mine? Am rămas însărcinată cu Grigoris imediat după nuntă și gemenii au venit după un an, de aceea o întreb pe Constantina. Nu întârziați. Vreau ca în curând să fiu iar bunică!

– Toate la timpul lor, se grăbi Grigoris să salveze situația, punând capăt discuției, cel puțin pentru ziua aceea.

De fiecare dată însă, când o vedea pe Constantina, mama lui Grigoris arunca aluzii, lucru care nu o lăsa indiferentă. A început să fie urmărită de această idee, care o umplea de reproșuri și de încă și mai multă neliniște.

9.

În vara aceea, Grigorios și Constantina și-au luat două săptămâni libere și au hotărât să-și petreacă concediul în Andros. Se gospodăriseră bine și au reușit să pună deoparte destui bani. Astfel au putut, fără greutăți, să se

întoarcă în insulă, să treacă prin Bați, Kurthi, Sariza, să stea într-un hotel bun în Sfântul Petru și să guste bunătățile din toate tavernele care le ieșeau în cale. S-au bucurat de marea curată, verde-albastră și, la apus, au admirat soarele care se juca cu apele mării până ce cădea în brațele și se pierdea în adâncul ei. Noaptea îi saluta cu caprifoiul, iasomia și busuiocul ce își răspândeau parfumul din grădini sau își revărsau miresmele îmbătătoare de la ferestre și din balcoanele caselor văruite.

În acest timp, Constantina nu-i spusese nimic lui Grigoris despre desele întrebări ale mamei lui cu privire la sarcina care întârzia să vină. Cu puțin înainte de încheierea unui an de căsnicie, a hotărât să meargă la un ginecolog, care a trimis-o să facă analize mai amănunțite ca să se încredințeze dacă poate sau nu să facă copii. Într-o după-amiază a mers să ia rezultatele.

– Așadar, doctore? Ce se întâmplă de nu pot să rămân însărcinată?

– Constantina, te presează mult soțul tău să faceți copii?

– Nu, nu, doctore! Dimpotrivă, niciodată nu a deschis subiectul. Sigur, se gândește la asta, dar e foarte discret. Soacra mea însă mă presează îngrozitor. Încontinuu întreabă ce așteptăm de nu facem un copil. Această situație îmi pricinuiește neliniște și mă încarcă cu mustrări de conștiință. Mă tem ca nu cumva chiar acesta să fie motivul pentru care nu pot să rămân însărcinată.

– Mustrări de conștiință? De ce?

Constantina și-a aplecat capul, iar apoi la privit pe doctor în ochi.

– Am avut un accident. La puțin timp după nuntă am rămas însărcinată. Dar lucrurile nu au mers bine, am pierdut copilul și mă tem că de atunci am căpătat problema asta.

– Constantina, draga mea, ascultă-mă! Îmi pare rău pentru ceea ce o să-ți spun, dar din analizele pe care le-ai făcut reiese că problema este fără vindecare. Știu, ești încă foarte tânără, dar trebuie să accepți realitatea. Din păcate, nu se va putea niciodată…

Constantina a simțit că-i fuge pământul de sub picioare. Nu a putut conștientiza din prima clipă cele spuse de doctor. În adâncul sufletului, presimțise că o să se întâmple ceva îngrozitor. Ochii i s-au întunecat și lacrimile îi curgeau fără încetare. Cuvintele mamei ei îi răsunau în urechi ca o sirenă: „Niciodată să nu legeni, nici să nu ții în brațe niciun copil". Blestemul aceleia s-a prins. S-a ridicat și a ieșit din cabinet. Inima ei mai să se rupă în două. Mergea pe drum și plângea. Nu vedea pe unde merge. Vorbea singură ca o nebună.

– De ce, Dumnezeul meu? După ce mi-ai dat un soț atât de bun, cum poți să-mi dai o asemenea amărăciune? Cum îl lipsești de o asemenea bucurie? Este nedrept! Nedrept! Ne-ai lipsit de toată bucuria și tare mă tem că astfel se va sfârși în curând și dragostea noastră… De ce? De ce să nu simt și eu vreodată bucuria iubirii de mamă? De ce să nu ofer afecțiunea și toată dragostea mea unei ființe pe care să o fi plăsmuit-o eu cu ajutorul Tău? Nu, nu se poate. Grigoris nu trebuie să afle nimic! Nu trebuie să-i spun. Nu vreau să sufere. Mai bine să aibă nădejde. Suferința mea este de ajuns.

S-a așezat pe bancă într-o piață. A privit în jur. Apoi s-a ridicat și a plecat, ca și când ar fi fost alungată. Piața era plină de copii care se jucau și strigau veseli.

Sâmbătă dimineață Grigoris plecase la fabrică. Gândurile negative îi erau singurul tovarăș și o chiuiau. Deodată, ceva parcă a trezit-o din letargie.

– Ei, încetează odată! Ridică-te și mergi la cumpărături!

Trecând pe lângă farmacia lui Vaso, s-a oprit să o salute. S-a trezit întinsă pe patul din farmacie.

– Ce s-a întâmplat? a îngânat și s-a ridicat din pat.

– Eu știu, drăguțo? Ți-ai pierdut deodată cunoștința. Dar nu te neliniști! Ai apucat să-mi spui „Bună ziua!", îi zâmbi cu subînțeles. Ce s-a întâmplat, micuțo? Ești însărcinată?

La auzul cuvântului „însărcinată", lacrimile i-au inundat ochii.

– De ce plângi, Constantina mea?

Nu i-a răspuns. Deodată simți că se sufocă. A dat să se ridice.

– Nu! Nu! Nu te ridica încă! Mai înainte să-ți revii și apoi mergi acasă să te întinzi și să te liniștești!

După puțin timp a plecat, a mers să facă cumpărăturile și s-a întors acasă. Se simțea mai bine. Lui Grigoris nu i-a spus nimic. Nu voia să-l sperie pentru un simplu leșin. Seara, când au mers la culcare, i se tăia respirația. Grigoris și-a dat seama că respira greu.

– Dina, ce-ai pățit?

L-a privit întristată și, cu durere întipărită pe chip, a încercat să-i răspundă, dar nu putea să respire. Grigoris, înspăimântat, a chemat ambulanța, până la venirea căreia, a ținut-o de mână, i-a mângâiat părul și a încurajat-o.

– Răbdare, Dina! Răbdare, copilul meu! Vine ambulanța ca să mergem la spital.

Acolo i-au administrat oxigen și doctorii au fost de părere că „ceva a supărat-o sau e foarte neliniștită". După ce și-a revenit, au plecat spre casă. Ca și mai înainte de accident, zilele au continuat să treacă liniștite și nimic nu prevestea ceea ce avea să se întâmple.

Duminică după-amiază i-au vizitat părinții lui Grigoris și prietenul lor cel mai bun, Andreas. Soacra ei păstra încă

o atitudine politicoasă față de Constantina, dar câteodată devenea agresivă. Au luat loc în salon, unde Constantina le-a adus cafea și dulceață de gutui făcută de ea. Grigoris și prietenul lui au ieșit afară să repare ceva la casetofonul mașinii lui.

– Bravo, Constantina! Ești o gospodină desăvârșită! Fiul meu e norocos, a spus domnul Manolis.

Era un om foarte bun, blând și politicos. Grigoris îi semăna mult și la caracter, și la înfățișare. Dar, până să apuce să-și termine propoziția, l-a întrerupt soția lui.

– E, Manolis, bine ai zis „gospodină desăvârșită". Ce să zic? Toate femeile trebuie să aibă grijă de bărbatul lor și de gospodăria lor. Este datoria și sarcina lor. Cât despre „norocos", aici e mult de discutat.

Constantina și-a dat seama ce avea să urmeze, dar nu putea să facă nimic ca să evite aceasta.

– Cum se poate să fi trecut atâta timp de când s-au căsătorit și niciun semn de sarcină? Ceva se întâmplă aici. Orice femeie care își iubește bărbatul cu adevărat se îngrijește să îi facă copii.

Apoi s-a întors și a privit-o pe Constantina. În ochii ei nu se afla răutate, dar era o expresie disprețuitoare și ironică care o rănea foarte adânc. Cuvintele nu se deosebeau prea mult de privirea ei. Și a continuat:

– Eu spun astea pentru că îmi pasă de fiul meu, dar și de tine. Gândește-te, ești și tu acum copilul meu. Eu ce bucurie mai am acum? Să devin bunică din partea lui Grigoris, să-i însor pe gemeni și să-mi dăruiască și aceia nepoți. Ce altceva am de așteptat decât să îi cresc pe copiii copiilor mei? Hai, deci, nu mai întârzia, pentru că o să încep să cred că există vreo problemă și atunci trebuie să mergem la doctor.

– Fofo, te rog, încetează! o întrerupse soțul ei.

– Am terminat, Manolis. Ce am avut de spus nurorii noastre am spus. Am fost clară. Nu-i așa?

Constantina ar fi vrut să se deschidă pământul și să o înghită. Cu capul plecat și-a cerut iertare și a mers în dormitor. A mușcat perna, izbucnind în hohote de plâns. Femeia aceasta o chinuia sufletește cumplit prin aceste presiuni. Atunci a înțeles că era timpul să-i spună lui Grigoris că oricât ar încerca să facă un copil, era în zadar. Avea să-l rănească, asta era sigur, dar trebuia să-i descopere adevărul în numele dragostei și al afecțiunii lor.

La aceasta se gândea când s-a deschis ușa și a intrat Grigoris. A văzut-o că încerca să-și ascundă lacrimile și s-a tulburat.

– Dina, de ce plângi? a întrebat-o neliniștit, apropiindu-se de ea. Mi-au spus că ai plecat de mult timp din sufragerie. Ce ai?

– Nu mai pot, Grigoris, nu mai suport! Mama ta mă chinuiește mult. Încontinuu mă jignește pentru că nu rămân însărcinată și îmi spune că, dacă vreau să te țin lângă mine, trebuie să îți fac copii. Și dacă nu o să nasc niciodată, Grigoris? Dacă deja știu că niciodată nu voi simți bucuria unei mame care are în pântecele ei un copil? Că niciodată nu voi trăi această unică experiență, să aduc pe lume o făptură care să fie propria noastră creație? Poți înțelege asta?

– Dina, ștergeți lacrimile. Știi cât te iubesc. Nu trebuie să te neliniștești și să te influențeze cuvintele altora. Ți-am făcut eu vreodată caz de copii sau sarcini? În primul și în primul rând, eu te vreau pe tine, iar dacă vor veni copiii, sunt bineveniți. Dacă nu, nu mă deranjează. Nu vreau nimic, nici măcar acest lucru, dacă e vorba să întunece dragostea noastră.

A respirat adânc, i-a sărutat ochii înlăcrimați și a mângâiat-o ușor pe cap.

– Orice ți se întâmplă și orice îți spune vreau să știu. Dacă ne împărtășim toate, nimeni nu va putea să intervină între noi. Mergi, dă-ți cu puțină apă rece pe față și să mergem înăuntru, că ne așteaptă!

S-au întors în sufragerie. Grigoris o privea hotărât și destul de supărat pe mama lui.

– E vremea să înțelegi că am crescut, m-am însurat și nu vreau să intervii în viața mea! E pentru ultima oară când îi mai ceri socoteală Constantinei pentru copii. Aceasta este exclusiv problema noastră și nu te privește.

Mama lui s-a enervat și i-a aruncat Constantinei o privire plină de otravă.

– Așa deci? Te răstești la mama ta, care și-a jertfit viața ca să te crească. Eu vă doresc doar binele. Vorbești pe acest ton obraznic și în fața lui Andreas. Ce-o să zică băiatul de mine? Că semăn discordie? Că dau peste cap relația voastră?

Ochii îi ardeau de mânie și s-a întors iritată spre soțul ei.

– Scoală-te, Manolis! Să plecăm imediat! Simt că nu suntem doriți aici.

Bietul domn Manolis a urmat-o până la ușă puțin cam pierdut.

– Nu vă neliniștiți, copiii mei, o să-i treacă! a spus mai înainte de a închide ușa în urma lui.

Grigoris era tulburat și, de obicei, când era într-o astfel de stare fie ieșea la o plimbare, fie juca o partidă de șah. Era hobby-ul lui preferat. Acesta era și unul dintre motivele pentru care se legase atât de mult de Andreas, de vreme ce și el era șahist împătimit. Așa că s-au apucat să joace pe măsuța din sufragerie. Constantina stătea lângă

Grigoris prefăcânde-se că urmărea partida, dar gândul îi era la „profețiile” mamei ei. Începu să respire greu. Simțea că aerul pe care îl respira nu-i era de ajuns. Încerca să inspire, dar degeaba. Nu putea. Grigoris și Andreas la început au fost zăpăciți. Nu au înțeles imediat gravitatea situației.

– Dina, ce se întâmplă? Ce ai, sufletul meu?

– Mor! spuse cu voce stinsă Constantina.

– Andreas, repede, la spital!

A luat-o în brațe și a dus-o la mașină. Au deschis geamurile ca să intre aer și au pornit în mare grabă spre Tzanio. Grigoris stătea cu ea pe bancheta din spate. O mângâia și o încuraja.

– Ce ai pățit, dragă Dina? De ce iar? Ai răbdare, ajungem la spital. Toate o să fie bine!

Nu putea să-i spună cât îl iubea, nu avea putere. Se pierduse. L-a privit în ochii plini de mâhnire și de neliniște. A închis ochii și a leșinat.

Cum au intrat în spital, Constantina a fost dusă imediat la urgențe. I-au administrat oxigen și ser fiziologic și i-au luat sânge. Toate s-au făcut în câteva secunde. Totuși ceva greșit s-a întâmplat și doctorul a crezut că Constantina a pierdut lupta pentru viață.

– Nu o mai recuperăm! Acum cine îi spune alor ei?

Între timp, Andreas încerca să-l liniștească pe Grigoris care mergea de la un capăt la altul al coridorului, fără glas, așteptând impacientat vești de la doctori. Deodată văzu un doctor că iese. Amândoi prietenii au alergat la el.

– Ce s-a întâmplat, doctore? Cum este? a întrebat Grigoris îngrijorat.

– Ce legătură ai cu fata?

– E soția mea, doctore. Spuneți-mi.

Doctorul a șovăit pentru o clipă, prelungind zbuciumul lui Grigoris.

– Trebuie să ai curaj, să te arăți puternic. Din păcate am pierdut-o.

Groaza care se ascundea în ochii lui Grigoris acum a izbucnit într-un strigăt.

– Nu! Nu! Nu se poate să fi murit. Nu! Nu e cu putință!

L-a împins pe doctor și a alergat la secția de urgențe. Nimeni nu ar fi putut să-l oprească, dar nici nu a încercat cineva. A deschis ușa și a căzut, sfâșiat de durere, peste trupul neînsuflețit al Constantinei.

– De ce? De ce, iubirea mea, m-am întors înapoi? Nu pleca! se tânguia pe pieptul ei.

Constantina își amintea că putea să-l audă, dar nu putea să-i vorbească, să-i spună că nu murise, că era încă vie.

„Dumnezeul meu, dă-mi putere! Trebuie să fac ceva ca să-i dau de înțeles că sunt încă în viață. Că nu am murit, că înțeleg tot!”, se ruga din tot sufletul.

Asistenta s-a apropiat de Grigoris și l-a lovit ușor peste umăr.

– Curaj, sunteți tânăr. Timpul este cel mai bun doctor. Acum însă trebuie să ieșiți, vă rog.

Frica a cuprins-o pe Constantina. Trebuia să-i arate într-un fel că era vie. Grigoris i-a aruncat o ultimă privire mai înainte de a se îndepărta. Ea reuși să-și miște degetele. Din fericire Grigoris băgă de seamă!

– Uite, uite, își mișcă degetele! E vie!

La început asistenta nu l-a crezut. Credea că Grigoris delira din cauza pierderii persoanei iubite și nu voia să primească adevărul.

– Uite, uită-te, îți spun! Își mișcă degetele! strigă el.

Și era adevărat. Asistenta l-a strigat imediat pe doctor.

– Doctore, veniți repede! Fata trăiește!

Doctorii au alergat deîndată. Grigoris se ruga să o salveze.

– Scoateți-l afară! a spus unul dintre doctori.

O asistentă l-a luat de braț și l-a tras spre ușă. Andreas îl aștepta afară, mirându-se de ceea ce se petrecea în fața lui.

– Ce s-a întâmplat, Grigoris?

– O să trăiască, Andreas! Soția mea a izbândit! O să trăiască! E o curajoasă!

A căzut în brațele prietenului său, plângând ca un copil.

La puține zile după aceasta, au luat bilet de externare. Timpul se scurgea de acum în pace. Grigoris continua să-i arate și mai multă dragoste și afecțiune și o păzea de orice situație neplăcută. Într-o zi, i-a cerut să renunțe la serviciu ca să nu o obosească. Așa a și făcut.

Se apropia aniversarea a doi ani de la nunta lor și au decis să o serbeze invitând familiile lor și câteva rude și prieteni apropiați. Șocul pricinuit de boala ei îl depășiseră, nu voiau să-și mai amintească de asta. Viața era în fața lor. Voiau să o trăiască. Constantina era cu adevărat foarte fericită. Avea un soț dăruit de Dumnezeu cu toate virtuțile și, în plus, iubirea lui pentru ea i se citea pe chip.

Toate erau gata cu o zi înainte de aniversare. O casă strălucind de curățenie, plină de flori de toate culorile, felurite mâncăruri și băuturi. După-amiază, târziu, Constantina a început să facă baclava, prăjitura preferată a lui Grigoris. Preocupată să-i iasă cât mai bine, nu și-a dat seama cum a trecut timpul decât când s-a uitat întâmplător la ceas. Grigoris trebuia să ajungă din clipă în clipă. A alergat la bucătărie să pregătească masa. Niciun pas nu apucă să facă, când s-a auzit soneria.

– Andreas, tu? Nu te așteptam. Intră! Trebuie să vină și Grigoris. Stai să mâncăm împreună! Ce ai? Pari obosit.

Andreas stătea nemișcat în hol. O privea mut. Lacrimi îi curgeau din ochi. În adâncul inimii presimțea ceva rău, dar încă nu își dădea seama despre ce e vorba.

– Ce e, Andreas? Ce se întâmplă?

– Uite, Constantina. Sunt singurul care putea să vină să-ți spună…

– Să-mi spui ce, Andreas? Nu, Dumnezeul meu! Nu! Grigoris? A pățit Grigoris ceva? S-a lovit la fabrică?

– Da. A călcat pe alături pe schelă și…

– A murit, a murit, a spus vlăguită și a căzut leșinată pe podea.

Când și-a revenit, l-a văzut pe Andreas că stătea lângă ea. Deodată s-a ridicat, l-a luat de umeri și l-a scuturat.

– Spune-mi, unde este? Unde se află? Trebuie să-l văd imediat!

Au ajuns la spital, unde a întrebat de el. Asistentul i-a spus rece:

– Doamna mea, este interzis să-l vedeți. Este la morgă.

A apucat-o isteria.

– Este soțul meu! Vreau să mă duci imediat la el.

Văzând-o în ce stare este, i-a îngăduit, după ce mai întâi i-a dat un calmant. A însoțit-o la morgă cu ordinul de a nu rămâne acolo mai mult de cinci minute. Au ajuns la patul de marmură unde se afla trupul neînsuflețit al lui Grigoris. Asistentul s-a dat mai în spate câțiva pași ca să o lase singură. Fața iubitului ei, Grigoris, era plină de răni și de sânge uscat. I-a mângâiat părul blond-castaniu. Nu-i venea să creadă. Îl privea cu nădejdea că-și va deschide ochii albaștri și o va întreba: „Dina? Sunt toate gata pentru aniversarea noastră?”

Aștepta, dar nimic. Apucându-l, a strigat:

– Vorbește-mi! Vorbește-mi, iubirea mea! Spune-mi că este o minciună!

Îl privea și i se părea că pluteau deasupra scenei pe care o trăia. Era dincolo de timp și de loc. Simți două mâini care o readuseră la realitate. S-a panicat.

– Haideți, trebuie să plecăm!

– Un minut!

L-a luat în brațe și îl săruta fără oprire. Lacrimile îi curgeau pe chip șuvoaie. Asistentul cu greu a reușit să o îndepărteze. Au ajuns la ușă. S-a întors și i-a aruncat o ultimă privire. Ochii i s-au umplut de o gingășie deznădăjduită. A ieșit și s-a aruncat în brațele lui Andreas. Nu era singură în această suferință de nesuportat.

A doua zi, la înmormântare, stătea în picioare lângă sicriu, mângâindu-i încontinuu părul. Nu putea să se miște, să plângă, să audă, să vadă în jur. Un gol deplin era în mintea ei. Din acest gol, a scos-o forțat vocea preotului când a zis: „Veniți să dăm ultima sărutare!”. Groază. De la strigătul sfâșietor al mamei lui, a cuprins-o groaza.

– Copilul meu! Unde te duci, copilul meu?

După slujba de înmormântare, s-au îndreptat spre ultimul său lăcaș. Constantina se ținea de brațul tatălui ei și al lui Stratos. Își târa pașii. Cu puțin înainte de a fi acoperit, a cuprins-o un sentiment de nemăsurată singurătate. Atunci a conștientizat că era ultima oară când îl vedea. Simțea nevoia să-l îmbrățișeze și să-l sărute și s-a aruncat peste sicriu țipând!

– Iubirea mea, te-am pierdut pentru totdeauna. Cum voi trăi fără tine? Cum? Cum? Viața mea nu va mai avea niciun sens! Iubirea mea! Iubirea mea!

Tatăl ei s-a apropiat și a ridicat-o. A căzut în brațele lui și plângea nemângâiată.

– Vreau să merg acasă!

– Nu putem pleca acum.

– Putem, tată, vreau să merg la mine acasă!

Așa s-a și întâmplat. Au însoțit-o tatăl ei și Stratos. În mașină nu au schimbat niciun cuvânt. Își sprijinise capul de geam. Mintea i se lipise de ultima imagine a lui Grigoris. Au dus-o până la ușă.

– Până aici, vă rog. Puteți să vă întoarceți înapoi acum. Vă mulțumesc!

– Să mai rămânem puțin cu tine? I-a propus Stratos.

– Nu, nu vreau…

– Copilul meu, lasă-l pe Stratos să stea cu tine puțin în seara asta.

– Tată, nu te teme! Te asigur că sunt bine.

Tatăl a părut să șovăie puțin, dar s-a lăsat convins că va fi bine.

– Cum vrei, copilul meu. Încearcă să te liniștești! i-a zis, în timp ce se apleca să o sărute.

A răsucit cheia în broască și a intrat înăuntru. Casa era pustie. A început să strige:

– Grigoris, Grigoris, unde ești, dragul meu? Unde ești, iubirea mea? De ce ai plecat? De ce m-ai lăsat singură? Dumnezeul meu, ce păcate plătesc?

Și atunci a izbucnit în hohote de plâns. Așa a adormit. Au sculat-o bătăi insistente în ușă. S-a sculat răvășită și a deschis. Era soacra ei! A intrat fără să-i vorbească, ci doar privind-o cu furie. Constantina a hotărât să rupă tăcerea întrebând-o dacă vrea cafea.

– Nu! Am venit să-ți spun două vorbe.

Ochii îi erau plini de răutate.

– Jucai teatru cu fiul meu. Nici măcar o lacrimă nu a curs din ochii tăi și el te credea că îl iubești. Nu știa că ești prefăcută și mincinoasă. Ascultă, deci, ce am să-ți spun. Casa asta nu-ți aparține, este a lui, a cumpărat-o din osteneala sa, dar nu a apucat să se bucure de ea. Te ținea ca pe o împărăteasă. Pe arșiță și ger muncea ca să ai tu de

toate. Și tu ce i-ai oferit? Nimic. Nici măcar un copil nu te-ai învrednicit să naști.

Trase aer în piept și apoi își continuă vijelia de răutate.

– După parastasul de patruzeci de zile să-ți strângi lucrurile și să te cari de aici! Nu vreau să te mai văd! Ne-am înțeles?

Ochii ei aruncau scântei. Nu aștepta răspuns. S-a ridicat și a plecat trântind ușa în urma ei.

– Dumnezeul meu, ajută-mă! Nu e cu putință! Abia l-am îngropat pe soțul meu, un tânăr în putere, un bărbat înzestrat cu toate calitățile! Și vine ea să-mi spună a cui e casa și să plec? Mintea mea nu poate concepe. Hristoase al meu! Am nevoie de ajutorul Tău! Te rog, nu suport atâta suferință!

Constantina nu putea să și-l scoată din minte pe Grigoris. Cu fotografia lui în brațe plângea ore în șir. Se gândea la toate clipele fericite petrecute lângă el. Întorcându-se în prezent, suferința și durerea pentru pierderea lui puneau stăpânire pe ea. De multe ori îi trecea prin minte chiar să se sinucidă. În primele patruzeci de zile mergea în fiecare zi la cimitir cu un braț de trandafiri roșii pe care îi punea în vaze și peste mormântul de marmură. Stătea câte patru-cinci ore în tovărășia lui Grigoris și îi vorbea neîncetat.

– Iubirea mea, plecând mi-ai luat cu tine inima, sufletul, mintea, toată ființa. M-ai lăsat ca pe o ruină. Privește-mă, inima mea! Cum o să continui să trăiesc fără tine? Spune-mi cum! Vorbește-mi, viața mea, spune-mi că mă iubești, spune-mi că nu e adevărat. Nu mai îndur lipsa ta… Vorbește-mi să-ți aud glasul!

Toți cei care o auzeau cum se zdrobește se apropiau să o consoleze și, văzând fotografia lui Grigoris, plângeau

împreună cu ea, în vreme ce unii cu sânge mai rece îi spuneau:

– Hai, nu face așa, fata mea, o să înnebunești! Ai milă de tinerețea ta!

– Care tinerețe? De tinerețea iubitului meu cine a avut milă?

La cimitir toți erau mișcați de suferința ei. După parastasul de patruzeci de zile pentru Grigoris, Constantina a găsit curajul să se întoarcă la serviciu. Aceasta ar fi ajutat-o să stea pe picioarele ei, să lupte pentru viața ei. La serviciu mai uita un pic. Astfel zilele ei se scurgeau între atelier, casă și cimitir. Somnul pentru Constantina era deja un lux de care rar se putea bucura. Se pare că viața hotărâse să fie aspră cu ea, fără milă.

Totuși, nu a întârziat să vină și a doua lovitură puternică. Într-o după-amiază, întorcându-se acasă, istovită de muncă și supărare, i-a găsit în fața ușii, așteptând-o, pe vărul ei și pe soția lui.

– Bună ziua, dragilor! Ce s-a întâmplat?

– Constantina, nu ar fi mai bine să intrăm înăuntru? a răspuns Stela.

A intrat în sufragerie. Au șezut, iar ea a rămas în picioare privindu-i.

– Am învățat deja să ghicesc nenorocirile. Sunt pregătită. Vă ascult.

Ștefan și Stela s-au privit și tăceau încurcați.

– Deci, aștept. De ce ați amuțit? Ce așteptați? Vorbiți!

– Așază-te mai întâi, Constantina, și o să-ți spunem, spuse Ștefan.

– Vă ascult și în picioare.

– Trebuie să fii puternică! După suferința pe care ți-a pricinuit-o pierderea atât de nedreaptă a lui Grigoris, mă tem că…

Nu a apucat să termine fraza. Ea a simțit că îi paralizează picioarele. Cu voce tremurândă a murmurat:

– Cine a murit, Ștefan? Stela? Cui i-a venit rândul să-l ia Charos[*]?

Ștefan s-a ridicat și a îmbrățișat-o pe Constantina.

– Tatăl tău.

– Tatăl meu?

– Ne pare foarte rău, Constantina. Nu există cuvinte de consolare…

– Tatăl meu!

În cele din urmă, picioarele i-au cedat și s-a prăbușit. Și-a cuprins fața în mâini și strigătul ei sfâșietor a străpuns inima lui Ștefan și a Stelei care nu mai puteau să-și stăpânească lacrimile. Printre suspine, i-a întrebat:

– Cum s-a întâmplat? Când?

– De dimineață devreme, pe neașteptate. Atac de cord. Acum sunt toți adunați acasă și stau lângă el. Rude și prieteni.

Constantina s-a ridicat încet, cu puterile care-i mai rămăseseră, și le-a cerut să o aștepte. A mers în camera ei. Și-a amintit de cuvintele tatălui ei spuse după moartea lui Grigoris: „Fetițo, viața este dură! Trebuie să fii puternică și să lupți cu ea!”.

S-a uitat în oglindă. S-a ivit înăuntrul ei imaginea lui Grigoris, stând în spatele ei, sărutând-o pe gât și privind-o cu dragoste dinăuntrul oglinzii. De astă dată, i-a zâmbit cu durere. „Dina, vreau să fii puternică, să fii curajoasă!”.

S-a pieptănat în grabă, privindu-și cu furie imaginea reflectată.

– Vrei să mă îngenunchezi, da? Vrei să mă distrugi. Nu, viață, nu o să te las!

[*] Charos – personaj mitologic, personificare a morții. (n.tr.)

Și-a șters ochii, a ieșit în sufragerie, și-a luat verii și au pornit spre casa părintească. Casa era plină de lume. A trecut pe lângă toți fără să vorbească sau să privească pe cineva. S-a dus direct la tatăl ei. I s-a părut straniu de liniștit și împăcat, în timp ce îi mângâia părul grizonat. Din ochii ei, odată cu fiecare lacrimă, picura și un cuvânt de durere de nesuportat:

„Tată, ai plecat și tu. M-ai lăsat singură acum când am nevoie de tine mai mult decât oricând. Acum nu mai am pe nimeni. Și voiam să-ți spun atâtea… După moartea lui Grigoris voiai să mă vezi des, să stai cu mine, să-mi vorbești, iar eu te refuzam. Nu pentru că nu aveam nevoie de tine. Un egoism prostesc mă făcea să vreau să depășesc singură suferința. Am avut ocazia să te cunosc, să ne apropiem unul de altul, să câștigăm timpul pe care l-am pierdut. Eu însă am preferat tăcerea, singurătatea. Tăticul meu! Cel mai rău pentru mine este că niciodată nu ți-am spus cât te iubesc! O simțeai totuși, nu? Știai cât te iubesc, dar nu am apucat să-ți spun. Am amânat-o în toți acești ani cu gândul că nu era nevoie. Până de curând nu consideram că e ceva important sau necesar. Mereu ziceam că am timp, că o să am ocazia în viitor, și acest viitor a devenit prezent. Până la urmă ce costă două cuvinte, ca „Te iubesc!”? Nu aduc decât bucurie și veselie. Am întârziat, tată, am întârziat, asta a fost greșeala mea. Acum stau aplecată deasupra chipului tău dulce. Tocmai ai plecat spre cealaltă viață. O să te văd în visele mele. Te rog, auzi-mă: Te iubesc… te iubesc!”.

Lacrimi fără număr udaseră părul care îi cădea pe față. Nimic nu mai avea importanță. Puterea îi slăbise, nu putea să se mai țină pe picioare. S-a aplecat și a căzut leșinată. Puțin mai târziu, când și-a revenit, comportamentul ei s-a schimbat total. Cei de față au fost uluiți. Era pe altă

lume. Vorbea, râdea, îi tachina pe nepoții ei, pe surorile ei. Pierduse percepția timpului și a spațiului. Unchiul ei, Petros, a prins-o de mână și i-a spus aspru și mustrător:

– Să-ți fie rușine, ce te-a apucat?

– Ce am făcut, dragul meu unchi, de trebuie să-mi fie rușine?

– Constantina, lângă tine este tatăl tău mort și tu râzi?

Fața ei luă o căutătură sălbatică. L-a privit amenințător și a strigat:

– Ascultă ce-ți spun! Te respect, dar să nu te mai aud spunând că tatăl meu a murit. Ai auzit?

A mers în bucătărie și, cu mâinile tremurânde, a luat o țigară din pachetul lui Ștefan. Aprinzând-o cu greu, a început să fumeze cu furie, când privirea i s-a oprit asupra unui pachet de șervețele de pe masă. S-a ridicat de pe canapeaua care se afla într-un colț al bucătăriei și a luat tot pachetul și un pix din coșul cu mărunțișuri. S-a întors iar pe canapea și a început să scrie „Te iubesc!" pe fiecare șervețel, fără să vorbească, fără nicio expresie pe chip, până ce a terminat toate șervețelele.

Constantina și-a revenit când se afla deja la cimitir. Plângea murmurând încet:

– Dumnezeul meu, de ce? De l-ai luat și pe tatăl meu? De ce m-ai lăsat singură? De ce? De ce?

Ștefan și Stela nu au plecat nicio clipă de lângă ea. Au luat-o și s-au așezat ceva mai departe de mormânt. Slujba de înmormântare s-a terminat și au mers la cafenea unde s-a așezat la o masă mai retrasă, împreună cu verii ei. Unchiul ei s-a ridicat și a rugat-o să stea lângă mama ei, cu familia ei, ca să nu se facă de râs în fața lumii. Ea nu a vorbit, ci doar s-a uitat în jur și a dat din cap. Toți acești oameni i se păreau străini! Cât de singură se simțea! După puțin timp, lumea a început să plece salutând familia.

Când s-au apropiat să o salute pe Constantina, i-a privit drept în ochi, s-a ridicat brusc, i-a dat la o parte și a ieșit pe drum alergând, de parcă era urmărită. După ce s-a depărtat destul, a început să meargă fără nicio țintă, adâncită în gânduri. Când a traversat strada, însă,nu a fost atentă la mașina care venea spre ea, nici nu a auzit claxonările frenetice ale șoferului. Roțile au scârțâit lăsând de-a lungul drumului urma lor neagră, înfricoșătoare, în timp ce ea se afla căzută în fața lor. Din fericire, frâna a funcționat eficient și mașina a lovit-o doar atât cât să-și piardă echilibrul.

Șoferul a ieșit din mașină scos din fire și nervos și a început să o înjure. Ea îl privea ca hipnotizată și nu scotea niciun cuvânt. În jurul lor se adunase multă lume. O mașină de poliție care trecea întâmplător pe acolo a văzut zarva și s-a oprit. Polițiștii i-au cerut Constantinei să urce în mașina lor și au ordonat șoferului să-i urmeze cu mașina lui până la secție.

Acolo șoferul, urlând, o învinuia pe Constantina înaintea ofițerului de serviciu numind-o „nebună, retardată", și continua, ca ieșit din minți, să-i atribuie o grămadă de alte epitete, spunând că ea nu s-a uitat înainte să traverseze, nici nu auzea claxonul care îi asurzise pe toți trecătorii, și el ar fi putut să o omoare și să sfârșească în închisoare din cauza neatenției ei.

Ofițerul, pierzându-și în cele din urmă răbdarea, i-a pus în vedere să-și controleze cuvintele. Constantina, de parcă tocmai se trezise din letargie, a luat foc dintr-odată și a început să strige:

– Învață, idiotule, să respecți suferința celorlalți! Eu, asta pe care o vezi, în urmă cu o oră l-am îngropat pe tatăl meu și în urmă cu patru luni pe soțul meu.

Ofițerul de serviciu, ascultând consternat tragedia fetei, a compătimit-o. S-a ridicat și i-a oferit un pahar cu apă care se afla pe birou și a întrebat-o dacă vrea cafea. Vocea îi era sugrumată. Șoferul s-a căit imediat pentru cuvintele pe care tocmai le scosese pe gură.

– Iertare! Dar eu de unde era, măi, fato, să știu? Știi ce frică am tras?

După ce a băut până la fund paharul cu apă, Constantina s-a ridicat să plece. Polițiștii care se aflau în birou, vădit impresionați, au întrebat-o dacă nu vrea măcar să o însoțească până acasă. Ea însă a preferat să plece singură.

Ieșind pe stradă, a încolțit-o o singurătate fără margini. Mergea plângând și lovea cu piciorul pietrele pe care le întâlnea în cale. Când noaptea și-a întins vălul, singurătatea și-a făcut mai puternic simțită prezența și o teamă nedeslușită o făcea să se simtă amenințată. A oprit primul taxi pe care l-a găsit și s-a întors acasă. Închizând ușa în urma ei, a rămas nemișcată. Privirea îi rătăcea indiferentă în jur și a rămas fixată asupra raftului unde se afla, într-o ramă argintie, o fotografie de la nunta lor. Cu pași grei, abia ridicându-se, s-a apropiat și a luat-o în mâini.

– Grigoris, dragul meu, vine și tata lângă tine. De acum nu o să mai fii singur. O să ai tovărășie și o să vorbiți…

L-a sărutat și a pus fotografia la loc. Cu mișcări inconștiente, aproape mecanice, s-a dus la bar, a pus whisky într-un pahar de cristal, a aprins o țigară și s-a așezat pe fotoliul pe care stătea de obicei soțul ei. Băutura și țigara o făceau să simtă că iubitul ei era lângă ea. Și-a amintit de Grigoris care, după ce punea o muzică lentă și făcea lumina mai slabă, o chema să stea lângă el sau o lua pe genunchii lui și îi șoptea vorbe de iubire și îi mângâia părul. Iar ea se cuibărea în brațele lui ca un copilaș.

Despre mama ei însă nu avea nici măcar o singură amintire plăcută, să o fi îmbrățișat sau să o fi sărutat vreodată. Era mereu aspră și agresivă cu ea. De când a murit Grigoris nu a vizitat-o nici măcar o dată. Dar nici când a alungat-o din casă soacra ei nu a interesat-o câtuși de puțin unde va sta fiica ei și cum se va descurca în viață după nedreapta pierdere a soțului. Și-a umplut iar paharul și s-a refugiat în anii copilăriei.

10.

Singurul lucru pe care și-l amintea Constantina din vremea când era la școala primară era că mama ei o scula cu lovituri și țipete.

– Scoală-te, proasto, să mergi la școală!

O durea purtarea ei, dar nu vorbea. Din foarte rarele ocazii când se întâmpla să o trezească tatăl ei avea unele dintre puținele amintiri frumoase din copilărie. Părinții ei nu se înțelegeau bine deloc. Era cât se poate de limpede că nu se potriveau. Cât ar fi vrut să o fi iubit mama ei! Aceea însă nu numai că nu o iubea, dar o ura ca pe cel mai mare dușman al ei. Pentru toate poznele care se întâmplau în casă, chiar dacă surorile ei erau de vină pentru acestea, numai pe micuța Constantina dădea vina mama ei care, ca mijloc de cumințire, folosea papucul, cablul, scaunul sau orice altceva găsea la îndemână. Într-o dimineață de duminică, pentru că nu a fost gata la timp pentru biserică, a aruncat în ea cu o vază plină cu apă și flori. Constantina abia apucă să se aplece, când vaza a trecut foarte aproape de capul ei, ajungând să se facă țăndări pe podea. Se încredințase deja că mama ei nu o iubea, dar nu putea pricepe motivul. Simțea doar suferință.

Când avea zece ani s-a îmbolnăvit de pneumonie. Atunci a înțeles de ce o ura mama ei. Acum, pentru a doua oară în viața ei, o auzea rugându-se pentru moartea ei. Și pentru prima dată a îndrăznit să o întrebe:

– Mămica mea, de ce vrei să mor?

– Pentru că din cauza ta l-am pierdut pe fiul meu, pe iubitul meu copil! Ține-ți gura și nu mai vorbi! Și, ridicând mâna, i-a dat o palmă puternică, așa încât și-a pierdut echilibrul și a căzut pe pat.

În momentul acela, doamna Ermioni a profitat de prilej și înșfăcând repede perna, a pus-o fără ezitare pe fața micuței apăsând-o cu toată puterea. Constantina nu putea să respire și, pe cât se zbătea să scape, pe atât mai mult mama ei apăsa perna. Când fiica ei a încetat să se mai opună, atunci și-a conștientizat fapta și, îngrozită să nu o fi omorât, dar mai mult la gândul că ar putea ajunge în închisoare, a aruncat perna în celălalt capăt al camerei. A luat-o în brațe și a scos-o în curte strigând.

– Alergați, vecinilor, copilul meu moare. Ajutooor!

Doamna Flora din casa de alături s-a repezit imediat afară și a alergat speriată. A luat-o în brațe pe Constantina și i-a aruncat apă rece pe față, i-a dat două-trei palme și în scurt timp, micuța a deschis ochii.

– Bravo, Constantina mea! Bravo, copilul meu! Zâmbește-ne, fetița mea, zise ușurată doamna Flora. Totul e în regulă, Ermioni, nu fi supărată! Dar cum s-a întâmplat?

– Ce să-ți spun, dragă Flora! Eram la bucătărie și o strigam să mergem la biserică, dar nu primeam niciun răspuns. Atunci am mers în cameră și am găsit-o întinsă. Am crezut că doarme și am scuturat-o ca să o scol. Rămânea însă nemișcată. M-am speriat, am luat-o și am scos-o afară. Restul îl știi.

– Da. Te-aș sfătui totuși să o duci la doctor. Nu e normal să leșine fata așa deodată. Sigur trebuie să fi fost o cauză. Copiii sunt lumina ochilor noștri, Ermioni!

– Da, Flora, draga mea, așa e cum spui. Copiii sunt lumina ochilor noștri!

După ce a plecat vecina, Constantina, năucită, a aflat îndrăzneală în inima ei curată și nevinovată de copil, care însă fusese deja rănită iremediabil, să o întrebe iar pe mama ei:

– Mămica mea, de ce vrei să mor? Ce ți-am făcut?

Iar aceea, cu ochii sălbatici, aruncând scântei, i-a răspuns:

– Ți-am zis! Tu ești de vină pentru nenorocirea cu fiul meu, Aris. Pentru că ești cu mintea aiurea și nu ai fost atentă când ați trecut strada ca să mergeți la creșă. L-a răsturnat mașina cu tot cu cărucior. Tu l-ai omorât. Îți spusesem să ai grijă, dar nu m-ai ascultat. Niciodată nu mă ascultai. De asta te pedepsesc!

– Dar eram foarte mică, abia…

– Ține-ți gura! Tăcere! Să nu scoți niciun cuvânt, că iar mănânci bătaie, îi spuse arătându-i mâna pregătită să o lovească peste față.

De atunci Constantina tremura ori de câte ori rămânea acasă singură cu mama ei. Seara, când toți dormeau deja, i se zbătea inimioara de teamă ca nu cumva să adoarmă adânc și să nu o audă dacă ar fi venit să-i facă vreun rău. Somnul ei nu era niciodată liniștit. Timp de mulți ani a avut coșmaruri în care o vedea pe mama ei, transformată în vrăjitoare, cum se apleacă asupra ei voind să o sfâșie cu ghearele lungi și negre. Tresălta speriată, plină de sudoare, își făcea cruce și o ruga pe Maica Domnului să o ia din casa aceea și să o ducă într-alta unde să fie o mamă bună.

11.

Aceste gânduri întunecate și pline de deznădejde îi deschideau vechile răni de unde i se revărsau năvalnic lacrimile din suflet, găsindu-și drept ieșire ochii ei. A tras ultimul fum din țigara care era să-i ardă degetele și a murmurat:

– Dumnezeul meu! Această femeie este coșmarul vieții mele!

S-a ridicat din fotoliu amețită și, împleticindu-se, a ajuns în dormitor, s-a trântit în pat îmbrăcată și a adormit.

Dimineața a sculat-o telefonul care suna insistent. A răspuns cu greu, pe jumătate adormită. Era cumnatul ei, Takis. A întrebat-o de tatăl ei, dacă era adevărat că a murit.

Constantina nici măcar nu și-a deschis ochii.

– Da, este adevărat. Acum este cu Grigoris. Știi, pe Grigoris îl iubea ca pe copilul lui.

– Îmi pare rău, Constantina. Au venit toate grămadă. Te-a alungat și mama ta din casă. A fost o nedreptate. Am încercat să o convingem să se răzgândească, dar nu am reușit. Ai curaj! Răbdare! Se vor schimba lucrurile. Viața merge înainte.

Constantina însă nu putea răbda atâta suferință la cei douăzeci și trei de ani ai ei și și-a găsit scăparea în băutură. Timp de doi ani aceasta i-a fost singurul tovarăș. A devenit dependentă. Abia aștepta să termine programul și să vină acasă să bea.

Își umplea paharul cu whisky, votcă sau orice altceva găsea și se adâncea în vâltoarea amintirilor cu persoanele iubite ei. De multe ori, când simțea că singurătatea era foarte apăsătoare și că o sufoca locuința sa, mergea la bar. Ajunsese să bea atât de mult, încât nu putea să se

scoale de pe scaun și cei de acolo o aruncau afară pentru că trebuiau să închidă. Iar ea, așa beată cum era, mergea împleticindu-se. Începuse să-și piardă demnitatea și respectul pe care le avea mai înainte față de sine. Locul lui îl luase acum o așa-zisă milă.

În foarte rarele ocazii când era lucidă, îi era rușine de starea în care ajunsese. Era însă dincolo de puterea ei să se elibereze de patima care o cuprinsese. Cu cât suferința, care o apăsa în fiecare zi, nu ceda, cu atât mai mult se refugia în băutură. Cu cât își vedea autodistrugerea și aversiunea celor din jur față de ea, pe atât era târâtă de patimă. Totuși, nimeni nu și-a dat osteneala să-i diagnosticheze rana din inimă. Nimeni nu era dispus să o ajute să se vindece. Toți deștepții din jurul ei se mulțumeau să comenteze doar, indiferenți în adâncul lor, fără durere sau dragoste față de tânăra fată care nu putea îndura povara nenorocirilor ce veneau una după alta: „Săraca! Uitați în ce hal a ajuns!”.Văzând-o cum se împleticește de beție și aiurează, plângând, nimeni nu se gândea că mâine ar putea fi și ei în aceeași situație. Și ne mai numim oameni!

Într-o dimineață, a prins-o somnul la serviciu. O colegă s-a ridicat și a mers la șeful secției. Apoi, după puțin timp, au ieșit împreună din birou. Șeful s-a apropiat de ea și a apucat-o ușor de umăr, dar ea nu a reacționat. Atunci a scuturat-o mai tare.

– Constantina, dormi?

A tresărit tulburată și, văzându-l pe șeful ei, s-a ridicat, cerând iertare. Acela nu a comentat, dar a chemat-o în biroul lui. L-a urmat, a închis ușa în urma ei și s-a așezat pe un scaun. Mai înainte ca el să apuce să-i spună ceva, ea și-a cerut din nou iertare.

– Nu e nevoie să-mi tot ceri iertare. Te-am adus la mine în birou ca să nu dăm de bănuit și ca să putem discuta deschis.

Șeful făcu o pauză și își aprinse o țigară. Îi oferi una și Constantinei care nu a putut să-l refuze.

– Mulțumesc! îi spuse cu privirea plecată.

– Fie vorba între noi, cred că trebuie să mă consideri camaradul tău, de vreme ce te cunosc de mic copil.

Iar ea a dat din cap afirmativ.

– Știu prin ce ai trecut în ultima vreme. Încearcă totuși să le depășești. Nu lăsa suferința și durerea să prindă rădăcini și să-ți stăpânească sufletul!

Constantina a luat, fără să se gândească, un pix de pe birou și a început să se joace cu el cu încurcată.

– Știți că în urmă cu jumătate de an a murit bărbatul meu, Grigoris. Era un om minunat și ne iubeam mult. Mama lui m-a izgonit din casa pe care el o cumpărase pentru noi, așa că am închiriat un apartament mic unde locuiesc singură, dar viața a vrut să mă zdrobească și la puțin timp după aceea l-am pierdut și pe tatăl meu.

Și-a ridicat privirea și și l-a privit pe șeful ei care cunoștea deja povestea ei sau măcar cele mai importante evenimente. În ochii lui citea înțelegere și compătimire.

– Știți de ce m-a luat somnul? Acum un an am început să beau. Când plec de aici și merg acasă, beau ca să uit suferința și ca să-mi amintesc de persoanele iubite. Am început cu una-două înghițituri, apoi două pahare, iar acum, pe măsură ce trece timpul, nu mai pot fără băutură. De cele mai multe ori serviciul este pentru mine martiriu. Aștept înnebunită să termin ca să mă întorc la băutură.

Tremura. Nu mai putea să-l privească în ochi.

– Asta era! Ați aflat. Acum pot să plec?

A dat să se ridice de pe scaun, dar șeful a oprit-o.

– Nu, Constantina, nu te ridica! Stai jos, te rog! Am văzut de mai de mult că ceva nu e în regulă cu tine. Te purtai cam ciudat, dar să ajungi să bei în asemenea hal este ceva foarte trist. Crezi că băutura o să-ți vindece rănile? Că o să îți aline suferința? Aceasta e o cale care te distruge, îți pierzi demnitatea, sinele tău. Ești în primăvara vieții tale. De ce să se distrugă o fată atât de frumoasă? Privește viața în ochi, Constantina, prinde curaj și luptă ca să biruiești!

– Ca să biruiești, trebuie să ai arme, iar eu nu am. Le-am abandonat de mult timp.

– Ce tot spui, Constantina mea? Armele îți sunt munca, puterea, tinerețea. Nu te da bătută, nu-ți închina capul! Ridică-ți privirea și o să vezi că este lângă tine cineva care nu te lasă singură nicio clipă!

Constantina a zâmbit acru.

– Nu văd pe nimeni lângă mine.

– Dumnezeu este lângă tine, aproape de tine. Nu Îl vezi?

– Mmm! Acum m-am rupt de El. Din păcate, și El m-a uitat. Acum se poate să-mi dați voie să merg acasă?

Șeful a privit-o cu suspiciune. În cele din urmă a fost de acord.

– Foarte bine. Te las să mergi acasă, dar ai grijă să nu iei în brațe sticla! În regulă?

Constantina s-a ridicat mulțumindu-i, a închis ușa încet și a plecat. A ieșit din atelier și a pornit spre stația de autobuz. A ajuns acasă fără întârziere. Dar în clipa în care băga cheia în ușă, i-a venit ideea să meargă la biserică să aprindă o lumânare spre pomenirea lui Grigoris și una pentru tatăl ei. Nu mai trecuse pragul bisericii parohiale din ziua când murise tatăl ei. La parastasul lui Grigoris de un an nu se dusese, deoarece cu o seară înainte băuse atât de mult, încât a dormit până în seara zilei următoare.

Cumnatul ei a sunat-o să-i spună că s-au făcut comentarii aspre cu privire la lipsa ei.

A ajuns la biserică, a luat două lumânări pe care le-a aprins pentru cei dragi ai ei și s-a închinat Maicii Domnului, lui Hristos și sfinților. Când să plece, l-a văzut pe părintele Ignatie care o cununase.

– Constantina! Unde ești, copilul meu? Ce faci? Unde ai dispărut atâta timp? De ce nu vii la biserică?

– Nu pot, părinte. Nu vreau, i-a răspuns pe un ton neobișnuit de apăsat.

– De ce, copilul meu? De ce te lepezi de Dumnezeu?

– El S-a lepădat de mine mai întâi, părinte. Nu eu.

– Nu vorbi așa! copilul meu.

A luat-o ușor de mână și i-a cerut să stea jos. Au mers în strana din dreapta și părintele Ignatie a început să-i vorbească.

– Știu, copilul meu, că suferința ta, crucea ta este mare. E greu să o duci, dar nu cu neputință. Dumnezeu nu este nedrept. Numai El știe de ce a trebuit să ți se întâmple toate astea. Acum le vezi nedrepte și absurde, dar nu sunt așa. Tot ceea ce ni se întâmplă în viața aceasta are un sens și un scop. Durerea, suferința, fiecare încercare prin care trecem în viață nu sunt întâmplătoare.

– Da, părinte, Dumnezeu le știe pe toate și asta face să-mi fie și mai greu, pentru că a știut ce durere avea să-mi pricinuiască, după cum a știut că nu puteam răbda atâta suferință și că aveam să recurg la băutură.

Surprins, părintele Ignatie și-a întors ochii spre icoana lui Hristos, iar apoi spre Constantina, care își plecase capul. Și-a împreunat mâinile și a început să se roage în tăcere. Au trecut astfel câteva clipe și la urmă, privind-o pe Constantina cu hotărâre, i-a propus să o trimită la o

mănăstire ca să se odihnească și să i se liniștească sufletul. Ea însă refuză.

– Nu pot, părinte, am o grămadă de cheltuieli. Nu pot lipsi de la serviciu nici măcar un minut.

– Fiica mea, pentru o scurtă perioadă o să iau eu asupra mea cheltuielile tale. Nu, nu refuza. Trebuie să primești. Să mergi să te liniștești, să te regăsești! Ți-o cer ca pe o favoare. Știi cât de mult te iubesc. Lasă-mă să te ajut să-ți deschizi din nou inima către Dumnezeu. Te rog, copilul meu, nu mă refuza.

Spunând acestea, o lacrimă i s-a scurs din ochi. Constantina s-a tulburat. Nu se aștepta la o asemenea dragoste și la atâta interes din partea unei persoane care nu îi era chiar atât de apropiată. A fost mișcată. Deci, nu-i rămâneau prea multe variante de alegere și, în plus, știa și ea adânc înlăuntrul ei, că avea nevoie de ajutor. Nu putea continua să trăiască în felul acesta. Trebuia să facă ceva care să o tragă din groapa în care căzuse. Deci, până la urmă, a hotărât să profite de ocazie.

– Bine… Dar să nu vă așteptați la vreo schimbare considerabilă.

Părintele Ignatie a răsuflat adânc, ca și când i s-ar fi ascultat rugăciunea. Aproape că vedea deja rezultatele acestei încercări. I-a zâmbit.

– Sâmbătă dimineață, fiica mea, te aștept cu bagajele, ca să pleci.

A doua zi, la serviciu, a cerut de la șeful ei concediu pentru o lună.

– De ce? Ca să ai tot timpul să bei?

I-a explicat că i s-a dat ocazia să se liniștească și să se regăsească, să se vindece de pricinile care îi otrăveau viața.

– Dacă se poate, vreau ca vineri să fie ultima zi de serviciu. Sâmbătă dimineață plec.

Șeful s-a bucurat mult de cele ce a auzit și, deși avea nevoie în perioada aceea de mâinile Constantinei, i-a dat concediul pe care l-a cerut.

Vineri, după ce a terminat programul, a mers la biroul șefului, căci o chemase la el. Acela i-a dat un plic cu salariul. I-a dat sfaturi și a rugat-o să aibă grijă, să lase băutura și să se întoarcă înnoită.

Acasă, a deschis plicul să numere banii. Erau câteva mii de drahme în plus. Era și un bilețel. „Oricând ai nevoie de mine, îți voi fi alături. Să știi că ai dobândit un prieten bun. Îți doresc să-ți găsești pacea sufletului!".

Constantina a zâmbit, a lăsat biletul pe masă și a intrat în domnitor. A deschis dulapul și a pus într-o valiză mică câteva haine și două fotografii: una a lui Grigoris și una a tatălui ei. Era gata. A închis valiza. Totuși ceva uitase. A alergat în sufragerie, a luat două sticle de whisky sigilate și le-a îndesat între haine. A aruncat și două baxuri de țigări și a închis din nou valiza.

12.

La ora șapte dimineața Constantina era deja la biserică. Cum a văzut-o, cu valiza în mână, părintele Ignatie a zâmbit.

– Bravo, copila mea! Ești gata? Hai să discutăm niște detalii.

Peste puțin timp, era pe stradă căutând un taxi care să o ducă la autogară. Autobuzul care mergea la Trikala urma să plece într-un sfert de oră, după cum a aflat de la casa de bilete.

Tot drumul a stat la geam, dar suferința îi atrăgea ca un magnet întreaga ființă, nelăsând-o nicidecum să se

bucure de frumusețile drumului ce se perindau prin fața ei. Astfel, nici nu și-a dat seama când a ajuns. Înaintea ei se înălța muntele plin de verdeață. Undeva sus se distingea o cruce mare. „Acolo trebuie să fie mănăstirea!” s-a gândit. Văzând-o singuratică și depărtată de lume, sufletul ei a fost apăsat de propria lui pustietate.

– Dumnezeul meu, cum voi răbda în pustietatea asta! își spuse.

Pășind pe frunzele uscate, printre copacii înalți, a ajuns la mănăstire. Erau după prânz, orele două și jumătate. S-a gândit că la ora asta cel mai probabil maicile se odihneau la chiliile lor. A înaintat cu sfială spre poarte de lemn, veche, uriașă. La mijlocul porții roase de vreme se afla un inel gros. L-a apucat cu șovăială și, prinzând curaj, a bătut cu putere. Numaidecât s-a ivit o monahie care a întrebat-o direct dacă este Constantina. A răspuns afirmativ, bucuroasă de primire, și a urmat-o. Nu apucă să facă decât câțiva pași și se opri uimită de frumusețea din jur! Un rai plin de flori, trandafiri, garofițe, gardenii, crini, camelii, iar puțin mai încolo portocali și lămâi. Miresme și parfumuri întrepătrunse dulci care pluteau peste tot. A inspirat adânc de parcă încerca să absoarbă toată acea frumusețe cerească.

Au înaintat către biserica principală a mănăstirii. Lumina lină se revărsa uniform prin vitraliile ferestrelor, sporind măreția și grandoarea sfântului lăcaș. Timpul își lăsase amprenta pe icoanele șterse și pe fresce, trădându-le vârsta. În unele locuri nici nu puteai distinge chipurile sfinților. Nicăieri nu se aflau candelabre sau lămpi, ci numai șiruri lungi de candele. Constantina, care avea deja o altă stare, a aprins trei lumânări și a mers să se închine la icoane. A ajuns la icoana Maicii Domnului. Privind-o, a simțit teamă și emoție. Cu privirile când înălțate în sus,

când plecate, îi vorbea și se ruga. Maica se așezase mai la o parte, într-o strană din ultimul rând și o aștepta. După puțin timp, privirea Constantinei s-a îndreptat spre interiorul altarului și a strigat:

– Dumnezeul meu!

L-a văzut în spatele Sfintei Mese pe Hristos răstignit, în dimensiune naturală. Avea un chip suferind, dar și dulce în același timp. Din coroana de spini se prelingea sânge pe sfânta Lui frunte, iar coasta înșulițată ai fi zis că izvora sânge și apă calde. Privindu-L, i-a venit un gând: „Pe mine încă nu m-au răstignit!". Dar propriile ei răni au alungat imediat acest gând de consolare. Simțind vie prezența lui Hristos, a îngenuncheat în fața soleei și s-a încredințat Lui plângând și mărturisindu-și suferința. Când s-a ridicat, a simțit că Hristos a auzit-o și i-a alinat puțin sufletul. La urmă, s-a îndreptat spre ușa bisericii unde o aștepta maica. A observat că ochii îi erau înlăcrimați. Poate că auzise ce șoptise în rugăciunea ei.

– Maică, iartă-mă că te-am făcut să aștepți!

– Nu-i nimic, draga mea Constantina. Când ne rugăm, nu socotim timpul. Hai, să mergem la maica stareță. Te așteaptă.

Starețа era o femeie în vârstă care nu putea să-și ascundă blândețea și firea binevoitoare, oricât ar fi încercat să pară aspră. Chipul ei semăna cu al unei sfinte și ochii ei iradiau o gingășie și o dragoste de mamă care inundau orice suflet ce se afla în preajma ei. A fascinat-o încă din prima clipă.

– Vino, copila mea! De ce te-ai oprit acolo? i-a zis stareța cu un zâmbet plin de afecțiune.

– Iertați-mă, maică stareță! Ca să fiu sinceră, mă impresionați.

Starețа s-a ridicat de la biroul ei, s-a apropiat de Constantina, a îmbrățișat-o, a sărutat-o și apoi au șezut una lângă alta.

– Maică Teodula, mergi, te rog, să pregătești ceva de mâncare pentru fata noastră. După așa un drum lung trebuie să-i fie foame.

– Nu, nu. Nu vă deranjați, nu trebuie. De altfel, nu am poftă să mănânc.

Maica stareță îi făcu semn maicii și aceea plecă.

– Constantina mea, ai călătorit bine?

– Da, maică.

– Nădăjduiesc, copila mea, ca, atâta timp cât vei sta aici cu noi, să se odihnească sufletelul tău, deschizându-se către Dumnezeu. Părintele Ignatie mi-a vorbit de necazurile prin care ai trecut și continui să treci. Mare și grea este crucea ta. Totuși să nu-ți pierzi credința! Dumnezeu este un Părinte drept, îi iubește pe toți copiii Lui și vrea să nu se piardă niciunul. Se poate ca pe tine să te iubească puțin mai mult și de aceea ți-a trimis încercări grele. O să-ți spun o pildă pe care am citit-o într-un pateric. Un monah se ruga la Dumnezeu și se întreba de ce l-a părăsit. Și știi de ce se întreba asta? Pentru că Dumnezeu de mult timp nu-i mai trimisese vreo încercare și credea că l-a uitat. Să-l iubești pe Dumnezeu, copilul meu! Dumnezeu nu este nedrept, ci este plin de dragoste și dreptate.

În clipa aceea s-a auzit o bătaie în ușă și a intrat maica Teodula anunțând că masa era gata. Stareța îi propuse Constantinei să mănânce mai întâi și apoi să meargă în chilia maicii Teodula să se odihnească. Așa că luă binecuvântarea stareței, îi mulțumi și o urmă în trapeză pe maica Teodula, care îi ținu companie cât timp a mâncat. Apoi au mers la chilia ei. Erau acolo două paturi și o servantă mare, iar pereții de jur împrejur erau plini de icoane.

– Este adevărat că nu este îngăduit ca o monahie să stea în aceeași chilie cu altă persoană?

Maica i-a confirmat și a adăugat:

– Da, dar o mică încălcare a unei rânduieli poate salva o viață, și ieși din chilie ca să o lase să se schimbe.

Când a rămas singură, a luat valiza și a rezemat-o de pat. A deschis-o ca să-și ia pijamaua. Căutând printre rufe, a văzut sticla de whisky. A scos-o, a ridicat-o și a privit-o. A apucat-o cu putere, a deschis capacul și când a apropiat-o de buze, a auzit vocea Teodulei. A încremenit! A închis-o la loc și a ascuns-o repede în valiză. Și-a luat pijamaua și a întins-o pe pat. Când a deschis ușa, maica a observat tulburarea ei precum și faptul că încă nu se schimbase.

– S-a întâmplat ceva? Ai nevoie de ajutor?

– Nu, nu! Vă mulțumesc! Mă gândeam la ceva și am zăbovit.

– Bine, dar întinde-te acum pentru că peste o oră voi veni să te scol ca să te pregătești pentru Vecernie, îi spuse Teodula pe un ton calm și plecă.

Luă valiza și o puse sub pat. A ezitat pentru o clipă.

– Nu, este o greșeală! Nu trebuie. Întinde-te și dormi, își spuse.

După o oră s-a auzit într-adevăr bătaie în ușă.

– Pregătește-te, Constantina, în scurt timp începe Vecernia!

S-a sculat speriată de bătaia în ușă. Adormise adânc. S-a uitat în jur. A rămas puțin timp așa, întinsă, până ce a auzit toaca și clopotele. În câteva minute era în biserică. S-a așezat într-o strană. Maica Teodula era la strana din față. Acolo se mai aflau încă cinci monahii. După puțin timp a apărut și egumena. După ce au luat binecuvântarea ei, au început să-I aducă cântări lui Dumnezeu. Le privea

pe toate cum țineau în mână metanierul, făceau metanii și se rugau. Atmosfera era plină de măreție și umilință. Flacăra candelelor și a lumânărilor, când tremurândă, când nemișcată, lumina chipurile blânde și senine ale călugărițelor. A încercat și ea să se concentreze, dar îi era cu neputință. Mintea îi era stăpânită de gânduri pesimiste, negre. I s-a făcut rău și a ieșit afară. Maica Teodula a alergat lângă ea și a întrebat-o dacă este bine. Nu era bine, era dezamăgită de sine însăși.

– În timp ce voi vă rugați lui Dumnezeu, eu nu reușesc să fac altceva decât să trăiesc în trecut și să văd viitorul negru.

Teodula i-a propus să stea împreună pe bancă.

– Aș prefera să facem câțiva pași, dacă nu vă deranjează.

– Cum vrei. Mergem să-ți arăt și celelalte flori din grădină? Unele le-am sădit la puține zile după ce am venit în această mănăstire.

Mergeau prin grădina întinsă și Teodula îi arăta lucrul mâinilor ei. Mângâia florile pe care le sădise, le vorbea, iar ele își mișcau frunzulițele salutând-o parcă.

– Vezi, Constantina? Sunt și ele vii și se bucură împreună cu noi.

O privea pe această monahie care nu părea să aibă mai mult de treizeci și cinci de ani. Înaltă, cu fața rotundă și cu trăsături care îți rămâneau întipărite în minte. Se gândea la viața ei și își punea întrebări cu privire la viața monahiei. „Nu pare să fi trecut prin greutăți. Nu pare să fi ridicat o cruce. Nu pare să fi străbătut calea Golgotei. Toate trebuie să-i fi fost prielnice și se bucură de viața ei, lângă Dumnezeu. Aceasta trebuie că este dintre persoanele norocoase!". În timp ce Teodula îi vorbea și o conducea prin grădină, Constantina și-a amintit de Grigoris. Cât de mult și-ar fi dorit să fie împreună cu ea în acel loc

binecuvântat! Din aceste gânduri însă a smuls-o clopoțelul pentru masă.

– Trebuie să mergem! Nu se cade să ne aștepte, zise Teodula și schimbă direcția.

După ce stareța a binecuvântat masa, o maică a început să citească viața unui sfânt, în timp ce celelalte maici mâncau. Mintea și trupul Constantinei însă erau chinuite de nevoia băuturii și a țigării. Gândurile îi spuneau: „Ce stai aici? Mergi la plăcerea pe care ți-o oferă băutura, la răcorirea de gândurile arzătoare. Ce treabă ai tu aici? Locul tău este în altă parte. Scoală-te și pleacă de aici!".

Pe nesimțite a băgat mâna în buzunarul hainei și a luat pachetul de țigări. Din clipa aceea au început să o impresoare șerpii. Trebuia totuși să aștepte să se ridice toate ca să meargă să fumeze o țigară și să bea puțin până să vină și Teodula la culcare. Mâinile au început să-i tremure. La sfârșitul mesei, stareța a chemat-o lângă ea și a prezentat-o obștii. Apoi a chemat-o la Pavecerniță.

Constantina se afla trupește acolo, dar mintea îi era țintuită în altă parte. În cele din urmă, s-a terminat și Pavecernița. Acum credea că va putea să bea sau cel măcar fumeze o țigară undeva mai la o parte, în fundul grădinii. Teodula însă a anunțat-o că a venit vremea să urce la chilia lor. Atunci a înțeles că nu va rămâne niciodată singură. S-a apropiat de stareță.

– Maică, vreau să vă vorbesc.

A luat-o în biroul ei.

– Nu știu ce v-a spus părintele Ignatie despre mine, dar eu am niște neputințe. Fumez și beau, iar aici simt o apăsare de nesuportat. Maica Teodula nu mă lasă singură nicio clipă! Simt că mi se îngrădește libertatea, mă sufocă atașamentul ei față de mine. Uitați-vă, îmi tremură mâinile! Îmi lipsește băutura și țigara.

Stareța a privit-o în ochi calmă.

– Ai, copila mea, la tine țigări și alcool?

– Am, maică. Sunt în valiza mea și mă așteaptă.

– Trebuie să îți spun că este interzis fumatul în mănăstire, dar pentru tine voi face o excepție. Spune-mi, cât de des vrei să fumezi?

– Măcar la cafea și după masă. Să zicem zece țigări pe zi.

– Bine. Vei avea un loc anume unde vei putea să fumezi, dar vreau și eu ceva de la tine și aceasta imediat. O să urci la chilia ta și o să-mi aduci sticlele pe care le-ai adus cu tine.

– Nu se poate, maică! Cum să rezist fără alcool? Nu se poate să nu beau deloc.

– O să poți, copilul meu! Cu multă rugăciune și credință în Dumnezeu o să reușești. O să fim alături de tine și o să-ți dăm mâna să urci muntele până ce vei ajunge în vârf. Mergi acum să le aduci.

Constantina fu convinsă de cuvintele maicii. A urcat la chilie și a luat cele două sticle cu whisky. Coborând scările, i-a venit ideea să dea o singură sticlă. La câțiva pași de ușa stareței s-a oprit. S-a aplecat și a lăsat sub bancă o sticlă. Dar când și-a ridicat privirea L-a văzut pe Hristos răstignit. Îl puseseră în acel loc ca să vadă biserica înaintea Lui. Crucea era înfiptă pe o mică stâncă. În jurul ei se aflau multe tufe de busuioc și candele aprinse care răspândea în jur lumina lor dulce. Se tulbură, se pierdu cu firea! Cum de nu-L văzuse mai devreme? În mod normal ar fi trebuit să-i atragă atenția din prima clipă când a venit. De ce acum? A lăsat și cealaltă sticlă și a îngenuncheat.

– Hristoase al meu, iartă-mă pentru gândul meu rău și viclean. Te rog, iartă-mă! Ajută-mă să trec peste această ispită.

A bătut la ușa stareței și, fără să aștepte răspuns, a intrat înăuntru. S-a oprit în fața maicii cu sticlele în mână. Aceea s-a apropiat de ea.

– Vino cu mine!

Au mers în grădină, la o fântână de marmură cu un bazin mare.

– Acum știi ce trebuie să faci, copilul meu.

Constantina, încă șovăielnică, a deschis capacele și, la îndemnul maicii, a început să deșerte conținutul celor două sticle, ținând câte una în fiecare mână. Simțea că îi smulgeau sufletul din rădăcini. Plângea pe tăcute. Stareța a luat-o de umăr și au plecat la chiliile lor.

Constantina nu putea să doarmă. Corpul îi era zdruncinat de lipsa băuturii. Îi părea rău că o vărsase. Se răsucea în pat ca un titirez. Nu mai suporta. S-a sculat, și-a luat țigările și a ieșit afară. Ajungând în curte, și-a aprins una. O liniște deplină și o pace copleșitoare pe care o tulbura din când în când glasul unei cucuvele. Deși avea nevoie de acea liniște, în același timp o speria!

– Vreau să plec aici! Să respir! Mă sufoc! își spunea.

Îi veni iar în minte Grigoris.

– Dumnezeul meu! De ce mi l-ai luat? De ce ai ucis fericirea mea? Ce Ți-am făcut de trebuie să plătesc atât de scump? Nu pot suporta atâta suferință, Dumnezeul meu! Ai milă de mine! Ia-mă și pe mine lângă Tine!

– Constantina, unde ești? o auzi pe Teodula de departe.

– Hristoase al meu, mă apucă nervii! Nu suport să mă urmărească încontinuu.

– A, aici ești? Constantina mea, o să vezi că toate o să meargă bine și vei birui în lupta grea pe care o duci. Nu ești singură! Noi te vom ajuta. E de ajuns să o vrei și tu. Hai, să mergem să ne culcăm și mâine o să te simți mai bine.

A urmat-o în tăcere, deși ar fi vrut să urle din cauza felului sufocant în care o urmărea. Pe la ora zece dimineața s-a sculat și a mers la biroul stareței unde i-a descris noaptea dureroasă prin care a trecut din cauza lipsei băuturii.

– Fiica mea, ai răbdare și fii sigură că, dacă alungi din mintea ta băutura, nu o să mai ai nevoie de ea și te vei elibera de această patimă.

Și stareța, ca și când ar fi știut cuvintele lui Grigoris, a adăugat:

– Ești puternică și o să reușești.

– Da, maică, aveți dreptate! O să-mi dau silința și cred că o să reușesc, spuse aproape hotărâtă.

S-a sculat, i-a mulțumit și a mers la mica bucătărie să facă o cafea. Cu ceașca în mână, s-a îndreptat spre locul pe care i-l arătase ca să fumeze. După o jumătate de oră a strigat-o maica Teodula și i-a cerut să facă curățenie în biserică împreună cu maica Marcela. De fiecare dată când auzea vocea Teodulei, Constantina avea senzația că aude o sirenă! Atât de mult o deranja. A urmat-o totuși, plictisită. De altfel nu avea de ales.

Așa trecu timpul cu programul zilnic și ascultări în mănăstire care o țineau ocupată, departe de gândul la băutură și țigară. Îi era foarte greu, dar lupta. Reușise să reducă și fumatul la doar trei-patru țigări pe zi. De altfel, nu-i lăsau prea mult timp liber ca să umble după aceasta.

Într-o dimineață, când se plimba prin împrejurimile mănăstirii, deja puțin mai liniștită, a zărit printre flori un loc cu pământ gol. S-a gândit ce bine ar fi dacă ar planta și ea ceva, pentru ca, dacă avea să se reîntoarcă vreodată, să-și amintească de necazurile pe care a reușit să le depășească. A mers la cămara pe care i-o arătase Teodula, a căutat și a găsit răsaduri de trandafiri, pansele și zambile. A luat o săpăligă și s-a grăbit să le sădească. După ce a

terminat, le-a pus puțină apă și apoi a udat și celelalte plante care erau în jur. După ce a terminat, a alergat plină de bucurie la stareță mândrindu-se cu isprava ei. Aceea s-a bucurat încă și mai mult că în sfârșit o vedea pe Constantina zâmbind. Au mers împreună să vadă florile abia sădite. Maica stareță a mângâiat mlădițele de curând răsărite în grădină. După puțin timp ,a strigat-o și pe Teodula ca să laude și ea noile răsaduri, iar aceea s-a bucurat când le-a văzut.

– Mmm! Le-ai pus și într-un aranjament frumos. Bravo, Constantina! Acum florile acestea vor fi ale tale și oricând vei voi, o să vii să le vezi cum cresc și înfrumusețează încă și mai mult locul nostru.

Au mers și s-au așezat pe o bancă în marginea grădinii.

– Constantina, noi, maicile toate ne bucurăm pentru tine, pentru schimbarea ta atât de grabnică și evidentă. Gândurile urâte care te chinuiau se pare că au fost îngropate în uitare.

– Da, maică. Rugăciunile voastre fierbinți către Maica Domnului m-au ajutat, precum și dragostea și grija pe care mi-ați arătat-o. Deja pot spune despre voi că vă simt mai aproape și decât pe sora mea, chiar dacă în primele zile am fost foarte supărată pe voi. Dar dragostea, sprijinul nemăsurat și interesul vostru sincer m-au făcut să vă iubesc. Ieri nu am vorbit drept când v-am spus că nu știți de suferință. Iertați-mă, a fost un moment rău, nu trebuia să vă spun asta. Cu ce drept aș putea eu să vă judec? De altfel, m-am încredințat că viața într-o mănăstire nu este tocmai odihnă. Vă osteniți și voi aici, ca toată lumea. Luptați pentru credința voastră în Dumnezeu și pentru mântuirea sufletelor voastre și vă rugați pentru toată lumea. Vă luptați din răsputeri împotriva piedicilor de tot felul pe care vi le pune diavolul.

– Da, este adevărat că acela nu ne lasă în pace. Avem mult de luptat cu el. Este un dușman înverșunat, dar avem ca o contrapondere credința noastră în Dumnezeu. Cât despre multele treburi ale mănăstirii, le știu foarte bine. Și se uită la mâinile ei pline de bătături. Aici treaba nu se termină niciodată și nu e vorba doar de treburile obișnuite ale unei gospodării. Te-ai convins și singură. Dar aș vrea să-ți spun povestea unei familii, ca să vezi că există și alți oameni care au suferit și au ridicat și ei crucea lor, care au urcat propria Golgotă.

– Vă referiți la familia dumneavoastră. Nu-i așa?

– Da, Constantina. Așa cum tu mi-ai dezvăluit povestea ta, aș vrea să ți-o spun și eu pe a mea. Deci, părinții mei aveau doi copii, pe mine și pe fratele meu, Tasaos, care era cu patru ani mai mare. Familia noastră era plină de dragoste și unită. Fratele meu absolvise Facultatea de Drept și lucra la un cunoscut birou de avocatură din Atena. Eu terminam Matematica, atunci când mama mea s-a îmbolnăvit grav. Avea cancer și doctorii îi dăduseră numai patru luni de viață.

Povestirea Teodulei se opri aici, căci sună clopoțelul pentru masă. Până la sfârșitul Pavecerniței nu au mai vorbit. Când au mers la chiliile lor, Constantina a rugat-o pe maică să depene mai departe firul povestirii.

– Eram o familie înstărită și voiam să o ducem la un spital faimos din străinătate. Doctorii ne-au spus că era în zadar, pentru că starea ei nu avea să se schimbe. În cele din urmă, într-o seară, mama mea, deși era chinuită de dureri, ne-a descoperit o mare taină pe care ani de zile o ținuse ascunsă. Descoperirea pe care ne-a făcut-o a fost foarte dureroasă pentru noi toți. Nu eram copii ai celui pe care îl consideram tatăl nostru, ai celui care ne crescuse, care ne adora și pe care îl adoram. Și, încă și mai rău, eu

nu aveam același tată ca și fratele meu, adică nu eram frați cu adevărat. Am rămas fără grai, ca o stană de piatră. Vedeam cum turnul fericirii noastre ni se prăbușește înaintea ochilor. M-am întors către tatăl meu. Plângea. Mama ne cerea iertare spunând că nu putea să mai ascundă o taină atât de mare. Considera că eram îndeajuns de maturi încât să o iertăm mai înainte de a pleca din această viață. M-am apropiat de tatăl meu și i-am cerut să ieșim din cameră. M-a urmat până în sufragerie. L-am îmbrățișat și l-am rugat să nu plângă. Acela era tatăl nostru, acela veghea la căpătâiul nostru când eram bolnavi, pe acela îl iubeam. Era cel care ne-a învățat primele basme, primele litere, împreună cu el crescusem și împreună cu el aveam să continuăm să trăim uniți, iubindu-ne unii pe alții.

„Promite-mi că nimic nu se va schimba între noi, spune că a fost un vis urât, un coșmar și acum ne-am trezit și a dispărut!"

A venit și fratele meu plângând și, auzind ultimele noastre cuvinte, ne-a îmbrățișat pe amândoi și a zis:

„Să încercăm să uităm!"

Tata s-a întors în cameră lângă mama noastră și am rămas noi doi. Tasos m-a luat în brațe și mi-a spus că sunt sora lui pe care o va ocroti și o va iubi întotdeauna. Nu-mi amintesc cât timp am stat așa, îmbrățișați și fără să vorbim, pe canapea, dar niciodată nu am aflat ce au discutat părinții noștri în cameră.

Constantina, întinsă pe o parte, sprijinindu-și capul cu mâna, a rămas impresionată.

– Tatăl și fratele tău vin să te vadă? a întrebat-o, dându-i astfel un mic răgaz până să-i treacă nodul din gât.

Teodula și-a întors capul spre peretele cu icoane.

– Tatăl meu, la puține zile după moartea mamei, s-a sinucis. A lăsat un bilet în care ne spunea că nu mai suporta

gândul că a trăit o viață întreagă cufundat într-o mare minciună. De aceea a hotărât să plece de lângă noi, dar ne-a cerut să-l iertăm și să rămânem uniți. Noi nu realizasem cât de cumplită a fost pentru el destăinuirea aceea, de l-a silit să ia o hotărâre atât de dură și să-și pună capăt vieții.

Viața noastră nu a fost ușoară, mai ales în primele luni în care a trebuit să ne obișnuim să trăim singuri. Casa noastră părea goală și se afla acolo miasma morții și a tristeții. Oriunde ne uitam, îi vedeam pe părinții noștri. Fotografii, haine, cărți, obiecte personale de-ale lor, toate ne aminteau de ei. Singurul lucru pe care puteam să-l facem era să ne făgăduim că vom rămâne împreună, luându-ne obligația de a încerca să ne vindecăm rănile și să uităm suferința. În ziua în care urma să-mi iau diploma de absolvire, i-am cerut lui Tasos să vină cu mine. M-a refuzat politicos sub motivul că nu poate lipsi de la tribunal. M-am supărat că nu avea să fie nicio rudă de-a mea la absolvire. Vezi tu, mă învățasem cu părinții mei care erau prezenți la fiecare eveniment din viața mea, ca să mă susțină, să mă admire, să mă fotografieze, să mă țină de mână și să mă umple de daruri. Mă pregăteam să plec, când am simțit o apăsare și o greutate inexplicabilă în piept, care nu-mi dădeau pace. Am intrat în camera părinților mei, m-am închinat la icoana Maicii Domnului și apoi am sărutat fotografiile lor și le-am spus că merg să-mi iau diploma. Nu aveam pe nimeni cu care să împart bucuria acestei clipe importante din viața mea. Dar credeam că, de acolo de unde se aflau, mă vedeau și erau mândri de mine. Am zâmbit și am plecat cu acest gând mângâietor. La universitate se adunase multă lume, rude și prieteni de-ai absolvenților. Eu eram singură! Lacrimile îmi curgeau din ochi. Pe când mă aplecam să caut în

geantă un șervețel să le șterg, m-a atins o mână care le-a curmat. Era fratele meu!

– Cum aș fi putut să nu fiu alături de tine azi, în cea mai fericită zi a vieții tale? mi-a spus.

Mi-a oferit un buchet de flori imens și ne-am îmbrățișat. Cu diploma mea în mână, am plecat și am mers să sărbătorim la un restaurant scump. Viața noastră trebuia să continue, cu toată durerea pe care am simțit-o. M-am angajat la un institut de meditații și făceam și în particular. Aveam o relație foarte bună cu copiii. Ei îmi alinau suferința. Orele pe care le petreceam cu fratele meu erau foarte puține. Ne întorceam amândoi obosiți de la serviciu, seara târziu. Într-o seară de noiembrie, Tasos s-a întors acasă foarte bucuros. M-a luat în brațe și mă învârtea. După atâta amărăciune și suferință, a venit și un eveniment fericit în viața noastră. Tasos avea o relație cu o colegă și în ziua aceea aflaseră că era însărcinată. Familia noastră avea să dobândească doi noi membri și aveam să începem iar să zâmbim. Chiar a doua zi au venit împreună la noi acasă să ne cunoaștem. Dimitra era o fată veselă cu un zâmbet și o vioiciune firească. Păreau o pereche potrivită și asta mă bucura. Au petrecut Crăciunul împreună cu părinții ei și i-au anunțat că în anul ce urma aveau să se căsătorească. Noi, la rândul nostru, aveam să mergem la Kastori, satul nostru, să facem un Trisaghion la mormântul părinților. Eu am plecat la trei zile după Crăciun să pregătesc casa. Am mers în sat, am făcut toate pregătirile și îl așteptam să vină în ajunul Anului Nou. M-a sunat de dimineață și mi-a spus că va porni imediat după serviciu, după-amiază târziu. Nu știa exact ora când va ajunge.

„O să fiu acolo pe la șapte, șapte și jumătate!”

„Nu trebuie să alergi! Nu o să plece satul. Tocmai a plouat și drumurile sunt alunecoase”, i-am răspuns, pentru că

avea obiceiul ca, atunci când cobora în sat, să-și propună să ajungă până la o anumită oră.

Iubea mult Kastori și pe toți consătenii. Era puternic legat de ei sentimental. În fine, îi gătisem mâncarea preferată, aprinsesem căminul, creasem, în general, o atmosferă de sărbătoare în casă și îl așteptam. Acele ceasului arătau ora șapte și mă gândeam că trebuie să sosească. Nu am mai luat seama însă, căci urmăream un film american cu James Stewart. Când m-am uitat din nou la ceas, arăta ora nouă. Am început să mă îngrijorez. Unde era Tasos? Trebuia să fi venit de mult. Sigur, Tasos era un șofer bun, dar… Filmul tocmai se terminase. Am mers în bucătărie să arunc o privire în cuptor. A sunat telefonul și am alergat, așteptându-mă să fie fratele meu. Am pălit. Mi-a fugit pământul de sub picioare. Receptorul mi-a căzut brusc din mână peste aparat. Mă sunaseră de la spitalul din Sparta. Fratele meu, Constantina, căzuse cu mașina într-o prăpastie. Am început să urlu ca o nebună, umblam dintr-o cameră în alta și strigam încontinuu aceleași cuvinte: „Nu, Dumnezeul meu, nu!" Ce era să fac, unde să merg? Am luat cheile de la mașină și am mers la casa de alături unde era vărul meu. Când mi-a deschis ușa și m-a văzut în starea aceea disperată, s-a speriat. I-am dat cheile mele.

„Repede, ia cheile mele. Mergem! Tasos a avut un accident. Repede!"

Eram ca ieșită din minți. Am pornit spre spital. Tot drumul am fost cufundată într-o tăcere adâncă. Știam și nu puteam să fac nimic. Am apucat primul doctor pe care l-am aflat în fața mea și sigur eram într-o stare jalnică, pentru că s-a speriat și a vrut să-mi facă o injecție cu un calmat. Ne-au lăsat să așteptăm pe culoar. Minutele ce treceau erau un iad. Ai parcurs acest urcuș și îl cunoști foarte bine. Nu

trebuie să-și deschid și ție rănile povestind ce s-a întâmplat când am aflat că este mort și am mers să-l văd. Întreaga mea familie se stinsese. A doua zi de dimineață am mers la locul de unde se prăbușise mașina lui Tasos. De acolo de unde a căzut nu ar fi putut cu niciun chip să iasă viu. Nu știu de ce, dar am coborât până în fundul văii. Mai erau încă semne de la cădere. M-am așezat pe o stâncă, dar nici măcar să plâng nu puteam. Mă înăsprisem de la toate cele ce mi se întâmplaseră într-un răstimp atât de scurt. M-am ridicat ca să mă întorc iar la drum, când atenția îmi fu atrasă de un obiect ciudat, colorat, printre tufișuri. Era un buchet de flori boțit, plin de noroi. L-am luat în mâini. Trandafiri de felurite culori, așa cum îmi plăceau mie. Era și o felicitare mică într-un plic. Doar două cuvinte erau scrise pe vedere, dar erau de ajuns ca să mă zdrobească.

„Te iubesc și te voi iubi întotdeauna!”

În tăcerea deplină a văii strigătul meu s-a auzit ca din altă lume și hohotele mele au acoperit foșnetul frunzelor. Nici ploaia puternică ce cădea nu o simțeam, nici frigul. Am rămas singură în urma lor să-mi duc povara amintirilor. Acum trebuia să găsesc puterea să o anunț pe iubita lui. Mi-am luat agenda, am găsit telefonul ei și într-o jumătate de minut mi-a răspuns de la celălalt capăt al firului Dimitra.

„Un An Nou bun! Și la anul să fim toți împreună!” mi-a urat veselă. Tasos a ajuns cu bine? V-am sunat toată seara, dar nu am reușit să prind fir liber. Aici suntem blocați de zăpadă. Tasos? Este lângă tine?

Ce era să-i spun în momentul acela? Că eu eram mesagera morții fratelui meu și a iubitului ei? Mi-am făcut inima cremene și i-am spus ce se întâmplase. Ea nu a crezut.

„Îmi spui minciuni! Cum este cu putință? Ieri la prânz am vorbit la telefon.”

Singurul lucru pe care i l-am spus a fost că a doua zi avea să aibă loc înmormântarea. Nu am primit răspuns pentru că mi-a închis telefonul. La ora douăsprezece amiaza, dimpreună cu bătăile ceasului, a sunat și telefonul. Era Dimitria. Nu a fost chip să ajungă la înmormântare din cauza vremii. Mi-a spus însă că singurul lucru pe care a putut să-l facă a fost să meargă la cimitirul satului ei în vremea când ne luam rămas bun de la Tasos aflat în cel de pe urmă lăcaș al lui. În acest fel credea că era ca și cum se afla lângă noi. După zece zile m-am întors în Atena. Eram destrămată, distrusă. Sufletul meu – cioburi azvârlite ici și colo. Singura mea mângâiere era copilul lui Tasos. Am luat legătura cu Dimitra și i-am cerut să ne întâlnim la o cofetărie în Sintagma. La început, când am văzut-o, nu am recunoscut-o. Vioiciunea, zâmbetul ei lăsaseră locul unui chip opac, pal, inexpresiv. Am vorbit despre ceea ce trebuia să afle și în continuare am întrebat-o despre sarcina ei. Nu a răspuns.

„Trebuie să o ții" i-am spus, „este rodul lui!".

M-a întrerupt brusc și mi-a spus pe un ton rece:

„Nu mai există niciun copil, aparține trecutului. S-a terminat. Am făcut ceea ce trebuia să fac. Din fericire nu am spus nimic alor mei despre sarcină, deci nu știu. Timpul va vindeca toate."

Mi-a spus și multe altele, dar eu încetasem să mai aud. O priveam doar încremenită și mă gândeam: „Cum a putut? Ultima și singura verigă care m-ar fi legat de fratele meu s-a rupt!". Din acea după-amiază de ianuarie nu am mai văzut-o pe Dimitra. Singurătatea sufletului meu devenea insuportabilă. Numai lângă elevii mei uitam puțin și mi se mai schimba starea. Îmi amintesc de un elev căruia îi plăcea să scrie versuri. Într-o seară, după curs,

mi-a dat o foaie de hârtie pe care scrisese câteva cuvinte. Vrei să le auzi?

Constantina i-a răspuns că s-ar bucura să asculte versurile. Zâmbind pentru prima oară de când își începuse povestirea, Teodula a început, pe un ton foarte dulce, să recite stihurile venite dintr-o amintire duioasă.

– *Frumoasa noastră profesoară,*
Cu hainele negre ce le poartă,
Ne ofilește sufletul.
Ah, dulcea noastră învățătoare,
Nu mai fi tristă,
Privește înainte
Și lasă tristețea.

De vremea petrecută cu elevii mei îmi amintesc cu dragoste. Mai țin legătura cu mulți dintre ei și mă bucur să văd că au propășit în viață și că prietenia lor durează.

Privind-o pe Teodula în ochi, Constantina îi vedea suferința și durerea.

– Și cum te-ai hotărât să te faci călugăriță? Nu-ți ascund că și mie mi-a trecut prin minte la un moment dat acest gând, pentru că simțeam singurătate și nesiguranță când rămâneam singură.

– Nu, Constantina mea, nu este asta. La puțin timp după aceasta o altă întâmplare care a zdruncinat din temelii sufetul meu a fost pricina pentru care am ales drumul vieții monahale. Vremea trecea, dar suferința mea nu părea să se domolească și să fie dată uitării. Evitam să stau mult timp în casă. Era uriașă, iar eu eram singură. Nu suportam tăcerea și răceala pe care mi-o pricinuia. Deci, într-o seară, neputând să mai îndur această pustiire, m-am întins să mă culc. Acea seară însă nu avea să fie ca celelalte. Am auzit în somn o voce care îmi spunea:

„Nu mai plânge! Lacrimile tale s-au făcut râu. Vreau să te ajut. Caută să mă găsești!"

Am deschis ochii, am privit de jur împrejur în cameră, dar nu am văzut pe nimeni. A doua zi, seara, s-a întâmplat același lucru. Aceeași voce, aceleași cuvinte. La fel și în seara următoare. Atunci însă am reușit să vorbesc și eu. Am întrebat deci:

„Cine ești?"

„Deschide ochii ca să mă vezi!" mi-a răspuns.

Atunci, Constantina, am deschis ochii și l-am văzut! Era chipul unui părinte îmbrăcat în rasă, cu o barbă albă, lungă. Stătea în picioare în ușa camerei. L-am întrebat din nou:

„Cine ești? Cum te numești?", dar a dispărut. Am rămas întrebându-mă dacă era vis ceea ce am văzut sau am început să înnebunesc. Au trecut destule zile și am uitat ce s-a întâmplat, când, într-o după-amiază, am intrat într-o librărie să cumpăr niște cărți. Căutând să găsesc ceva interesant, privirea mi-a căzut pe coperta unei cărți mici. Era fotografia unui călugăr. Fizionomia lui îmi amintea de ceva, undeva îl mai văzusem. Am cumpărat cartea, mai mult din instinct. În aceeași seară am avut altă descoperire. Mi s-a arătat Părintele în somn zâmbindu-mi și spunându-mi:

„Ai văzut ce ușor a fost să mă găsești?"

M-am ridicat în grabă din pat, am aprins lumina, am luat cartea și am văzut că acel călugăr din carte și cel îmbrăcat în rasă din vis erau aceeași persoană. Am deschis cartea și am început să citesc. Povestea viața lui din anii copilăriei și de mai apoi, de la mănăstire, unde a slujit ca liturghisitor și duhovnic, precum și câteva dintre minunile lui. Acest lucru m-a cutremurat. Un om sfânt să vină la mine, voind să mă ajute! Ce lucru măreț! O minune în viața mea. Cu

mine, care practic eram în afara vieții Bisericii. Am hotărât să merg la mănăstirea unde trăise să văd biserica unde a slujit, oamenii care l-au cunoscut și care, potrivit mărturiilor din carte, îl iubeau. Am făcut mai multe vizite la această mănăstire unde am aflat încă multe alte lucruri despre acest Părinte, ceea ce m-a impulsionat să încep să citesc și alte cărți și texte patristice. Așa am început să trăiesc efectiv în Biserică sub călăuzirea unui foarte bun duhovnic. După puțin timp am hotărât să merg la mănăstire. A venit atât de firesc și fără vreo forțare această hotărâre, încât eram foarte fericită. Am împărțit toată averea mea familiilor sărace și am devenit soră începătoare. A fost o perioadă grea de încadrare în obștea mănăstirii, dar cu ajutorul Sfântului Părinte și a duhovnicului meu am reușit și sunt foarte fericită. Constantina, să nu crezi că aici toate sunt roz. Se cere o luptă de fiecare zi, dar atunci când ne inundă cu totul dragostea pentru Dumnezeul nostru, ne transformăm, ni se deschide mintea și inima, se umplu de dragoste, care alungă frica.

Teodula a rămas tăcută pentru câteva clipe. Privirea ei a trecut peste toate icoanele și s-a oprit la icoana lui Hristos. Apoi a privit-o pe Constantina.

– Acestea am avut să ți le spun. Pentru orice om există căi de scăpare, oricâte probleme și necazuri ar avea. Și ori de câte ori întâmpini piedici și greutăți, va fi mereu acolo, prezent, Domnul nostru, ca să te ajute să găsești soluții, să depășești și să biruiești orice rău care s-ar afla în drumul tău. Iubește-L și încredințează-te Lui!

Constantina urmărea acum flacăra candelei care lumina cu strălucirea ei icoanele. Ascultând povestirea Teodulei, s-a încredințat că nu era singură în suferința ei, ci existau și alți oameni care îndurau aceleași ca și ea sau poate chiar mai mult.

Zilele treceau și Constantina se simțea mai puternică, simțea că pășește încrezătoare pe picioarele sale. Durerea din sufletul ei se domolise. Deznădejdea și melancolia îi pieriseră deja din ochi și un zâmbet dulce îi lumina fața. Băutura ținea deja de trecut. Acum era gata să înfrunte viața cu curaj. A intrat în biserică să-I mulțumească predulcelui Iisus. Apoi a mers la biroul stareței să-i mulțumească și să o anunțe că hotărâse să plece. Era deja de o lună acolo.

A doua zi de dimineață, și-a luat rămas bun de la maicile care au sprijinit-o cu atâta dragoste. Maica stareță i-a dăruit icoana Sfintei Ipomoni și o cruce. Împreună cu Teodula, a însoțit-o până la poarta mănăstirii dinspre drumul principal.

Drumul de întoarcere i s-a părut de astă dată foarte frumos. De amândouă părțile se aflau copaci foarte înalți ale căror vârfuri se uneau și formau un tunel minunat, ce permitea numai razelor soarelui să-l străbată, cu scânteieri jucăușe. O priveliște superbă ce aduce mângâiere în sufletul Constantinei. Îi veni iar în minte Grigoris: „Dina, vreau să fii puternică! Vreau să fii curajoasă!”. A zâmbit fericită și a continuat să admire drumul, eliberată și bucuroasă.

Când a intrat în casă, și-a lăsat valiza în hol. A mers în sufragerie, a luat fotografia lui Grigoris, a sărutat-o cu duioșie și, strângând-o în brațe, i-a șoptit:

– Grigoris, dragul meu, nu o să te uit niciodată!

Apoi a luat și fotografia tatălui ei.

– Tăticul meu dulce, fetița ta nu o să te uite niciodată!

Fața ei își recăpătase lumina pierdută. Acum aproape că iradia. A doua zi de dimineață a mers la serviciu să-i mulțumească șefului ei. L-a găsit vorbind cu niște

colege de-ale ei. Toți s-au bucurat când au văzut-o așa de schimbată. Au mers în biroul lui.

– Hai, stai jos! Spune-mi unde ai fost atâta timp? Am fost îngrijorat.

– Ca să nu uit, vreau să vă mulțumesc mai întâi pentru concediu și pentru banii în plus.

– Lasă astea. Spune-mi cum ai reușit să te întorci așa reînnoită. Te ascult!

– Am mers într-un sat frumos undeva în Trikala. Câțiva kilometri mai sus, spre munte, se află o mănăstire ospitalieră cu niște maici minunate, pilde ale monahismului ortodox. Acolo am rămas în tot acest răstimp și, cu ajutorul lui Dumnezeu și al lor, am reușit! Și iată-mă! zâmbi ea din toată inima. Acum trebuie să merg să mai mulțumesc și altcuiva pentru ajutor. De mâine, iar la serviciu!

S-au salutat și Constantina a plecat la biserică. Voia să-l vadă pe părintele Ignatie. L-a găsit aprinzând ultima candelă de la catapeteasma bisericii. S-a apropiat și l-a salutat. A surprins-o bucuria lui de a o vedea. I-a spus că o aștepta. În tot acest timp comunicase cu stareța și aflase de reușita ei.

– Faptul că am renăscut I-l datorez lui Dumnezeu, dumneavoastră și maicilor, care au fost pline de dragoste.

– Copilul meu, știi cât mă bucur că te văd în putere, optimistă și slobozită de patima băuturii!

Lacrimi de bucurie îi curgeau din ochi.

13.

Chiar a doua zi Constantina s-a întors la serviciul ei, așa cum promisese. Acum privea viața cu optimism și

avea vise pentru viitor. Au trecut astfel încă doi ani, cu obișnuitele bucurii și întristări ale vieții.

Nici nu-i trecea prin gând să primească alt bărbat în viața ei. Își amintea de cei dragi, de Grigoris, de tatăl ei, dar nu cu tristețe și durere, ci cu nemăsurată duioșie și dragoste. „Toate sunt bine-venite, și cele bune, și cele rele. Viața este un joc greu și trebuie să înveți regulile ca să-l joci corect!” își spunea adesea. Mergea des la cimitir cu flori proaspete, curăța mormintele, aprindea candelele și ședea puțin, vorbind cu cei dragi ai ei despre cum o mai ducea, cu ce se ocupa și diferite alte gânduri, ca și când aceia erau de față.

Într-o după-amiază, întorcându-se de la cimitir, a coborât la magazinul de pantofi pe care îl ținea prietena ei, Rita. Avea multă treabă și a așteptat-o puțin până să termine. Când a plecat ultima clientă, Constantina a remarcat că trebuia să-i meargă de minune cu atâta lume care cumpăra din magazinul ei.

– Nu mă plâng, răspunse Rita. Magazinul merge foarte bine, este într-o zonă bună, lumea mă sprijină, nu se duce să dea banii în Atena sau în Pireu.

– Văd!

– Constantina, am o idee! La atelierul unde lucrezi confecționați haine foarte frumoase. Te-ai gândit vreodată să deschizi un magazin unde să le vinzi?

– Lasă-mă, Rita! Nu sunt astea pentru mine. Ce știu eu despre magazine?

– Dar ce, eu știam? Cu timpul am învățat și m-am descurcat destul de bine, după cum vezi. Tu la haine te pricepi, cunoștințe ai. Lasă atelierul acela și fă ceva al tău. Hainele pe care le faceți nu se găsesc pe aici, sunt de foarte bună calitate și moderne. O să cumpere tot cartierul de la tine. Gândește-te la asta, draga mea, și hotărăște-te!

Constantina râse de stăruința prietenei.

– Bine, o să mă gândesc. Eu am venit să cumpăr pantofi și o să plec cu un magazin de haine!

Ideea Ritei, oricât de irealizabilă i-a părut la început, prinsese rădăcini în mintea Constantinei. Treptat începu să se coacă înăuntrul ei și să o împingă să facă planuri. Într-o zi, îi vorbi șefului despre gândurile sale, iar aceluia i se păru o idee foarte bună. De altfel, acest lucru avea să sporească vânzările atelierului.

– Desigur, nu am capitalul necesar ca să demarez aceasta. Mai bine ar fi să fac un împrumut la bancă.

– E nevoie de atenție și de o bună organizare. O singură mișcare greșită și te încolțesc dobânzile.

– Dar nu voi cere un împrumut mare. Am deja niște bani puși de-o parte.

– Bine ar fi să reușești. Eu voi fi alături de tine și te voi sprijini. Cât despre haine, nu încape discuție, vei avea cele mai bune haine și la cele mai bune prețuri.

În șase luni, Constantina avea deja magazinul gata, aranjat cu gust și pasiune. A câștigat repede o clientelă care creștea mereu. Îi mergea foarte bine. Astfel și-a permis să închirieze un spațiu mai mare, la ultimul etaj, în Piraiki. Și-a cumpărat și o mașină pentru deplasări. Zilele negre pe care le trăise după moartea lui Grigoris și a tatălui ei deveniseră o amintire îndepărtată. Își amintea de ei cu multă dragoste și le spunea tot ceea ce se gândea să facă.

Într-o dimineață de duminică a hotărât să meargă la mănăstirea unde o găzduiseră, acolo unde o ajutaseră să iasă din întunericul în care trăise și să biruiască patima beției. Maicile s-au bucurat mult când au văzut-o. S-au adunat în curte, i s-au așezat în jur și o ascultau cum le povestea cele ce au urmat în viața ei după prima vizită la

mănăstire. Apoi au ieșit afară și le-a arătat mașina de care era foarte mândră.

Stareța zâmbea bucuroasă de reușita ei. A strigat-o pe Teodula și a trimis-o să aducă o sticluță cu aghiasmă, o iconiță și o metanie. Maica stareță a stropit cu puțină aghiasmă mașina și restul l-a dat Constantinei, împreună cu icoana Sfântului Hristofor.

A rămas două zile la mănăstire, unde i s-a dat ocazia să vorbească cu preabuna stareță și cu draga ei maică, Teodula. Astfel, a valorificat în cel mai bun mod și acest răstimp de două zile și apoi a luat drumul de întoarcere.

Când a intrat în casă, a sunat telefonul. Era sora ei, Caterina, care venise împreună cu familia în Atena, să o vadă pe mama lor, iar în dimineața următoare aveau să se întoarcă în Kalymnos. Constantina a invitat-o la ea acasă. Nu-și mai văzuse nepoții de la înmormântarea tatălui ei, lucru care o mâhnea. Exista o răceală între ei. Sigur, avea și Constantina partea sa de vină pentru asta. Se dedase atât de mult muncii, încât uitase de toți. Se poate totuși să fi fost și o formă de apărare și de evadare din suferința din anii copilăriei și adolescenței ei.

Două ore mai târziu, Caterina cu Stratos și copiii ședeau în sufragerie. Era foarte fericită că își vedea nepoții cât crescuseră. Iannis, de optsprezece ani, brunet, cu părul creț, serios, iar Lena la începutul adolescenței, cu părul castaniu, ochii verzi, vioaie și isteață. Aveau totuși și vești neplăcute. Iannis căzuse la examenele pe care le dăduse pentru Facultatea de Medicină, în ciuda faptului că era printre cei mai buni absolvenți, iar profesorii erau siguri de reușita lui.

– Era favoritul, dar nu a ajuns până la linia de sosire, zise Stratos dezamăgit.

Iannis își plecase capul, vădit supărat. Primul vis al vieții lui se năruise. Nu a putut să-l concretizeze.

– Acum vrem să vedem dacă îi găsim ceva de lucru în insulă, continuă Caterina.

– Ce fel de lucru? a întrebat Constantina.

– La bancă, la prefectură, ceva de felul ăsta. Are și atestat de limbă la engleză și franceză…

Nu a lăsat-o pe Caterina să-și termine fraza, ci se întoarse către nepotul ei.

– Iannis, ți-ar plăcea să faci o muncă de birou ca cea despre care vorbește mama ta?

– Am căzut, mătușă. Nu mai am puterea să deschid iar cărțile, să încep să învăț. Mă tem de un al doilea eșec. Eu voiam să studiez medicina, să-i ajut pe oameni, nu să stau în spatele unor stive de hârtii, dar vezi că viața nu ne dă ceea ce vrem.

Constantina s-a dus lângă el, l-a îmbrățișat și i-a spus zâmbind:

– Nu trebuie să faci ceva care nu-ți place. Vreau să te ajut să-ți realizezi visul. O să te trimitem să studiezi la o universitate din străinătate. Nu trebuie să abandonăm de la prima nereușită. Mă auzi? Cădem, dar ne ridicăm. Răniți, însângerați, nu contează, dar continuăm până ne atingem ținta. Ești deștept, cultivat și cred că o să-ți meargă de minune.

Iannis a deschis larg ochii lui mari și expresivi, arătându-se uimit.

– Dar asta este greu. Părinții mei nu au posibilitatea materială...

Constantina l-a oprit râzând.

– Ei, nepoate, ți-ai luat avânt. Cu „dacă”, „poate”, „să zicem”, „cum” nu reușești în viață. Vrei să faci ceea ce îți dorești cu adevărat? Să te înscrii la o universitate din

Anglia sau din Franța, ca să nu pierzi un an de studii? Toate cheltuielile o să mi le asum eu. Ai grijă însă, numai cu condiția să știu că mergi bine.

Iannis s-a întors și și-a privit părinții așteptându-se la o împotrivire din partea lor.

– Aranjează cu mătușa ta. Pe cât putem, o să te ajutăm și noi. Profită de ocazia pe care ți-o oferă și privește înainte.

Fața lui Iannis strălucea pentru prima oară de când dăduse examenele. A îmbrățișat-o pe mătușa lui și a sărutat-o.

– Îți mulțumesc, îți mulțumesc!

Să nu mai spunem cât s-a bucurat micuța Lena! Nu numai pentru că fratele ei avea să-și realizeze în sfârșit visul, ci și pentru că avea să plece departe și astfel avea să-i rămână ei toată casa și părinții care să-i satisfacă toate poftele.

Pregătirile s-au făcut foarte repede și nu a existat nicio piedică. Iannis a găsit universitatea unde avea să învețe, undeva aproape de Londra, precum și apartamentul unde urma să stea. Îl va împărți cu un alt tânăr din insulă care deja studia acolo de trei ani. În ziua când urma să plece, era împreună cu tatăl lui și s-au întâlnit cu Constantina la aeroport. I-a dat un cec cu o sumă deloc modestă, suficientă pentru a trăi trei ani.

– Sunt mulți bani, Constantina, îi spuse Stratos când a văzut zerourile. Va fi o ispită pentru un tânăr student să-i cheltuiască pe distracții.

Ea însă i-a răspuns că nu are de ce să se teamă că Iannis va risipi banii, ci, dimpotrivă, era convinsă că va chivernisi bine cheltuielile. După ce a trecut de controlul pașapoartelor, Iannis s-a întors și a strigat-o:

– Să aștepți în curând o scrisoare de la mine. Te iubesc mult!

Într-adevăr, după două luni a primit scrisoarea lui. Primele lui impresii erau bune. Universitatea avea un program bun, avea mult de învățat, colegul lui de cameră îl ajuta să se acomodeze și îl sfătuia în fiecare zi despre ce trebuia să evite și de ce să țină cont.

Când lucrezi și iubești ceea ce faci, timpul trece repede. Astfel au trecut treisprezece luni în care magazinul Constantinei a mers din ce în ce ai bine. Într-o seară, cu puțin înainte de a merge la culcare, pe când se ruga, i-a venit gândul să deschidă și un al doilea magazin, extinzându-și astfel activitatea. Nu a fost nevoie să se mai gândească încă o dată. De ce ar fi făcut-o? Învățase meseria și ar fi putut să reușească. A doua zi deja s-a apucat de treabă și, foarte curând, într-o seară de primăvară, a făcut inaugurarea celui de-al doilea magazin. A angajat și două persoane, pentru că ea avea de alergat pentru treburile externe. Zilele ei se împărțeau între ateliere și cele două magazine ale ei. Din zori până seara târziu, alerga încontinuu. Obosea mult, dar nu-i păsa. Era puternică, stăpână pe sine și fericită.

Într-o amiază de septembrie, întorcându-se acasă să se odihnească o oră, a găsit o scrisoare de la Iannis. Comunicau regulat. Din scrisorile lui afla că lucrurile evoluaseră bine până în clipa aceea. Începuse anul patru la Medicină optimist și puternic. În Grecia nu avea să vină decât după ce avea să-și ia diploma. Iannis nu voia să fie o povară pentru mătușa lui, de aceea hotărâse să lucreze ca să-și acopere singur cheltuielile. A găsit de lucru ca ospătar la un restaurant, patru zile pe săptămână, și era foarte mulțumit de clienți și de șeful lui.

„Draga mea Constantina, vreau să te rog să nu-mi mai trimiți bani. Am destule economii. Să fii sigură că-mi vor ajunge până să termin studiile. De asemenea, la restaurantul unde lucrez am cunoscut un preot grec doctor, părintele Nicon, care a stat douăzeci de ani în Africa. L-am întâlnit deja de patru ori și m-a impresionat prin înțelepciunea lui și modul în care vede lucrurile. Peste câteva zile se întoarce acasă, dar nu vreau să pierd legătura cu el."

Constantina se bucura mult de progresul și sârguința nepotului ei. Se gândea că „investiția" ei nu a fost pierdere de vreme.

14.

Într-o vineri, după ce a plătit facturile, căci se încheiase luna, Constantina a plecat repede acasă. Stabilise cu prietenele ei să iasă seara în oraș. În ultimul moment s-a gândit să o sune și pe sora ei, Cristina, mai ales că nu mai vorbiseră de mult. A format numărul fără să pună receptorul la ureche. Aceasta o făcu mai apoi și spuse repede:

– Alo, Cristina!

– Vocea mea vă face să credeți că aș fi Cristina, domnișoară?

Constantina s-a mirat, a fost luată prin surprindere și se pregătea să închidă, murmurând: „Scuze", dar bărbatul necunoscut i-a luat-o înainte.

– O clipă, vă rog, nu închideți. Mă simt foarte rău și vreau să vorbesc cu cineva. Aș aprecia foarte mult dacă v-ați oferi dumneavoastră.

Constantina a ezitat un pic, dar până la urmă a spus:

– Să vorbim. Ce vreți să spuneți?

– Mai întâi să ne prezentăm. Mă cheamă Sotiris. Pe dumneavoastră? Îmi îngădui să-ți vorbesc la pertú?

– Desigur. Numele meu este Constantina.

Să vorbești cu un necunoscut la telefon și să-ți spună povestea vieții lui ar putea fi plictisitor, chiar insuportabil, mai ales dacă ești stors de oboseală. Totuși, cuvintele lui Sotiris au stârnit interesul Constantinei. Îl asculta povestind despre anii grei ai copilăriei lui și cât de mult s-a chinuit până să termine școala, despre căsnicia care a fost un eșec și a dus la divorț atunci când soția lui l-a înșelat cu prietenul lui cel mai bun. Discutând astfel, a trecut aproape o oră. Constantina s-a uitat la ceas. L-a întrerupt, pentru că trebuia să se întâlnească cu prietenele ei și i-a cerut politicos să închidă.

– O, sigur, a spus Sotiris puțin stânjenit. Oare ce o să crezi despre mine? Nu te-am lăsat să spui niciun cuvânt! Te-am copleșit cu problemele mele. Îți cer iertare, dar m-ai prins într-un moment prost. Am vrut să scot din lăuntrul meu ceea ce mă apăsa și nu am pe nimeni cu care să vorbesc. Știi, e mai ușor să le spui cuiva pe care nu-l cunoști, pe care nu urmează să-l vezi sau să-l mai auzi vreodată, deși ție îți datorez încă o convorbire, așa, ca să mă achit. Te rog, vrei să-mi dai telefonul tău ca să mai vorbim și altă dată?

– Mai bine dă-mi-l tu pe al tău, a răspuns ea, voind să păstreze o distanță.

Au închis cu promisiunea că vor lua legătura din nou în curând. Constantina s-a sculat repede, s-a pregătit în grabă, a luat mașina și a plecat. A ajuns la clubul de la intrarea pe strada Ermou, cu o mică întârziere. A plecat în așa grabă, încât a uitat să o sune pe sora ei, Cristina. Acum era deja târziu și era sigură că, fie și dacă ar fi mers ea să o ia de acasă, nu ar fi urnit-o cu niciun chip.

A intrat în local. Prietenele ei erau deja acolo și o așteptau. I-au făcut semn. Au vrut să-i pună vin, dar a refuzat. De când încetase cu băutura, nu mai băuse nici măcar o gură de alcool. Nici nu voia să audă: „doar una între atâtea nu contează" și se simțea bine de fiecare dată când refuza. Era o mică biruință care o umplea de încredere în sine. A început, deci, să discute cu prietenele ei despre telefonul greșit și povestirile lui Sotiris. Au râs toate, dar au îndemnat-o să-i dea telefon chiar a doua zi.

– Nu poți ști niciodată, poate că e o partidă bună! o tachinau ele.

Cu cântece, dans și gustări seara aceea trecu în mod plăcut. Atrăseseră atenția tuturor clienților localului. Patru fete tinere, pline de bună-dispoziție, voioșie și frumusețe nu puteau trece neobservate. Prietena ei, Rita, avea voce frumoasă și acompania formația cu melodiile pe care le știa. Și știa destule.

Constantina nu se aștepta să aibă vreodată curajul să-l sune din nou pe Sotiris. Cu toate acestea, într-o miercuri după-amiază, când magazinele erau închise și stătea pe veranda casei, i-a venit dorința de a face aceasta. Astfel, pur și simplu, fără să se gândească prea bine, a format numărul și aștepta. Când i-a auzit vocea, a simțit o emoție care i-a părut a fi ca o prevestire.

– Nu poți să-ți închipui cât m-am bucurat că m-ai sunat, Constantina! Ca să fiu sincer, nu mă așteptam să te mai aud.

Au vorbit destul timp, așa încât receptoarele și urechile lor au luat foc. În cele din urmă, și-au spus „Noapte bună!" și s-au asigurat unul pe altul că o să mai vorbească. Când s-a întins în pat, Constantina se gândea la cuvintele lui Sotiris. Fiecare om își duce propria cruce, urcă propria lui Golgotă. Căzuse și el în deprimare și se considera

nevrednic și neputincios a înainta singur în viață. Traversase și ea căile sorții și primise lecția ei. Nu vedea de ce să nu-l ajute să treacă peste problema lui. Simțea un fel de datorie, dar și o potrivire. A zâmbit duios la acest gând.

Convorbirile cu Sotiris la telefon au durat o lună. El își dorea foarte mult să o cunoască pe fata care îl scotea din singurătate, din deznădejde și îl ajutase să creadă iarăși în viață. Cuvintele ei îl duceau către o ieșire luminoasă și, pe zi ce trecea, simțea că ia din nou viața în mâini. Nu înceta să-i sublinieze că tot timpul abia aștepta să-l sune. De altfel se vedea. Nu apuca să sune telefonul și îi și răspundea imediat. Așa s-a întâmplat și în după-amiaza aceea.

– Constantina, ce faci?

– Bine, nici nu am apucat să vorbesc și ai știut că sunt eu?

– E ora noastră, Constantina! În fiecare după-amiază aștept telefonul tău, iar vocea ta este pentru mine un dar dumnezeiesc.

– Vocea mea este dar dumnezeiesc? a întrebat cu un surâs plin de satisfacție.

– Da, dar dumnezeiesc! Iar eu am mare dorință să te cunosc, să te văd, să privesc chipul tău real, iar nu acela pe care l-am plăsmuit în imaginația mea. Te rog mult! Nu mă refuza!

Constantina nu a avut nevoie să se gândească prea mult sau, mai bine zis, nu s-a gândit deloc, pentru că de mai multe zile o bătea gândul să se întâlnească cu el. Voia și ea să-l cunoască îndeaproape.

– Bine, de ce nu? Să ne întâlnim!

– Minunat, spune-mi unde stai ca să vin să te iau.

– Nu, nu, prefer să ne vedem undeva în oraș.

Au stabilit să se întâlnească la o cofetărie în Kastela, în jur de ora zece seara.

– În sfârșit, te-ai hotărât să ieși din carapacea ta! a încurajat-o Rita mai târziu, când au vorbit la telefon. Sper să fie așa cum ți l-ai închipuit și să petreceți de minune!

Pe măsură ce se apropia de locul întâlnirii, Constantina simțea că îi transpiră mâinile pe volan și bătăile inimii se întețeau. Totuși îi plăcea ceea ce trăia, pentru că o făcea să se simtă iar femeie. De când îl pierduse pe Grigoris, nu o mai interesa să cunoască pe altcineva. Nu că nu avea dorințe, ca femeie, și încă una atât de tânără, dar era atât de legată de soțul pe care îl pierduse de timpuriu încât, chiar și acum, după atâția ani, considera că ar însemna să-l înșele.

S-a gândit să renunțe și să se întoarcă, dar era prea târziu. Ajunsese deja în fața cafenelei și parcase mașina. A oprit motorul și stătea nehotărâtă.

„Hai, prostănaco, e doar o întâlnire, nu ești în primejdie. De altfel, ți-a spus atâtea despre viața lui, încât este ca și când l-ai cunoaște de anii de zile", vorbea ea singură.

A inspirat adânc și a trecut pragul localului. Ajunsese cu zece minute întârziere. A privit în jur și a văzut într-un colț, aproape de balcon, un buchet de flori pe o masă și un bărbat brunet cu ochelari care stătea singur. S-a apropiat. Sotiris rămăsese ca hipnotizat, privind-o.

– Dumnezeul meu! Constantina? Ești o nălucă sau ești reală? a reușit să murmure și s-a grăbit să adauge: Florile pe care m-am gândit să ți le ofer se simt stânjenite în fața frumuseții tale!

În seara aceea, Sotiris a avut grijă să fie foarte bine-dispus. Îi vorbea numai despre clipele fericite din viața sa și îi povestea întâmplări amuzante din călătoriile lui în străinătate. Constantina râdea din toată inima și se bucura de clipele petrecute cu el.

– Sunt foarte bucuros că te amuzi de cele pe care ți le spun. De altfel, îți eram dator. Și mai știi ceva? Nu mă așteptam ca o fetiță așa ca tine, mă va face să văd viața cu alți ochi. Din convorbirile noastre telefonice îmi imaginam o femeie de vârsta mea sau chiar mai mare. Pari atât de matură și de așezată față de problemele vieții.

– Adică, câți ani crezi că am?

– Douăzeci, douăzeci și doi…

– A trecut destul timp de când aveam douăzeci de ani. În curând împlinesc treizeci.

– Nu se poate! Și eu care am zis douăzeci și doi încercând să te fac mai mare. Nu arăți deloc, în comparație cu mine care par mai mare de treizeci și cinci, cât am.

– N-aș spune. Pari a avea atât cât ai.

Trecuse de miezul nopții, iar Constantina și Sotiris erau încă acolo, discutând și râzând, având înaintea ochilor marea sub clar de lună. Veni însă și clipa să plece. Constantina își scotea din geantă portofelul ca să plătească.

– Ce faci acolo, Constantina?

– Să-mi plătesc sucul.

– Te rog, pune imediat portofelul la loc. Fie și numai că te-ai gândit la asta mă jignește. Nu pot să-ți fac cinste nici măcar cu un suc? Nu uita că eu am cerut să ne vedem.

Când erau gata să plece, Sotiris i-a oferit din nou buchetul de care uitase.

– Am zis că florile nu pot egala frumusețea ta, dar nu le refuza, totuși.

Constantina și-a dus mâinile la gură încercând să se scuze pentru neatenția ei.

– O! Mii de scuze, Sotiris, nu am vrut… Am uitat.

A luat florile în mâini.

– Pune-le undeva să-ți amintească, pentru câteva zile, de întâlnirea noastră.

Înaintând spre ieșire, a auzit două voci cunoscute care o strigau. S-a întors și a privit spre celălalt capăt al cafenelei unde absolut întâmplător stăteau la masă prietenele ei, Rita și Pelaghia. S-a apropiat de ele împreună cu Sotiris.

– Ce faceți voi aici? se miră Constantina.

– Păi aici este cel mai bun foietaj din tot Pireul, a zis Pelaghia.

– Te-am văzut și mai devreme, dar n-am vrut să te deranjăm, a adăugat Rita pe un ton plin de subînțelesuri.

Constantina nu știa ce să creadă, dar și-a revenit repede din uimire.

– Să vă prezint. Prietenele mele, Rita și Pelaghia, iar el este Sotiris.

După ce au făcut cunoștință, și-a exprimat față de Sotiris dorința de a rămâne puțin cu prietenele ei. Sotiris arăta ca și când acest eveniment neprevăzut îi cam strica planurile, dar firește că nu s-a opus nicidecum. Le-a spus „Noapte bună!" și a plecat după ce i-a smuls Constantinei promisiunea că îl va suna.

Din clipa în care Sotiris s-a îndepărtat, întrebările au început să curgă gârlă asupra Constantinei.

– Ușor, fetelor, pe rând! Nu s-a întâmplat nimic deosebit. Am discutat despre lucruri generale. Nu vă ascund că îmi place, dar…

– Ce „dar"? Nu există niciun „dar", a întrerupt-o Pelaghia. Dacă își place, poți să treci la treabă! Ne-am săturat să ți-o tot spunem. Ești încă tânără. Ce s-a întâmplat ține de trecut. Acum, când viața ți-a deschis drumul, ai afacerea ta, casa ta, e vremea să-ți vezi și de cele personale. Cât despre el, săracul, te sorbea din priviri. Și când a plecat, s-a întors de o mie de ori! E clar… l-ai fermecat.

Relația Constantinei cu Sotiris evolua încet, dar sigur. Ieșeau des împreună și se bucurau unul de altul. Sotiris o

admira și o plăcea mult. Lângă ea își regăsea echilibrul, dar și pacea care îi lipsise în ultima vreme. Simțea că pe zi ce trece îi devenea tot mai necesară. Nu voia s-o piardă pentru nimic în lume. Ea era cea care l-a ajutat să ia din nou în mâini cârma vieții și să uite cele din trecut.

Într-o vineri seară, au mers la taverna care devenise locul lor preferat și deja se cunoșteau bine cu proprietarul și cu orchestra. S-au așezat la masa lor obișnuită și, mai înainte de a comanda, s-a apropiat de ei cântărețul cu chitara lui. I-a zâmbit Constantinei și a început să-i cânte: „Te iubesc pentru că ești frumoasă!”. Era una dintre melodiile ei preferate și fredona și ea încet împreună cu el. Sotiris o ținea în brațe și era tot numai bucurie. Cum a terminat cântecul, artistul i-a zis:

– Este dorința prietenului tău să-ți cânt această piesă de fiecare dată când veniți aici.

I-a sărutat mâna și s-a întors pe estradă. Sotiris a întors-o spre el și a privit-o în ochi.

– Știi cât te iubesc? Câtă nevoie am de tine? Sunt nebun după tine! Vreau să te lași în brațele mele cu încredere. Nu vreau și nu se va întâmpla să te rănesc vreodată.

I-a pus puțin vin în pahar. Trecuse mult timp de când nu mai băuse alcool și două păhărele erau de ajuns ca să o amețească. Au plecat din tavernă în zori, amețiți de băutură și fericire. S-au suit în mașină și curând s-au aflat în fața casei lui.

– Am ajuns!

– Nu mi se pare că ar fi casa mea, spuse Constantina.

– Acasă la mine suntem. Am zis să venim aici să bem o cafea ca să ne revenim. Am băut cam mult, nu crezi?

– Eu am băut doar două păhărele, dar se învârt toate în jurul meu… Am chef să ies pe stradă desculță și să dansez.

S-a aplecat și a sărutat-o cu duioșie.

– Chiar așa vom face! Dar nu acum, pentru că îi vom trezi pe vecinii furioși. Mai bine să urcăm sus ușurel-ușurel.

Au ajuns în fața ușii apartamentului. Sotiris și-a deschis borseta ca să scoată cheile, dar i-au căzut toate pe jos.

– Ssst…, o să-i trezești pe vecinii furioși, i-a făcut ea observație zâmbind și sprijinindu-se de zid.

Sotiris a privit-o și a râs. După ce a deschis și au intrat în casă, a început să o sărute cu pasiune. Ea s-a lăsat în brațele lui până în zori.

Primele raze de soare ale dimineții, căzând pe fața ei, au trezit-o. S-a uitat la ceasul de la mâna ei. „Ah, am întârziat”, s-a gândit, „trebuie să merg la magazine”.

S-a ridicat brusc din pat și a constatat că era dezbrăcată. A privit buimăcită în jur și atunci și-a dat seama ce se întâmplase în seara precedentă. A căutat disperată să-și găsească hainele și s-a îmbrăcat în grabă, voind să dispară din casa aceea. Simțea că făcuse ceva rău, deși, în adâncul ei, știa că se înșela. În clipa în care își punea taiorul, s-a trezit Sotiris.

– Bună dimineața, Constantina! Pleci?

– Da! a răspuns ea sec, fără să-l privească.

Sotiris s-a ridicat și a oprit-o în momentul în care deschidea ușa.

– Ce ai pățit? a întrebat-o și apoi a văzut că ochii ei erau lac de lacrimi, iar fața palidă. Am făcut ceva care te-a jignit? Dacă te-a rănit ceva, vreau să știu. Te iubesc și numai cu tine sunt fericit. Vreau să mă însor cu tine și să fim împreună pentru totdeauna.

Constantina, cu rușine pe chip, și-a întors privirea de la el. A deschis ușa și a plecat fugind. Sotiris s-a întors în

pat cu fața întunecată și o mulțime de întrebări îi umblau prin minte.

Când a deschis ușa casei, ea a auzit că sună telefonul. Nu a apucat să răspundă și a intrat robotul. Era Sotiris: „Dulceața mea, te rog, când ajungi acasă, sună-mă. Vreau să-mi spui ce ți-am făcut de ai plecat așa". Ea a rămas cu cheile în mână ascultând glasul lui. Când s-a terminat mesajul, s-a dus și s-a aruncat pe canapea. După ce a stat mult pe gânduri, l-a sunat.

– Vreau să-ți fac o propunere.

– Aștept cu bucurie să o aud.

– Așadar, diseară pe la nouă te aștept la mine acasă. Vei suna la interfon unde scrie „Stefanou" și vei urca la etajul cinci. Te aștept să discutăm despre propunerea pe care mi-ai făcut-o.

– Deci, pot avea nădejde?

– Nu te grăbi. O să vorbim diseară.

Dorința l-a făcut să ajungă în fața blocului ei cu o oră mai devreme. A sunat la interfon.

– Alo, Constantina, sunt Sotiris! Am venit puțin mai devreme… Să urc sau să aștept până la nouă?

– Nu pot să cred! Îți deschid imediat.

Când a ajuns la etajul cinci, o ușă era deschisă. Sotiris a privit la dreapta, la stânga. Nu a văzut pe nimeni și până la urmă a îndrăznit să intre în apartament.

– Constantina, ești aici?

– Da, ia loc unde vrei, că vin, s-a auzit vocea ei de undeva din fundul casei.

A cercetat locul admirând gustul și simțul ei estetic. Privirea i s-a oprit asupra șemineului unde se afla, într-o ramă mare, o fotografie de nuntă. S-a apropiat și, când a văzut persoanele din fotografie, a încremenit. L-a trezit atingerea ei.

– La fotografie te uiți?

– Ești căsătorită? a întrebat-o cu o voce stinsă.

– Da! i-a răspuns zâmbind, ca și când nu se întâmplase nimic neobișnuit. Vino, să stăm jos, am făcut cafea.

L-a luat de mână și s-au așezat pe canapea. Privirile lui Sotiris înnebuniseră. Peste tot vedea fotografii cu soțul ei. A luat una și o ținea în mâini. Erau Constantina și Grigoris îmbrățișați, în Idra.

– De ce nu mi-ai spus? De ce m-ai lăsat să sper? Te-am întrebat despre tine, despre viața ta și ai evitat să-mi răspunzi. Din câte văd, soțul tău este frumos și pare a fi și un om de treabă. Nu înțeleg. De ce te porți așa cu el? Fără nicio rușine m-ai adus aici, în casa ta, acum când lipsește el? Mă întreb dacă sunt singurul pe care l-ai adus aici sau ai mai adus și pe alții, i-a spus destul de supărat.

Constantina asculta consternată. Sotiris a rămas puțin timp tăcut și apoi s-a ridicat brusc.

– Nu mai avem nimic altceva de vorbit. Am terminat.

I-a aruncat o ultimă privire. Ea, rănită de cuvintele lui aspre, a început să plângă.

– Vezi ce ușor este să-i judeci pe alții? Și cât de ușor tragi concluzii pripite?

A luat fotografia în mâini și l-a privit pe Sotiris.

– Aseară te-am chemat aici ca să-ți vorbesc și să-ți explic. Dacă faci o plimbare și prin restul casei, vei vedea și alte fotografii cu acest bărbat, primul bărbat din viața mea! Acum nu mai este, a murit acum câțiva ani. Dar a trecut deja suferința aceea mare. Timpul vindecă rănile, chiar dacă, atunci când a dat peste mine necazul, nu credeam. Acum privesc fotografiile și nu mai plâng, ci doar îmi amintesc de el. Îmi amintesc cu multă dragoste, afecțiune și tandrețe de cel care m-a învățat multe lucruri folositoare despre viață.

Sotiris o asculta cu capul plecat. Când a terminat, a mers lângă ea și a îmbrățișat-o.

– Nu știu ce să zic... Vei putea să ierți marea mea greșeală? Este foarte dureros să pierzi cea mai iubită persoană, dar oare nu-mi spuneai tu că viața continuă, că întotdeauna va exista un alt om care îți va îndulci și îți va umple viața? Când te vedeam că lăcrimezi la auzul unui anume cântec, nu puteam să-mi dau seama ce ți se întâmpla.

– Erau amintiri din viața mea fericită de dinainte.

– Acum se explică toate! Dar eu sunt gata să continui să-ți ofer dragoste și afecțiune așa cum făcea Grigoris. Primește propunerea mea și ai încredere în mie. Îți promit că te voi face fericită! Se va bucura și el de acolo de sus. Spune „da"! Căsătorește-te cu mine!

A zâmbit ștergându-și lacrimile de pe obraz.

– Sotiris, te cred, dar nu pot să mă mărit cu tine acum. De altfel suntem destul de bine și așa.

– Înțelegi că nu vreau să te pierd? Ce trebuie să fac ca să te măriți cu mine? Ești viața mea.

– Să nu faci nimic. Un singur lucru te rog: să nu mai deschizi subiectul despre căsătorie. Nu mă simt încă pregătită.

Sotiris și-a plecat privirea și apoi a privit-o iar zâmbind.

– Bine, cum vrei. Pentru câteva zile nu o să-ți mai cer să te măriți cu mine. Pentru următoarele săptămâni însă nu-ți promit.

Așa au trecut zilele și serile, cele mai multe la casa lui Sotiris. Într-una dintre ele, au mers la tavernă aproape de casa părinților lui. Constantina avea o presimțire nedeslușită că ceva avea să se întâmple acolo. Și nu s-a înșelat. În scurt timp au apărut „din întâmplare" părinții și sora lui. După ce a făcut prezentările, Sotiris le-a propus să ia loc

toți la masa lor. După câteva minute mama lui, o femeie căreia nu puteai să-i ghicești vârsta, bine legată, cu fața ridată, cu părul cărunt, dar cu un zâmbet larg pe chip, a spus, adresându-se Constantinei:

– Fiul meu a avut dreptate deplină când mi-a zis că a cunoscut o fată nespus de frumoasă și cu un caracter aparte.

Prima însușire o vedea cu ochii ei. Cât despre a doua, nu avea niciun motiv de îndoială. Pe Constantina a deranjat-o acea întâlnire așa-zis întâmplătoare, dar a încercat să nu arate. La sfârșitul serii, când au rămas singuri, i s-a plâns. Putea cel puțin să o anunțe, de vreme ce scopul lui Sotiris era să o accepte ai lui. El a luat-o în brațe.

– Inima mea, acum câteva zile ți-am cerut să te căsătorești cu mine, dar tu m-ai refuzat! Nu aștept aprobarea părinților mei. Dar, oricum ar fi, îți cer iertare dacă te-ai supărat. A fost greșeala mea. Nu mă așteptam să te deranjeze atât de mult. Sper că n-am făcut o gafă. Nu aș vrea să fie aceasta o pricină ca tu să-mi refuzi propunerea iarăși.

Constantina i-a privit chipul, care se umpluse dintr-odată de mâhnire și l-a liniștit, asigurându-l că acest eveniment nu avea să influențeze hotărârea ei.

– De altfel, peste o săptămână vei primi răspunsul, a adăugat.

Fața lui Sotiris s-a luminat când a auzit ultimele cuvinte ale iubitei lui. „În sfârșit, se sfârșește chinul meu”, s-a gândit. Va fi fie în cer, fie în iad, dar în sfârșit avea să afle.

O săptămână mai târziu și-au dat întâlnire seara, la nouă jumătate, la o cafenea. Constantina l-a văzut cum o aștepta sorbindu-și deja băutura. S-a ridicat să o salute. Din mișcările lui îți puteai da seama că era foarte încurcat și neliniștit. Discuția ajunse curând la subiectul așteptat.

– Deci, m-am gândit bine. Nu știu dacă am luat cea mai bună hotărâre. Timpul va arăta.

Sotiris s-a tulburat de seriozitatea tonului ei.

– Deci ai hotărât? a întrebat încremenit.

– Nu mi-a fost ușor. Viața a fost foarte dură cu mine. Dacă trebuie să o iau de la capăt, vreau să aleg omul cu adevărat potrivit. Nu-mi place să-i pierd, ca nisipul printre degete, pe toți cei pe care îi iubesc.

S-a oprit încurcată, privindu-și degetele și pentru o clipă cuvintele ei s-au transformat în imagine. Parcă vedea cum viața îi alunecă din mâini. Dar a alungat repede gândul acesta. Privirile i s-au ațintit asupra privirilor lui.

– Cred că o să meargă bine. Primesc propunerea ta. Vreau să mă mărit cu tine.

Din ochii lui Sotiris s-a revărsat bucuria.

– Iubirea mea! Ai spus „da"? E adevărat? Accepți?

Sotiris se bucura ca un copil mic. I-a luat mâinile într-ale lui și nu mai înceta să i le sărute.

– Îți mulțumesc! Îți mulțumesc! O să te fac foarte fericită, pentru că te iubesc, te iubesc…

Într-o noapte friguroasă, în Bisericuța Sfântului Ilie, aflată pe un deal de unde se vedea orașul luminat, într-un cerc de rude foarte restrâns, a avut loc nunta lor. Domnișoare de onoare au fost prietenele ei: Pelaghia, Vaso și Rita. Constantina nu a purtat rochie de mireasă, ci o rochie lungă, ecrú, fără nici cea mai mică podoabă.

Stăteau în casa ei. Sotiris nu a avut nevoie să mute din apartamentul lui decât două-trei cutii și două valize cu obiecte personale și haine. Mașina a vândut-o, pentru că se terminaseră banii pe care îi strânsese și ar fi putut trece mult timp până să-l cheme iar la serviciu.

La patru zile după nuntă au plecat în luna de miere. Era mijlocul iernii și au ales să meargă în Florina și

Prespes. De două ori a trebuit să oprească pe drum și să pună lanțuri, pentru că zăpada înghețase. Au ajuns seara târziu în Florina îmbrăcată în alb. Singurul lucru pe care și-l doreau când au intrat în camera din hotel era o baie caldă și să doarmă, căci erau frânți de oboseală după o zi întreagă pe drum.

A doua zi de dimineață, s-au sculat bine-dispuși, au deschis fereastra și au rămas impresionați de priveliște. Hotelul se afla în fața unui munte cu totul alb. Singurul lucru pe care îl puteai distinge în mantaua lui albă erau coșurile fumegânde de pe acoperișurile caselor de piatră.

– Ce frumusețe… a șoptit ea și s-a ghemuit în brațele lui Sotiris.

– Mergem să vedem orașul de aproape? Niciodată în viața mea nu am mai văzut atâta zăpadă.

Au trecut mai întâi pe la restaurantul hotelului. Acolo era întins un bufet cu multe gustări. Nu era mic dejun, ci prânz în toată regula! Apoi au ieșit să admire orașul înzăpezit. Înaintau cu multă grijă, ținându-se de mână, ca să nu alunece, privind în dreapta și în stânga. Deodată, un bulgăre de zăpadă, azvârlit de nicăieri, l-a lovit pe Sotiris direct în piept. După sperietura de moment, au văzut niște copii care se jucau cu zăpada. Sotiris s-a aplecat râzând, a luat puțină zăpadă, a făcut un bulgăre și l-a aruncat înspre copii. Întorcându-se spre Constantina, a încasat unul și în cap. L-a primit când nu se aștepta.

S-a încins o bătaie cu zăpadă în toată regula. Se urmăreau și se tăvăleau prin zăpadă ca niște copii mici. Gâfâiau și fețele li se înroșiseră de la frigul aprig. Deodată Sotiris a căzut jos. Constantina a profitat de ocazie și l-a bombardat cu zăpadă fără milă. El însă a încetat să mai riposteze.

– Hei, ce-ai pățit? Ai obosit?

– Nu pot să mă ridic. Cred că mi-am luxat glezna.

Vădit îngrijorată, s-a aplecat asupra lui ca să vadă ce se întâmplase. El a prins-o și au început să se rostogolească prin zăpadă. S-au oprit când i-au văzut pe prichindei care își încheiaseră joaca și căscau gura le ei mirați. Când au ajuns la hotel erau uzi leoarcă.

Zilele pe care le-au petrecut acolo au fost atât de lipsite de griji, încât au făcut-o să se simtă din nou copil. Plecând din Florina, au continuat călătoria spre Prespes. Tot drumul a fost fermecător, așa, cufundat în sânurile munților înverziți. Au trecut de Vigla, acolo unde se unesc lanțurile muntoase Verno și Varnountas. Apoi a străbătut sate mari și mici, precum Pisoderi, Antartiko și Pervali, de unde au putut vedea panorama celor două lacuri și a văii Prespelor.

În mijlocul unui imens mănunchi de munți se păstrau frumusețile Prespei Mici și a celei Mari. Toată bogăția naturală era cuprinsă în acest mic și deosebit colț al Macedoniei. Acolo au avut ocazia să întâlnească păsări rare: bâtlani, pelicani, acvile. Au intrat în contact cu bogata tradiție creștină a zonei, cu bisericile bizantine de sute de ani. Dar cea mai impresionată a fost biserica Maicii Domnului Eleousa. În general, era un loc a cărui frumusețe fără seamăn, ce îi surprindea neîncetat, nu se mai săturau să o admire.

La întoarcerea în Atena au cunoscut și alte orașe, la fel de frumoase, ale Macedoniei, dar și oameni foarte deschiși și ospitalieri. Pe oriunde treceau, Kastoria, Kozani, Larisa, adunau cele mai frumoase impresii. Trebuia însă să se întoarcă la rutină, dar cu bateriile încărcate de această călătorie care s-a imprimat puternic în memoria și inima lor.

Viața împreună cu Sotiris a luat încet-încet cursul ei firesc. Ea se scula dimineața și începea să alerge cu

treburile magazinelor, iar Sotiris stătea acasă. Se ocupa cu ghivecele de flori, veranda mare a apartamentului devenise o adevărată grădină e flori, făcea mâncare și o aștepta să se întoarcă.

– Ce mult mă bucur că soțul meu e bucătar bun și mă scutește de o grijă în plus, îl lăuda ea adesea îmbrățișându-l.

– Cât timp ce eu stau și tu lucrezi, o să le găsești pe toate gata, până ce mă vor chema de la firmă, răspunse.

Totuși, curând s-a creat o mică tensiune în casa lor. Sotiris s-a dus să ia fotografiile de la nuntă. Între ele se afla una mare, cu ei doi în fața bisericii. Deci a luat singur inițiativa și a coborât de pe șemineu fotografia cu Grigoris și Constantina și a înlocuit-o cu aceea. După-amiază, când ea s-a întors acasă, a luat-o de mână și a dus-o în sufragerie cu ochii închiși. Când i-a deschis, a încremenit.

– De ce nu ai așteptat ca să o dăm jos împreună? a șoptit.

– Am vrut să-ți fac o surpriză! Nu e frumoasă?

– Da, foarte frumoasă, a zis încercând să schițeze un zâmbet.

– Cealaltă, cu Grigoris, unde este?

– Am dus-o în debara.

– De ce acolo? a întrebat de astă dată cu vocea tremurândă.

– Nu te supăra! Am înfășurat-o într-o pânză. Nu o să pățească nimic. Aș vrea să strângem și celelalte fotografii pe care le-ai pus în sufragerie și în dormitor. Albumele poți să le lași acolo unde sunt, dacă vrei, dar aș prefera să le pui pe toate într-o cutie. Sper să înțelegi că nu mă simt bine să-l văd pe Grigoris oriunde întorc capul. Simt că mă urmărește continuu. Nu-i așa, iubirea mea? a întrebat-o punându-și mâinile în jurul mijlocului ei.

Nu i-a răspuns. S-a tras din mâinile lui și s-a îndreptat spre birou. A luat o foaie de hârtie și a început să-i scrie lui Iannis, potolindu-și astfel supărarea. „Copilul meu, să-ți pui țeluri înalte și să lupți pentru ele. Să nu uiți că nu trebuie să fii nu numai un doctor bun, ci, mai presus de toate, să fii om!”

A doua zi după-amiază nu mai exista nicio urmă de fotografie cu Grigoris în apartament. A luat o cutie mare, le-a pus pe toate în ea și le-a dus în debara. Nu i-a fost ușor să facă asta, dar așa trebuia să fie. Soțul ei avea dreptate.

15.

Zilele se scurgeau lin, cu alergătura de fiecare zi a Constantinei, în timp ce Sotiris aștepta acasă să primească vești de la firma lui. Într-o zi a primit telefonul. Când se pregătea să se întâlnească cu Constantina, i-au spus că o corabie avea o defecțiune și aveau nevoie de el undeva în Spania. Nu s-a arătat entuziasmat, dar a acceptat. Avea să plece chiar a doua zi de dimineață cu avionul. Firma îi aranjase toate.

A ajuns, împreună cu Constantina, la aeroport în momentul în care se anunța zborul. S-au îmbrățișat, s-au sărutat ca pentru o despărțire de scurtă durată și i-a cerut să-i promită că o să fie cuminte.

– Nu o să te uiți lung în dreapta și-n stânga, nu? i-a spus glumind.

– Eu sau tu?

– Eu, acolo unde o să fiu, singurul lucru căruia pot să-i fac ochi dulci este vreun piston de la motorul corabiei!

Sotiris o suna în fiecare zi după miezul nopții. Așa cum îi spusese mai în glumă, mai în serios, o suna la ora aceea ca să o verifice dacă nu cumva a ieșit în oraș. Și nu uita să-i spună de fiecare dată cât de singur se simțea.

Au trecut tei luni de când Sotiris lipsea și în tot acest răstimp Constantina s-a bucurat de compania celor trei prietene din copilărie: Rita, Pelaghia și Vaso. Mergeau destul de des la ea. Mâncau împreună, ascultau muzică și în unele nopți chiar dormeau la ea. Erau singurele despre care simțea că o înțeleg, că se bucură de fericirea ei și îi sunt alături în suferința pe care i-o pricinuia lipsa iubitului ei.

Odată Sotiris i-a cerut să vină la el pentru că viața părea un adevărat martiriu fără ea, după cum îi spunea. Totuși, oricât ar fi dorit și ea să fie alături de el, îndatoririle legate de magazine erau multe și nu îi îngăduiau.

– Curaj, încă puțină răbdare și vom fi iar împreună! îl consola.

Timpul trecu și, de la un telefon din aeroportul din Barcelona, Sotiris a anunțat-o că mai rămăseseră doar câteva ore până ce vor fi iar împreună. Zbura de fericire! S-a dus imediat la cumpărături, a făcut mâncare, prăjitură, și a umplut de flori toată casa. A împodobit masa mare din sufragerie cu fața de masă albă brodată, două sfeșnice mari de argint cu lumânări albe și o vază cu orhidee albe și trandafiri albi. A pus farfuriile pe masă și s-a oprit un pic să-și admire opera. Apoi s-a dus să pregătească baia, dar nu a apucat, pentru că a sunat soneria. A alergat să deschidă și în clipa următoare era în brațele soțului ei. L-a luat de mână și l-a dus în sufragerie.

– Vai! Toate astea sunt pentru mine sau așteptai un rege? a întrebat-o pe Constantina în timp ce punea pe masă o sticlă rece cu vin rozé.

S-au așezat unul în fața altuia.

– Da, regele meu! În seara asta vom mânca împărătește.

După ce au terminat, Sotiris s-a ridicat, a mers lângă ea, i-a luat mâna și a sărutat-o.

– Împărăteasa mea, minunată mâncarea voastră, iar desertul delicios. Toată considerația pentru aleasa bucătăreasă.

Nu a apucat să termine fraza că s-a aplecat ținându-se de burtă, și-a mușcat buzele și, cu ochii pe jumătate închiși, abia a putut să articuleze câteva cuvinte.

– Ah, mă doare! Mă doare tare!

Constantina a înlemnit. Repede însă și-a venit în fire, l-a ajutat să se așeze pe canapea și a alergat la telefon. I-au trecut prin minte o mie și una de variante – care dintre ingredientele folosite fusese nepotrivit. Când să ridice receptorul, Sotiris, plin de putere, i-a zis:

– Ești minunată! Îți mulțumesc mult pentru toate! Te iubesc! și a îmbrățișat-o cu tandrețe.

Receptorul i-a căzut din mână de uimire, dar și de ușurare în același timp. A vrut să-i spună ceva, dar sărutul lui pătimaș i-a astupat gura.

Zilele treceau fără vreo urmă de neliniște în relația lor. Sotiris i-a propus chiar să-i dea niște bani ca să cumpere mai multă marfă, dar Constantina a refuzat pentru că amândouă magazinele erau pline până la refuz. El însuși a început să meargă regulat la magazine și să le supravegheze, mai ales cel în care lucra Elli. Știa că se făceau vânzări demne de luat în seamă și veniturile din magazine erau în floare. Nu se mai gândea să meargă la alte inspecții pentru repararea navelor, deși lua bani mulți pentru munca lui. Chiar de curând refuzase o propunere sub pretextul că trebuia să meargă în Singapore. Într-o zi, la amiază, întorcându-se de la treburile ei frântă de oboseală, Constantina

l-a găsit pe Sotiris la magazin împreună cu Elli. A surprins-o discuția lor:

– Știi, am stabilit să ieșim în oraș cu fetele și cu soții lor. Fac eu cinste.

A surprins-o, pentru că era prima oară când îi propunea să iasă cu angajații ei. Totuși nu a făcut niciun comentariu și și-au dat întâlnire pentru sâmbătă seară, la unsprezece, într-un local de noapte.

Elli era singură, Ianna era cu prietenul ei, Vaso, Rita și Pelaghia cu soții lor. Au petrecut bine și erau foarte bine-dispuși. Sotiris și-a descoperit și alte ascunzișuri ale caracterului lui. Era deschis, extravertit și cu mână largă. A oferit tuturor doamnelor din anturaj, precum și cântăreților, coșuri cu flori. S-a ridicat și dansa cu ritm și vioiciune, lucru pe care nu-l mai făcuse niciodată. Constantina avea senzația că nu-i plăcea să danseze. Adevărul este că tot grupul a chefuit în noaptea aceea. Desigur, Constantina a avut parte de felicitări.

– Iată o femeie cu adevărat fericită și, mai ales, norocoasă că are lângă ea un asemenea bărbat, a comentat Ianna.

Atunci a sărit de la locul lui și soțul ei, care stătea în fața lor.

– Merită să o iubească, să aibă grijă de ea și să trăiască pentru ea! Este minunată și o arată prin fiecare gest și prin dulceața pe care o răspândește. Eu m-aș face preș să calce peste mine.

În zori, la întoarcere, au avut prima lor ceartă. Disputa lor începuse încă din mașină.

– Cine știe ce drepturi i-ai dat prostului ăluia de a avut asemenea tupeu să se facă preș pe care să calci. În cele trei luni în care am lipsit cine știe care a fost preșul tău.

– Ești beat! Nu știi ce spui, i-a zis în timp ce parca în fața casei lor.

Au intrat în apartament și Constantina s-a dus la baie. Sotiris bombănea afară.

– Deci așa, doamna mea. Mă crezi beat, nu vrei să auzi adevărul. Pentru tine am chemat toată lumea aia, ca să te distrezi. Dar, pe cât se pare, nu ți-a lipsit distracția și dobitocul acela te-a sorbit din priviri toată noaptea, iar tu îi zâmbeai cu subînțeles. Ce crezi? Eu vedeam tot! Și nu știu cum m-am abținut să nu-i arunc în mutră vaza cu flori ca să vadă stele verzi. Haide, ieși, ce faci acolo înăuntru de atâta timp? Îți vorbește bărbatul tău și tu nu-l bagi în seamă?

Constantina a ieșit din baie. Fără să-l privească măcar, a mers direct în dormitor, și-a luat cămașa de noapte și a intrat în cealaltă cameră.

– Du-te să te culci, ca să-ți revii, și o să vorbim mâine, i-a spus și i-a închis ușa în față.

Sotiris a dat din cap, ca și când ar fi zis: „Mm! Acum ce mai zici?” și s-a întins în pat, fără să mai spună ceva, căci l-a luat somnul.

Duminică, Sotiris s-a sculat târziu, la amiază. A găsit-o pregătind masa. A mers lângă ea și i-a sărutat ușor părul cerându-și iertare.

– Trebuie că m-am purtat foarte urât cu tine ieri seară. Nu-mi amintesc foarte bine ce ți-am spus.

Constantina, continuând să stea întoarsă cu spatele, i-a spus că nu se aștepta cu niciun chip la ceea ce se întâmplase cu câteva ore mai înainte. Soțul ei, beat, să-i facă crize de gelozie. În dimineața aceea descoperise un alt Sotiris. Un Sotiris care nu-i plăcea deloc.

– Nu! a protestat Sotiris. Nu sunt așa, băutura e de vină. Îți promit că nu o să se mai întâmple!

Constantina nu a mai spus nimic. De altfel nu-i plăcea vorba multă și văicăreala. În zilele ce au urmat nu s-a întâmplat nimic special. Doar treburile zilnice, care ajung a fi ceva mecanic, de parcă timpul nu ar trece.

Sotiris mergea de acum în fiecare zi la magazinul care era aproape de casa lor. Voia – zicea el – să o verifice pe Elli dacă își face bine treaba.

– Dar nu e nevoie să o păzim, i-a zis Constantina. Colaborez cu ea perfect de când am deschis magazinul și am deplină încredere în ea. Mi-a dovedit că este sinceră și cinstită.

– Să știi că, în orice clipă, până și sinele tău poate să se te atace pe la spate. Nu mai fi așa naivă, arătând încredere față de toți.

Acesta a fost un sfat prețios din partea lui Sotiris, căruia Constantina nu i-a dat prea multă atenție. Au trecut astfel câteva luni din căsnicia lor, evitând întâlnirile dese cu cei cunoscuți. Până și de familiile lor se depărtaseră, afară de sora lui Sotiris care, atunci când avea de făcut cumpărături, își făcea apariția, umplea vreo zece genți cu haine și apoi dispărea. Nu plătea nici măcar o drahmă pentru ceea ce lua, dar nu asta o deranja pe Constantina. Nemulțumirea ei era că nu-i spunea nici măcar un „Mulțumesc!".

Pe maicile de la mănăstire, care o ajutaseră cândva atât de mult și le avea mereu în inima ei, nu le uitase. Dar un pic alergăturile, un pic amânarea și un pic nepăsarea nu-i îngăduiseră să le mai viziteze. În cele din urmă, într-o vineri seară, când se întorcea acasă împreună cu Sotiris, l-a anunțat că duminică dimineață în zori avea să meargă la mănăstirea ei dragă.

– Asta de unde ți-a mai venit? Ce să faci cu călugărițele?

I-a povestit despre peripețiile prin care trecuse cu câțiva ani în urmă și despre sprijinul nemăsurat pe care îl

avusese din partea maicilor în problema ei. Îi era foarte dor de ele.

– Bine… De altfel dacă m-aș împotrivi, ar însemna să ne certăm și nu vreau. Să mergi și, de îndată ce ajungi, să mă suni ca să nu mă îngrijorez.

Duminică devreme, la ora trei, a sunat ceasul. Constantina s-a sculat repede din pat, s-a îmbrăcat în grabă, a luat două genți cu haine și pantofi pe care le cumpărase pentru maici și a plecat. Sotiris nu a simțit nimic. Dormea foarte adânc.

Era încă întuneric beznă. Nu circulau mașinile. Îndepărtându-se de Atena, a intrat în ceață. Nu mai întâlnise un asemenea fenomen. Parcă ar fi călătorit prin niște nori deși. Nu avea vizibilitate nici la cinci metri în față. Trăia ca într-un film de groază. A speriat-o această priveliște și a pus o casetă să asculte.

– Așa e mai bine, a șoptit.

Treptat, ceața groasă, din cauza căreia a ajuns mult mai târziu, a început să se risipească. Pe cât de brusc apăruse, atât de repede a și dispărut, după câțiva kilometri. Constantina întârziase însă și a accelerat ca să recupereze timpul pierdut și să ajungă măcar la mijlocul Sfintei Liturghii.

Când a ajuns în cele din urmă, Liturghia se terminase de o jumătate de oră, după cum i-a spus o femeie cu nepoțelul ei care plecau de la mănăstire. A intrat în biserică, a aprins trei lumânări, s-a închinat la icoane și, uitându-se în jur, amintiri frumoase i-au venit în minte.

A ieșit în curte unde a văzut o soră pe care a întrebat-o de maica Teodula.

– Vă referiți la maica stareță, a răspuns tânăra soră.

– Stareță?

– Da.

– Aș vrea să o văd, dacă se poate, vă rog.

Sora i-a făcut semn să o urmeze. Au mers la arhondaric. Un minut mai târziu se aflau împreună cu stareța Teodula. Două persoane vesele care nu se mai văzuseră de mult. Au mers în biroul ei să vorbească.

– Ai devenit stareță? De ce? Ce s-a întâmplat cu draga noastră stareță?

Teodula s-a posomorât, a luat o poză mare de pe birou și i-a arătat-o Constantinei.

– Au trecut doi ani de când a plecat dintre noi. Ne lipsește dragostea, afecțiunea și mintea ei luminată.

Constantina, vădit mișcată, a reușit să șoptească:

– Ce păcat! Dumnezeu ne-a luat-o foarte devreme și ne-a lăsat orfane. Aș vrea să mergem la mormântul ei. Mă simt foarte rău. Atâta timp nu m-am mai arătat deloc. Dar timpul trece atât de repede, nici nu îți dai seama când îi pierzi pe oamenii pe care îi iubești.

Stareța s-a ridicat de pe scaun.

– Hai, să mergem la cimitir să o vezi.

Au mers în grădină și au ajuns la mormântul maicii starețe. O cruce mare de lemn, cu numele și data la care adormise. Pământ și pietricele mărunte printre tufele de busuioc înmiresmat. Constantina a îngenuncheat lângă mormânt cu capul plecat și a spus:

– M-ai ajutat foarte mult, măicuța mea dulce. Te-ai purtat cu mine ca o adevărată mamă și eu te-am uitat.

Ochii îi erau înecați de lacrimi. A rămas așa, fără glas, mult timp și apoi s-a ridicat și a mers lângă Teodula.

– Constantina, sunt sigură că te gândeai la noi des. Nu trebuie să te simți rău, am mai vorbit despre asta încă de atunci. Viața câteodată se scurge în așa fel, încât dispari pentru o vreme. De altfel, maica stareță mijlocește acum pentru noi din cer.

Întorcându-se la mănăstire, au trecut pe lângă locul unde Constantina sădise florile în primele ei zile petrecute acolo.

– Vezi, florile tale? Cresc! În fiecare primăvară dau la iveală flori minunate care răspândesc mireasmă. Le îngrijesc eu personal cu deosebită dragoste.

Constantina le privea și fața i se luminase de bucurie și de emoție. A dat să-și șteargă lacrimile care începuseră iar să-i curgă pe obraz.

– Iar m-a apucat plânsul, dar de data aceasta sunt lacrimi de bucurie.

Teodula i-a zâmbit.

– Plânsului, fie că e de întristare, fie că e de bucurie, este bine să-i dăm frâu liber. Cu niciun chip nu trebuie să ne temem sau să ne rușinăm să plângem. Lacrimile ușurează și răcoresc sufletul.

S-au întors la arhondaric și Constantina a cerut îngăduință să meargă până la mașină să ia niște lucruri. Teri cățeluși alergau în urma ei jucându-se și lătrând. S-a aplecat și i-a mângâiat. I-a lăsat să se joace și a mers la mașină. S-a întors la biroul Teodulei și a lăsat jos cele două genți.

– Am adus material negru, ca să croiți rase, și mai multe perechi de pantofi care sper să ajungă pentru toate maicile.

Teodula i-a mulțumit.

– Nu! Nu trebuie deloc să-mi mulțumești. Am făcut-o cu toată dragostea și-mi pare rău că nu am putut să aduc mai multe lucruri.

A sunat clopoțelul care anunța că venise ora mesei. Au mers la trapeză și, după ce au terminat, s-au închinat Domnului Răstignit și s-au îndreptat spre o bancă.

Constantina a început să-i povestească Teodulei ce se mai întâmplase în viața ei până atunci. Despre cum s-a

cunoscut și s-a căsătorit cu Sotiris, despre magazinele ei, despre cât de bine îi mergeau treburile. Au vorbit și despre multe altele și nu și-au dat seama cum a trecut timpul, când s-a auzit clopotul pentru vecernie.

– Va trebui să plec, Teodula. Până ajung în Atena va fi aproape miezul nopții și Sotiris o să se îngrijoreze.

Teodula a însoțit-o la mașină, dându-i o pâine mare, fierbinte, pe care o făcuseră maicile, și un borcan cu dulceață de vișine. Constantina nu a vrut să facă vreo făgăduință pe care se putea să o încalce, dar cu inima era mereu aproape de ele.

– M-am bucurat că ai devenit stareță, Teodula. Ești o urmașă vrednică a sfintei starețe! Să știi că nu o să te uit niciodată.

A intrat în mașină, iar Teodula a binecuvântat-o până ce s-a îndepărtat. Constantina a accelerat ca să ajungă repede în Atena. Din fericire, nu a întâlnit nimic neprevăzut și, cum nu era trafic, a ajuns acasă cu puțin înainte de miezul nopții. Sotiris lipsea, dar luminile de pe verandă erau aprinse. S-a gândit că poate se dusese la părinții lui.

S-a trezit pe la trei, când a venit Sotiris cântând. Nu au spus multe, ci doar că au avut amândoi o duminică frumoasă. Constantina la mănăstire, iar Sotiris la un prieten din copilărie pe care nu-l mai văzuse de ani de zile. „Ciudat! Nu mi-a vorbit de niciun prieten. Oare mi-a spus adevărul sau a fost în altă parte?”, s-a gândit în treacăt și a închis ochii.

16.

După o zi de lucru epuizantă, Constantina se odihnea pe verandă, bucurându-se de priveliște. Atunci a apărut Sotiris cu un platou mare plin cu roșii, cartofi și ardei

umpluți cu orez, stafide și mirodenii. A venit lângă ea, a îmbrățișat-o și a sărutat-o. Părea să fie foarte bine dispus. A pregătit masa, a deschis o sticlă de vin și a pus muzică.

– De mult nu mi-ai mai făcut o asemenea surpriză! Sărbătorim ceva anume?

– Nu, am vrut doar să fac ceva ca să-ți mulțumesc. Te iubesc, chiar dacă în ultima vreme te-am înțeles greșit. Am o idee. Poimâine, duminică, zic să mergem la mare. Încă este destul de frig, dar o să fie frumos. O să scăpăm de acasă și stăm la aer curat. Bani avem, de ce să nu profităm de duminicile pe care le avem libere?

Constantina nu a avut nicio obiecție. Marea îi plăcea mult și, deci, a fost de acord. Au mers trei-patru duminici singuri, iar apoi Sotiris i-a propus să o ia cu ei și pe Elli, ca să se relaxeze și ea, săraca, pentru că nu avea deloc cu cine să iasă. Astfel, de atunci, în fiecare duminică, Elli își lua chitara și rachetele de tenis și mergeau toți împreună.

Într-o dimineață, Constantina i-a zis că se gândea să se mai extindă, deschizând încă un magazin. Dacă mergea și Sotiris la o inspecție în străinătate, ar fi reușit, fără să aibă datorii și multe polițe. Propunerea ei l-a cam iritat.

– Și de ce să plec? Vrei să mă alungi? Magazinele merg bine, nu avem nevoie de încă unul! De ce vrei alte griji pe cap? De altfel, acum nu am de lucru, ca să plec. Am sunat la firmă acum câteva zile și am întrebat. Plec acum, pentru că am întârziat, i-a zis și a închis ușa în urma lui.

Peste puțin timp se pregătea și Constantina gata să plece. La ușă însă a oprit-o telefonul. Era de la firma lui Sotiris. Îl mai sunaseră în urmă cu câteva zile pentru o reparație în Franța și îi anunțase că are o problemă de sănătate. Întrebau dacă este bine și dacă putea, până la urmă, să vină.

– Cum este? A făcut toate analizele? Va putea să vină?

Constantina a răspuns că o să-i anunțe el și a închis. La magazin, l-a văzut pe Sotiris stând la casă, iar pe Elli servind două cliente. I-a spus de telefonul de la firmă cu o doză de ironie în glas. El îi spusese minciuni, dar nu s-a tulburat. I-a răspuns doar cu indiferență că nu va merge. Ce motiv avea să meargă, să se chinuiască, departe de soția lui? Pentru bani? Dar aveau destui și nu le lipsea nimic.

– Doar dacă nu vrei să plec ca să poți avea terenul liber, ca să te miști în voie, i-a răspuns pe un ton aspru.

Constantina a trecut cu vederea aceste cuvinte. În zilele ce au urmat, Sotiris a fost foarte grijuliu. Pregătea el micul dejun în fiecare zi și avea grijă să fie foarte tandru. Deși avea multe propuneri de lucru, refuza să plece. Între timp, Constantina a început să uite unele lucruri din când în când. Undeva voia să meargă și altundeva ajungea. Pierduse capacitatea de a-și pune gândurile într-o ordine logică. Trecea de la un subiect la altul și gândurile îi erau dezordonate, fără legătură, fără coerență. Somnul ei era de scurtă durată și foarte tulburat. În momentele de luciditate, îi mărturisea lui Sotiris cu îngrijorare că nu putea să se concentreze. El, voind s-o liniștească, o lua în brațe și îi spunea:

– Nu-i nimic, iubirea mea. Oboseala și stresul îți pricinuiesc tulburare. Ți-aș propune să stai acasă să te liniștești și să-ți recapeți puterile. Cât despre magazine, o să mă ocup eu și o să te țin la curent cu toate. Sănătatea ta este mai presus de toate.

Trecuseră șapte luni de când Sotiris luase asupra sa toate treburile magazinelor: salarii, facturi de utilități, comenzi, asigurări, camera de comerț, furnizori, cheltuieli suplimentare. Constantina trecea pe acolo de două-trei ori pe săptămână. Sotiris o primea cu afecțiune și îmbrățișări și o înștiința verbal în legătură cu magazinele, aceasta

pentru că îi ceruse să nu discute acasă nimic despre treburile de la serviciu.

Astfel, ea se simțea fericită că tovarășul ei de viață avea grijă de ea, o iubea și îi lăsa posibilitatea să facă în sfârșit orice îi plăcea, fără ca el să protesteze sau să o împiedice. Dimpotrivă, chiar o impulsiona.

Constantina mergea în fiecare zi să joace tenis la centrul sportiv „Sfântul Cosma", se ocupa de flori și de toate plantele pe care le avea pe verandă. Mergea foarte des la cinematograf și la teatru, fie cu prietenele, fie singură, și, la propunerea lui Sotiris, ieșeau să ia masa în oraș sau mergeau în scurte excursii. Ieșeau aproape în fiecare seară să ia masa și, două duminici pe lună, mergeau în locuri apropiate, precum Loutraki, Vrahati, Nafplio, Halkida, Nea Makri, Poros.

Adesea lua metroul din Pireu până la Monastiraki, unde mergea la un magazin, aproape de Aerides. Acolo căsca gura mult timp, căutând mărgele de toate culorile și mărimile, pietre prețioase și semiprețioase, și le alegea pe cele mai frumoase, ca să facă brățări și coliere pentru ea și pentru prietenele ei. Avea imaginație și inspirație, așa încât crea modele originale. Trecea printr-o perioadă de deosebită liniște și relaxare. Era pentru prima oară când se preocupa atât de mult de sine însăși, de vreme ce avea timp la dispoziție.

Dar „când pisica nu-i acasă, joacă șoarecii pe masă", după cum spune înțelepciunea populară. Aceasta se potrivește de minune cu situația lui Sotiris, care a profitat de faptul că putea să se miște liber în administrarea magazinelor. Într-un cuvânt, făcea ce voia, adică și-a însușit încă din prima clipă banii și toate depunerile de la bănci. A încetat să mai plătească asigurările, salariile angajaților, plățile la camera de comerț, comenzile. Ca să aibă

vânzare, cerea furnizorilor amânare pentru plata comenzilor. Aceia, datorită credibilității și al bunului renume pe care le câștigase Constantina pe piață, îl amânau. Dar la sfârșitul celei de a opta luni de când Sotiris avea sub supravegherea sa magazinele, au început să-l preseze insistent furnizorii ca să facă imediat plata pentru comenzi. Răspunsul lui era mereu același:

– Nu am să vă plătesc. Faceți cum credeți.

Aceia, neavând altă soluție, au vorbit cu avocații lor ca să recurgă la procedurile legale. Atunci Sotiris a început să piardă partida și a hotărât să plece. A anunțat-o pe Constantina că l-au sunat de la firmă pentru o reparație urgentă în Marsilia.

– M-au rugat să merg. Tu ce spui? Ești de acord? Ești gata să iei iar în primire magazinele? Voi lipsi cam patru luni, dar dacă nu vrei să plec, o să refuz.

Își juca foarte bine rolul. Constantina s-a gândit puțin și apoi i-a spus:

– Să mergi! Nu-ți face griji, m-am odihnit destul și o să mă apuc iar de treabă cu poftă.

Chiar în seara zilei următoare a zburat spre Marsilia.

Au trecut cinci zile și, pe când Constantina se afla la magazin, a venit proprietarul uni atelier. Avea două facturi neachitate, fapt care se întâmpla prima oară în cei șase ani de când colaborau.

– Ce spui, Mihali? Facturi neachitate? Cum se poate? Am lipsit opt luni și soțul meu s-a ocupat de toate. Dă-mi-le să le văd.

Le-a luat și s-a uitat la date. Comenzile expiraseră în urmă cu șase luni.

– Nu te-ai înțeles cu Sotiris? Cum ați lăsat să treacă atâtea luni? l-a întrebat nervoasă.

– Mi-a cerut să-l amân, dar nu am putut să mai rabd. De aceea am venit azi.

– Lasă, te rog, să văd ce s-a întâmplat și o să le plătim imediat, i-a răspuns.

În aceeași clipă, au căutat-o la telefon. După ce a închis s-a încredințat că exista într-adevăr o problemă gravă.

– Până la urmă, nu ești singurul. Tocmai am aflat că mai sunt încă cinci facturi neachitate, i-a spus îngrijorată.

– Deci lucrurile sunt încă și mai încurcate.

Nu i-a răspuns, ci doar l-a privit dând din cap cu întristare. Mai înainte de a pleca, el i-a spus că, pentru a se lămuri ce se întâmplase, cel mai bine era să verifice contabilul ei registrele. Seara, a luat registrele acasă ca să arunce ea mai întâi o privire asupra lor. Zorile au găsit-o la biroul ei cu scrumiera plină de mucuri de țigară și cu trei căni mari de cafea. A găsit multe liste cu milioane de vânzări. De ce nu au fost plătite facturile? A închis registrele. Îi era cu neputință să înțeleagă ce se întâmplase. Din cauza neliniștii de care era cuprinsă, la ora șapte și zece dimineața a deschis ușa primului magazin, unde erau puse la un loc toate registrele și actele. A mers la birou și a început să caute cu grijă prin sertare ca să vadă dacă nu cumva fuseseră plătite facturile și era vorba despre o greșeală. Și, ce să vezi? Citații de la tribunal datate cu cel puțin trei luni în urmă.

– Prin urmare am fost dată în judecată în absența mea! Și Sotiris?

Tulburată, a format numărul lui Dimitris, avocatul ei, și i-a cerut să se întâlnească urgent. Peste o oră se afla pe strada Karaiskakis. A aruncat registrele și citațiile pe biroul lui.

– Citește-le!

– Bine, dar de ce nu m-ai anunțat despre citații? Ce așteptai?

– Dimitris, nu am știut. Azi le-am găsit. Soțul meu a avut în grijă magazinele timp de opt luni. Poate chiar mai mult.

– Și nu te-a anunțat un lucru atât de important? De ce?

– Nu știu! Ce să zic? Acum ce facem?

– Până una alta, dă-mi numărul contabilului tău să vedem ce se mai poate face. După cum vezi, situația e gravă.

– Să sperăm că vom găsi o soluție.

Era ora trei după miezul nopții când au terminat de verificat registrele Constantinei. Avocatul și contabilul, frânți de oboseală, au închis registrele. Și-au lăsat stilourile pe masă, au aprins o țigară, au mai pus cafea în căni și s-au întins în fotoliile lor fără să vorbească. Dimitris a fost cel care a rupt tăcerea.

– Acum ce facem? Cum o să-i spunem?

Contabilul a tras din țigară, cu ochii la fumul care îi ieșea din gură.

– Mă tem că, auzind cât de mare e catastrofa, va reacționa urât. Este puternică, dar și foarte sensibilă.

– Și eu mă tem de asta. Bănuiește despre ce e vorba, dar nu-și închipuie până unde s-a ajuns. Mergem acum să ne culcăm și mâine vom vedea.

De dimineață, acasă la Dimitris a sunat telefonul. Era Constantina.

– Sper că te-am lăsat să dormi câteva ore. Și, mai înainte de a-mi spune ceva, ascultă ce am eu să-ți spun. Știi că sunt sensibilă, dar pot să rezist. Când e nevoie să înfrunt evenimente neplăcute, pot să o fac. Am învățat foarte bine jocul dur al vieții și nu intenționez să cedez. Spune-mi deci adevărul, fără să-l îndulcești. Cât timp mi-a mai rămas până să mă închidă?

– Nu vorbi așa, îi răspunse cu o voce adormită Dimitris. Paguba poate fi mare, dar nu dispera. Poate găsim o soluție.

– Cu „poate", „probabil", „să vedem" nu se ajunge nicăieri. Dimitris, vreau doar să-mi spui cât mai am până să port cătușe.

Asculta cuvintele ei ca și când erau ale altcuiva, ale unui străin. Dimitris încerca pe cât putea să-i facă vestea mai suportabilă. Totuși, gândindu-se că uneori un șoc poate avea un efect benefic, folositor pentru celălalt, determinându-l să reacționeze cu hotărâre și eficace, a hotărât să-i spună adevărul.

– Constantina, draga mea, văd că ești pregătită pentru orice eventualitate. Ești gata să auzi cât de mare este paguba?

– Și nu numai! Tot adevărul! Tot ce ați descoperit.

– Așadar, suma se ridică până la douăzeci și cinci de milioane patru sute de mii de drahme.

– Cât? Douăzeci și cinci de milioane? Râzi de mine! Vorbești serios? Nu se poate! Trebuie să fie o greșeală. Mai verificați o dată, a strigat îngrozită.

– Și totuși așa este. Îmi pare rău, dar nu e nicio îndoială. Bine, măi Constantina, cum ai lăsat lucrurile să ajungă până aici? Cum de n-ai avut habar? Soțul tău nu te ținea la curent?

– Nu! Nu știam nimic… a răspuns cu voce tremurândă. Eram în beznă complet. Altfel nu am fi ajuns până aici.

– Sigur. Atunci e limpede că soțul tău e de vină. Ai înțeles? a subliniat sigur de concluzia lui.

După ce a închis telefonul, a încercat să-și pună gândurile în ordine și să recapituleze cele întâmplate, dar în zadar. Gândurile i se încurcau tot mai mult între spițele deznădejdii. Suferința a început iar să-i sfâșie sufletul.

Plângând, se gândea că trebuia să închidă amândouă magazinele pentru care depusese atâta osteneală și care chiar mergeau foarte bine. Dar, cu o asemenea datorie, cine i-ar mai fi dat marfă? Simțea că îi bate inima cu putere și fără oprire și că îi pleacă gura din locul ei. S-a pierdut, îi era foarte frică. S-a ridicat de pe canapea, a luat geanta și a mers la mașină.

Cu toată puterea sufletească ce îi mai rămăsese, a ajuns la spital. Inima continua să bată cu putere și avea amețeală. Simțea că-i crapă capul. A mers la urgențe și nu a apucat să spună decât numele unui doctor, prieten de-al ei. Doctorii s-au grăbit să-i dea primul ajutor. L-au anunțau și pe cel de care întrebase ea mai înainte de a leșina. Era prietenul ei, Anghelos. Când și-a revenit, l-a văzut lângă ea.

– Ce s-a întâmplat, prietena mea? De ce ți s-a ridicat tensiunea atât de mult? a întrebat-o, ținând-o de mână.

– Anghelos, dacă ai ști…

– Mai bine nu vorbi, liniștește-te. O să rămâi aici până se termină garda mea. Te las acum. Mergem apoi acasă să vorbim în liniște.

Constantina încerca să înțeleagă cum au fost sustrase douăzeci și cinci de milioane. Apoi, după multe raționamente, a ajuns la concluzia că banii au fost furați de Sotiris, așa cum o asigurase Dimitris. Nu a apucat să-și dea seama bine, când cineva i-a ridicat mâneca de la cămașă. A deschis ochii și a văzut-o pe asistentă care se pregătea să-i facă injecția.

– Nu vă faceți griji, o să fie totul bine.

A privit-o în treacăt și a închis din nou ochii.

Nu au trecut decât câteva minute și aceeași asistentă a intrat iar în salon.

– Hai, să te ajut să te ridici. O să mergem să faci o electrocardiogramă.

Înainta încet, ținând-o pe asistentă de braț. A făcut electrocardiograma. I-au dat o pastilă ca să se liniștească și să adoarmă. În noaptea aceea, a rămas la spital. Dimineața, când s-a trezit, se simțea mai bine. A întrebat-o pe asistenta din ziua precedentă de prietenul ei, doctorul. Aceea i-a răspuns că trecuse mai devreme prin salon să o vadă, dar dormea. A cerut însă să fie anunțat când avea să se scoale ea. Și, într-adevăr, Anghelos nu a întârziat să vină lângă ea.

– Ești mai bine azi?

Constantina i-a zâmbit obosită.

– Anghelos, au fost sustrase multe milioane și am facturi neplătite. Vreau să văd ce se întâmplă cu magazinele.

– Nu te grăbi! O să mergi. Sotiris unde este?

– Sotiris? El a făcut totul. Mai știi că îl lăsasem responsabil cu magazinele, pentru că eu eram foarte neliniștită și obosită și uitam? Iar el, ca să mă ajute, a luat asupra lui toate treburile.

– Liniștește-te și o să-mi spui toate mai târziu.

Cum a ajuns acasă, Constantina l-a sunat pe Sotiris în Marsilia. L-a întrebat cât timp va mai sta acolo. El i-a răspuns indispus că, după calculele lui, ar mai fi încă trei luni.

– Dar, ia spune-mi, tu ce faci? Toate bune?

– Nu! i-a răspuns nervoasă. A fost un control la registrele magazinelor și s-a constatat că lipsesc douăzeci și cinci de milioane.

– Este exclus, trebuie să fie o greșeală!

– Nu e nicio greșeală.

– Și cine crezi că i-a luat? a întrebat Sotiris pe un ton prin care voia să arate că l-ar omorî pe acela dacă l-ar prinde.

– Curând vom descoperi, a răspuns Constantina cu subînțeles.

– Doar nu mă bănuiești pe mine, copilașul meu?

– De ce, iubirea mea, să te bănuiesc pe tine, soțul meu? De ce să-i fi furat tu?

De vreme ce ironia din glasul ei era foarte evidentă, Sotiris nu a putut să nu o observe.

– Da, sigur, dar mai bine să vorbim când mă întorc. Te las acum.

Constantina, ținând încă receptorul în mână, a zâmbit amar. Cuvintele „copilașul meu” îi răsunau încă în urechi.

– Hai să vedem ce o să-mi spui când vii, a spus și a pus receptorul la locul lui.

Zdrobită, s-a ridicat și a ieșit să facă o plimbare pe la magazinele ei. După ce a vorbit cu angajații, s-a suit în mașină și a plecat. Nu-și mai găsea locul. Nu putea să creadă ce-i făcuse propriul ei soț. El, care spunea despre soția lui că era viața lui, că o adora… Conducea și plângea.

– Dumnezeul meu, eu niciodată nu am făcut rău vreunui om din voia mea. Tu știi. Cum l-ai lăsat pe acest om să-mi facă atâta rău? De ce să vrea să mă distrugă? Ce am făcut? Cu ce am greșit?

Ochii îi erau întunecați de lacrimi. A ridicat mâna să-și șteargă fața, când a auzit sirena unei mașini de poliție. Privind în stânga, a văzut un polițist care îi făcea semn să oprească. Așa a și făcut, a încetinit viteza și a tras pe dreapta, tulburată.

Polițistul s-a apropiat și i-a cerut actele. I le-a dat și, în timp ce le controla, acela i-a zis:

– Ați trecut pe roșu.

Constantina i-a cerut iertare, spunându-i că nu a fost atentă și, respirând adânc, a continuat:

– Dacă îmi dați amendă, nu voi putea să plătesc, pentru că nu am bani. Nu am nimic. În curând o să rămân pe străzi, dacă nu mă bagă la închisoare.

Polițistul, puțin indiferent, dar politicos, a întrebat-o de ce să se întâmple așa ceva.

– Am două magazine pe care o să le pierd, pentru că sunt afundată în datorii. Și culmea este că responsabil este soțul meu.

Polițistul i-a înapoiat actele și i-a spus să aibă grijă, să nu facă vreun accident.

– Mai bine mergeți acasă, să vă liniștiți.

I-a mulțumit și a plecat. Nu știa unde să meargă, cu cine să vorbească și și-a amintit de prietenul ei, Anghelos. Stătea în apartamentul de sub al ei. S-a uitat la ceas.

– La ora asta se întoarce acasă, și-a spus și s-a dus să-l întâlnească.

Ai fi zis că o aștepta. Ajunsese acasă de puțin timp și își pregătea ceva de mâncare.

– Bine ai venit! Intră, ia loc.

I-a oferit cafea.

– Am pus la cuptor două cotlete. Să pun și pentru tine?

– Nu, Anghelos, nu pot mânca nimic. Cafeaua însă o să o beau.

Și-a pus și el cafea și s-au așezat în sufragerie.

– I-am dat telefon lui Sotiris și i-am spus amănuntele.

– Adevărat? Și ce ți-a zis? Sunt curios să aud.

– Ce mi-a zis? „Copilașul meu, doar nu mă bănuiești pe mine!”.

Tonul ei era deosebit de sarcastic.

– Tu ce crezi? Ești sigură că el i-a luat?

– Da, Anghelos!

– Și eu sunt de aceeași părere. Vrei acum să căutăm să aflăm în ce fel a reușit să te înșele?

Constantina l-a privit cu ochi mari și cu uimire zugrăvită pe chip.

– Îți amintești că nu te simțeai bine și ți-am spus să vii la spital să face niște analize generale, dar tu tot amânai. Îți amintești că te plângeai că îți pierzi memoria? Că undeva voiai să mergi și în altă parte ajungeai?

– Încă mai pățesc asta câteodată.

– Te-ai gândit dacă nu cumva îți punea în cafea ceva care îți dădea reacții adverse și te dădea peste cap?

– Anghelos, cum e cu putință? Unde a dispărut atâta dragoste? Îmi săpa groapa? Cu ce scop? l-a întrebat cu disperare.

– Constantina, ești o femeie puternică, delicată, iubită de cei din jurul tău, în vreme ce el se vedea inferior față de tine. Era neadaptabil și nesociabil. Prezența lui era cu totul ciudată și ochii lui răspândeau răutate. Se simțea complexat lângă tine și nu putea să suporte asta. De aceea te-a îngropat de vie. Gândește-te acum la o modalitate prin care să ieși din acest mormânt… Când vine?

– În aproximativ trei luni, din câte mi-a spus. Dar nu știe ce-l așteaptă! Numai să se întoarcă.

– Îți dau un sfat. Să nu mai bei cafea din mâna lui!

17.

Nu au trecut nici cinci zile și, într-o dimineață, când Constantina era la unul dintre magazinele ei, încercând să o scoată cumva la capăt, a sunat-o mama lui Anghelos. I-a

spus că venise Sotiris și încărca în mașină cutii cu lucruri. I-a vorbit, dar era rece și distant.

Constantina a sunat imediat acasă, dar nu a răspuns nimeni. A alergat acolo. Sotiris plecase deja. A deschis dulapurile și a văzut că lipseau toate hainele lui. Luase până și televizorul din dormitor, casetofonul, toate bijuteriile ei de aur, două tablouri din sufragerie și încă ceva care confirma bănuielile lui Anghelos: lipseau toate medicamentele. Spre ghinionul ei, în ziua aceea lăsase bmw-ul acasă și mersese la serviciu cu vechea mașină. Și, pe deasupra, bmw-ul era înregistrat pe numele lui.

A plecat de acasă neconsolată. A început să umble și să vorbească singură ca o nebună. A umblat până au început să o doară picioarele și s-a așezat pe o bordură să se odihnească. Noaptea se așternuse deja și, cu vălul ei întunecat, o ascundea pe Constantina de privirile indiscrete ale trecătorilor. Se ruga fără glas.

– Dumnezeul meu, auzi-mă! Nu-mi închide și ușa Ta. Ai milă de mine, ai milă de mine! Te implor! Este nedrept ceea ce mi se întâmplă.

Epuizată și deznădăjduită s-a ridicat și, târându-și picioarele, a ieșit în drumul principal unde a oprit un taxi, ca să se întoarcă acasă. Fără să-și dea seama, parcursese o distanță foarte mare. Epuizată, s-a aruncat direct în pat.

De dimineață, când s-a trezit, era trecut de zece. Și-a dat cu puțină apă pe față și s-a dus la bucătărie să facă o cafea. Nu a apucat să pună ibricul pe foc, că a sunat telefonul. Era Elli care i-a spus că doi domni voiau să-i vorbească. A lăsat cafeaua, s-a îmbrăcat și a plecat la magazin. Când a ajuns, Elli i-a făcut semn arătându-i pe cei doi domni care o așteptau. După ce s-au salutat, unul dintre ei a înștiințat-o că avea un mandat de arestare pe seama ei pentru facturi neplătite.

– Facturi neplătite? Și de ce nu m-au anunțat să le plătesc?

– L-au anunțat pe domnul Psariotis. Nu este soțul dumneavoastră?

I-a rugat să-i îngăduie să dea mai întâi un telefon. L-a sunat pe avocatul ei. El a cerut să vorbească cu unul dintre ei. În cele din urmă polițistul i-a spus că lasă deocamdată, dar trebuia să aibă grijă să achite facturile.

Când au plecat polițiștii, s-a prăbușit pe scaun tremurând. Elli i-a adus un pahar cu apă și un prosop umed să-și răcorească fața. După ce și-a revenit, s-a dus la avocat. Nu l-a găsit la birou și a așteptat două ore până ce l-a văzut, în cele din urmă, că deschide ușa. I-a oferit un suc, iar ea i-a povestit cele întâmplate.

– A luat și bmw-ul. Există vreo modalitate să-l recuperăm?

– Nu, e foarte greu, de vreme ce este pe numele lui. O să te încurci în procese fără sfârșit și epuizante, cu rezultat nesigur. Cât despre magazine, dacă nu mai poți să le gestionezi, mai bine să le închizi. Este greu, dar ce vei face cu atâtea datorii? Ești în impas. Tu hotărăști.

A plecat de la avocat cu o apăsare pe inimă. Era conștientă că întreaga ei viață devenise o ruină. Oriunde își întorcea privirea, vedea numai dezastru. Deprimată, s-a întors acasă, unde a găsit o scrisoare de la Iannis, singurul lucru care o făcea să zâmbească un pic. Era cel mai bun calmant în momentul acela. S-a întins în pat, a deschis-o și a început să citească cu drag.

Cu câteva zile în urmă își luase diploma. Era de acum doctor și hotărâse să meargă să-l găsească pe părintele Nicon în Africa, să vadă lucrarea apostolească ce o săvârșea. Mama lui se împotrivise acestei călătorii. După cum spunea ea, trebuia să se întoarcă în Grecia, să-și vadă de viitorul lui, să-și facă o situație materială, iar nu să umble

de colo-colo ca să-i ajute pe cei suferinzi fără să fie plătit. Ea nu putea înțelege ce înseamnă să întinzi o mână de ajutor celui care are nevoie de tine. Deci nu avea să o asculte. Hotărârea era luată. Era foarte posibil să treacă destul timp până să-i mai scrie din nou.

Ea s-a bucurat de veștile pe care le-a citit și i-a răspuns că acea călătorie va constitui o experiență însemnată pentru el și personal, și profesional. În încheiere, i-a povestit despre problemele care apăruseră cu Sotiris, încurcăturile cu magazinele și încercările ei disperate de a găsi soluții.

Toată noaptea s-a răsucit în pat. Un singur gând o chinuia: Care era pricina pentru care Sotiris se purtase cu ea astfel? De ce să vrea să o distrugă soțul ei, care spunea că o iubește atât de mult, care o ruga să se căsătorească cu el și îi făcea promisiuni că va face tot posibilul ca să fie fericită. Și, într-adevăr, a simțit că așa este, de vreme ce el și-a jucat bine rolul până la sfârșit.

S-a sculat din pat. De altfel se luminase de ziuă deja și peste două ore trebuia să se întâlnească cu Dimitris ca să stabilească cum avea să închidă magazinele. A mers la bucătărie, a făcut o cafea și a ieșit în balconul plin de verdeață. Privea florile și se gândea: „Noi vorbeam mereu și îmi aduceați bucurie. Acum sunteți și voi ofilite, ca și mine". Nu o mai liniștea nici priveliștea mării.

În cele din urmă, a hotărât să lichideze toată marfa pe care o avea, la jumătate de preț. Așa a și făcut, fără să dea vreo explicație angajaților ei. Partea bună a fost că s-a vândut totul în doar zece zile. Astfel, a putut să plătească personalul, facturile de utilități, unele facturi mai vechi de la magazine și i-au mai rămas bani pentru plata chiriei pe următoarele trei luni. Au mai rămas toate celelalte datorii la Camera de Comerț, la Fisc, la Casa de Asigurări și, bi-

neînțeles, facturile neplătite și datoriile pe care le făcuse Sotiris.

Așa au început iar chinurile, aceleași greutăți, aceeași suferință prin care trecuse și cu alte ocazii în trecut. A închiriat un spațiu mic, fără geamuri, la subsolul unui bloc vechi în centrul cartierului Kypseli. Acolo a reușit să înghesuie patul, o canapea cu două locuri, frigiderul, aragazul, masa din bucătărie și câteva scaune. Nu a luat nimic din casă afară de icoane și de cutiile cu fotografii. Celelalte lucruri le-a dăruit prietenelor ei: mobilă, glastre, lustre, ornamente și orice altceva se poate găsi într-o casă.

Au trecut trei luni și banii pe care îi mai avea se terminau. Nu avea poftă să caute de lucru. O chinuia frica de închisoare. Au fost zile în care nu a avut bani nici măcar pentru pâine. S-a gândit la sora ei, Caterina. Poate că ea ar fi putut să o ajute pentru o vreme. A sunat-o și i-a descris situația în care ajunsese. A trebuit să asculte predica pe care i-o ținea mereu despre superficialitatea și naivitatea ei. În cele din urmă, a primit să-i trimită o sumă destul de mare a doua zi și aceasta pentru că îl ajutase financiar pe Iannis la studii. Constantina a închis telefonul umilită.

În ciuda frigului aprig, a ieșit să umble pe străzile pline de mașini, până ce a început să plouă. Atunci a hotărât să se întoarcă. Când a ajuns acasă, se înnoptase deja și era udă din cap până-n picioare. Primul lucru pe care l-a făcut nu a fost să-și schimbe hainele și să facă o baie fierbinte, ci să îngenuncheze în fața icoanei Maicii Domnului care se afla deasupra patului ei.

– Maica Domnului, nu mai pot, sunt foarte împovărată. Ajută-mă! Nu am nicio posibilitate, niciun mijloc de scăpare. Ce să fac? O să mă urmărească, o să mă caute pentru banii pe care îi datorez. O să ajung la închisoare!

Cum pot să fiu liniştită când simt răul care mă pândeşte? Maica Domnului, salvează-mă!

S-a oprit înecându-se în hohote de plâns şi s-a prăbuşit în pat, unde curând a fost cuprinsă de un somn neliniştit şi tulburat.

Dimineaţa, la ora opt, a sculat-o telefonul. Era avocatul lui Sotiris care-i cerea Constantinei să treacă pe la biroul lui ca să semneze actele de divorţ. A acceptat şi au stabilit să se întâlnească la cinci şi jumătate după-amiaza pe strada Stadiou, la etajul patru. Inima ei era rece faţă de cel care îi spunea că ea era viaţa lui. Avocatul i-a făcut menţiunea că Sotiris cerea ca divorţul să se facă de comun acord.

– Ce vreţi să spuneţi, domnule Petrakos? şi s-a ridicat revoltată de pe scaun. Ştiţi că m-a distrus şi financiar şi psihic? Are obrăznicia să ceară divorţ de comun acord? De ce? Ca să-i mulţumesc pentru că m-a nenorocit?

– Aveţi dovezi, doamnă Stefanou? a obiectat avocatul. Ştiţi că are dreptul să vă facă reclamaţie pentru denigrare prin calomnie?

Constantina s-a ridicat în picioare. Ochii ei aruncau scântei, dar cu glas stăpânit, care nu dădea loc pentru alte discuţii, i-a zis:

– Mie îmi vorbiţi despre drepturi? Fără să cunoaşteţi răul pe care mi l-a făcut acest om? Bine, domnule! Am şi eu dreptul să nu semnez şi nu semnez.

S-a întors cu spatele şi, închizând uşa în urma ei, a zguduit liniştea acelui loc. Pe culoar s-a întâlnit cu Sotiris. L-a privit cu durere, indignare şi dezgust.

– De ce mi-ai făcut asta? De ce ai vrut să mă distrugi? Spune-mi! Spune-mi o minciună, o justificare, găseşte ceva şi spune-mi, pentru că o să înnebunesc! Unde s-a dus atâta dragoste?

Sotiris nu părea surprins de întâlnirea neașteptată, chiar dacă ar fi preferat să nu se întâmple.

– Îmi pare rău!

– Numai atât ai de spus?

– Și încă ceva. Vreau să te văd în închisoare sau prostituată pe drumuri, să te vinzi ca să-ți plătești datoriile, să vadă toți că ești un nimic. Și asta nu va întârzia să se întâmple, să te faci de râsul lumii, să suferi, să te ardă, să te târăști sfârșită. Ești abia la început. Cum crezi că o să scapi? Nu ai pe nimeni. Propria ta mamă te disprețuiește, te urăște. Și eu, împreună cu ea, „dulceața mea"! Mereu te invidiam pentru ceea ce ești. Eram umbra ta și asta mă deranja foarte mult, nu o suporta orgoliul meu de bărbat. De aceea vreau să te văd suferind.

Constantinei nu-i venea să-și creadă auzului. Nu era cu putință ca bărbatul pe care l-a iubit să verse o asemenea otravă. I s-a urcat sângele la cap.

– Tote acestea se numesc „dragoste"?

Și-a ridicat mâna, iar culoarul a răsunat de la cele două palme puternice pe care i le-a dat. A ieșit afară, pe stradă, iar lacrimile îi curgeau din ochi necontenit.

– Cum de am făcut o asemenea greșeală? Totul începuse atât de bine și iată unde s-a ajuns. Să mă urască atât de mult și să-mi vrea răul? Atât de ușor s-a transformat dragostea în ură nemăsurată? Bine, el este om invidios. Dar eu cu ce sunt de vină de trebuie să plătesc dezechilibrul și răutatea lui?

În timp ce o potopeau întrebările, nu și-a dat seama că se sprijinea de bmw-ul ei albastru metalizat. Când a vrut să plece, l-a văzut și s-a oprit. Punându-și mâna pe capota mașinii care fusese cândva a ei, și-a spus:

– În momentul ăsta, dacă aveam o rangă, te făceam bucăți.

A început să meargă pe trotuar cu pași rari. În urechi nu încetau să-i răsune cuvintele lui Sotiris.

– Ce greșeală am făcut cu Sotiris? E clar că am făcut multe. Am avut încredere în el, i-am iertat geloziile, nu am insistat îndeajuns să meargă la muncă, nu mi-am dat seama de planul lui viclean, atât de bine pus la cale. După prima noastră ceartă serioasă, am crezut că s-a schimbat și că își dă silința să fie toate ca înainte, dar, din nefericire, s-a întâmplat contrariul. Cu zâmbete și cu purtarea lui tandră, a reușit să facă în așa fel încât eu să nu bănuiesc nimic și să mă ruineze financiar, iar să fiu acum un fulg în vânt, în primejdie de a intra în închisoare…

O mână care a apucat-o de braț a scos-o din gândurile ei sfâșietoare.

– Constantina! Unde ești? Ce faci, copila mea? Nu ne-am mai văzut!

Era Iota, o fată pe care o cunoscuse la biserica unde mergea mai înainte de a se căsători cu Sotiris. Aceea i-a observat ochii înlăcrimați și fața palidă.

– Ce-i cu tine?

– Nimic, i-a răspuns fără vlagă.

– Nu te-am mai văzut de mult la biserică, ai dispărut. Hai la mine acasă să vorbim puțin. E aici, puțin mai jos.

A urmat-o ca hipnotizată. Acasă, Iota a pus pe masă ceva să ciugulească împreună. După ce au terminat, Constantina i-a povestit în linii mari ce se întâmplase. Iota nu a comentat evenimentele, nici nu a pus întrebări ca să afle mai multe detalii. A început însă să-i vorbească despre un Stareț bătrân care adormise, dar continua să facă minuni.

După-amiază târziu, Constantina se pregătea să plece și să se întoarcă la apartamentul ei de la subsol. Iota i-a dăruit cartea Starețului. Ea a luat-o în mâini, a privit-o și, strângând-o la piept, i-a mulțumit și a plecat. Seara, când

s-a întins în pat, a început să o citească până în zori când a luat-o somnul. Chipul îi era mai senin. A fost prima noapte când a dormit liniștită.

Vreme de o săptămână nu a ieșit din casă. Stătea și citea cartea pe care i-o dăduse Iota și nu se mai sătura. Nădejdea, pacea și puterea pe care le afla între rândurile cărții o aduceau la viață și îi întraripau sufletul, după încercările grele prin care trecuse. Într-o seară, pe când privea fotografia Starețului de pe coperta cărții, a început să plângă și să-i vorbească, ca și când ar fi fost lângă ea. I-a spus despre viața ei din copilărie și până atunci.

– Sfinte al meu, îndrăznesc să te rog din adâncul sufletului să-mi trimiți un semn de la tine, ceva, ca să înțeleg că mă auzi.

A continuat să-i spună felurite lucruri și să-l roage, până când o mireasmă dulce a inundat camera. La început s-a temut, pentru că a crezut că a intrat cineva în casă. S-a întors, privind în jur, dar nu era nimeni. Acea mireasmă a durat cam un minut. Repede a dispărut, iar ea s-a întins din nou, cu cartea în mâini, continuând să vorbească cu sfântul Stareț, până ce a luat-o somnul.

Dimineața a sculat-o sunetul insistent al soneriei. S-a ridicat din pat mecanic, a deschis și s-a trezit în fața doamnei Ermioni, mama ei. A surprins-o vizita ei neașteptată. Nu îi stătea în obicei să-i facă astfel de surprize, iar în acel subsol o vizitase numai o dată, pentru cinci minute, împreună cu sora ei, Cristina.

– Ce s-a întâmplat? Soarele și-a arătat fața și tu încă dormi? Da' ce leneșă ești! În loc să te scoli din zori și să mergi să cauți ceva de lucru ca să trăiești, dormi buștean? Bine am făcut că am venit ca să vezi că mama ta nu greșește niciodată și își cunoaște fiecare copil din clipa în care se naște până ce se face mare. Și niciodată nu se înșală!

A închis ușa și au mers în bucătărie.

– Dacă nu o asculți pe mama ta, uite unde ai ajuns! Să locuiești în cocioaba asta. Asta meriți! Deci, ai cafea să-mi faci sau plec?

– Am! Și îți mulțumesc pentru cuvintele frumoase.

După ce a făcut cafea, s-a auzit din nou soneria. Era Pelaghia, încărcată cu sacoșe pline cu alimente, cafea și țigări. Le-a pus lângă canapea.

– M-am gândit să-ți aduc câteva lucruri! Cred că ai nevoie.

A văzut-o pe mama Constantinei și s-a mirat.

– Bună ziua, doamnă Ermioni! Ce faceți? a zis și s-a așezat pe un scaun.

Doamna Ermioni, acră ca de obicei, i-a spus pe un ton ironic:

– Îmi spui și mie, Pelaghia, de ce ai cumpărat lucrurile astea și i le-ai adus? Bună prietenă ești tu. În loc să-i spui leneșei să pună mâna să caute serviciu, voi îi încurajați lenevia. De când a închis magazinele, ce face? Așteaptă să o hrănească prietenele ei? Mai devreme sau mai târziu o să se prăbușească, nu o să scape.

Pelaghia nu a lăsat-o să-și mai verse otrava.

– Doamnă Ermioni, ce spuneți? Ați aflat ce i s-a întâmplat? Despre grozăvia nenorocirii ei și asta fără să aibă vreo vină? Cum trăia atunci și cum trăiește acum? Îi puteți simți amărăciunea? Decepția ei? Are nevoie de sprijinul nostru, material și sufletesc. Și vă fac cunoscut că o să-l aibă, atât cât putem și noi! O să fim alături de ea ca să-i dăm curaj. Puțini sunt cei care au înnebunit ori s-au sinucis când s-au aflat în asemenea situații?

– Ce spui, Pelaghia? E copil mic și are nevoie de susținere? Surorile ei cum au reușit și sunt toate exemplu în societate? Dacă vrea să se sinucidă, să-i dea drumul, să se

urce pe acoperiș și să se arunce. Dacă înnebunește, casa de nebuni e deschisă și câinii legați. Să meargă.

La auzul ultimelor cuvinte, Constantina, care până atunci fusese calmă, s-a înfuriat, a apucat-o de braț pe mama ei și a dat-o afară din casă.

– Bine i-ai făcut! Nu e admisibil ca o mamă să spună asemenea cuvinte atunci când copilul ei este pe marginea prăpastiei.

– Pelaghia, nu o mai suport. Îmi ajunge câte mi-a făcut femeia asta. Încă o dată trebuie să o iau de la început. Pe de altă parte, închiderea mea este sigură. Nu mai am alternative. Este doar o chestiune de timp să mă închidă, de vreme ce nu pot să achit facturile și celelalte plăți. Știi, au trecut niște polițiști pe la vechea locuință și m-au căutat. Mi-a spus mama lui Anghelos. S-a făcut că nu știe unde sunt. Mă caută și nu peste mult timp o să mă găsească. Dar nu pot trăi în neliniște și frică, nici să mă întrețină prietenii mei. Din acest punct de vedere, are dreptate mama mea. De mâine o să încep să caut de lucru. S-a terminat! Dacă nu lupt cu propriile brațe, o să pierd cursa vieții. E ceva ce știu foarte bine. Dacă se găsește vreo mână de ajutor, bine. Dar până când? Trebuie să stărui și să lupt.

A doua zi, s-a sculat din zori și a pornit să caute de lucru pe la ateliere. Nu a avut însă niciun rezultat, pentru că toate erau pline de personal și nu mai aveau nevoie de mână de lucru. A făcut o ultimă încercare la un atelier unde era un nou proprietar, cu care nu mai colaborase niciodată în trecut. Hainele pe care le producea îi plăceau și îl avusese în vedere cu puțin înainte să se declanșeze nenorocirea. Acesta a acceptat și a angajat-o imediat.

Într-adevăr, atelierul mergea foarte bine și avea multe comenzi. Lucra de la șapte dimineața la opt seara.

Constantina se întorcea acasă frântă de oboseală și cădea în pat aproape adormită. Nu avea timp să se gândească la nimic și asta îi făcea bine. În pauzele pe care le făcea lua cartea sfântului Stareț, pe care aproape tot timpul o avea cu ea, și citea câteva pagini. Era alinarea ei, odihna ei.

Într-o duminică dimineață, când a mers din nou, după multă vreme, la biserică, s-a întâlnit cu Iota.

– Ce s-a întâmplat? Nu te-am mai văzut de atunci, de când ne-am întâlnit pe stradă întâmplător. Nu știam unde stai ca să vin la tine. Ai citit cartea Starețului?

– Iota, draga mea, de când mi-ai dat-o, în nicio zi nu am lăsat-o din mână. Am găsit un serviciu bun și mă simt mult mai bine acum. Orice va fi să se întâmple, e bine venit.

Iota i-a propus să meargă de Anul Nou la mănăstirea Starețului ei drag, „ca să le meargă bine în anul următor", după cum i-a zis zâmbind. Constantina a primit cu multă plăcere. Cu gândul că avea să viziteze locul unde a trăit sfântul Stareț, zilele au trecut foarte repede. Era ajunul Anului Nou și Constantina, singură în cămăruța ei, cu lumina stinsă, stătea pe canapea și își enumera greșelile. Acesta nu era chiar cel mai bun lucru pentru starea ei sufletească. Necăjită, își spunea:

– Singură! Nu ai pe nimeni; nimeni nu și-a amintit de tine în noaptea aceasta!

Când acele ceasul au arătat ora douăsprezece, a auzit artificiile, petardele și tot felul de cântece care răsunau din celelalte apartamente din bloc, de deasupra ei.

Zorii Noului An au găsit-o dormind pe canapea. A deschis ochii, trezită de un ciocănit la ușă. Era Iota cu o cutie mare cu dulciuri.

– Binecuvântat să fie acest Nou An pentru noi toți! Pregătește-te să mergem la mănăstire.

S-au suit în mașina ei. Pe drum nu au vorbit mult. Constantina se adâncise în tăcere, absorbită de gândul că va vedea locul unde a trăit și s-a sfințit Starețul. Când au ajuns la mănăstire, harul acelui loc sfințit i-a copleșit inima numaidecât. S-a bucurat din tot sufletul. La sfârșitul Sfintei Liturghii, lumea trecea pe la chilia Starețului, mai înainte de a pleca. Ele două așteptau la sfârșitul rândului. Când a intrat, Constantina s-a apropiat de micul pat al Starețului, a îngenuncheat și îi spunea necazurile ei plângând. Ridicându-și ochii, a văzut, șezând pe un scăunel, ascunsă în semiîntunericul chiliei, o călugăriță.

– Să avem binecuvântarea voastră și la mulți ani! i-a spus Constantina printre suspine.

– A lui Dumnezeu și a sfântului Stareț, copilul meu!

Constantina a profitat de ocazie și i-a spus maicii că venea pentru prima oară la mănăstirea aceea și că nu știuse nimic despre sfântul Stareț mai înainte ca Iota să-i dea cartea despre el și că era peste măsură de bucuroasă că se afla în chilia lui.

Apoi a revenit la gândurile ei și l-a rugat pe Stareț să-i trimită un semn că o aude. „Este dovadă de egoism, Părinte, ceea ce îți cer?” a întrebat cu fruntea sprijinită de patul lui. O mireasmă plăcută a înconjurat-o pentru câteva clipe. S-a întors spre călugăriță.

– Maică, simțiți și dumneavoastră un miros frumos?

Ea a zâmbit.

– Starețul este aici, copilul meu. Cere-i orice vrei. Te aude.

Mintea ei însă paralizase, nu știa ce să-i spună. Deci Starețul o auzise? Dar pe cât de repede a venit, pe atât de repede a dispărut dulcea mireasmă. Din clipa aceea a venit și pacea în sufletul Constantinei.

După ce s-au închinat ultima oară în chilia Starețului, au luat drumul de întoarcere. Refăcută și deosebit de liniștită, Constantina i-a mulțumit Iotei pentru acest minunat dar de Anul Nou și pentru fotografiile cu Starețul pe care i le-a dat mai înainte de a se despărți.

Sfântul Stareț a intrat în viața ei și a schimbat-o. Privea acum lucrurile cu mai mult optimism. La lucru mergea cu mai multă poftă. Cât despre primejdia închisorii, care atârna deasupra capului ei ca o sabie a lui Damocle, acum discuta cu avocatul ei despre acest subiect fără să se mai teamă.

– Dacă trebuie să intru la închisoare, fie. De altfel, greșelile mele trebuie să-mi fie învățătură de minte.

18.

Încet-încet toate intrau în ritmul lor firesc. Constantina hotărâse să pună în barca iertării toate câte se întâmplaseră cu Sotiris. Mama, precum și surorile ei, nu mai comunicau cu ea. O lăsaseră cu desăvârșire în seama lui Dumnezeu. Dar acum nu mai simțea aceeași amărăciune de pe urma părăsirii de către familia ei. De aceea nici nu-i părea rău că nu băteau la ușa ei să o întrebe cum îi merge și să-i facă urări pentru Noul An,nici măcar Cristina, care o mai vizita din când în când. Se mutase împreună cu logodnicul ei în Karpathos, pentru că acolo îl transferaseră de la locul lui de muncă. Înainte să plece, îi ceruse părerea cu privire la această hotărâre, iar Constantina a sfătuit-o să îl urmeze fără ezitare. Trebuia să se preocupe de fericirea ei, trăind lângă omul pe care îl iubea.

– Îmi doresc și îți urez să ai parte de bine cu bărbatul pe care l-ai ales și să nu suferi. Fă cum știi mai bine ca să reușiți și să fiți fericiți împreună.

Mama lor o avea lângă ea pe micuța Eftihia. De altfel, lipsa Cristinei nu ar fi fost simțită, de vreme ce nici ea nu se înțelegea prea bine cu mama lor. Doamna Ermioni voia ca toate să fie după voia ei, să se scoale toți la aceeași oră, să stingă lumina și să se culce la o anumită oră, să facă economie la apă și la curentul electric. Cu mica Eftihia însă se purta bine, pentru că era mare diferența de vârstă față de celelalte fiice ale ei și îi făcea toate poftele. Pentru ea nu existau restricții. Și petreceri organiza acasă, și pe prietenele ei le chema să învețe împreună sau să asculte muzică, și în vacanțe mergea, lucruri care erau de neconceput pentru surorile ei și, mai ales, pentru Constantina.

Într-o dimineață, cu puțin înainte să plece la serviciu, a bătut cineva la ușă. A deschis și a văzut doi bărbați.

– Doamna Stefanou?

– Da!

Constantina și-a dat seama imediat despre ce era vorba, dar nu putea face nimic. Unul dintre cei doi bărbați și-a scos legitimația.

– Poliția. Trebui să ne urmați. Există un mandat de arestare pentru dumneavoastră încă de mult timp și nu am putut să vă găsim.

Deși se aștepta ca la un moment dat să se întâmple aceasta, i s-au tăiat picioarele, dar a reușit să întrebe, încercând să pară calmă:

– Da? Și cum m-ați găsit până la urmă?

Polițistul a lăsat să se întrezărească un zâmbet sarcastic.

– Am găsit casa părinților dumneavoastră și mama dumneavoastră ne-a dat această adresă.

I-a înghețat sângele în vine când a auzit răspunsul polițistului.

– Puteți aștepta un minut, domnilor?

A mers în camera ei, a pus într-o geantă trei cărți ale sfinților Părinți și câteva obiecte personale. A închis ușa și unul dintre polițiști a scos cătușele. Atunci ea a intrat în panică.

– Nu! Nu! Vă rog, fără cătușe! Nu sunt o criminală.

În cele din urmă s-au plecat rugăminților ei și au condus-o la mașina lor. Când a ajuns de la secția de poliție la locul de arest și unde se afla aceasta nu și-a dat seama. Toate se petreceau într-un ritm foarte alert, dar și cu răgazuri inexplicabile între ele. Urmărea toate indiferentă, de parcă se întâmplau altcuiva.

Au ajuns la secție. Polițistul a apucat-o de braț, s-au oprit puțin în capul scării, a aprins lumina și a împins-o să coboare. Ea cobora cu șovăială. Un miros puternic de urină umplea tot locul și a simțit dezgust. Credea că o să vomite. Fără să-și dea seama, s-a dat înapoi. Polițistul a împins-o iar spre capătul unui coridor slab luminat și a deschis o ușă. Constantina s-a oprit. Mirosul urât era încă și mai puternic aici și în general atmosfera era atât de sufocantă încât era să leșine. A reușit să articuleze ceva, ca un protest, în timp ce ochii îi erau plini de furie.

– Mă iertați, aici o să mă închideți?

– De ce? Vrei cumva să te ducem la Hilton?

Constantina nu putea concepe faptul că avea să petreacă noaptea acolo.

– Nu e cu putință să rămân aici înăuntru! Vreau să-l văd pe superiorul dumneavoastră.

Polițistul a râs.

– Vă rog, nu râdeți! Încercați să mă înțelegeți. Măcar anunțați-l pe domnul Apostolou. Este director la secția de urmărire penală a infracțiunilor împotriva vieții. Îl știți, nu se poate să nu-l știți! a strigat enervată.

– Îl știu, i-a răspuns.

– Vă rog, anunțați-l că sunt aici.

Polițistul, pentru că nu voia să dea de vreo belea, l-a anunțat pe Apostolou. Acesta era ca un fel de sperietoare acolo. Toți îl respectau și îi știau de frică. Îl respectau, pentru că era „luceafărul” care elucidase mai multe crime decât oricare altul și îi știau de frică, pentru că avea putere nelimitată și putea oricând să te trimită la graniță, dacă voia.

Au fost ca două veacuri cele două ore care au trecut până să vină Apostolou. De îndată ce l-a văzut, Constantina s-a aruncat în brațele lui.

– Spune-mi ce s-a întâmplat? De ce te-au adus aici?

– Pentru facturi neplătite și datorii la stat.

– Hai, să mergem în biroul meu să-mi povestești. Dar de ce? Nu mergeau bine magazinele?

– Magazinele mergeau bine, dar soțul meu, cu care m-am căsătorit pentru multa lui dragoste, m-a ruinat. M-am despărțit de Sotiris. Ai știut?

– Da, am aflat…

– Ceea ce nu știi este că Sotiris m-a afundat în datorii până peste cap.

– Și te-au cam împuns ai mei, nu? Bine, nu puteai să dispari pentru o vreme? Nu puteai să mă anunți?

– Nici nu m-am gândit la tine în zăpăceala mea. Acum mi-am amintit de tine, când m-au adus aici.

A intrat un polițist și i-adus un plic lui Nikos. I-a aruncat o privire și apoi l-a pus deoparte.

– Așa cum stau lucrurile, va trebui să te țină închisă până la proces.

– Adică o să mă ții aici?

– Nu, Constantina. Cum aici? Nu, ci în Korydallos. Singurul lucru pe care pot eu să-l fac este să grăbesc pro-

cedurile ca să ieși repede, firește după ce mai întâi plătești facturile.

Un zâmbet amar s-a ivit pe chipul ei, lucru care nu a scăpat observației agere a lui Nikos.

– Ai bani ca să plătești, nu-i așa?

– Dacă aș fi avut, aș fi lăsat lucrurile să ajungă până aici, Nikos? De unde să iau atâția bani? Doar ți-am spus că Sotiris nu mi-a lăsat nimic.

– Ai tăi, ceva cunoscuți… nu se poate, pe cineva trebuie să ai.

– Te rog, nu vreau să afle nimeni nimic, nici ai mei.

S-a ridicat încet de pe scaun și a mers la fereastră. A privit afară ziua însorită, dar în loc să simtă bucurie, s-a umplut tristețe.

– Nikos, cum este acolo înăuntru?

Lui Nikos îi era milă de ea, dar nu voia să-i creeze impresii greșit. Nu avea rost, de vreme ce în scurt timp avea să se încredințeze singură.

– Cum este? Cum vrei să fie? Cuvântul „închisoare” spune totul. E ceva dur. Și nu mă refer numai la privarea de libertate. Acolo înăuntru sunt tot felul de oameni. Și tu, cum nu ești obișnuită… Dar nu-ți face griji, fac eu cumva să te scot.

– Ca să mă scoți? a murmurat și au început să-i curgă lacrimi din ochi. Și acum? O să mă duceți iar jos? Nu rezist nici măcar un minut în mizeria aia.

– Nu, draga mea, o să te țin aici în biroul meu. O să-i spun ofițerului de serviciu să aibă grijă de tine. Poți să le ceri orice ai nevoie, până mâine dimineață când o să mergi la procuror.

Ziua a trecut fără să-și dea seama. Discuta cu Nikos despre diferite lucruri și i-a comandat și de mâncare, până ce s-a făcut ora ca el să plece acasă. A fost nevoit să o lase

singură, după ce, firește, le-a dat instrucțiuni subalternilor lui. Din clipa aceea frica i-a acaparat mintea. Sângele a încetat să-i mai curgă prin vene.

– Blestemat ceasul când a intrat în viața mea mișelul ăsta, a zis printre dinți, plină de mânie. Dumnezeul meu, ce mă așteaptă? Dă-mi putere să rezist!

Stătea pe un scaun, bea cafea și fuma țigară după țigară. Afundată în gândurile ei negre, nu a închis ochii toată noaptea de neliniște. Umbla dintr-un capăt în celălalt al biroului și blestema ceasul și clipa când se născuse, ceasul și clipa când dăduse crezare iubirii acelui bărbat ticălos, nerușinat, nemernic. „Mm! Ce om! Cine s-ar fi gândit!”. Noaptea a fost foarte apăsătoare. A văzut toată viața ei ca un film.

De dimineață, doi polițiști au intrat în birou și au anunțat-o să se pregătească, pentru că aveau să o ducă la procuror. Unul dintre ei a scos cătușele. Ea s-a ridicat brusc.

– Nu, nu vreau cătușe! Nu sunt criminală, v-am spus!

Au ezitat puțin, dar până la urmă nu i le-au pus. Au mers la procuror, un bărbat relativ tânăr. A început să-i pună întrebări, iar ea răspundea spunându-i tot adevărul. La un moment dat, procurorul s-a oprit. Și-a scos ochelarii și și-a frecat tâmplele.

– Bun, și cum de nu ți-ai dat seama că soțul tău te fura?

– Nu știu, poate pentru că îl iubeam și aveam încredere în el. Cum să-l bănuiesc?

– Ascultă-mă! Sincer, îmi pare rău pentru ceea ce trebuie să fac, dar sunt silit. Nu pot face altfel. Trebuie să fii închisă preventiv, de vreme ce nu ai bani să-ți achiți datoriile.

Părea cu adevărat mâhnit. Constantina nu înțelegea de unde a avut curajul să-i zică:

– Nu vă mâhniți, nu-i nimic. Așa a vrut Dumnezeu să fie. Știe El ce face. Poate că este și asta o încercare ca toate celelalte prin care am trecut în viața mea. La fel de grele.

Procurorul a privit-o în ochi. Nu era un om profund credincios, fără ca aceasta să însemne că nu credea în Dumnezeu. Privind-o, se gândea că este firesc și, poate, consolator să se alipească cineva de o putere supremă ca să poată depăși greutățile.

– Câteodată noi, slujitorii legii, suntem siliți să o aplicăm, chiar și atunci când este limpede că cel pe care îl avem în fața noastră este nevinovat. Cu adevărat, îmi pare rău că te voi trimite în închisoare, dar îți promit că voi depune eforturi ca să ieși repede de acolo. Vreau să-l trimiți la mine pe avocatul tău. Iar dacă nu ai, o să-ți numesc eu unul.

Constantina a fost îmbărbătată de cuvintele lui.

– Am, dar nu a putut veni, pentru că are un proces acum. O să-l anunț. Vă mulțumesc mult!

Polițiștii au așteptat puțin ca să ia niște acte și apoi au transferat-o la oficiul pentru comutări. Când a intrat acolo, a fost surprinsă de primirea pe care i-au făcut-o. Au dus-o la ofițerul de serviciu, iar acela a cerut să-i aducă o cafea și un sandviș. Ofițerul, văzând mirarea, dar și teama ce se oglindeau în ochii ei, a liniștit-o spunându-i că l-a sunat Nikos Apostolou și i-a rugat să aibă grijă de ea și să o țină în biroul lor. Și așa au făcut. După câteva ore a prins-o somnul pe canapea. Era epuizată și nu-și putea ține ochii deschiși, oricât ar fi încercat. A trezit-o o atingere ușoară pe umăr.

– Hai, trebuie să plecăm.

Pentru o clipă a crezut că o vor lăsa liberă. Au dus-o însă în dubă și, după un drum chinuitor, cu traficul de pe străzi care intensifica și mai mult coșmarul pe care îl trăia, ce părea să nu mai aibă sfârșit, au ajuns la Korydallos. În

dubă, mai era o altă femeie, de vârstă incertă, care fusese arestată pentru deținere, uz și trafic de heroină. Se afla într-o stare jalnică, pentru că fusese privată de doza ei și îți frângea sufletul de milă. Constantina s-a gândit că pe chipul ei se reflecta sălbăticia, grosolănia și lipsa de omenie pe care avea să le înfrunte acolo. Față de aceea, ea semăna cu un înger. A închis ochii și a alungat gândul de a încerca să-i vorbească. I-a deschis din nou când au ajuns la Korydallos.

Mașina s-a oprit în fața porții mari de fier. Din fericire, datorită agitației nu și-a dat seama prea bine ce se întâmpla cu ea. După procedurile obișnuite, au percheziționat-o, pe ea și lucrurile ei. I-au găsit în geantă cărțile sfinților Părinți. Subofițerul a aruncat o privire asupra lor. După ce s-a încheiat percheziția, a chemat-o pe directoare. Alte două femei, temniceri, au venit să le însoțească în celulele lor.

La un moment dat s-au despărțit. Constantina a ajuns în sectorul unde erau femei închise pentru cazuri asemănătoare. Până atunci credea că închisorile erau așa cum le văzuse la cinematograf sau la televizor. Când a văzut celula cu paturi militare înșirate unul după altul, s-a cutremurat. Pereți erau îngălbeniți și murdari, în timp ce un miros neplăcut se răspândea pretutindeni, cu toate că ferestrele erau larg deschise. Nu se aflau alte deținute în celulă pentru că erau împrăștiate la diferite munci.

Supraveghetoarea i-a arătat patul care era liber. A pus pe el pătura pe care i-o dăduseră și geanta ei. A rămas singură în celulă și nu știa ce să facă. Stătea în picioare privind spre fereastra deschisă, dar nu îndrăznea să se apropie și să privească afară. De panică, inima i se zbătea ca un pește. În cele din urmă a reușit să-și dezlipească tălpile și a întins pătura. A băgat geanta sub pat și s-a

așezat istovită. Degetele mâinilor ei împreunate vădeau impasul în care se afla. Un gol deplin. A scos o carte din geantă. Citea fără să înțeleagă vreun cuvânt. Dacă nici această carte, care mereu o liniștea, nu o putea consola acum, atunci ce avea să fie peste puțin timp, când avea să dea ochii cu celelalte deținute? Auzise de chinurile și brutalitățile la care erau supuse noile deținute din partea celor mai vechi.

Se sufoca de disperare și a izbucnit în plâns. Deodată s-au auzit voci și înjurături în celulă. Îngrozită, s-a ridicat și și-a șters lacrimile. O femeie de vreo cincizeci de ani a venit și s-a oprit în fața ei.

– Ce ai făcut de te-au adus aici?

Constantina i-a zâmbit. Femeia a tăiat-o cu privirea de sus până jos.

– Pentru datorii, nu? Facturi?

Constantina a dat din cap afirmativ.

– Cine ți-a mâncat banii? Amantul?

– Nu, soțul meu…

– Mare nemernic, nu?

Aici s-a încheiat discuția lor. Toate o priveau, dar niciuna nu s-a apropiat să-i vorbească. Precauția se învecina aici cu invidia. S-a întins în pat și s-a strâns cât mai mut ca să nu dea prilej de vorbă. La început avea ochii deschiși și privea în gol Nu și-a dat seama când a luat-o somnul, nici pentru cât timp. A sculat-o o îmbrâncitură puternică. A sărit în picioare. Nervii îi erau tensionați.

– Ai adus țigări?

Târziu s-a dezmeticit și a înțeles ce se întâmpla și cine îi vorbea. A rămas pentru puțin timp nemișcată, încercând să-și dea seama unde se afla.

– Ai vreo țigară? a întrebat-o din nou o femeie tânără.

– Da, un minut…

A scos din geantă un pachet și i-a dat o țigară.

– Este îngăduit fumatul aici? a întrebat cu sfială.

– Toate sunt îngăduite și toate sunt interzise.

S-a simțit un pic mai ușurată când au încetat să o mai privească toate celelalte ca pe un extraterestru și a început să prindă curaj. A început să discute cu fata care îi ceruse țigara. Era și ea închisă pentru delapidare la firma unde lucra.

– Bunicul meu spunea: „Știi să furi, dar știi și să te ascunzi?”. Ei bine, eu nu am știut să mă ascund și m-au prins. Pentru treizeci de milioane amărâte m-am ales cu douăzeci de ani. Sunt aici de trei ani, dar sper să ies după șapte, pentru purtare bună.

Povestiri asemănătoare avea să audă și de la celelalte deținute în zilele ce au urmat. În aripa unde se aflau, cele mai multe erau închise doar preventiv și foarte puține aveau pedepse de câțiva ani. Se vedea că interveniseră prietenul ei, Nikos Apostolou, și procurorul ca să aibă parte de acest tratament preferențial, precum și pentru munca pe care i-au încredințat-o, la biblioteca închisorii. Acolo petrecea cea mai mare parte a zilei, aranjând cărțile, făcând curățenie și, în puținul timp liber care îi rămânea, citind.

Momentele cele mai grele erau în sala de mese și în curte, unde intra în contact cu toate deținutele din închisoare. Acolo puteai vedea mizeria și josnicia la care poate ajunge un om. Femei și fete tinere dependente de droguri, cu privirile fixe, altele gata în orice clipă să se încaiere pentru nimic și lesbiene care se îmbrățișau fără nicio rușine sau reținere.

La câteva zile după închiderea ei, a venit Dimitris să o vadă. Credea că el era singurul om care ar fi putut să o

scoată de acolo. Își pusese toate nădejdea în el și, de aceea, s-a agățat de el cu toată ființa ei.

– Dimitris, dragul meu, scoate-mă de aici! Fă ceva, pentru că o să înnebunesc…

I-a dat cuvântul că o să ia legătura cu cei cinci posesori ai facturilor și că va încerca să-i convingă să retragă reclamațiile.

– De unde să iau bani să le achit, dragă Dimitris?

– Treaba noastră este să te scoatem de aici. De celelalte Se va îngriji Dumnezeu, după cum spui și tu…

Într-o după-amiază a rămas singură în celulă. Nu se simțea prea bine și și-a luat liber de la bibliotecă. La un moment dat supraveghetoarea a adus înăuntru o fată tânără. Nu părea să aibă mai mult de treizeci de ani. S-a ghemuit pe patul de lângă al ei, care era liber. Constantinei i s-a făcut milă de ea. Și-a adus aminte de ea însăși când a intrat acolo pentru prima oară.

– Bună! Numele meu este Constantina, i-a zis zâmbind.

Din zâmbetul ei a picurat miere în sufletul îngrozit al tinerei fete care, fără să-și dea bine seama, i-a întins mâna.

– Pe mine mă cheamă Niki.

Constantina a ajutat-o să-și aranjeze lucrurile și a încercat să o facă să se simtă comod, pe cât putea cineva să se simtă comod în închisoare. După ce Niki și-a deschis sufletul datorită primirii prietenești a colegei ei de temniță, a început să-i povestească Constantinei printre suspine ce se întâmplase de ajunsese acolo.

– Prietena mea cea mai bună avea nevoie de niște bani și, ca să împrumute de la bancă, avea nevoie de un garant. Așa că m-am oferit eu. Ne cunoșteam din copilărie. Apoi mult timp nu ne-am mai văzut. Treburile noastre ne-au depărtat una de alta, iar eu nu aveam timp nici măcar pentru mine. Uitasem complet de împrumut. Firește,

nici într-un caz nu-mi închipuiam că putea să-mi creeze probleme. Am avut încredere oarbă în prietena mea încă de la început. Până într-o dimineață când a venit poliția la mine acasă și m-a arestat. M-am pierdut cu firea. Nu puteam să-mi dau seama din ce pricină. Mi-au spus că era vorba despre un credit bancar. Atunci mi-am amintit de Ana și că semnasem ca garant. Am sunat-o de la secție, dar nu am găsit-o. A răspuns fratele ei mai mic care mi-a spus că plecase în străinătate. Să nu mă lungesc mai mult. Părinții mei mai să înnebunească. Trebuia să găsească bani să achite datoria. Ia găsește într-o singură zi un milion de drahme, plus dobânda! M-au ținut trei zile la secție așteptând ca părinții mei să reușească să facă rost de bani. Dar, oricât au încercat, nu au reușit. Și așa am fost adusă aici.

Odată cu ultimele cuvinte a izbucnit într-un plâns nestăpânit.

– Nu plânge, draga mea! Nu dispera! Niciodată nu știi ce cum le scoate la capăt Dumnezeu. În orice caz, să știi că există cazuri și mai grave.

În linii mari, Constantina i-a istorisit povestea ei. Iar la sfârșit a adăugat:

– Ceea ce am învățat în cele câteva săptămâni de când sunt aici este să-mi închid ochii, urechile și, mai ales gura.

A prevenit-o despre ceea ce avea să întâlnească în închisoare și despre ceea ce va fi nevoită, poate, să înfrunte. Din fericire pentru Niki, răstimpul pe care l-a petrecut în închisoare s-a dovedit a fi foarte scurt. La zece zile de la prima lor discuție, Constantina stătea în bibliotecă și completa un catalog cu noile cărți achiziționate. Erau donate de o femeie în vârstă care avea o editură. Desigur, nu era nimic de valoare, dar, de vreme ce altminteri ar fi sfârșit cel mai probabil la centrul de reciclare, acolo cel

puțin erau de folos, ca o companie prețioasă pentru deținute. Așadar, în dimineața aceea era absorbită de munca ei, când a dat năvală în sala de lectură Niki. A alergat la ea îmbrățișând-o și sărutând-o.

– Ce s-a întâmplat, draga mea, de ești atât de bucuroasă?

– Plec, Constantina, plec! Dar brusc a devenit serioasă și a privit-o pe Constantina în ochi. O să mă rog lui Dumnezeu să-ți dea putere să reziști în acest iad. Și sper să ieși cât mai repede! Îți spun „Rămas bun!” și să știi că niciodată nu voi uita tot ce am învățat de la tine.

A sărutat-o pentru ultima oară și a plecat alergând. Părinții ei făcuseră rost de bani și plătiseră creditul. Constantina s-a bucurat, dar s-a și mâhnit totodată pentru că pierduse compania lui Niki. Și-a amintit că nu avea nicio veste recentă de la Dimitris și, firește, pe nimeni care să o ajute să-și plătească datoriile.

A ieșit în curte să ia aer, pentru că simțea că o strivesc pereții. Privirea i s-a tulburat. Nu a văzut-o pe fata care era întinsă pe podea și s-a împiedicat de picioarele ei întinse. Să fi avut vreo douăzeci de ani. Tocmai își luase doza, pe care trebuie menționat că era foarte ușor să o procuri în închisoare, dacă aveai bani și relațiile necesare. Fata nici că și-a dat seama că s-a împiedicat cineva de ea.

Constantina a privit-o și sufletul i-a căzut în groapa unei disperări și mai mari. Le-a privit și pe celelalte femei care erau acolo în jur. A ieșit ca să se rupă de ceea ce vedea, dar până la urmă a cuprins-o deznădejdea și mai mult. A alergat înapoi în bibliotecă și s-a afundat în catalogul cu cărți, dar nu se putea concentra. Pierduse din amintire clipele fericite ale vieții ei și întemnițarea devenea insuportabilă. Încă și mai rău era că niciunul dintre cunoscuții ei nu știa că se află în închisoare ca să o viziteze și o să mângâie puțin cu prezența lor. De trei

săptămâni de când era acolo o strigaseră la telefon doar de două ori. Era Dimitris care o hrănea cu speranțe. La ultima convorbire a anunțat-o că luase legătura cu patru dintre cele cinci persoane care aveau facturile ei, care au fost de acord să-și retragă reclamațiile și să facă o concesie. Încerca să-l găsească pe al cincilea care avea atelierul în Alexandria din Veria.

– Sunt sigur că o să reușesc să-l conving. Lui nu-i datorezi mult. Numai trei sute nouăzeci de mii.

Când a închis telefonul, simțea că-i sare inima din piept de bucurie. A cuprins-o o asemenea agitație, încât nu putea sta locului. A uitat să-i ceară să-i aducă țigări, dar acest lucru era cel mai puțin important. Ca să se liniștească, a mers la bibliotecă și a continuat lectura dintr-o carte foarte interesantă.

Era miercuri când a vizitat-o Dimitris. Părea optimist, dar nu voia să-și ia un angajament cu privire la data când avea să o scoată de acolo. Găsise persoana care avea a cincea factură și vorbise cu ea. Nu voia să-i spună mai mult, dar ea a înțeles că existau piedici. Și-a amintit el și i-a adus două baxuri de țigări, dintre care pe cele mai multe le-a împărțit celorlalte deținute, deși avea nevoie de ele.

Duminică a mers la biserică. L-a implorat pe Dumnezeu cu lacrimi să o ajute să scape din iadul acela. La sfârșit, când a mers să ia anaforă, a avut o discuție de câteva minute cu preotul, care a încercat să o încurajeze. Nu se întâmpla prea des să întâlnească acolo deținute care să nu se teamă sau să nu se rușineze să-și arate credința. Și, cu adevărat, credința Constantinei creștea tot ai mult. Pe cât sporea suferința ei, pe atât i se întărea și credința.

Marțea următoare a vizitat-o iar Dimitris. Când au anunțat-o că are o vizită, i-a tresărit inima, ca și când se aștepta să audă niște vești bune. Din ziua în care ajunsese

în acest iad, era pentru prima oară când îi tresălta inima de bucurie. Dar, în loc să o ducă în sala de vizite, supraveghetoarea a condus-o la biroul directoarei. S-a speriat, dar, când l-a văzut pe Dimitris acolo, s-a liniștit.

Zâmbetul larg de pe chipul lui, precum și surâsul amabil al directoarei spuneau totul limpede ca lumina zilei. Dimitris a luat o hârtie de pe biroul directoarei și o flutura.

– Constantina, dacă nu te deranjează, zic să ieșim la o plimbare.

Ea îl privea mută, de parcă nu-și credea urechilor.

– Plimbare? Ce plimbare?

– Până la Piraiki, să mâncăm fructe de mare, să zicem… Ce spui, mergi?

De bucurie, s-a aruncat în brațele lui. A luat hârtia și a încercat să o citească. Dar în zadar. Ochii îi erau încețoșați de lacrimi. I-a șters cu dosul palmei. O lacrimă însă a căzut și a pătat un pic certificatul de eliberare.

– L-am făcut praf, a reușit să spună, lăsându-se pradă unui plâns nestăpânit amestecat cu râs.

– Nu contează, este al tău! Fă cu el ce vrei, i-a zis directoarea. Mergi să-ți strângi lucrurile. Ești liberă!

Ar fi vrut să plece chiar în clipa aceea. Să lase în urmă orice îi amintea de această încercare. Trebuia însă să se întoarcă în celulă să-și ia măcar cărțile. Aceste cărți care o însoțeau, care-i dădeau putere sufletească și îi întăreau credința în Dumnezeu. A mers deci să-și strângă puținele lucruri. A lăsat unor deținute anumite obiecte de uz zilnic. Le-a salutat și a s-a îndepărtat în grabă, să se întâlnească cu Dimitris.

Poarta grea de fier a închisorii nu a îndrăznit să se întoarcă să o mai privească o dată. S-au suit în mașina lui Dimitris și au plecat în viteză. Se aștepta ca toate să fie

diferite, acum când a ieșit din închisoare, că toată lumea se schimbase. Dar singurul lucru care se schimbase cu adevărat era ea însăși. Trecuse prin încă o încercare, mai grea decât toate pe care le trăise până acum. A zâmbit și această încredințare a umplut-o de mândrie. Era în sfârșit foarte puternică. După ce, în toată viața ei de până acum, reușise să facă față atâtor întâmplări potrivnice, acum simțea că nimic nu mai putea să o biruiască. Era de acum sigură că Îl avea Călăuzitor al vieții ei pe Dumnezeu pe Care, în cele din urmă, L-a iubit.

L-a întrebat pe Dimitris cum a reușit să o scoată. I-a spus toate în amănunt. A mers în Veria și l-a găsit pe cel care avea factura ei. Era un om ursuz care stăruia să se răzbune pe Constantina pentru datoria ei. „Doar n-o să putrezească în închisoare. Când semna facturile era bine?” protesta el.

– Mi-am dat seama că nu o să-mi fie ușor să-l conving, a spus Dimitris. Știi, era genul de parvenit care a făcut și el ceva parale. Cu Mercedes, cu lanțuri de aur la gât și la mâini și cu aer arogant. În cele din urmă am încercat să-l conving că din închisoare niciodată nu își va recupera banii. El – nimic. Prefera să-și piardă banii decât să te ajute. Drept care….

– Drept care i-ai dat tu banii?

– Nu chiar. Vezi, nu aveam atâția. I-am dat ceva bani lichizi, o sută de mii, și pentru restul am semnat eu o factură.

Ochii ei s-au umplut de lacrimi. Dimitris și-a întors pentru o clipă privirea de la drum și a privit-o.

– Iar plângi!

– Cum să nu plâng, Dimitris? Mi-ai salvat viața! Nu aș mai fi rezistat acolo înăuntru. Și cum o să ți-i înapoiez? Nu am bani. Din serviciul meu cât pot să strâng?

– Nu-ți face griji pentru mine. Vezi de tine mai întâi, să te liniștești, să-ți pui viața în ordine și, firește, celelalte datorii pe care le mai ai. Dă-le din când în când o sumă mică, ca să le arăți că nu intenționezi să le mănânci bani. Nu știau povestea cu soțul tău. De îndată ce le-am dezvăluit peripețiile tale, imediat s-au oferit să te ajute. Te respectă și nu vor să pățești ceva rău.

Apartamentul ei de la subsol i se părea acum ca un palat. Mirosul de mucegai de la aerul închis nu o deranja deloc. Era de acum liberă. A deschis unica fereastră de unde se putea aerisi apartamentul și a intrat să facă o baie fierbinte. S-a îmbrăcat și a ieșit afară să ia aer curat. Apoi a mers să o găsească pe prietena ei, Rita. Acolo era și Pelaghia cu Vaso. Prietenele ei s-au bucurat foarte mult că au văzut-o, dar au început numaidecât să o bombardeze cu întrebări: unde dispăruse atâta timp și așa dintr-odată. Le privea pe prietenele ei fără să răspundă imediat și se simțea fericită. Era liberă și gata să ia din nou viața în mâini și să o rânduiască așa cum voia. Firește, nu le-a zis adevărul. Le-a zis că a fost câteva zile la mănăstirea unde o găzduiseră cu câțiva ani în urmă. Avea nevoie să plece undeva departe să se liniștească. Să rămână singură cu sine și cu Dumnezeu, să-și recapete puterile.

– Am fost un pic supărate pe tine, dar acum, că ești iar împreună cu noi, te iertăm, i-a spus Vaso îmbrățișând-o.

Nu peste mult timp au hotărât să iasă în oraș să ia masa și să se distreze, cum făceau înainte. Au mers la taverna lor obișnuită și, deși trecuse ceva vreme, proprietarul și-a adus aminte și a stat la masă cu ele. Le-a făcut cinste cu vin, dintre cele mai bune. Au petrecut ca niște adolescente, iar Constantina a uitat pentru puțină vreme de toate problemele și necazurile. În seara aceea a dormit acasă la Rita. Când s-a trezit, a găsit-o pe Rita prăjind ouă.

– Bună dimineața!

– Bună dimineața, Constantina! Pregătesc micul dejun! Știu că-ți place să mănânci ouă prăjite cu brânză la micul dejun.

– Și eu știu că ești o prietenă adevărată.

Au mâncat cu poftă micul dejun. La un moment dat, chipul Ritei s-a întunecat.

– Ce se întâmplă? a întrebat Constantina.

– Uite, cred că e mai bine să afli de la mine, decât să auzi de la altcineva.

– Spune-mi odată, nu mă ține în suspans.

Constantina a tresărit, pentru că a crezut că au aflat de închisoare.

– Nu are legătură cu tine în mod direct, dar te privește. Am văzut-o zilele trecute pe Elli, fosta ta angajată. Și mi-a spus că e însărcinată în luna a treia.

– Aaa! Foarte frumos, bravo ei!

– Nu te grăbi, problema este cine e tatăl copilului. Vreau să dai dovadă de sânge rece.

– Sotiris?

– Da.

– A! Sigur.

Discuția s-a oprit aici. Constantina nu voia să continue. După puțin timp a plecat. Pe drum se gândea la relația lui Sotiris cu Elli. Cu siguranță începuse cu mult timp în urmă. A început să caute în amintirile ei diferite scene care ar fi trebuit să-i dea de bănuit atunci când s-au întâmplat, dar, din păcate, nu le dăduse importanță deloc. Zâmbetele, familiaritatea, invitațiile la masă, la cafea. Și ea care se gândea: „Bine face Sotiris. Fata e singură. Să iasă cu noi să se distreze puțin”. Foarte frumos! Și Sotiris? Până la urmă, oare a iubit-o vreodată?

A doua zi a mers la atelierul unde lucra mai înainte de a fi închisă. Șeful ei, de îndată ce a văzut-o, a făcut ochii mari.

– În sfârșit te-ai întors! Am crezut că m-ai părăsit.

I-a răspuns că a trebuit sa plece așa, fără să anunțe, pentru că nu s-a putut altfel.

– Mai am încă postul meu sau l-am pierdut?

– Dacă nu erai așa de bună în meseria ta, îți ziceam eu vreo două, i-a răspuns pe un ton chipurile aspru. Hai, ce stai și te uiți la mine? Scaunul tău te așteaptă!

Din ziua aceea, a început din nou să lucreze. Se simțea mai bine și multele ceasuri pe care le lipsea de acasă o făceau să nu se mai gândească la necazurile ei. Căuta să uite și în fiecare dimineață și seară se ruga să reușească aceasta.

A mai stat încă opt luni în subsolul acela, până când a hotărât să iasă totuși la lumină. A închiriat un apartament mic la etajul trei al unui bloc relativ nou. Viața îi zâmbea iar din punct de vedere financiar. Salariul pe care îl lua îi era suficient, cu orele suplimentare pe care le făcea, și o ajuta să stea pe picioarele ei. Adevărul este că lucra ore fără număr, câteodată peste douăzeci de ore pe zi, dar nu-i păsa. Voia să o reușească din nou. A dat o parte din bani celor cărora le datora și una dintre facturi, cea mai mică, a reușit chiar să o achite complet. Plănuia să-și ia, la mâna a doua, o mașină nu prea mare, care îi lipsea atât de mult. Și în curând s-a întâmplat și aceasta. Cu un mic avans și multe polițe a reușit să o ia.

Așa a început din nou să trăiască, să se întâlnească cu lumea, să-și facă noi cunoștințe, să împrăștie zâmbete și optimism, având însă inima bine zăvorâtă ca nu cumva să ajungă iar pe căi greșite. Aceasta până în noaptea când

l-a cunoscut pe irezistibilul Alexandru și s-au spart în mii de bucăți zăvoarele și lacătele inimii ei.

19.

Constantina se simțea mult mai bine. Doctorii o asigurau că era o chestiune de câteva zile externarea ei. Vizite nu avea prea mute. Cei care veneau să o vadă puteau fi numărați pe degetele unei mâini: sora ei, Cristina și prietenele ei.

Într-o dimineață, după vizita doctorilor, când era singură în salon, în picioare, în fața ferestrei, privind cerul cenușiu, trist și picăturile mari de ploaie ce cădeau pe geam, a auzit o voce cunoscută.

– Mătușă, mătușă!

La auzul acestei voci a înlemnit. S-a întors și a văzut-o pe sora ei, Caterina împreună cu Lena.

– Ce faci? Am venit cu întârziere să te vedem pentru că așteptam să ne spună Cristina că ești mai bine. Ieri, când am vorbit cu ea, ne-a zis că starea ta evoluează spre bine. Și iată-ne acum lângă tine!

În tot acest timp, le-a privit mută de uimire, când pe una, când pe cealaltă și când au sărutat-o, a trecut-o un fior.

– Acesta este sărutul trădării? Nu vă este rușine? Nu aveți un pic de obraz? Nu mă așteptam la asemenea obrăznicie. Să plecați imediat de aici și să nu mai veniți. Voi mi-ați ruinat viața. Buzele îi tremurau de agitație. De ce ați venit aici? Chipurile ca să mă compătimiți. Și vreți să vă cred?

Lena s-a speriat un pic, dar a îndrăznit să spună:

– Dar de ce spui astea? Nouă cu adevărat ne pasă de tine.

Constantina a izbucnit într-un râs nervos.

– Nu cred! O să fiu și acuzată acum! După ce că îmi erau datori, mi-au luat și ce mai aveam. E! Câtă prefăcătorie! Și ce bădărănie! Să mă distrugă ai mei, să mă ducă în iad și să vrea să iasă și cu fața curată?

Caterina nu vorbea deloc. În momentul acela a intrat în salon Rita. Auzind ultimele cuvinte ale Constantinei și văzând-o nervoasă, s-a speriat. A mers lângă ea.

– Constantina, ce s-a întâmplat?

A mângâiat-o pe cap pe prietena ei care le întorsese spatele rudelor sale și privea picăturile de ploaie de pe geam.

– Spune-le să dispară imediat, a spus cu glasul gâtuit. Nu vreau să le văd!

Rita le-a însoțit afară din salon pe Caterina și pe Lena care încercau să se îndreptățească, mirate de purtarea Constantinei. Rita nu le-a răspuns, doar le-a salutat și s-a întors în salon.

Constantina rămăsese nemișcată în același loc. Desena forme nedeslușite pe geamul aburit de răsuflarea ei. Luând-o de mână, Rita a rugat-o să se liniștească. Nu mai avea de ce să fie nervoasă. Plecaseră. A așezat-o pe scaun, lângă geam. A luat și ea un scaun și s-a așezat lângă ea. Au rămas așa tăcute destulă vreme. Când Rita a simțit că prietena ei se liniștise îndeajuns, a întrebat-o de ce s-a împotrivit astfel vizitei surorii și nepoatei.

Ea dădea din cap întristată.

– Crezi că mi-am pierdut mințile? Că sunt nebună?

– Nu, draga mea, niciodată nu mi-ar putea trece prin cap un asemenea gând. Sunt sigură că ai un motiv să te porți astfel. E clar că ceva grav te-a făcut să-ți ieși din fire când le-ai văzut.

Constantina a făcut un gest ca și când ar fi fost gata să răbufnească, să scoată din lăuntrul ei acel val sufocant

pricinuit de revolta față de vădita nedreptate, față de trădare, un val care căuta o ieșire pentru a se risipi, ca să dispară în cele din urmă apăsarea aceea dinăuntrul ei.

– Nu mai suport să le țin în mine. Mă sufoc! Vreau să ți le spun, ca să mi se ușureze sufletul. Sunt de necrezut toate câte s-au întâmplat. Nemaiauzite! Nu le poate concepe mintea omenească. În primul rând, Caterina, sora mea, a avut o relație cu Alexandru. Da, nu te uita la mine ca și când aș glumi. Este adevărat. Nu știu dacă existau și sentimente între ei sau doar s-au culcat o dată împreună. Oricum asta nu schimbă cu nimic situația. M-au înșelat. M-au trădat. Deci, să luăm firul de la capăt. Când i-am vorbit prima oară despre Alexandru și i-am spus despre hotărârea mea de a mă căsători cu el, ea s-a împotrivit. Îmi amintesc că eram la casa părintească, în curte. Venise din insulă să o vadă pe mama noastră, care își rupsese piciorul și îl avea în ghips. Mi-a subliniat în mod special greșeala pe care aș fi făcut-o măritându-mă cu un bărbat cu douăzeci de ani mai mare decât mine și atât de bogat, care, dacă nu s-a căsătorit până atunci înseamnă că umbla după fuste. Astfel și căsnicia mea, după părerea ei, avea să sfârșească rău în scurt timp. Prin diferite aluzii pe care le strecura când și când în discuție, încerca să mă facă să recunosc că mă căsătoream cu el numai pentru averea lui. „Bărbații, mi-a zis ea, își pierd capul după alta și apoi, la revedere. Hai, caută să vezi. Nu te uita la Stratos al meu care e un soț și un tată de familie perfect. Îmi este alături și, chiar și după treizeci de ani de căsnicie, mă iubește și îmi poartă de grijă ca în prima zi. Dar nu toți sunt așa."

– Foarte modestă surioara ta. Din ce am înțeles din puținele dăți când am văzut-o, cuvintele tale o descriu foarte convingător. Bine, de ce nu voia să te măriți cu el?

– Din invidie, pentru că Alexandru este bogat și foarte atrăgător. După cum știi, la nunta mea niciunul dintre ai mei nu a venit la biserică. Au venit doar la recepție. Cristina se căsătorise cu Thodoris și locuiau în Corint. Firește, nici ea nu a venit la nuntă pentru că era în luna când trebuia să nască. Dar mă suna regulat, aproape în fiecare zi, ca să mă întrebe ce fac și părea sincer bucuroasă pentru mine.

Constantina a încetat să mai vorbească și a început să-și amintească amănunte din seara recepției, când Alexandru dansa cu Caterina și Lena. Sora și nepoata ei, îmbrăcate cu rochii decoltate, îi cereau mereu mirelui să le ofere un dans. Îmbrățișări fierbinți, priviri senzuale și zâmbete. La sfârșit, când au plecat, fiecare dintre ele a avut de făcut câte un comentariu. Caterina i-a zis să fie atentă cu el, pentru că este foarte atrăgător și nu putea trece neobservat. Și Lena i-a subliniat că este foarte norocoasă că a găsit un bărbat așa de fermecător. Câteodată se întâmplă și se spun unele lucruri cărora nu le dai importanță atunci când se petrec. Dar, din cele ce urmează, vezi limpede că nimic nu se întâmplă fără o pregătire. Ele începuseră deja să-și pună la cale planurile viclene.

Astfel, Constantina a început încet-încet să-i desfacă Ritei ghemul primelor indicii cu privire la evenimentele tragice care aveau să urmeze în viața ei.

– La o lună după nuntă, într-o amiază, Lena a venit să mănânce cu noi. Începuse să mă sune aproape în fiecare zi și discutam. Îmi spusese deja despre relația ei cu Lefteris și că se înțelegeau bine. Îi făcea toate poftele și asta îi era pe plac. Nu-i plăcea să i se spună „nu”. În ziua când a venit la ea acasă era foarte bine-dispusă. O adusese Lefteris și avea să treacă să o ia mai târziu, după amiază. De atunci Lena a fost prezentă regulat la noi acasă. Discutam, ascultam

muzică, mergeam la teatru. Într-o seară de iarnă, sâmbătă, am mers să vedem spectacolul „Cuibul cucului". Spre surprinderea noastră, foaierul se umpluse de ofițeri de aviație care aveau să urmărească și ei spectacolul. Ochii Lenei nu se mai dezlipeau de ei. Alexandru a observat și i-a făcut observație.

„Nu fac nimic rău! Ochii frumoși au fost fermecați de băieții frumoși. Ochii văd, inima cere. De altfel, nu faci și tu același lucru, unchiul meu?" l-a luat ea în zeflemea, fără ca eu să ripostez.

Când s-a terminat spectacolul, afară ningea. Așa că am luat-o să doarmă la noi pe Lena, care a cerut să se culce pe canapeaua de lângă piscină. Voia, zicea ea, să înoate. Într-o asemenea noapte, când zăpada împodobise toată grădina, să faci baie în piscina de afară era foarte romantic, după cum ea însăși ne-a arătat. Noi ne-am retras, nu am rămas cu ea. Doar i-am dat un costum de baie și un prosop, i-a pus așternuturile pe canapea, iar noi am mers la culcare. Lena părea fericită în apă, în lumina palã și cu muzica în surdină pe care o asculta la casetofon. A doua zi în grădină toate erau complet albe. Când am coborât să o strig pe Lena, pentru că o căuta Lefteris la telefon, am găsit-o iar înotând. Asta nu era deloc ciudat. M-a surprins însă faptul că Lena înota cu pieptul gol. În fine, am trecut peste asta și i-am dat telefonul. S-au înțeles să vină pe la douăsprezece să o ia.

„Văd că vă înțelegeți bine voi doi", am comentat eu mulțumită.

„Ți-am spus că îmi face toate poftele, așa cum vreau. Până acum. Mai departe nu știu."

Constantina a întrerupt puțin lunga ei povestire ca să-și aprindă o țigară. Era interzis în salon, dar era singură cu Rita, care a deschis geamul.

– Știi, Rita, este mai bine ca pe dușmanii tăi să-i privești drept în față și să-i înfrunți decât să lupți cu năluci, pentru că altminteri sigurul lucru pe care îl reușești este să-ți încarci mintea cu probleme fără ieșire. Nu aveam de ce să mă plâng de Alexandru. Făcea totul ca să mă mulțumească. Nu-mi dădea pricini de bănuială și, bineînțeles, nici nu-mi trecea prin cap că putea exista o altă femeie. Știam că dacă începeam să-mi fac astfel de gânduri era inevitabil ca în scurt timp să se strice totul. De altfel nu se potrivesc cu firea mea întrebările pisăloage de felul: „Unde mergi?", „Când te întorci?", „Cu cine ai vorbit la telefon?", „Cu cine o să ieși?", „Cine e ăla, cine e celălalt?". Dacă vrea cineva să înșele, nu o să-l împiedice un control de felul acesta. Deci, acum, când mă gândesc mai bine, toate trebuie să fi început atunci când Caterina venea în Atena, chipurile să facă investigații pentru o oarecare problemă de sănătate sau ca să o vadă pe mama sau să o ia pe Lena la cumpărături. Cu Stratos nu avea nicio problemă dacă pleca puțin din Kalymnos. Era genul de bărbat care putea să se descurce singur, adică, de pildă, să calce o cămașă, să facă o mâncare de macaroane, să prăjească pește. Caterina prefera să stea la noi, căci cu Lena avea, chipurile, neînțelegeri. Aflase că Lena juca cărți cu Lefteris în diferite cluburi și ea îi striga să înceteze. Aflasem și eu și încercam să o fac să-și revină. Nu voiam însă să devin sâcâitoare. Mama ei însă, i-a spus-o pe șleau:

„Cum îți așterni, așa dormi. Nu veni la mine sau la tatăl tău pentru bani sau alt ajutor dacă nu te lași de jucat."

Caterina se ținea de ceea ce spunea și Lena știa. Nu mergea să vină la ea plângând, să o roage în genunchi, pentru că avea datorii. Știa că pe Caterina nu o va îndupleca.

În acest fel și-a continuat Constantina povestirea, încercând să adune laolaltă toate piesele acestui puzzle și să le pună pe fiecare la locul ei.

În perioada aceea, când Caterina mergea la Constantina, relația lor devenise, în mod paradoxal, mai bună ca niciodată. Se interesa de ea, nu-i vorbea cu aroganță și nici nu mai făcea comentarii critice despre soțul ei încrezut, dar fermecător. Într-o vineri după-amiază, când s-a întors de la doctor, Caterina a găsit-o pe Constantina pe balconul de la dormitor privind grădina și terenul de tenis.

– Vrei să-ți spun ceva minunat? M-am întâlnit din întâmplare cu o colegă din școala generală, Marina, și m-a invitat la ea la țară, în Porto Rafti, ca să petrecem împreună sfârșitul de săptămână, a zis Caterina.

– A, sună foarte bine! Distracție plăcută! i-a urat Constantina.

Caterina a mers în camera de oaspeți, a luat o valiză mică, neagră, pe care o avea cu ea, și s-a pregătit. Sora ei îi propunea să o ducă ea cu mașina ca să nu se chinuie.

– Nu, dragă, de ce să te deranjezi atât? Am chemat un taxi. Mă voi întoarce duminică seara târziu, i-a zis și a salutat-o.

Într-o jumătate de oră după plecarea Caterinei a sunat telefonul. Era Alexandru. Părea agitat și grăbit. Trebuia să plece în Cipru urgent, în două ore.

– Nu am timp să trec pe acasă. O să mă întorc duminică seară.

Acel sfârșit de săptămână a fost unul dintre puținele, în cei trei ani de căsnicie ai lor, în care o lăsa singură.

La orele unsprezece și douăzeci seara a sunat telefonul. Era Alexandru. O suna din aeroportul din Larnaka. Andros, reprezentantul lui în insulă, îl aștepta să-l ducă la hotel. Ea i-a spus să-i transmită calde salutări celui care

le-a fost ghid în călătoria din luna de miere prin frumoasa insulă a Ciprului și i-a urat „Noapte bună!”.

Duminică dimineață, Constantina își pregătea micul dejun în bucătărie, când a sunat telefonul. Se aştepta să fie Alexandru. S-a neliniștit când a auzit că era Andros.

– Constantina, bună dimineața! E cumva acolo Alexandru? Iartă-mă că deranjez duminica, dar a apărut o problemă foarte gravă la serviciu și trebuie neapărat să vorbesc cu el. Mi-l dai, te rog?

Constantina nu și-a pierdut calmul. I-a spus doar că Alexandru trebuia să se întoarcă pe seară.

– Ce să facem? Atunci o să-l sun din nou diseară. Cu bine! Mă bucur că te-am auzit.

Pe la opt seara s-a întors Alexandru din așa-zisa călătorie în Cipru. A îmbrățișat-o, a sărutat-o, i-a spus cât de mult i-a lipsit și s-a dus să-și facă baie. Constantina s-a dus în grabă în dormitor, i-a deschis geanta și a căutat cu grijă. Printre felurite hârtii a găsit un bilet dus-întors pentru Londra. Și-a mușcat buzele.

Nu trecu niciun sfert de oră și se auzi soneria. Era sora ei. S-au așezat în bucătărie, unde i-a povestit cât de bine a petrecut cu prietena ei, cum și-a amintit de cele din trecut și că a invitat-o și ea să meargă în concediu în insulă. Apoi, într-un moment oarecare, Caterina a întrebat-o:

– Alexandru unde este? Nu s-a întors încă?

– Face baie. Tocmai s-a întors și el din călătorie.

Când Alexandru a ieșit din baie, a găsit-o pe soția lui întinsă pe canapea și pe Caterina pregătind cafea.

– Cum a fost, cumnate? Cum ai petrecut acolo unde ai fost? a întrebat Caterina chipurile indiferentă.

– Cum să petrec, Caterina? A mers cu treabă. Aveam de încheiat un contract de colaborare care nu suferea amânare.

În momentul acela a sunat telefonul. A răspuns Constantina.

– Te caută Andros, i-a spus ironic lui Alexandru, care se dusese, între timp, la bar să pregătească ceva de băut.

Pe chipul lui s-a putut întrezări o ușoară tulburare, dar imediat și-a recăpătat stăpânirea de sine. A luat telefonul și a început să vorbească cu Andros. Au vorbit destul, cu glas încet. Când a închis, a conchis liniștit:

– Treburile nu se termină niciodată.

A doua zi dimineață Constantina a dus-o pe Caterina la aeroport de unde avea să ia avionul spre insulă. Apoi a trecut pe la Stela și Ștefan și s-a întors acasă pe la opt seara. Când s-a întors și Alexandru acasă, a găsit-o în bucătărie. Pe masă se afla biletul pentru Londra. Când l-a văzut, Alexandru a încercat să rămână liniștit.

– Mi-ai deschis geanta?

Ea se întorsese cu spatele și nu vorbea. Nu au mai spus nimic. S-au culcat separat. A doua zi la amiază, când s-a întors de la fabrică, Alexandru i-a oferit o brățară scumpă de aur.

– Iartă-mă pentru ceea ce s-a întâmplat. A fost o prostie din partea mea să-ți spun minciuni. În Anglia am mers cu treabă. Nu există în viața mea nimic altceva afară de tine…

Ultimele cuvinte au mirat-o pe Constantina.

– Te cred, i-a răspuns enigmatic.

Caterina nu mai fusese de două luni la Constantina. Doar la telefon o suna și îi spunea că, de îndată ce va scăpa de niște treburi, va veni iar să o vadă. Alexandru a fost ușurat când a auzit aceasta.

Pe de altă parte, nepoata ei, Lena, începuse să aibă probleme serioase cu jocul de cărți. Constantina o sfătuia să

o termine cu Lefteris, care o îndemna la rele, și să caute alte ocupații.

– Îmi place să-mi încerc norocul, insista Lena cu încăpățânare.

– Și când nu-ți surâde, ce faci? Cazi în noroi? o întreba Constantina atenționând-o că excesele duc la autodistrugere.

Relația ei cu Lefteris se stricase, iar ea a început atunci să meargă singură la cazinou, de vreme ce el hotărâse în cele din urmă să se oprească, mai înainte ca lucrurile să se înrăutățească iremediabil.

– Nu mă așteptam să ajungi așa! Să ai idei fixe… Ai grijă să schimbi direcția, pentru că nu te văd bine, o scutura pe Lena în timpul deselor certuri pe care le aveau deja.

Într-o seară, Alexandru i-a spus Constantinei că Lena trecuse pe la fabrică și îi ceruse bani să plătească o datorie. A doua zi Constantina a sunat-o și i-a făcut observație. Lena s-a justificat spunând că intrase în încurcătură, că pierduse mulți bani și că avea nevoie neapărat de ajutorul ei.

Constantina a înțeles până unde decăzuse. Observase, de altfel, că și relația ei cu Lefteris ajunsese la impas din cauza jocului de cărți. Lena i-a promis mătușii ei că nu va mai juca.

Și chiar și-a ținut promisiunea, pentru că într-o zi, când i-a vizitat, le-a spus mândră că nu mai pusese piciorul în cazinou de mult timp. Relația ei cu Lefteris mergea mai bine, dar înțelesese că nu el era cel pe care îl căuta. Constantina a mers să aducă din bucătărie niște dulciuri.

– Și ce cauți? a întrebat-o Alexandru.

Lena și-a ațintit ochii asupra lui.

– Fericirea! Pe care de multe ori o ai în fața ta și nu o vezi…

– La ce te referi?

Lena a zâmbit lasciv.

– Vrei un răspuns direct? Nu cred că e necesar. Ai auzit de limbajul trupului? Mâinile mele, ochii mei spun totul. Problema ei dacă tu ești dispus să primești mesajul pe care ți-l transmit, i-a subliniat pe un ton provocator.

Constantina s-a întors cu un platou plin cu prăjituri.

– Deci, ia spune-ne. Ce cauți până la urmă? a întrebat-o nepoata ei.

Lena voia un bărbat care să fie exclusiv al ei. Să fie cu ochii și gândul numai la ea. Să alerge după ea și să o dorească precum cel însetat dorește apa rece.

– Nepoata ta este o Circe a zilelor noastre, a comentat Alexandru.

Lena l-a țintuit cu privirea.

– Dacă reușesc ceea ce vreau acum, sigur voi fi fericită.

– Adică ești pregătită pentru toate? a întrebat-o Alexandru.

– Sunt foarte pregătită, fără amânări și temeri.

Și s-a uitat la el cu o privire care spunea: „Nu ai decât să încerci!”.

Când se pregătea să plece și își lua rămas bun, i-a zis Constantinei:

– Ești foarte norocoasă! Ai tras cel mai mare loz, un bărbat de mare valoare!

Săptămâna următoare, joi, Caterina a sunat-o pe sora ei și a anunțat-o că vineri după-amiază avea să vină în Atena să o vadă pe mama lor.

– O să mă găzduiești, dragă Constantina?

– Mai întrebi? Sigur că da!

Constantina, care avea unele bănuieli de data trecută, nedovedite însă, a pus la cale un plan. I-a spus lui Alexandru că vineri va merge să o viziteze pe prietena ei la

mănăstire și că se va întoarce duminică. A anunțat-o și pe Caterina de schimbarea de ultimul moment a programului ei și că avea să-i lase cheia în locul cunoscut.

– Vorbim când mă întorc!

La ora șase după-amiaza, Caterina deschidea ușa casei. La ora trei noaptea Constantina a intrat încet, în vârful picioarelor, ca să nu facă nici cel mai mic zgomot în casă. A mers în dormitorul lor, dar Alexandru lipsea. A mers în camera unde dormea sora ei. Ușa era întredeschisă. I-a găsit împreună în pat, dormind îmbrățișați.

– Ce mârșăvie! a șoptit.

În momentul acela voia să o apuce de păr și să o arunce de pe balcon, dar s-a gândit că nimeni nu avea să creadă dacă spunea ce a văzut. Și a preferat să plece. A luat mașina și s-a îndreptat spre țărmul mării. A trecut de Saronida și a continuat drumul spre Anavissos. Ochii i se încețoșau din când în când și mintea îi era tulburată din cauza înșelării de care avusese parte. Urechile îi erau pătrunse de un vuiet neîncetat. „Să ții minte, micuța mea, că eu pe cei pe care îi iubesc nu-i rănesc niciodată!". Prima oară când a făcut Alexandru aceste declarații emfatice, l-a crezut. Dar acum, când și le readucea în minte, i se păreau vorbe goale, găunoase, și o făceau să simtă dezgust. Trădarea îi ardea străfundurile sufletului.

A ajuns în Anavissos. A întors la dreapta și a oprit mașina la câțiva metri de țărm. A coborât, și-a scos pantofii, i-a aruncat pe bancheta din spate, a lăsat portiera deschisă și a înaintat spre mare. A intrat cu picioarele în apă, a rămas puțin timp nemișcată, a făcut patru pași în spate și s-a întins pe nisip.

Privea cerul care era plin de stele. Scena pe care o văzuse cu puțin timp în urmă nu i se mai dezlipea din minte. Liniștea nopții îi sporea sentimentul de singurătate.

Tăcere peste tot! Numai murmurul ușor al valurilor se auzea și, din când în când, în depărtare, un urlet jalnic de câine, singura prezență în tăcerea sălbatică.

Așa, întinsă pe nisip, Constantina încerca să alunge din minte scena cumplită pe care o văzuse cu câteva ore în urmă, dar nu reușea, oricât de mult voia. Instinctiv, s-a sculat, și-a scos hainele și s-a aruncat în mare. Și-a afundat capul în apa rece ca gheața, crezând că în felul acesta îi va îngheța și mintea. Singurul lucru pe care și-l dorea era să înceteze să mai gândească. A ieșit din apă și s-a înfășurat într-o pătură care se afla în portbagaj. S-a întins din nou pe pământ și a adormit.

În zori l-a sunat pe Alexandru și i-a spus că se va întoarce pe la amiază. Acasă a găsit mâncarea gata, gătită de Caterina. Constantina nu a zis nimic. Nu avea poftă de discuții.

– Merg să mă întind, nu mă simt bine.

Când s-a întors de la serviciu, Alexandru a urcat imediat în cameră să o vadă pe soția lui. Ea nu putea, dar nici nu voia să-și ascundă amărăciunea și supărarea.

– Vreau să rămânem singuri. Spune-i Caterinei să plece!

– Cum să-i spun să plece așa, din senin?

– Știi tu, ești diplomat, i-a spus insinuant.

A făcut cum i-a spus. Caterina a plecat. Ceea ce simțea Constantina era mai mult rușine, rușine pentru familia ei. Alexandru vedea că ceva grav o chinuia pe soția lui, dar nu putea să-și dea seama ce.

– Ce ai, iubirea mea? Spune-mi, te rog.

Ea nu a răspuns. Avea ochii ațintiți în tavan, până ce, la un moment dat, au început să-i curgă lacrimile.

– Iubirea mea? Spune-mi, ce ai? a întrebat-o neliniștit.

Ea a continuat să tacă. Alexandru era supărat că o vedea pe soția lui astfel, fără să înțeleagă de ce, și i-a propus să facă o călătorie. Cu greu a convins-o să meargă într-o scurtă croazieră în insulele Mării Egee.

În tot acest răstimp, Constantina se prefăcea că este o soție fericită. Nu i-a spus ce văzuse cu ochii ei în noaptea aceea. Au trecut astfel două luni și jumătate.

Într-o dimineață a sunat telefonul lui Alexandru de la birou. Era Lena. Trebuia să-l vadă neapărat. La rugămintea ei insistentă de a se întâlni, el s-a arătat îngrijorat. Oare ce să i se fi întâmplat? A ajuns la timp și a găsit-o așteptându-l îmbrăcată provocator, fardată strident, ținând în mână o gardenie. A intrat în mașină, s-a aplecat și l-a sărutat.

– Floarea aceasta este pentru tine.

– Totul e bine? M-a îngrijorat telefonul tău, i-a spus pe un ton serios.

– Acum că te-am văzut, nu mai am de ce să mă tem.

– O fată frumoasă și puternică ca tine de ce ar putea să se teamă?

L-a privit satisfăcută.

– Deci, dulcele meu unchi, o să luăm masa și orice altceva se mai ivește? i-a spus râzând.

– Ce tot spui, copila mea?

– Hai, nu ai mușcat momeala? Glumesc cu tine.

S-au oprit la o tavernă mică, lângă mare, și foarte repede conversația a ajuns acolo unde voia ea.

– Vreau să mă despart de Lefteris. Am un alt bărbat în inima mea. Este soțul alteia, dar sunt sigură că este ceea ce căutam.

L-a luat de mână și și-a ațintit ochii într-ai lui.

– Oare înțelegi cât te doresc? Vreau fericirea împreună cu tine, fără să o măsor nici cu ziua, nici cu luna. Iubirea

vine pe neașteptate, neprevăzut. S-a aprins deodată. Flăcările ei m-au cuprins și sunt prinsă în cursă. Atâta timp am așteptat, dar mi-a ajuns. Vreau să te văd. Să văd zâmbetul tău, ochii tăi să mă privească. Te iubesc! Nu întreba de ce și cum. Nici eu nu înțelegeam cum s-a întâmplat de m-am lipit de tine. Din prima clipă când te-am văzut, te am în mintea mea. Încerc să te șterg din minte, să te dau la o parte. Încerc să găsesc o modalitate să-l iubesc pe Lefteris, dar nu fac altceva decât să mă amăgesc pe mine însumi și pe el. Este un păcat că te doresc.

Alexandru nu a spus nimic. A luat-o de mână și a tras-o spre plajă. S-au îndepărtat puțin de tavernă. Amândoi fără glas. La un moment dat, Lena a rupt tăcerea.

– Uite, o stea căzătoare! Pune-ți o dorință, să fim împreună. Nu refuza. Lovitura de cuțit pe care mi-ai da-o ar fi nenorocirea mea, moartea mea.

În tot acest timp, Alexandru o privea și se gândea cum să o înfrunte. Tonul calm al vocii lui, unele explicații pe care i le-ar fi dat poate că ar fi făcut-o să gândească rațional și matur.

– Ce tot spui, Lena? Sunt soțul mătușii tale. Aș fi putut fi tatăl tău. Știi ce diferență de vârstă este între noi? Te rog, nu te gândi la mine în felul ăsta. Nu ne potrivim. Tu trebuie să ai o relație cu un băiat de vârsta ta.

Lena s-a oprit și și-a smuls mâna dintr-a lui.

– Nu îți plac? Nu mă vrei nici măcar un pic? Dacă nu-ți plac, să mă iei de aici și să plecăm imediat.

– Așteaptă. Nu e vorba despre asta. Mătușa ta…

– Nu are nicio importanță. Nu faci ceva rău. O să fim împreună pentru că ne dorim unul pe altul. Dacă întâmplător soția ta e sora mamei mele, nu mă interesează. Eu vreau să mă bucur. Să mă las în seama a ceea ce îmi place, chiar dacă nu e ceva de durată. Inima mea tresaltă,

însetează, moare de dragostea ta. Nu o auzi? Știu că e absurd, dar te vreau, te iubesc, am nevoie de tine.

Alexandru nu se aștepta ca lucrurile să ajungă până aici. Adevărul este că era o fată foarte atrăgătoare și provocatoare. După această mărturisire ca un torent, nu s-a mai putut abține. Era o fată căreia puțini ar fi putut să-i reziste, iar Alexandru nu era unul dintre ei.

S-a luminat de ziuă. Constantina avea o presimțire rea. A sunat-o pe mama ei să o întrebe dacă ea și Eftihia erau bine. La fel a făcut și cu Cristina. Totul era bine. Nu avea motiv să se teamă.

Pe la nouă seara a sunat telefonul. Era Lefteris.

– Nu ne cunoaștem bine, dar este necesar să vă văd.

I-a răspuns că îl aștepta pe soțul ei să se întoarcă dintr-un minut într-altul.

– Lasă-i un bilet, deși probabil că o să vă întoarceți mai repede decât soțul dumneavoastră.

I-a dat întâlnire în fața unei cofetării. O aștepta și, când s-au întâlnit, i-a zis să-l urmeze cu mașina ei.

– Unde mergem?

– Aici aproape. Vreau să vă arăt ceva ca să vă deschid ochii.

Șerpii au început să o înconjure pe Constantina. Mergând în urma lui, gânduri negre i se răsuceau în minte. Cerul era și el întunecat, plin de nori care prevesteau că va ploua. Curând, în timp ce îl urma pe Lefteris, au început să cadă primele picături de ploaie. „Poate că acum se va adeveri presimțirea mea de dimineață”, s-a gândit. S-au oprit la câțiva metri de intrarea unui hotel. Lefteris a ieșit din mașină și s-a apropiat de Constantina.

– Ce am venit să facem aici? l-a întrebat, dar în adâncul ei simțea că știe.

– Aveți răbdare și să nu vă luați ochii de la ușa hotelului.

S-a întors la mașina lui. Constantina a aprins o țigară și s-a mirat de faptul că îi tremura mâna. A încercat să se liniștească. Era aproape sigură că îl va vedea pe Alexandru ieșind din hotel împreună cu sora ei. Se gândea deja la cearta care avea să urmeze. „Și când a venit în Atena și eu n-am știut? O să-i smulg părul din cap! O să-i spun totul mamei ca să vadă cine este fiica ei preferată". Cu toate aceste gânduri, a început să-și piardă stăpânirea de sine, controlul asupra minții sale. Ajunsese la a treia țigară când i-a văzut, dar ceea ce a văzut a încremenit-o, în loc să o înfurie. A rămas cu gura căscată.

Ploaia a început să cadă cu furie pe parbriz și s-a temut că nu vedea bine. A pornit ștergătoarele de parbriz, dar continua să vadă aceeași imagine cutremurătoare. Alexandru ieșea din hotel, ținând-o în brațe pe Lena, încercând să o apere de ploaie, în timp ce alergau spre mașina lui. I-a aruncat o privire lui Lefteris care îi făcea semn cu degetul, ca și când i-ar fi zis: „Ai văzut?".

A pornit motorul și a pornit accelerând și derapând pe șoseaua udă. A mers acasă și aștepta. A rupt bietul pe care i-l scrisese lui Alexandru pentru cazul în care ar fi întârziat. Bine îi prevestise Lefteris că avea să se întoarcă mai repede decât el. A umplut un pahar cu whisky, deși se lăsase de băutură. Doar câteodată mai bea, când ieșea cu cineva. Nu voia să trăiască din nou acea experiență dureroasă pe care o trăise cu mulți ani în urmă. Acum însă nici nu se gândea să se abțină de la băutură. Era deja la al doilea pahar când a ajuns Alexandru. A văzut-o că era într-o stare rea și a întrebat-o ce se întâmplă.

– Cum a-i putut să-mi faci asta? O asemenea înfierbântare ai? Și cu sora mea și cu nepoata mea? Atât de neînfrânat ești? Așa o uneltire pe la spatele meu? O asemenea înșelare și înjosire? M-am prăbușit până în infern! A venit

vremea să auzi totul, ca să nu crezi că ai de a face cu o proastă. Când am mers la mănăstire, intenționat m-am întors aici noaptea și te-am văzut dormind cu Caterina în brațe. Tot cu ea ai fost și în Anglia? Și puțin mai devreme te-am văzut ieșind din hotel cu Lena, îmbrățișați, ca ultimii nerușinați. Bun soț! Să ne bucurăm de tine! Plec, ca să ai terenul liber să-ți faci treburile, și a trântit ușa în urma ei.

Cam așa au fost puse laolaltă toate piesele puzzle-ului, o imagine îngrozitoare în fața căreia Rita a înlemnit, iar Constantina a continuat:

– Am trântit ușa în urma mea. Am intrat în mașină. Voiam să plâng, să mă înec în marea lacrimilor, dar nu puteam. Eram foarte supărată. Am pornit mașina și am plecat prin ploaie. Nu-mi amintesc cum conduceam și unde mergeam. În mintea mea, singurele cuvinte care contau erau: „suferință", „rușine", „amărăciune", „înșelare", „trădare", „ipocrizie", „moarte"! Am ajuns pe țărm. Începând din acel moment, evenimentele mi s-au întipărit doar fragmentar în minte. Mari goluri în timp. Nici acum nu pot să-mi amintesc. Înaintam prin ploaie. Ramurile tufișurilor îmi zgâriau picioarele. La un moment dat, umblam prin nămol fără pantofi. Poate dansam, nu știu, deja nu mai eram rațională. Am văzut marea și atunci mi-am dat seama că eram gata să mă afund în valurile înspumate. Și apoi, întunericul unei peșteri și un frig insuportabil. Era să mor atunci, dar, până la urmă, după cum vezi, sunt aici să-ți înfățișez tot adevărul, gol-goluț.

Rita avea ochii plini de lacrimi. Ar fi vrut, dar nu găsea cuvinte să o consoleze. În cele din urmă, a mângâiat-o pe obraz. Constantina a zâmbit cu amărăciune.

– Acum ai înțeles? Cum au avut îndrăzneala să vină aici să-mi adâncească rana?

Se lăsase noaptea deja când Rita a salutat-o de plecare.

20.

Se iveau zorii unei zile noi, aparte. Soarele arzător și strălucitor pătrundea pe fereastra deschisă. Astăzi Constantina se simțea mai bine. Privea viața cu optimism. Ai fi zis că vizita surorii și nepoatei ei a izbăvit-o de coșmaruri. Dintr-odată a văzut josnicia și meschinăria târându-se la picioarele ei și a simțit că nu există niciun motiv să se chinuiască pentru lucruri atât de neînsemnate. Pentru nimeni și pentru nimic nu trebuia să predea armele. Nu, va pune un nou început. Nu există doar nuanțe de negru. Există și culori. Niciodată nu va mai privi numai o singură față a monedei vieții. O va întoarce ca să vadă și cealaltă față luminoasă.

Doctorii care treceau pe la ea îi ridicau și mai mult moralul. Nu mai avea de ce să rămână acolo, internată. Chiar a doua zi a fost liberă să plece. Urma să primească biletul de externare. Bucuria îi era de nedescris. S-a întins pe pat și a încercat să-și adune gândurile, să pună toate cap la cap, să ia hotărâri. Trebuia să vadă ce avea să facă după ce va ieși de acolo, unde avea să meargă ca să-și găsească, în cele din urmă, dorita liniște pe care o căutase mereu. Să găsească oameni care să nu fie ipocriți, ci sinceri. Nu mai suporta lumea aceasta. O obosiseră toți. Cei mai mulți erau cu gândul numai la cele materiale și nu erau interesați de suflet. Și ea fusese influențată să trăiască precum toți ceilalți, ceva ce acum nu o mai mulțumea. Ceea ce încerca era să să-și păstreze sufletul curat. Departe de minciună, ipocrizie și trădare. Și cu mare greutate a reușit. Căuta să găsească soluții, dar în zadar. Atunci a început iar să se roage către Dumnezeu să-i arate calea. Deodată a auzit o voce care-i spunea:

– Copilul meu, nu deznădăjdui! Dumnezeu este lângă tine.

Constantina s-a speriat. A deschis ochii și a văzut în fața ei un preot.

– Dumnezeul meu! Ce căutați aici?

– Copilul meu, am intrat să te binecuvântez și am auzit ce spuneai.

Fără să-și dea seama, Constantina se ruga cu glas tare. Poate voia să-și audă gândurile.

– Nu deznădăjdui, fiica mea! Sunt încercări acestea prin care treci. Să te bucuri de aceasta. Dumnezeu nu te-a părăsit și îți va descoperi soluția prin care ți se va face dreptate. Și atunci – o! Dumnezeul meu! – ce bine o să te simți, câtă fericire vei avea!

– Părinte, ați venit în momentul potrivit. Stați jos puțin ca să vorbim. Am atâta nevoie de aceasta.

– Da, copilul meu, o să mă așez. Spune-mi ce dorești.

Constantina a început să-și povestească viața. El o asculta fără să vorbească, cu capul aplecat. Vorbea, vorbea, până când, la un moment dat, s-a oprit. S-a întors către preot.

– Ce spuneți, părinte, despre toate acestea? Am meritat să străbat o asemenea Golgotă?

Chipul lui, brăzdat de riduri, era plin de lacrimi.

– Părinte, plângeți?

– Copilul meu, acestea toate pe care mi le-ai spus le știu. Am citit în sufletelul tău. Dar așteaptă, încă puțină răbdare. Dumnezeu, Care te iubește foarte mult și a văzut că ai îndurat toate încercările fără să-ți murdărești sufletul, îți va descoperi în curând care este soluția.

Preotul a binecuvântat-o și a plecat. Constantina îl privea. Înalt, slab, cu chipul liniștit, blând, luminos, cu ochi mici, de o culoare închisă, greu de distins, cu părul ca

vata, prins cu un elastic negru, și cu o barbă foarte lungă. Fesul lui călugăresc era foarte uzat, iar rasa decolorată. O prezență cu adevărat ascetică.

A petrecut zece minute gândindu-se la această vizită neașteptată. Trebuie să fi fost un sfânt. Și atunci a simțit o pace stranie, din altă lume. Chipul i s-a luminat. Acum era sigură că soluția pe care avea să i-o descopere Dumnezeu era aproape. A zâmbit și a ieșit pe culoar să facă câțiva pași, când, deodată a auzit în spatele ei o voce de bărbat:

– Draga mea mătușă, pe unde umbli?

S-a întors și l-a văzut pe Iannis, nepotul ei.

– Iannis, băiatul meu, când ai venit?

S-au aruncat unul în brațele celuilalt.

– Am venit acum două ore cu un prieten. I-am lăsat valiza și am venit să te văd!

Au mers în grădină și s-au așezat pe o bancă.

– Cum ai aflat că sunt aici?

– Tot sunam la tine acasă și nu te găseam. Lena mi-a zis că ai nervii zdruncinați și ești internată aici

– Așa este! Dar toate câte mi s-au întâmplat au avut o pricină. Nu e acum momentul să-ți povestesc, poate altădată. Tot ce pot să-ți spun cu certitudine este că rugăciunile mele sincere m-au ajutat să nu-mi pierd mințile. Credința și dragostea față de Dumnezeu, Iannis, reprezintă mare lucru. Fără Dumnezeu suntem morți. Partea bună este că mâine primesc biletul de externare și pot să-mi reiau viața. Căsnicia mea cu Alexandru s-a încheiat. Caut să găsesc alt drum, să încep o viață nouă și sunt sigură că tu poți să mă ajuți cu lucrul la care mă gândesc. Iannis, dragul meu, ai venit în cel mai potrivit moment. În momentul în care cu adevărat am nevoie de tine! Sigur te-a trimis Dumnezeu. M-ai făcut într-adevăr foarte fericită, îi spunea, ținându-i mâinile cu căldură într-ale ei.

– Puteam să nu vin, draga mea Constantina? Simțeam că vrei să mă vezi, simțeam că ai nevoie de mine, dar nu am putut veni mai devreme. Voi face orice pot ca să te ajut. Ești mătușa mea dragă, cea care m-a trimis în străinătate la studii, care mi-a transformat visul în realitate, care m-a făcut fericit. Acum însă sunt aici ca să-ți răsplătesc pentru toate câte mi le-ai oferit în toți acești ani.

Constantina a vrut să spună ceva, dar Iannis i-a pus mâna la gură.

– Nu-mi spune nimic, nu e nevoie! Eu te iubesc și, orice hotărâre vei lua, voi fi alături de tine.

– Da, dragul meu Iannis, știu. Știu, copilul meu.

– Știi că ești o păpușă? Ești aceeași păpușă, chiar și după atâția ani de când nu te-am mai văzut. Nu te-ai schimbat deloc. Și o să spun tuturor aceasta, că am o mătușă ca o zână! Nespus de frumoasă, cu o inimă de înger.

A râs și l-a sărutat.

– Cuvintele amabile și dulci ale nepotului meu au fost primite. Dar spune-mi despre tine acum. Cum merge serviciul tău sau, mai bine zis, misiunea ta? Ești un doctor integru, Iannis?

– Da, încerc să fiu un doctor bun, dar, mai presus de toate, încerc să fiu un om bun, după cum îmi scriai și tu în scrisorile tale. Fac tot ceea ce poate face mai bun un doctor. Acolo lucrurile sunt grele, nemiloase. Multă sărăcie și multă suferință. Până și apa și pâinea sunt greu de găsit. Multă căldură, insecte, microbi. Este o luptă să apuci încă o zi. Dar și nădejde în ochii celor mici și ai celor mari că ziua următoare va fi mai bună și că oameni dintr-un loc oarecare de pe pământ vor trimite ajutoare, vor da puțin din prisosul lor. Toate aceste bunuri pe care noi, cei civilizați, le considerăm de la sine înțelese, cum ar fi o mână de orez sau un pahar de apă, acolo seamănă cu un vis care, atunci

când devine realitate, este un dar de la Dumnezeu. Văd câteodată aruncate la gunoi lucruri care acolo ar fi salvatoare. Te-ai gândit la alimentele neatinse care se aruncă la gropile de gunoi, în timp ce undeva, în altă parte a lumii, oamenii mor de foame înaintea ochilor mei?

Iannis s-a oprit pentru o clipă. Era atât de mișcat de gândurile și amintirile lui, încât cu greu și-a stăpânit plânsul.

– Nu poți să înțelegi gravitatea vinei dacă nu ți se aduce un copil, de cel mult un an și jumătate, ca un schelet și deshidratat, ca să încerci să îl vindeci. Este în ultimul stadiu și nu poți să faci nimic. Deschide gura să plângă și nu se aude niciun sunet. Moare în mâinile tale. Puțin mai încolo, mama lui, neputând nici să plângă, îl ia în mâinile ei, inexpresivă. Până și suferința este greu de zugrăvit pe chipurile acestor persoane ca niște scheleți. Ne luptăm în fiecare zi să ținem omenii în viață. Nu putem să acceptăm pasivi ca fiecare să stea retras în carapacea lui, în confortul lui, având o casă și una sau două mașini, iar pe ceilalți să îi lăsăm să sufere de foame și să moară. Așa nu rezolvăm problemele, ci le sporim, până când vine o zi când ne sufocă.

Lacrimile care stăteau să cadă din colțurile ochilor lui Iannis au curs, în cele din urmă, din ochii Constantinei.

– Există totuși și viață în toată această suferința, dragul meu Iannis, și nădejde...

– Da! Din fericire! Formăm mici comunități și încercăm să organizăm viața lor până ce trec de perioadele dificile. Și trăim cu nădejdea că vor veni altele mai bune, care sigur că, din păcate, încă nu au venit. Viața însă întotdeauna își găsește calea ei. Și îi suntem recunoscători lui Dumnezeu că ne-a trimis acolo să arătăm calea Lui. Dar știi ceva? Partida se joacă aici, în Occidentul civilizat. Fără

ajutor de aici nu se face nimic. Nu ajunge să te întristezi doar de fiecare dată când vezi la televizor vreun reportaj despre foametea din Rwanda, să zicem. Dacă este vorba doar să te uiți, fără să ai dispoziția de a ajuta, mai bine închide televizorul ca să nu te deranjeze mai mult.

Constantina fusese absorbită de discursul înverșunat și plin de entuziasm al lui Iannis. O impresionase această înflăcărare curată. În cele din urmă, s-a hotărât. Se gândise la asta și mai de mult, dar acum toate împrejurările pledau pentru această direcție.

– Iannis, vreau să vin cu tine. Vreau să ofer și eu ceea ce pot acestor oameni. Pot să-mi jertfesc și viața, dacă este nevoie, dar știu că de multe ori și un zâmbet poate să fie de ajuns. Vreau să mă ajuți în acest sens.

– Constantina, trebuie să fii absolut sigură. Viața acolo nu este ușoară.

– Nu contează, sunt gata să înfrunt orice greutate.

– Ne-am înțeles atunci ! De vreme ce ești atât de hotărâtă, te voi ajuta să vii cu mine. Va fi nevoie însă de câteva zile pentru formalități.

– Ce formalități? Eu vreau să plec chiar mâine!

– Nu se poate chiar așa. Nu uita că acolo vei fi încă o gură care are nevoie de mâncare și apă, dar nu te neliniști. Voi găsi o modalitate. Știu că îți vei pune tot sufletul, toată ființa și toată dragostea. Vei fi de folos.

Timpul trecuse, iar Iannis trebuia să plece. Constantina i-a mai cerut o favoare. Să nu spună nimănui dintre rudele lor despre decizia ei și să meargă acasă la Alexandru să-i aducă câteva dintre lucrurile ei, pentru că ea nu voia să-l mai vadă.

– Să nu-i dai nicio explicație. Să iei un plic roșu pe care îl vei găsi în primul sertar al noptierei, câteva haine de-ale mele și să pleci.

Iannis a fost de acord și a lasat-o singură. Ziua s-a scurs lin. Gânduri fericite, optimiste o însoțeau. Peste puține zile va începe o nouă viață, într-o altă lumină. Acum se simțea mai puternică. Da, se hotărâse.

A doua zi, Iannis i-a adus vești bune. Prietenul lui, părintele Nicon, care se afla acolo de mulți ani, o va găzdui pentru puțin timp, până ce se va acomoda.

– Asta până vin și eu, pentru că deocamdată trebuie să mai rămân aici puțin să pun în ordine unele lucruri rămase nerezolvate. Apoi te voi lua cu mine pe câmpul de luptă.

Iannis mersese acasă la Alexandru și luase tot ceea ce îi ceruse mătușa lui. Împreună cu lucrurile ei i-a adus și mesajul lui Alexandru.

– M-a întrebat dacă ești bine. Și mi-a spus să îți cer iertare din partea lui și să-ți spun că încă te iubește mult. M-a ajutat să pregătesc valiza cu lucrurile tale și, cu puțin înainte să plec, mi-a dat acest plic pentru tine.

Era un plic galben. Constantina l-a deschis. A scos din el un cec cu o sumă deloc neînsemnată. L-a pus la loc înăuntru. A găsit și altă hârtie. Era scrisoarea lui.

„Iubita mea Constantina,

Orice ți-aș scrie și oricât ți-aș cere iertare, este prea puțin. Te-am rănit iremediabil și o știu. Mă întreb dacă ai puterea să mă ierți. Te rog, încearcă... Până la urmă eu am fost cel care te-am rănit mai mult decât toți ceilalți. Ce ironie! Cuvintele mele au devenit coșmaruri pentru mine. Crede-mă, sincer îmi pare rău. Nimic altceva nu pot să îți spun decât aceasta: Iartă-mă! Eu voi fi mereu aici pentru tine oricând vei avea nevoie de mine. Da, acesta este adevărul, iubita mea. Ai fost singura și unica fericire din viața mea. O, Dumnezeul meu! Ce ți-am făcut, draga mea! Te rog, te implor, cad la picioarele tale. Iartă-mă!

Oricând ai nevoie de mine, oricând vrei tu, oriunde te vei afla voi veni. Aceasta să nu o uiți niciodată!”

După ce a terminat de citit scrisoarea a împăturit hârtia și a pus-o în plic șoptind:

– Dumnezeul meu, să fie sinceră căința lui. Și, ca și când ar fi auzit-o, a adăugat: O să mă rog pentru tine, Alexandru. A luat cecul și i l-a dat lui Iannis.

– Iannis, dragul meu, ia acest cec și folosește-l cum crezi mai bine.

Apoi Iannis a scos din geanta lui un bilet.

– Acesta este biletul tău și aceasta este adresa părintelui Nicon din Hartum. Când o să ajungi la aeroport, o să te aștepte ajutorul lui, Iorgos Nikitareas, care și-a dat toată averea și și-a închinat viața semenilor noștri necăjiți.

Constantina le-a luat cu mâinile tremurânde. Luase o hotărâre serioasă cu privire la viața ei și o știa. Iannis a ajutat-o să ducă la bun sfârșit toate cele legate de externarea ei din spital. Când erau gata să plece, au salutat toți doctorii și personalul spitalului, care erau de gardă în aripa aceea, și au plecat la aeroport. S-au așezat să bea o cafea în sala de așteptare.

– Înseamnă o mare schimbare noul tău început, dar sunt sigur că vei reuși, i-a spus Iannis ținând-o strâns de mână.

– Da, dragul meu Iannis. Să fii sigur că voi pune și eu o pietricică la această temelie. Sunt deplin pregătită, i-a spus zâmbind, iar fața ei a strălucit.

– Hai, Constantina. A venit timpul. Auzi? Anunță zborul tău. Vom vorbi în curând. Drum bun și succes!

S-au îmbrățișat și Iannis a rămas să o privească până ce a trecut de controlul pașapoartelor.

– Să ne vedem cu bine, a șoptit.

Constantina s-a îmbarcat în avion, și-a găsit locul și s-a așezat. A inspirat adânc, a scos din geantă icoana lui Hristos, a privit-o cu dragoste și a strâns-o la piept. Lăsa toate în urmă. În câteva ore avea să înceapă o nouă viață.

„Viața face spirale”, s-a gândit. „Este o roată care se învârtește. Am trecut prin necazuri, încercări, suferință insuportabilă, dar și prin clipe fericite. Acum, cu acest nou început, știu că voi întâmpina noi dificultăți, dar voi izbândi. Viața este o luptă grea și eu am învățat să lupt pentru că iubesc viața. Se deschide un nou capitol”. Acest gând l-a rostit chiar cu glas tare, pentru că cea de lângă ea s-a întors și a privit-o. Atunci au cercetat-o iar cuvintele iubitului ei Grigoris: „Dina, să fii puternică, să îți continui viața. Te vreau curajoasă!”. A închis ochii și a zâmbit cu încredere în sine.

„Dumnezeul meu, Tu Care m-ai izbăvit din toate încercările mele, Care m-ai scos din iad, ajută-mă pe drumul pe care Tu ai ales să îl urmez, în noul început din viața mea. Nu mă părăsi. Dă-mi toată puterea sufletească de care am nevoie ca să nu cedez dinaintea suferinței acestor copii. Ajută-mă să contribui pe cât pot la acest apostolat. Ajută-mă să alin suferința oamenilor care au cu adevărat nevoie de aceasta. Să dăruiesc afecțiune, gingășie și dragoste copiilor care așteaptă de la noi zile mai bune. Ajută-mă să fiu puternică, să fiu curajoasă!”

La editura noastră au apărut:

- *S-a luptat cu valurile,* monahia Porfiria
- *Patriarhii sau Pământul Canaanului,* transliterare din chirilică după prima ediție a cărții, apărută la Bucureşti în 1839
- *Păstorul cel bun. Viața și minunile Sfântului Spiridon, episcopul Trimitundei, făcătorul de minuni,* Arhim. Antonios Pakalidis
- *Preotul Ioan Kalaidis,* de Marelas Atanasios, Mavrokefalos Anestis, Pavlidis Pavlos
- *Sinaxare necunoscute: Cuviosul Petru de Atroa*
- *Omorârea patimilor. Chemare la pocăință în vremuri de criză,* de Monahul Moise Aghioritul
- *Cuvinte din inimă,* de Stareța Macrina Vassopoulos
- *Povețe părinteşti,* de Arhim. Efrem Filoteitul
- *Epistole,* de Cuviosul Paisie Aghioritul
- *Starețul Hagi Gheorghe Athonitul,* de Cuviosul Paisie Aghioritul
- *Sfântul Arsenie Capadocianul,* de Cuviosul Paisie Aghioritul
- *Părinți aghioriți,* de Cuviosul Paisie Aghioritul
- *Crâmpeie de viață,* de Arhimandritul Epifanie Teodoropulos
- *Familiei ortodoxe, cu smerită dragoste,* de Arhimandritul Epifanie Teodoropulos
- *Fericitul Iacov Țalikis,* de profesorul Stelian Papadopulos

- *Cu durere şi dragoste pentru omul contemporan* (Vol. 1), de Cuviosul Paisie Aghioritul
- *Trezire duhovnicească* (Vol. 2), de Cuviosul Paisie Aghioritul
- *Nevoință duhovnicească* (Vol. 3), de Cuviosul Paisie Aghioritul
- *Viața de familie* (Vol. 4), de Cuviosul Paisie Aghioritul
- *Patimi şi virtuți* (Vol. 5), de Cuviosul Paisie Aghioritul
- *Despre rugăciune* (vol. 6), de Cuviosul Paisie Aghioritul
- *Sfântul Andrei cel nebun pentru Hristos*, de Arhimandritul Ignatie – Sfânta Mănăstire Paraklitu
- *Sfântul Nicolae Planas*, de Monahia Marta
- *Fericitul Stareț Gheorghe Karslidis*, de Monahul Moise Aghioritul
- *Starețul Varsanufie – Sfaturi către monahi şi omilii duhovniceşti,* de Mitropolitul Meletie de Nicopole
- *Cuviosul David „Bătrânul”*, Mănăstirea Cuviosul David, Eubeea
- *Acatistul şi Paraclisul Maicii Domnului*
- *Acatistul şi Paraclisul Sfinților Ciprian şi Iustina*
- *Carte de rugăciuni*
- *Gândurile şi înfruntarea lor*, de Ieromonahul Benedict Aghioritul
- *Patimile şi vindecarea lor*, de Ieromonahul Benedict Aghioritul
- *Parastasele şi folosul lor*, de Ieromonahul Benedict Aghioritul
- *Jertfă pentru viață*
- *Părintele Paisie mi-a spus*, de Atanasie Rakovalis
- *Bătrânul Arsenie Pustnicul*, de Monahul Iosif Dionisiatul
- *Starețul Efrem Katunakiotul*, de Ieromonahul Iosif Aghioritul
- *Sfaturi duhovniceşti ale unui stareț de la Optina*
- *Ecumenismul*, Sfânta Mănăstire Paraklitu

- *Povățuire către pocăință – Îndreptar de spovedanie*, de Arhimandritul Atanasie Anastasiu
- *Karyes – Colina Sfinților (Sfinții Rafail, Nicolae şi Irina)*, de Vasiliki Rallis
- *Tâlcuirea Sfintei Liturghii*, Sfânta Mănăstire Paraklitu
- *Viața Cuviosului Paisie Aghioritul*, de Ieromonahul Isaac Aghioritul
- *Starețul Haralambie – Dascălul Rugăciunii minții*, de Monahul Iosif Dionisiatul
- *Mersul la Biserică*, Sfânta Mănăstire Paraklitu
- *Cele două extreme*, de Arhimandritul Epifanie Teodoropulos
- *Pocăința*, Sfânta Mănăstire Paraklitu
- *Sfânta Nina cea întocmai cu apostolii*, Sfânta Mănăstire Paraklitu
- *Ortodoxia: nădejdea popoarelor Europei*, de Arhimandritul Gheorghe Kapsanis
- *Ca aurul în topitoare*, de Anastasie Malamas
- *Despre purtarea crucii*, de Sfântul Teofan Zăvorâtul
- *Ereziile contemporane – o adevărată amenințare*, de Monahul Arsenie Vliangoftis
- *Răspuns la o ficțiune (Codul lui Da Vinci)*
- *Îndumnezeirea – scopul vieții omului*, de Arhimandritul Gheorghe Kapsanis
- *Cuviosul Paisie Aghioritul – Mărturii ale închinătorilor*, de Nicolae Zurnazoglu
- *Picături de înțelepciune*
- *Greşit-am Ție, Dumnezeul meu, primeşte-mă pe mine cel ce mă pocăiesc!*, de Ieromonahul Cosma
- *Despre ispite, întristări, dureri şi răbdare*, de Sfântul Isaac Sirul cel de Dumnezeu-insuflat
- *Bolile şi credinciosul*, de Ieromonahul Grigorie
- *Sunt anticalcedonienii ortodocşi?*, de Arhimandritul Gheorghe Kapsanis

- *Fiți gata!,* de Ieromonahul Grigorie
- *Patericul Maicii Domnului,* de Arhimandritul Teofilact Marinakis
- *Părintele Matei de la Karakalu – Un lucrător tăcut al virtuții,* Sfânta Mănăstire Karakalu
- *Biblia pentru copii,* de Zoe Kanava
- *Învățături,* de Sfântul Nectarie al Pentapolei
- *Părintele Ieronim Simonopetritul – Starețul Metocului „Înălțarea Domnului”,* de Monahul Moise Aghioritul
- *Asceți în lume (I),* de Ieromonahul Eftimie Athonitul
- *Asceți în lume (II),* de Ieromonahul Eftimie Athonitul
- *Îndrumar pentru restabilirea sănătății,* de Preotul Mihăiță Popa
- *Cuviosul Iosif Isihastul,* de Monahul Iosif Vatopedinul
- *Praznicele Împărăteşti, Praznicele Maicii Domnului şi minunile lui Iisus Hristos,* de Sofia Guriotis
- *Sfântul Cosma Etolianul,* de Constantin V. Triandafillu
- *Iannis cel nebun pentru Hristos,* de Dionisios A. Makris
- *Viața, Acatistul şi Paraclisul Sfintei Mare Mucenițe Eufimia*
- *Starețul meu Iosif Isihastul,* de Arhimandritul Efrem Filotheitul
- *Viața Sfântului Sava Vatopedinul cel nebun pentru Hristos,* de Sfântul Filothei Kokkinos
- *Sfânta Lumină – Minunea din Sâmbăta Mare de la Mormântul lui Hristos,* de Haralambie K. Skarlakidis
- *Sfântul Nectarie, Făcătorul de minuni*
- *De ce Papa şi supuşii lui s-au despărțit de Biserica lui Hristos (I),* de Sfântul Nectarie de Eghina
- *Sfântul Munte Athos – album*
- *Preotul Nicolae Koghionis (1928-2006),* de Vasilios Petrolekas
- *Povestiri dionisiate,* de Monahul Lazăr Dionisiatul

- *Sănătate cu mâncăruri de la mânăstiri din Muntele Athos şi din România,* de Tudor Osiac
- *Viața Sfântului Marelui Mucenic Dimitrie Izvorâtorul de Mir și aflarea Sfintelor sale Moaște*
- *Cugetari duhovniceşti,* de Monahul Marcel Karakalinul

În Colecția „Muzică Bizantină"
au apărut:

- Buchet muzical athonit (Vol. 1) – *Dumnezeiasca Liturghie*
- Buchet muzical athonit (Vol. 2) – *Vecernia*
- Buchet muzical athonit (Vol. 3) – *Utrenia*
- Buchet muzical athonit (Vol. 4) – *Polieleele*
- Buchet muzical athonit (Vol. 5) – *Anastasimatarul*
- Buchet muzical athonit (Vol. 6) – *Psaltirionul*
- Buchet muzical athonit (Vol. 7) – *Stihirarul,* de Schimonahul Nectarie Protopsaltul
- Buchet muzical athonit (Vol. 8) – *Doxastarul (I),* de Petru Filanthidis
- *Paraclisul Maicii Domnului*
- *Slujba Învierii*
- *Prohodul Domnului,* de Monahul Nectarie Prodromitul
- *Slujba Sfântului Acoperământ*

Vor apărea:

- Buchet muzical athonit (Vol. 9) – *Doxastarul (II),* de Petru Filanthidis

Centru de difuzare:
Editura Evanghelismos
Str. Ionescu Gheorghe nr. 5,
Bl. 141, Sc.1, Ap. 2, Sector 4, București
Tel./Fax: 021-3311022
e-mail: contact@evanghelismos.ro
www.evanghelismos.ro